

చ. 40504
1988

శ్రీయైనమః

శ్రీశ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః.
శ్రీమహారామానుజాయ నమః.
శ్రీమతే శివాయ నమః.

ప థా చ్చ కాలప్రకాశః.

శ్రీరామానుజాయ నమః

లయమాప్తిక గ్రంథః,

ప్రతిదివస కర్తవ్య నిత్యకర్మానుష్ఠాన
బద్ధ శ్రద్ధ సమస్తా ప్తిక జన మోదనాయ,
శ్రుత్తిప్రతిభురాణాద్యనుసారేణ పూర్వాచార్య
విరచితాంపి కగ్రంథేభ్యస్తముద్భృత్య సడలితః,
నానా పద్ధత సహాయేన పరిష్కృతశ్చ,
డెబ్బ-ణికోట్టై-తిరుమలై - శ్రీనివాసాచార్యేణ

చెన్నపురి

“ప్రిమియర్” ముద్రాక్షరశాలాయాం,
ముద్రాపితోజీ జీయతేలమామ్.

౧౯౦౮

ఏతన్నూల్యం పాదమేకరూప్యమ్.

(COPYRIGHT REGISTERED.)

అవతారికా.

శ్రీయఃపతిః, నిఖిలహేయప్రత్యగోక్తకల్యాణైకతానః, అనన్తజ్ఞానానన్తస్వరూపః, పరమకారుణికః, భగవాన్నారాయణః, అనాదికర్త ప్రవాహజనిత సంసారసాగరనిమగ్న జీవోద్ధిగ్ధిస్త్రీయా, శేభ్యఃకరణకళే బరాదికమ్మృదాయ, తద్వారాశాస్త్రచోదితకర్త్యాణ్యనుష్ఠాయ, ఉత్తీర్ణాభవేయరీతిశ్రుతిస్త్రుతిహాస పురాణాదీకప్రాయచ్చక్. తానిచకర్త్యాణినిత్యాని నైమిత్తికాని చేదిద్వివిధాని. తత్రచసర్వాణ్యపి నిత్యకర్త్యాణి ఫలసద్గత్యర్థత్వత్యాగపూర్వకమ్భగవక్షేః-జుర్య రూపతయానుష్ఠాయ పరమపురుషార్థమ్మృపుయుతి, అపారకారుణ్యపరవశఃస భగవాన్నారాయణః, “పశ్చరాత్రస్య కృత్స్నిస్య వక్తానారాయణస్త్వయమ్” ఇతి వక్తృద్గోషరహిత పాశ్చరాత్రాఖ్యమ్భగవచ్చాస్త్రం స్వయమేవ విరచయ్య, బ్రహ్మాదిముఖేన ప్రావర్తయత్. తచ్చాస్త్రోక్తాని నిత్యకర్త్యాణిచ, యతీవర నిగమూస్త దేశికాదిపూర్వాచార్యాః స్వయమనుష్ఠాయ, లోకేపి, నిత్యగ్రంథ పాశ్చరాత్ర రితుదిగ్రంథముఖేన ప్రావర్తయత్. తత్కా-తస్థితానాం, శ్రుతిస్త్రుతిహాసపురాణాదిషు విశేషతోభ్యాససత్యాత్, తస్యగ్రంథేషు మన్తాదీనాం సమ్మూర్ణితయా ప్రతిపాదనాభావేపి నిత్యకర్త్యానుష్ఠాన ప్రక్రియాస్సమ్యక్జ్ఞాతం శక్యా అభావత్. అథాస్మిక్తకాలే వేదాధ్యయనశాస్త్ర పరిచయస్యన్యూనతయాతస్యగ్రంథాధ్యయనతదభజ్జ్ఞానాభావేన తత్రస్థితిమన్త్రాణాం, అస్యేషాశ్చపరిజ్ఞానాత్తాని, నిత్యకర్త్యాణ్యనుష్ఠాతం సశక్యస్త ఇతి, ఏతాదృశశ్రమపరిజీహీర్షయా, అయ్యగ్రంథే పశ్చకాలప్రకాశనామా, శ్రుతిస్త్రుతిసూత్రాణిపూర్వాచార్యానుగ్రహీతాన్వికగ్రంథాన్, శిష్టాచారావిరుద్ధానాచారాంశ్చ, సమ్యక్పరామృత్యసంజు-లితం. అస్మింశ్చగ్రంథే సంస్కృతభాషాయాం, అల్పపరిచయవతామపి యథాభాషోభితే, తథాసులభయా

తైల్యా సమ్యక్విషయాః ప్రకటికృతాః. ఉపయుక్తాః వేదమన్తాః, సస్య హస్తసమగ్రాశ్చ వ్యలేఖిత. కఠినపదవాక్యానాం సముచితోద్ధృష్ట త్తై త్రాకో భాగేకవచిత సంస్కృతభాషయా, కవచిద్వ్రావిడభాషయా వృతః. ప్రతిదివసమవశ్యాను సద్ధేయపూర్వాచార్య కృతదివ్య ప్రబంధస్తోత్ర ణిచ, ఏతద్గ్రంథస్తే, అనుబంధరూపేణ సంయోజితాని. నిత్యకర్తృసుప్ర నానుష్ఠేయ సన్ధ్యావస్తనమన్త్రాణాం సర్వేషామపి సుఖేనబోధాయ మిడ భాషయానిర్మితం, సన్ధ్యాగ్రదీపికాఖ్య వ్యాఖ్యానమపి, అనుబంధలఽ సంయోజితమ్.

ఏతద్గ్రంథ పరిశోధకపక్షేషు ప్రధానభూతైః, అత్తత్సుహృది పండితవరైః, కద్వాడై కాయశినవేదాచార్యైః, ఏతద్గ్రంథ పరిశోధక పయే మహానుపకారఃకృత ఇతి సకార్యజ్ఞ్య ని వేదయామి.

అస్మిన్ గ్రంథే కీర్త్యదోషసంభవేపి, అగణ్యైః వృతతాన్ ప్రశస్తే మనసానుధియః, క్రీడాశుకవ్యాహరీత్యా తుష్యన్తివృతి సాదరమభ్యర్థం

 డెబ్బణీకోట్టై - తిరుమలై - శ్రీనివాసాచార్యః.

విషయానుక్రమణికా.

విషయానుక్రమణి.	పుట సంఖ్య.	విషయానుక్రమణి.	పుట సంఖ్య.
బ్రాహ్మముహూర్త కర్తవ్యమ్. }	౧	బ్రహ్మయజ్ఞ క్రమః. ...	౬౨
శ్రీ వర్ణశకృతప్రాతిర్నిచేద కారికాః. }	౫	గృహగమన ప్రకారః. ...	౬౪
అభిగమన ప్రకరణమ్ ...	౭	బౌపానన విధిః. ...	౬౬
మలమూత్రోత్సర్జన విధిః. ...	౧౦	అభిగమనారాధన క్రమః. ...	౬౯
శౌచ విధిః. ...	౧౧	ఉపాదాన ప్రకరణమ్. ...	౭౧
ఆచమన విధిః. ...	౧౩	సమిత్తులసీ శుష్కుచిర్భాహరణవిధిః. ...	౭౨
దిక్షాధాన విధిః. ...	౧౪	సచినత్పత్రిగ్రహ క్రమః. ...	౭౩
మృత్తికాస్నాన విధిః. ...	౧౫	ఆస్తరోపాదాన క్రమః. ...	౭౪
గర్భశాస్త్రోపాసన విధిః. ...	౨౦	ఇజ్యా ప్రకరణమ్. ...	౭౫
ఉద్ధిష్టపూజ విధిః. ...	౩౦	మాధ్యాహ్నికాస్నాన విధిః. ...	౭౬
స్నానాజ్ఞాదేవర్షిపితృతర్పణ విధిః. ...	౩౫	మాధ్యాహ్నిక సన్ధ్యావస్తన విధిః. ...	౭౭
ప్రాతఃసన్ధ్యావస్తన విధిః. ...	౩౬	భగవదారాధన క్రమః. ...	౭౯
మూలమస్త్రజప విధిః. ...	౪౬	వెళ్ళదేవ క్రమః. ...	౧౧౯
ఓం జప విధిః. ...	౫౨	భోజన క్రమః. ...	౧౨౯
చరిమణ్ణోక జప విధిః. ...	౫౪	తామ్రాబలచర్మణ క్రమః. ...	౧౩౬
దాక్షిణ్యక్షాతర జప విధిః. ...	౫౫	స్వాధ్యాయ ప్రకరణమ్. ...	౧౩౭
పడక్షరజప విధిః. ...	౫౭	సాయం సన్ధ్యావస్తన విధిః. ...	౧౩౮
ఆధారశక్త్యాది తర్పణ క్రమః. ...	౫౮	యోగ ప్రకరణమ్. ...	౧౪౩
దేవర్షి కాణ్డర్షి పితృతర్పణ విధిః. ...	౬౦	అష్టాజ్ఞయోగ క్రమః. ...	౧౪౪
వస్త్రోపనిష్ఠాన క్రమః. ...	౬౧	శ్రీవైకుంఠ గతిచింతన ప్రకారః. ...	౧౪౭
		శయన విధిః. ...	౧౫౨
		గ్రహోపసంహారః. ...	౧౫౪

తైల్యా సమ్యక్విషయాః ప్రకటికృతాః. ఉపయుక్తాః వేదమంత్రాః, సస్వరచి
హ్నీస్సుమగ్రాశ్చ వ్యతేఖశిత. కఠినపదవాక్యానాం సముచితోర్థస్త త్తత్ప్ర
త్రాఢో భాగేకృచిత్ సంస్కృతభాషయా, క్వచిద్భాషిమిడభాషయా చవి
వృతః. ప్రతిదివసమవశ్యాను సద్ధేయపూర్వాచార్య కృతదివ్య ప్రబంధస్త్రోత్రా
ణిచ, ఏతన్ద్రస్థాస్తే, అనుబంధరూపేణ సంయోజితాని. నిత్యకర్మసుప్రధా
నానుష్ఠేయ సన్ధ్యావద్దసమంత్రాణాం సర్వేషామపి సుఖేనబోధాయద్రా
మిడ భాషయానిర్మితం, సన్ధ్యానాదీపికాఖ్య వ్యాఖ్యానమపి, అనుబంధతయా
సంయోజితమ్.

ఏతన్ద్రస్థ పరిశోధకపక్షితేషు ప్రధానభూతైః, అన్నత్సుహృద్భిః,
పండితవరైః, కద్వాదై కాయశిసవేదాచారైః, ఏతన్ద్రస్థ పరిశోధనవి
షయే మహానుపకారః కృత ఇతి సకారజ్ఞైః ని వేదయామి.

అస్మిన్ గ్రంథే కీమృశదోషసమ్భవేపి, అగణయిష్టైః వృతతాన్ ప్రశస్తేన
మనసానుధియ, క్రిడాశుకవ్యాహరిత్యా తుష్యన్తిత్వితి సాదరమభ్యర్థయే.

 డెక్కణికోట్టై - తిరుమలై - శ్రీనివాసాచార్యః.

విషయానుక్రమణికా.

విషయానుక్రమణి.	పుట సంఖ్య.	విషయానుక్రమణి.	పుట సంఖ్య.
బ్రాహ్మముహూర్త కర్త వ్యమ్.	౧	బ్రహ్మయజ్ఞ క్రమః. ...	౬౨
శ్రీ వక్త్రశక్రతప్రాతిర్నిర్యేద కారికాః.	౫	గృహగమన ప్రకారః. ...	౬౪
అభిగమన ప్రకరణమ్ ...	౭	బౌపాసన విధిః. ...	౬౬
మలమూత్రోత్సర్జన విధిః. ...	౧౦	అభిగమనారాధన క్రమః. ...	౬౯
శౌచ విధిః. ...	౧౧	ఉపాదాన ప్రకరణమ్. ...	౭౧
ఆచమన విధిః. ...	౧౩	సమిష్టలసీ పుష్పచర్భాహరణవిధిః. ...	౭౨
దస్తధావన విధిః. ...	౧౪	సదనత్పత్రిగ్రహ క్రమః. ...	౭౩
మృత్తికాస్నాన విధిః. ...	౧౫	ఆస్తరోపాదాన క్రమః. ...	౭౪
గర్భశాస్త్రోత్సాన విధిః. ...	౨౦	ఇజ్యా ప్రకరణమ్. ...	౭౫
కోర్ధ్వపుష్టి విధిః. ...	౩౦	మాధ్యాహ్నికస్నాన విధిః. ...	౭౬
స్నానాజ్ఞాదేవర్షిపితృతర్పణ విధిః. ...	౩౫	మాధ్యాహ్నికసన్ధ్యానస్తన విధిః. ...	౭౭
ప్రాతస్సన్ధ్యానస్తన విధిః. ...	౩౬	భగవదారాధన క్రమః. ...	౭౯
మూలమస్త్రజప విధిః. ...	౪౬	వైశ్వదేవ క్రమః. ...	౮౦
ద్వయ జప విధిః. ...	౫౨	భోజన క్రమః. ...	౮౧
చరమశ్లోక జప విధిః. ...	౫౪	తామ్రాలచర్మణ క్రమః. ...	౮౩
ద్వాదశాక్షర జప విధిః. ...	౫౫	స్వాధ్యాయ ప్రకరణమ్. ...	౮౪
పడక్షరజప విధిః. ...	౫౭	సాయం సన్ధ్యానస్తన విధిః. ...	౮౫
ఆధారశక్త్యాది తర్పణ క్రమః. ...	౫౮	యోగ ప్రకరణమ్. ...	౮౬
దేవర్షి కాణ్డర్షి పితృతర్పణ విధిః. ...	౬౦	అష్టాజ్ఞయోగ క్రమః. ...	౮౭
వస్త్రనిష్క్రిడన క్రమః. ...	౬౧	శ్రీవైకుంఠ గతిచిత్తన ప్రకారః. ...	౮౮
		శయన విధిః. ...	౮౯
		గ్రహోపసంహారః. ...	౯౦

శుద్ధా శుద్ధ పత్రికా.

పు.లే.	సం.	అశుద్ధమ.	శుద్ధమ.	పు.లే.	సం.	అశుద్ధమ.	శుద్ధమ.
౫	౪	మిష్యసి	మిష్యసి	౫౪	౨౦	స్యసేత్	స్యస్యేత్
౭	౨౦	స్యచ్చేద్యా	స్యచ్చేద్యా	౫౬	౧౩	స్యసేత్	స్యస్యేత్
౧౦	౧౪	దూషితా	దూషితాః	౫౭	౨౦	స్యసేత్	స్యస్యేత్
౧౩	౫	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	౫౮	౧	గపన్నేత్ర	యుగపన్నేత్ర
౧౪	౧౧	కనిష్ఠకయా	కనిష్ఠికయా	౬౦	౧౫	తీర్థాని	తీర్థాని
౧౪	౩	ఆశ్చ్యుత	ఆశ్చ్యుత	౬౧	౧౧	నమర్యాత్	నమర్యాత్
౧౫	౧౧	కాశా	కాశా	౬౪	౨౩	మర్సి	సమర్సి
౧౬	౫	స్నాన	స్నాన	౬౫	౭	తృప్తిమయే	దృప్తిమయే
౧౭	౨౪	వాహ	వాహ	౧౦	౧౦	రజత	రజత
౨౦	౧౫	స్నాన	స్నాన	౧౪	౧౪	పృష్ఠతై	పృష్ఠతై
౨౪	౫	ద్వావా	ద్వావా	౧౪	౧౪	భగవద్గ్రుక్తు	భగవద్గ్రుక్తు
	౭	మన్మథిః	మన్మథిః	౬౭	౬	న్నిగదా	న్నిగదా
	౧౧	తస్మై	తస్మై	౧౪	౧౪	ఆదితేన	ఆదితేన
	౧౫	సుదు	సుదు	౬౮	౩	ఇత్య	ఇత్య
	"	స్సమ్మత్	స్సమ్మత్	౪	౪	అగ్నయేస్య	అగ్నయేస్య
౨౬	౧౫	స్యమోక్ష	స్యమోక్ష	౧౦	౧౦	ఆదితే	ఆదితే
౨౭	౧౦	ద్యసతి	ద్యసతి	౨౦	౧౫	సక్తా	సక్తా
	౧౧	కాతమక్త	కాతమక్త	౧౧	౧౧	స్మృతే	స్మృతే
	౧౨	శోధన	శోధన	౨౩	౨౩	స్థాయ	స్థాయ
	౧౪	దజహ	దజహ	"	"	భగవానేవ	భగవానేవ
౨౮	౧౧	మృద	మృద	౨౨	౫	వర్జ్య	వర్జ్య
౨౯	౧	గావశ్చ	గావశ్చ	౪	౪	శ్చిరః	శ్చిరః
	౧౧	వైత్రే	వైత్రే	౪౫	౧౫	త్వగ్ని	త్వగ్ని
౩౧	౧	వ్యామిహూ	వ్యామిహూ	౨౩	౨౩	స్యసేత్	స్యస్యేత్
౩౩	౧౬	వల్లభీ	వల్లభా	౪౬	౨౨	స్వాసకర్తవ్యః	స్వాసకర్తవ్యః
౩౪	౧౪	త్రయశ్చల	త్రయశ్చల	౧౫	౭	స్యసేత్	స్యస్యేత్
౪౨	౧౩	అస్థాశ్చ	అస్థాశ్చ	౬౭	౨౦	స్యసేత్	స్యస్యేత్
౪౩	౧	మధ్య	మధ్య	౧౦౪	౧౭	మన్త్రానన	మన్త్రానన
	౧౧	దేవస్య	దేవస్య	౧౦౭	౨౨	భిమ్మే	భిమ్మే
౪౪	౨	స్సహః	స్సహః	౧౧౨	౧౫	భగ్యయే	భగ్యయే
౫౨	౧౦	స్యసేత్	స్యస్యేత్	౧౧౬	౨౪	విద్వములర్	విద్వములర్

శుద్ధా శుద్ధా పత్ర కా.

ప్ర.సం.	సం.	అనుధామ.	శుద్ధమ.	ప్ర.సం.	సం.	అనుధామ.	శుద్ధమ.
౧౧౫	౧౭	ఆచమ్య	ఆచమ్య	౧౩	౫	శేష	శేష
౧౧౭	౪	ఉపస్థాన	ఉపస్థాన	౧౪	౧౨	రవాస	రవాస
౧౧౮	౧౭	ఉపస్థాన	ఉపస్థాన	౧౫	౧౩	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ
	౧౮	తద్వ్యాఖ్య	తద్వ్యాఖ్య	౧౬	౧౪	గ్రామ	గ్రామ
		అనుబంధం.		౧౭	౫	తన్వితన	తన్వితన
౧౧౯	౧౯	ఇతరత	ఇతరత	౧౮	౧౫	పునరు	పునరు
౧౨౦	౨౦	ఉత్త	ఉత్త	౧౯	౧౬	దేహభి	దేహభి
౧౨౧	౨౧	మత్త	మత్త	౨౦	౧౭	దారణాత్మక	దారణాత్మక
౧౨౨	౨౨	తనూత్త	తనూత్త	౨౧	౧౮	ఇతర	ఇతర
౧౨౩	౨౩	విచిత	విచిత	౨౨	౧౯	సిద్ధి	సిద్ధి
౧౨౪	౨౪	మర్త్యుత్త	మర్త్యుత్త	౨౩	౨౦	వాస్తవ	వాస్తవ
౧౨౫	౨౫	విజ్ఞాన	విజ్ఞాన	౨౪	౨౧	శార	శార
౧౨౬	౨౬	మహాస్య	మహాస్య	౨౫	౨౨	యోగీశ్వర	యోగీశ్వర
౧౨౭	౨౭	రమ్య	రమ్య	౨౬	౨౩	సవాత్మజ్ఞాన	సవాత్మజ్ఞాన
౧౨౮	౨౮	మేత్త	మేత్త	౨౭	౨౪	సగుణయే	సగుణయే
౧౨౯	౨౯	చూడ	చూడ	౨౮	౨౫	త్వచన	త్వచన

శ్రీయై నమః.

శ్రీ శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాస్త మహా దేశికాయ నమః.

❀ పంచకాలప్రకాశః ❀

బ్రాహ్మ ముహూర్త కర్తవ్యమ్.

బ్రాహ్మముహూర్తేసమ్ప్రాప్తే నిద్రామృతిత్యజ్య, సప్తకృత్వో
హరిర్హరిరితిశబ్దంసజ్జీర్తయత్, తమేవచింతయంశ్చోత్థాయ ॥

“ గ్రాహగ్రస్తేగజేన్ద్రువతి సరభసన్తార్త్య మారుహ్యధావన్వయ
ఘూర్ణన్త్యల్యభూపావస సపరికరోమేఘగమ్భీరఘోషః । ఆబిభ్రాణోరథా
జ్గంశరమసిమభయంశఙ్ఖచాపసఫేటాహస్తైః కామోదకీమప్యవతుహరిరసా
వంహసాంసంహతేర్ణః॥ నక్రాక్రాన్తేకరీన్ద్రే ముకుళితనయనేమూలమూ
లేతిఖిన్నేనాహన్నాహన్నచాహన్న చభవతిపునస్తాదృశోమాదృశేషుః । ఇత్యే
వస్త్యక్తహస్తే సపదిసురగణేభావశూన్యే సమస్తేమూలం యత్ప్రీదురా
సీత్పదిశతు భగవాన్త్యజ్గళంసన్తతన్న॥ ప్రాతస్సనిరామిభవభీతిమహర్తిశా
న్ద్రైనారాయణ జ్గురుడవాహనమజ్జనాభమ్ । గ్రాహభిభూతమదవారణ
ముక్తిహేతుశ్చక్రాయుధస్తరుణ వారిజప్రసేత్రమ్ ॥ ప్రాతర్నమామిమన
సావచసాచమూర్ధ్నా పాదారవిందయుగళమ్పరమస్యపుంసః । నారాయణస్య

నరకాగ్రవతారణస్య పారాయణప్రవణవిప్రపరాయణస్య ॥ ప్రాతర్భజామిభ
జతామభయజ్ఘరస్తమ్పాగ్నికర్వజన్మకృతపాపభయాపనుజ్యైః । యోగ్రా
హవస్త్రపతితాఘ్నిగజేన్ద్రిఘోరశోకప్రణాశనకరోన్మృతశఙ్ఖచక్రః ॥ శ్లోకత్ర
యమిదమ్ముగ్రామ్పాతరుణాయయఃపరేత్ ॥ లోకత్రయగురుస్తస్మైదద్యా
దాత్మపదంహరిః” ॥ ఇతిహరిశ్చంద్రియాతయాప్రసిద్ధం సమస్తపాపహర మ్భగ
వ నమనుసన్ధాయ-

“ విధివిహితసపర్యాం వీతదోషానుషక్తాముపచితధనధాన్యాముత్స
వైస్త్యైస్సహస్వామ్ । స్వయముపచినునిత్యం రగ్ధామౌసురతౌంశమితవి
మతపక్షౌంశాశ్వతీరంగలక్ష్మీమ్ ॥ ప్రశమితకలిదోషామ్పాజ్యభాగానబన్ధాం
సముదితగుణజాతాంసమ్యగాచారయంతామ్ । శ్రితజనబహుమాన్యాం శ్రే
యసీంవేజ్జటాద్రా శ్రియముపచినునిత్యం శ్రీనివాసత్వమేవ ॥ వరదవిరచ
యత్వం వారితాశేషదోషామ్పునరుపచితపుణ్యమ్పాశ్చితామ్పుణ్యకోట్యా
సితముదితమనోభిస్తావైర్నిత్యసేవాంహతరిపుజవయోగాం హస్తీధామ్న
సమృద్ధిమ్ ॥ సవనబహుభాగాన్నాధనారాయణత్వం విరచయదుత్తౌ
ఘైస్తామనాఘ్రాతగన్ధామ్ । సహజసులభదాస్యస్పద్భిరభ్యర్థనీయాం యతి
పరిబృఢపృథ్యాంయాదవాద్రేసమృద్ధిమ్ ॥ శ్రీరగ్ధిర్దవృషాద్రిపూర్వ
కేఘస్థాసేఘస్థిరవిభవాభవత్సపర్యాం । ఆకల్పంవరదవిధూతవైరిపక్షాభాయ
స్యాభవదనుకమ్పయైవభూయాత్” ॥ ఇతిమగ్ధాశాసనపశ్చిమమనుసన్ధాయ-

“ ఉన్యద్యానుసహస్రభాస్వరసరవ్యోమాస్పద స్థిర్మలజ్ఞానానగఘ
నస్వరూప మమలజ్ఞానాదిభిష్టదృఢైః । జుప్తంసూరిజనాధిప స్థితరథా
జ్ఞాబ్జాదిభూషోజ్వలం శ్రీభూసేవ్యమనస్తభాగినిలయం శ్రీవాసుదేవమృజే ॥
ఆమోదేభవసేప్రమోద ఉతసమ్ప్రాదేచసజ్జర్వణ మ్పిద్యుమ్నజ్వలథాఽ
నిరుద్ధమపితౌ సంహారస్పృష్టితీఃకుర్వాణస్తతి ముఖ్యవర్ణణవరైర్వృత్తాం
స్త్రీయుక్తాత్మకై ర్యువహాధిష్ఠిత వాసుదేవమపితం క్షీరాధినాధమృజే ॥
వేదాన్వేషణమస్తరాదిభరణక్షిధారణప్రశ్రిత ప్రహ్లాదావనభూమిభిక్షణజ
గద్విక్రాంతయోయతిగ్రయాః । దుష్టక్షత్రనిబర్హణ స్తశముఖాద్యున్మూల
సజ్జర్వణజూల్హిన్యాలతిపాపకంసనిధనయత్ప్రీడితస్తన్నమః ॥ యోదేవా

దివతుర్విధేషుజనిషు బ్రహ్మాణ్డకోశాస్తరే సమ్భుక్తేషు చరాచరేషుచవిశ
న్నాస్తే సదాఽస్తర్భహిః । విష్ణుస్తన్నిఖలేష్వణుష్వణుతరమ్భాయస్సుభూ
యస్తరం సావ్యజుష్ప్రసమితశ్చయోగిహృదయే హ్యసీనహిశమ్భజే ॥ శ్రీరజ్జ
స్థలవేంకటాద్రి కరిగిర్యాదాశతేఽష్టోత్తరేశానే గ్రామనికేతనేషుచసదా
సాన్నిధ్యమానేషుషే । అర్చారూపిణమర్చకాభిమతతస్సీన్వ కుర్వతేవిగ్రహ
మ్పూజాఞ్చాఖిలవాఞ్చితాన్వితరతే శ్రీశాయతస్సైనమః ॥ ప్రాతర్విష్ణోః పర
త్వాదిపఞ్చకస్తుతి ముత్తమామ్ । పఠన్ప్రాహ్మతిభగవద్భక్తింవరదనిర్మి
తామ్” ॥ ఇమాంపురత్వాదిపఞ్చకస్తుతిఞ్చానుసంధాయ-

నిద్రాస్తాపచమనం, దక్షిణశ్రవణస్పర్శరూపమాచమనం వాతదానీం
శక్యంవిధాయ-తస్మిన్నేవశయనే, “అఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యాణైకతాన
స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణా నస్తజ్ఞానానందైకస్వరూప - సావ్యభిమతానురూ
పైకరూపాచిస్త్య దివ్యాదృశతనిత్యనిరవద్యనిరతిశయాజ్వల్యసౌందర్య సౌ
గంధ్యసౌకుమార్య లావణ్య యావనాద్యనస్తగుణనిధి దివ్యరూప-పతనల-
సావ్యమి-సుశీల-సులభ-సర్వజ్ఞ-సర్వశక్త-పరమకారుణిక-కృతజ్ఞ-స్థిర-పరి
పూర్ణ - పరమోదార-ఏవమ్భూతమార్దవార్దవాద్యనస్తకల్యాణగుణపరిపూ
ర్ణ-సావ్యచిత్తవివిధచిత్రతానంతాశ్చర్య నిత్యనిరవద్యనిరతిశయసుగంధ నిరతిశయ
సుఖస్పర్శనిరతిశయాజ్వల్య కిరీటమకుటచూడావతంస మకరసింహులగ్రైవే
యకహారకేయూరికటక శ్రీవత్సకాస్తుభముక్తాదామోదరి బంధనవీతామ్బరి
కాఞ్చీగుణసూపురాద్య పరిమితదివ్యభూషణ-సావ్యనురూపాచిస్త్యశక్తి శబ్ద
చక్రగదాసి శాశ్వతాద్యసంఖ్యేయనిత్యనిరవద్య నిరతిశయ కిల్యాణదివ్యా
యుధ - సావ్యభిమతనిత్య నిరవద్యానురూపస్వరూపరూపగుణ విభవైశ్వ
ర్యశీలాద్యవేదధికాతిశయా సంఖ్యేయకల్యాణగుణగణాశ్రీసల్లభ-ఏవమ్భూత
భూమినీశానాయక-స్వచ్ఛందానువృత్తిస్వరూపస్థితిప్రవృత్తిభేదాశేషశేషతైక
రతి రూపనిత్యనిరవద్యనిరతిశయజ్ఞాన క్రియైశ్వర్యాద్యనస్తకల్యాణగుణగణ

శేషశేషాశనగరుడప్రముఖ నానావిధాన స్తపరిజనపరిచారికా పరిచరితచరణ
యుగళ-పరమయోగివాఙ్మనసాపరిచ్ఛేద్యస్వరూపస్వభావ - స్వాభిమతవివిధ
విచిత్రాన స్తభోగ్యభోగోపకరణ భోగస్థానసమృద్ధానంతాశ్చర్యాన స్తమహావి
భవాన స్త పరిమాణనిత్య నిరవద్యనిరతిశయ శ్రీవైకుంఠనాథ-స్వసంకల్ప
నువిధాయి స్వరూపస్థితిప్రవృత్తిస్వశేషతైకస్వభావప్రకృతిపురుష కాలాత్మ
కవివిధ విచిత్రాన స్తభోగ్య భోక్తృవర్గభోగోపకరణ భోగస్థానరూప నిఖ
లజగదుదయవిభవలయలీల - అనాలోచితవిశేషశేషలోకశరణ్య-ప్రణతా
ర్హిహర - ఆశ్రితవాత్సలై క్షకజలధే-అనవరతవిదితవిఖల భూతజాతయాథా
త్మ్య-సత్యకామ-సత్యసంకల్ప-సకలేతరవిలక్షణ-అర్థికల్పక-ఆపత్సఖ-శ్రీమ
న్నారాయణ - అణుపరిమాణదేహేన్ద్రియాది విలక్షణజ్ఞానానన్తస్వరూపోఽ
హస్త్యదేశశేష స్త్యదేశ నియామ్యస్త్యదేశకాధార స్త్యదేశ శరణస్త్య
దేశప్రాప్యకల్పస్తి” ఇతి పూర్వరాత్రానుసంహిత ప్రకారేణానుసంధాయ-

“ భగవానేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితిప్రవృత్తి స్వశేషతైకరసేన
మయాస్వకీయైశ్చోపకరణై స్సాన్విరాధనై కప్రయోజనాయ పరమపురుష
స్సర్వశేషీస్వశేషభూతమిదంయోగాఖ్య జగత్స్వస్త్వస్త్వప్రీతయేస్వయమేవ
కారితవాన్” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞప్రత్యా-“అనేనయోగాభ్యేనభగవత్కర్మ
ణాభగవాన్ప్రియతాం వాసుదేవ” ఇతి యోగంసమాపయేత్ ||

శ్రీ వజ్రీశఃకృతప్రాతర్నిర్వేదకారికా.

“ఉత్థాయశయనేతస్మిన్నాసీనోనియతేద్వియః । త్రస్తనిర్విణ్ణహృద
 యోవ్యర్థంవీక్ష్యగతంవయః ॥ తాపత్రయేణచాక్రాంతస్తీర్వేణాధ్యాత్మికా
 దినా । దావజేనాగ్నినాలీఢో భృమ్యున్నివవనేమృగః ॥ సంసారవాగురాస్త
 స్థోలూనవక్షువాణ్డజః । అపశ్యన్నిర్గమోపాయమాగామిష్యసిజన్మసు ॥ అ
 కారైర్యరతివీభతైః ॥ క్రియమాణైఃకృతైఃరిపి । లజ్జతశ్చవిషణ్ణశ్చస్త్ర్య
 మాణైఃస్వకర్మభిః ॥ అవినీతమశిక్షార్హమసగ్గుణాకరమ్ । అవధార్యస్వ
 మాత్మాన మచిదాద్యశుభాశ్రయమ్ ॥ దహ్యమానేష్ఠనాస్తస్థో విషుటన్నివ
 కీటకః । అలభ్యనిర్గమ స్తిష్ఠన్తథ్యేమరణజన్మనాః ॥ విహ్వలశ్చవిషణ్ణశ్చవిమృ
 శఃసాక్షిమాన్దశామ్ । చిస్తయేత్పృథమత్తైవ మాచరస్త్రియమాత్మ
 నః ॥ సంసారచక్రమారోప్య బలిభిఃకర్మరిజ్జభిః । కాలేనాకృష్యమాణస్య
 జగ్జమస్థావరాత్మనః ॥ అహూమేమహతీయాతానిష్ఫలాజన్మసన్తతిః । అ
 నారాధితగోవింద చరణామ్భారుహద్వయా ॥ అనాస్వాదితసత్కర్మజ్ఞానభక్తి
 సుధారసా । అదృష్టానస్తసంసారసాగరోత్తారణస్థవా ॥ శ్రుతివృత్తుదితా
 శేషసదాచారిపరాజ్ఞుభిః । అనుపాసితసద్వృద్ధాస్తీకృతాఽసత్సమాగమా ।
 అసమ్పాదితశుశ్రూషాగుర్వాచార్యపితృవృషి । త్యక్తవణఃసమాచారా
 ద్రుష్టావైదికవర్తనః ॥ నిజకర్మజడేవాదిదేహాధ్యస్తాత్తభావనా । తద్భావ
 నానుగోద్భూతసుఖదుఃఖవ్యవస్థితః ॥ అనుద్భూతస్వయాధాత్మ్యజ్ఞానజోత
 మనిర్వృతిః । పశువత్స్పృశ్యతైరేవగుణైరిధికనిర్వృతా ॥ నకర్మనిష్ఠానా
 త్తజ్ఞానాపిభక్తియుతాహరా । నౌద్యుక్తాభక్తిహీనత్వాత్త్రియాస్వర్ప
 నాదిషు ॥ కర్మభిఃపుణ్యసాపాత్యైరవిద్యాపరనామభిః । ధూమేరివార్చిరా
 గ్నేయంజ్ఞానమావృత్యదేహినః ॥ భూషయిత్వాస్వకస్తేహంశబ్దాదైవసాన్ని

శ్రయైర్దైః । దర్శయిత్వాస్వసౌందర్యమాత్మ నేతిష్ఠమానయా ॥ నిరస్తాతిశ
యాహ్లాదనుభవావై కలక్షణమ్ । సజ్ఞాద్యస్వగుణై రేవస్వరూపస్వరమాత్మ
నః ॥ గుణమయ్యాప్రకృత్యాఖ్యభగవన్తాయయానయా ॥ స్వసంలీనాన స్తజీ
వకృతకర్తానురూపయా ॥ గుణత్రయాశ్రయాన స్తవిచిత్రపరిణామయా । అతి
దు స్తరయాదేవప్రప త్తిరహితాత్మభిః ॥ ప్రలోభ్యమానానతత స్తయైవాత్య
స్తనిర్వృతా । అజానతీవస్వహితమ్ముకస్వప్నానుకారిణీ ॥ నిష్పాసీయేనిరా
లప్సేనిచ్చాయేనిరపాశ్రయే । ద్రాఘీయస్యశుభేమాగ్నేయమస్యసదనమ్ప్రతి ॥
గచ్ఛతోమేనహాయస్య వర్ధయ స్తీమహద్భయమ్ । అతీతాపినదై వైపాతి
ష్ఠతీవపురోమమ ॥ గతాయా స్తీవదృశంయాపం వ ర్తమానేపిజన్మని । తయై
వసుమహాన్కాలో గతఃక్షణాఞ్చవాల్పకః ॥ అలబ్ధసుఖసంస్పర్శమకృతాఘాఘ
నిష్కృతి । వినై వహరిపాదార్పా మహూపశ్యతవవమే ॥ కింకరమ్యామిపద
యోర్ని పతిష్యామికస్యను । దు స్తరామృద్దశామేతా జ్ఞ-ధయిష్యామి
కస్యవా ॥”

ఇత్యతీతఃకాలో వ్యర్థఇతినిర్విణ్ణో భూత్వా,

“ఇతఃఊర్ధ్వమహంతావద్యా వజ్జీవంశ్రియశ్శ్రియః” । పదయోరర్చ
నజ్జ-ర్తం యతమానస్సమాహితః ॥ అభిగచ్ఛన్స్థరిమ్ప్రతిః పశ్యాద్ధివ్యాణి
చార్జయన్ ॥ అర్చయంశ్చతతోదేవ స్తతోమన్త్రాఞ్జపన్మపి ॥ ధ్యాయన్మపి
వర్దనేవ జ్ఞా-లేషూ క్తేషుపఞ్చసు । వ ర్తమానస్సదాచైవ మ్పృచ్ఛకాలిక
వత్కేనా ॥ సావిరితై ర్దస్తపుష్పాదైశ్శుభైశ్శక్త్యనురూపతః । ఆరాధయన్ష్ట
రిమ్భక్త్యా గమయిష్యామివాసరాన్ ॥ ”

ఇతి సాత్వికధృతిమవలమ్బేత.

❀ అభిగమనప్రకరణమ్. ❀

— ❀ —

“కృతఞ్చకరిష్యామి భగవన్నిత్యేన భగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావిభూతిచాతురాత్య భగవద్వాసుదేవ పాదారవిందార్చనేన అభిగమనోపాదానే జ్యాస్వాభ్యాయయోగాభ్యైః కర్తవ్యః భగవంతం వాసుదేవమర్చయిష్యామి” ఇతి సజ్జ-ల్ప్య-“భగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ భగవతస్తేజసా భగవతఃకర్మణా భగవతఃకర్తరిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య” ఇతి బలమస్త్రీమనుసన్ధాయ-“భగవానేవస్వనియామ్యస్వరూపస్థితిప్రవృత్తిస్వశేషజైకరసేనమయా స్వక్షేమైశ్చోపకరణై స్వారాధనైక ప్రయోజనాయపరమపురుషస్సర్వ శేషీస్వశేషభూతానీమాని అభిగమనోపాదానే జ్యాస్వాభ్యాయయోగాభ్యైః కర్తాణిస్వస్త్యైస్వప్రీతయే స్వయమేవకారయతి” ఇతి పశ్చికాల సాత్వికత్యాగజ్ఞాత్వా-

“కృతఞ్చకరిష్యామి భగవన్నిత్యేనభగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావిభూతిచాతురాత్య భగవద్వాసుదేవ పాదారవిందార్చనేన అభిగమనేన భగవత్కర్మణాభగవంతం వాసుదేవమర్చయిష్యామి” ఇతి సజ్జ-ల్ప్య-“భగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ భగవతస్తేజసాభగవతః కర్మణాభగవతః కర్మకరిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య” ఇతి బలమస్త్రీమనుసన్ధాయ “భగవానేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితిప్రవృత్తి స్వశేషజైకరసేనమయా స్వక్షేమైశ్చోపకరణై స్వారాధనైక ప్రయోజనాయ పరమపురుషస్సర్వశేషీస్వశేషభూతమిదమభిగమనాభ్యై జ్ఞ-ర్మస్వస్త్యైస్వప్రీతయే స్వయమేవకారయతి” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞాత్వా-“ఏతత్త్రియావిరోధీనిప్రాచీనాన్యశుభానీమే । కర్మాణ్యనన్తాన్యచ్ఛేద్యాన్యనాదీన్యశుచీనిచ॥ స్వయైవకృపయాదేవోఽవినాశ్యాస్త్యన్తనోరథాః । పూరయత్విత్తిసమ్పూర్ణ్య మస్త్రీమేతముదీరయే

త్”॥ ఇతి కరిష్యమాణకై జగర్హ ప్రతిబంధకనివృత్తిం సమ్ప్రార్థ్య- “
 య్యారాధనకామోఽయం వ్రతశ్చరితుమిచ్ఛామి సజ్జలస్థిద్వైభవగమనాః
 యాస్యమనోరథాన్”॥ ఇతి మస్త్రైకకై జగర్హపరిపూర్తిం సమ్ప్రార్థ్య
 “అస్మద్దైశికమస్త్రదీయ పరమాచార్యానశేషాన్సుర్యాన్ శ్రీమల్లక్ష్మణయో
 పుజ్జవమహా పూజాఽమునియామునమ్ । రామమ్పద్మవిలోచనమ్
 వరన్నాథం శతదేవీణాంసేనశం శ్రియమింద్విరాసహచరమ్ నారాయణం స
 శ్రయే”॥ ఇతి స్వాచార్యప్రభృతి భగవత్పర్యంత గురుపరమ్పరా ప్రపద
 పూర్వకమ్భగవంతమ్ప్రసాద్య- “సవ్యమ్పాదమ్ప్రసార్యశ్రిత దురితహరస్తః
 ణజుః-శ్చ యిత్యేజానున్యాధాయ సవ్యేతరమితరభుజమ్ నాగభోగేనిధ
 యమ్ పశ్చాద్బాహుద్వయేన ప్రతిభటశమసేధారయన్ శఙ్ఖచక్రేదేవీభూష
 దిజుష్టాజనయతు జగతాంశమన్వైక్యూనాధః”॥ ఇతి ధ్యాత్వా॥

“ఓం వాసుదేవాయ నమః- ఓం సజ్జల్వణాయ నమః- ఓం ప్రద్యు
 మ్నాయ నమః-ఓం అనిరుద్ధాయ నమః”- ఇతి పూజానామ చతుష్టయ
 ధ్యాత్వా॥

“ఓం కేశవాయ నమః-ఓం నారాయణాయ నమః- ఓం మాధ
 వాయనమః-ఓం గోవిందాయ నమః-ఓం విష్ణవే నమః-ఓం మధుసూదనాయ
 నమః-ఓం త్రివిక్రమాయ నమః-ఓం వామనాయ నమః-ఓం శ్రీధరాయ
 నమః-ఓం హృషీకేశాయ నమః-ఓం పశ్చనాభాయ నమః-ఓం దామోద
 రాయ నమః”-ఇతి ద్వాదశపూజానామాని ధ్యాత్వా - “ఓం మత్స్య
 య నమః-ఓం కూర్మాయ నమః-ఓం వరాహాయ నమః-ఓం నారసింహాయ
 నమః-ఓం వామనాయ నమః-ఓం పరశురామాయ నమః-ఓం శ్రీరామా
 య నమః-ఓం బలరామాయ నమః-ఓం కృష్ణాయ నమః - ఓం కల్కినే
 నమః” ఇతి దశావతార నామానిచ ధ్యాత్వా॥

“ఓం శ్రీం శివాయ నమః-ఓం భూం భూమ్యై నమః - ఓం నీం నీశాయై నమః”-ఇతి దేవ్యాదిమామాన్యపిసజ్జీర్ణ్య-“సత్సజ్జాద్యవనిష్పృహాగురుముఖాచ్ఛ్రిశమ్మిపద్యాత్మవాన్వారిభ్య స్పరిభుజ్యకర్తృశకలమ్మిక్షీణకర్తృస్తరః । న్యాసాదేవనిరఙ్ముశేశ్వరదయానిలూఃసమాయాన్వయో హోద్రాసుగ్రహలభమధ్యధమనిద్యారాద్యహిర్నిర్గతః ॥ ముక్తోఽర్చిర్దినపూర్వపక్షషడుదజ్ఙోసాబ్దవాతాంశుమద్గ్లో విద్యుద్యురుణేంద్రిధాత్మ మహితస్సీమాన్తస్సిన్ధావ్లుతః । శ్రీవైకుంఠముపేత్య నిత్యమజడస్తస్మిన్నురబ్రహ్మణ స్సాయుజ్యంసమవాప్యనద్దతిసమస్తేనైవ ధన్యఃపుమాన్ ॥ ప్రాతర్నిత్యానుసంధేయ మ్పరమార్థమ్ముముక్షుభిః । శ్లోకద్వయే నసంక్షిప్తంసువ్యక్తం వరదోఽబ్రవీత్ ॥” ఇతి శ్లోకద్వయం సజ్జీర్ణ్య-పూర్వాచార్యప్రణీత స్తోత్రరత్నదయాశతక ముకుందమాలా వేద్యపేశసుప్రభాత అభీతిస్తవ దశావతారస్తోత్రా దీనిస్తోత్రాణ్యపిశ్రుణ్వతామపి హర్షజనకేనోచైచ్చస్వరేణ సజ్జీర్ణ్య-తత్కాలోచితద్వయాది మన్తానుచ్ఛరన్, అవకాశేనతి పశ్చిమయామక ర్తవ్యం వేదాభ్యాసశ్చ కుర్యాత్.

తతస్సన్ధ్యామాసన్నాయాం “సన్ధాతృత్యేనసర్వేషాం సన్ధ్యా” ఇతి పరికీర్తితమ్భగవస్తముపాసితుజ్జగమిషుః శ్రీహరిర్హరిర్హరిరితి కీరయన్ శయనాదుత్థాయ-“ఓన్నమఃక్షీతిధరాయ” ఇతి మన్త్రేణ క్షీతిధరప్రహరహా మనుధ్యాయన్ వామపాదమ్భూహావిన్యస్య-“నమోఽస్తు

౧
౨
౩
౪
౫
౬ } అనుబంధో ద్రష్టవ్యః.

ప్రియదత్తాయైతుభ్యస్తేవివనుస్థరే । త్వమ్మతాసర్వలోకానా మ్పదన్యా
 సంక్షమస్వమే ॥ ఇతి భువన్పువద్య-పదక్రమాన్కుర్వణ, “విష్ణోః క్రమో
 స్యభిమాతి హాగాయత్రేణ ఛస్తసాపుధివీ మనువిక్రమే నిర్భక్తస్సయన్ద్వి
 ష్టోవిష్ణోః క్రమోస్యభిశస్తి హత్తైష్టభేన ఛస్తసాన్తరిక్ష మనువిక్రమేనిభ
 క్తస్సయన్ద్విష్టోవిష్ణోః క్రమోస్యరాతీయతోహంతా జాగతేన ఛస్తసాదివమ
 నువిక్రమే నిభక్తస్సయన్ద్విష్టోవిష్ణోః క్రమోసిశత్రూయతో హంతాన్త
 భేన ఛస్తసాదిశోనువిక్రమే నిభక్తస్సయన్ద్విష్టః” ఇతిపాదేన్ద్రియాధిదైవ
 తం, త్రివిక్రమం, ధ్యాయేత్ ॥

మ ల మూ త్రో త్స ర్జ న విధిః.

తతస్త్వానీయతిలాక్షతదధానస్తాదిదృష్టాదృష్టార్థం స్నానోపకర
 ణంసర్వంసమ్భృత్య - తమస్తిరోహితదుష్టజన్తు పలాయనార్థం వైణవదణ్డం
 సత్సృహ్య - నిగమమూర్ధంసంభ్రాల్మ-కేశవమనుధ్యాయణ, సజీర్తయణ,
 గృహాన్నిగత్య - విశుద్ధదేశేనిషీప్తస్నానోపకరణం, స్వాశ్రమాదిభ్యోనైర్వ
 త్యాన్దిశిద్విత్రేషుపాత ప్రమితామ్భువమతిక్రమ్య - క్రిమికీటాద్యదూషితా,
 ఆఘకృష్ట, హలోఽఘౌత, కూలస్థ, శర్మరామేధ్యసంయుక్త, పరశౌచశిష్ట,
 ఊషర, వల్లీక, జలమధ్యస్థ, స్వగృహస్థిత, సికతా, పాంసు, కడఁమవ్యతి
 రిక్తామృదస్సత్సృహ్య - శౌచస్థలే, యత్రక్షచిద్వానిధాయ - సస్త్యక్తపా
 దుకస్పణ, సుదూర్గత్వా, త్రికరధ్వనిజ్యూత్వా - ఉత్తరీయేణశిరః ప్రా

వృత్త - నివీతమ్బుగ్రమ్మసూత్రస్త్రీణకణే - ఆవేష్ట్య - ఘ్రాణమాస్యజ్ఞోఽ
త్రీయేణప్రచ్ఛాద్య - అయాజ్ఞేయైశ్చమై - స్పృశైఃపశైః - రాస్వాభూమిమా
చ్ఛాద్య - దివాసన్ధ్యయోశ్చోదజ్ఞుఖి, రాత్రోదక్షిణాముఖి, మానాదినియ
మయక్తః, దేవాలయ, నదీ, గో, బ్రాహ్మణ, అగ్ని, సూర్య, చంద్ర, నక్ష
త్ర, వాయుశ్వేతాద్యనభిముఖి, ఆరామోద్యాన, తులసీవన, సస్య, శ్వశా
నోషర, వల్లీక, గిరి, దుర్గ, గర్త, క్షేత్ర, ఖలాధాన్యమేధ్యసికతాచ్ఛాయా;
గుల్మ, చత్వర, వారి, కృష్ణ, గోష్ఠ, పృథుమూల, దభముల, తటా
కాబ్ధి, నదీతట, గోమయ, యజ్ఞశాలా, శాద్వల, గృహాబ్జుణ, పాషాణ
రస్థి, కీటాదిజన్తుదేశవ్యతిరిక్తే; గో, స్త్రీ, ద్విజ, దేవాలయానామస
న్నిధౌ, వామహస్తేనమహానజ్ఞుహీత్వా. విఘ్నాత్రేపరిత్యజేత్ - చిరకాల
స్త్రానతిష్ఠేత్ - స్వమలన్నపశ్యేత్ - ననిష్ఠివేత్ - నోచ్ఛ్వసేత్ - ఆర్ద్ర
వాససామలమూత్రేనవిస్మజేత్ - అయాజ్ఞేయకాష్ఠాదినాపురీషలే పంచామ
హస్తేనవిఘ్నయేత్ -

శౌచవిధిః.

దక్షిణేనహస్తేనపూర్వస్థాపితామ్బుదజ్ఞుహీత్వా-శౌచస్థలజ్ఞత్వా-
గుదలిద్గపాదహస్తశౌచార్థం, పూర్వస్థాపితాం, తదాస్థాపితాంవామృదగ్చ్ఛతు
ర్థావిభజ్య-స్థాపయిత్వా- ఉదజ్ఞుఖి, పరిచారకేణోద్ధృతజలప్రక్షేపపూర్వకం
శౌచఙ్కుర్యాత్-ఉద్ధృతతోయాభావే, తటాకాదాశౌచఙ్కుర్యాత్-నదీషు
భగవత్ప్రీతేషుచనకదాచిచ్ఛాచఙ్కుర్యాత్-తటాకాదాబాహ్యమృత్తికాం,
నాహరేత్ - ఆకుర్పరాస్త్రణి బద్ధాద్వాజలా స్పృదమాహృత్య - శోధితేతి
రేనిషీప్య-జలస్యారత్తిమాత్రేష్ఠిత్వా-దివాసన్ధ్యయోశ్చోదజ్ఞుఖి, రాత్రోద
క్షిణాముఖి, సవ్యజ్కరమస్తజ్ఞానుత్తరజ్కరమృహిజ్ఞానుకృత్వా-మృదన్ద

క్షీణకరేణ్యహీత్వా - వామకరేక్షిప్తా - గుదమ్నేహసశ్చవిశోధయేత్ - మూ-
 త్రపురీషయోర్యగపత్ప్రసృతైపురీషస్యప్రథమమ్ - క్రమేణప్రసృతై, యథాక్ర-
 మంశౌచఙ్కుర్యాత్ - అత్రవిఘ్నాత్రయోస్సాహిత్యేషణ్మృత్తికాభిర్నూత్రశౌచ-
 ఙ్కుర్యాత్ - పశ్చదశభిర్ద్వాదశభిర్వాగుద శౌచఙ్కుర్యాత్ - గుదలిఙ్గాన్యతర-
 శౌచాన్తసరం, పశ్చభిష్షణ్భిర్ద్వామృత్తికాభిర్ద్వామహస్తం, ప్రత్యౌశ్య - అనన్తరమ-
 న్యశౌచఙ్కుర్యాత్ - మూత్రశౌచే, ఆర్ద్రామలకమాత్రామృత్తికాః, గుదశౌ-
 చేప్రథమమృత్తికాప్రసృతిమాత్రా, ద్వితీయాతృతీయాచ, తదర్థపరిమాణా-
 ఇతరాన్తుఆర్ద్రామలకద్విగుణాః, తత్సమావా - సర్వత్రగుదలిఙ్గశౌచేషుప్రతిమృ-
 త్తికం, అన్తరాన్తరావామహస్తం, మృజ్జలాభ్యామ్ప్రత్యౌశయేత్ - యావన్మృజ్జ-
 వానాపైతి తావద్దక్షిణే నపాణినాఆపోదేయాః - కట్యదామలసమ్బద్ధజ్జ-
 యాంసప్తమృత్తికాదేయాః - ఉత్థాయ - వామఙ్కురస్తశభిః, పాదాప్రత్యేకంస్తప్త-
 భిః, సంహతకౌదశభిః స్తప్తభిర్వాశోధయేత్ - మూత్రమూత్ర ప్రసృతైపశ్చభి-
 స్త్రిభిర్ద్వామృత్తికాభిర్ద్వాశౌచఙ్కుర్యాత్ - వామహస్తేపశ్చ, హస్తయోస్త్రి-
 స్త్రామృదోదేయాః - తతోసఖశోధనఙ్కుత్వా - శౌచదేశమ్ప్రత్యౌశయేత్ -
 అజ్ఞానలశ్శుక్లోత్సగేతుమూత్రశౌచాద్విగుణమ్ - ఇదమహశ్శౌచమ్ - అహ-
 శ్శౌచాపేక్షయారాత్రివర్ధమ్, పథి, పాదః - స్త్రీణామర్ధమ్ - బ్రహ్మచారిణోద్విగు-
 ణమ్ - వాసపృథ్వియత్యోశ్చతుర్గుణమ్ - యథాశక్త్యాతురస్య - ఏవం, ధర్తశాస్త్రా-
 ద్యుక్తస్వవర్ణాశ్రమసంస్థాద్యనుగుణద్వైపాస్థ్యైర్ధామృత్తికైర్నవరపరిమాణాది-
 నియమవత్ గంధలేపక్షయశిరమర్కః, వీడారహితంశౌచఙ్కుర్యాత్ - అన్యతోగ-
 త్వాకరౌపాదాప్రత్యౌశ్య - ఆసీనౌవామభాగే, మూత్రోత్సగే - చతుర్షడ్వా-
 పురీషేష్టౌద్వాదశవాగ్ణామాకృత్వా - ఉపవీతీ - మూత్రోత్సగే - ద్విరాచా-
 మేత్ - ఉభయోత్సగేత్విరాచామేత్.

శుచోదేశేకుక్కుటాసనసంస్థితః, బాహుద్వయం, జాన్వంతరేకృత్వా-
 ప్రాజ్ఞుఖి ఉదజ్ఞుభోవావాగ్యతః-దక్షిణహస్తతలం, గోకణాకారజ్ఞుత్వా-
 వామహస్తేనజలంస్పృశేత్, దేవతీర్థేన * మాషమగ్నశ్శల మాదాయ- “ ఓం
 అచ్యుతాయనమః ” “ ఓం అనంతాయనమః ” “ ఓం గోవిందాయనమః ”
 ఇతి నిశ్శబ్దంహృదయఙ్గమం, ప్రతిమస్త్రం, బృహత్తీర్థేన † పిబేత్ - అఙ్గుష్ఠ
 మూలేన అపస్పృష్ట్యా - ఓష్ఠద్వయం, ద్విపరిమృజ్య - తదఙ్గుష్ఠమూ
 లం, పునః ప్రత్యుశ్య - అఙ్గుష్ఠాగ్రేణ “ కేశవాయనమః ” ఇతిదక్షిణకపోలమ్,
 “ నారాయణాయనమః ” ఇతి వామకపోలమ్-సాఙ్గుష్ఠానామికయా, “ మాధ
 వాయనమః ” ఇతిదక్షిణనేత్రమ్, “ గోవిందాయనమః ” ఇతివామనేత్రమ్-
 సాఙ్గుష్ఠతిర్జన్యా, “ విష్ణవేనమః ” ఇతిదక్షిణనాసికామ్, “ మధుసూదనా
 యనమః ” ఇతివామనాసికామ్ - సాఙ్గుష్ఠకనిష్ఠకయా, “ త్రివిక్రమాయ
 నమః ” ఇతిదక్షిణశ్రోత్రమ్, “ వామనాయనమః ” ఇతి వామశ్రోత్రమ్-
 సాఙ్గుష్ఠమధ్యమయా, “ శ్రీధరాయనమః ” ఇతిదక్షిణభుజమూలమ్,
 “ హృషీకేశాయనమః ” ఇతివామభుజమూలమ్ - కేవలాఙ్గుష్ఠేన “ పద్మనా
 భాయనమః ” ఇతి నాభిమ్ - తలేనహృదయఙ్చ - సంహతాభిస్సర్వాఙ్గుళీభిః,
 “ దామోదరాయనమః ” ఇతి మూర్ధానఙ్చ - ప్రత్యఙ్గముడికస్పర్శపూర్వ
 కం స్పృశేత్.

* అఙ్గుష్ఠం వినాసర్వాసామఙ్గుళీనామగ్రేణ

† హస్తతలయోర్ధ్వే యారేఖాతస్యామూలేన

దస్తధావనవిధిః.

పాదాప్రత్యక్ష్య - ద్వీరాచమ్య - వస్త్రప్రావృతశిరాః, ప్రాజ్యభోవా
పూర్వోత్తరదిగ్భాగాభిముఖోవా, కుక్కుటాసనసంస్థితః - అస్తర్జానుకరః - శా
ల్మలి, అశ్వత్థ, కోవిదార, శమీ, క్రముక, పాలాశ, మోచా, కార్వాస, కుశ,
నారికేళ, విభీతక, దర్భావర్జయిత్వా - అర్కః, స్యగ్రోధ, ఖదిర, కర్జూమూల,
కకుభమూల, అపమార్గ, నిమ్బ, జమ్బూవృక్ష, తీరయుక్తకణ్డ కయుక్తకా
ష్టనామస్యత మదస్తకాష్టాని, షోడశాజ్గులదీర్ఘా నిద్రాదశాజ్గులానివా,
వక్రగ్రస్థిరహితాని, కనిష్ఠికాగ్రవత్ఫానిలానిగృహీత్వా, ప్రత్యక్ష్య, “ఆయు
ర్బలం యశోవర్చః ప్రజామృశువసూనిచ । బ్రహ్మప్రజ్ఞాశ్చమేధాశ్చ త్వ
న్నోదేహివనస్పతే” ఇతిమస్త్రేణాభిమస్త్య - “దస్తధావనమస్త్రస్యమా
ర్గశ్చేయఋషిః, అనుష్టుప్సుద్ధిః, ననస్పతిర్దేవతా” ఇతిశిరోజహ్వహృదయే
స్యస్య - “దస్తధావనేవినియోగః” ఇత్యుక్త్యాదస్తధావనఋగ్యాయాత్ - కాషా
లాభేత త్రిత్రిణానితృణంవాగృహీయాయాత్ - వామభాగ అధోదేశమారభ్య
ప్రాదక్షిణ్యేనదస్తధావనం, జహ్వనిలేఖనశ్చకుర్యాత్ - దస్తకాష్టమృత్యక్ష్య -
నైర్మత్యాంశుద్ధిదేశేనిరస్య - షోడశగణ్డూషాకృత్వా - ప్రతిపత్పర్వ
షష్ఠీచతుర్దశ్యేకాదశ్యష్టమీషుత్రిజన్తనుచదస్త్ర కాష్టధావనన్నకుర్యాత్ -
ఏకాదశ్యమూవాస్య యోస్తు, జమ్బు, ప్లతామ్రపణా న్యేవగృహీయాయాత్ -
నాస్యత్ - శ్రాద్ధదినేతైరిపినకుర్యాత్ - తృణపణాదీనామప్యభావే, ద్వాదశ
గణ్డూషాకరూత్ - గోష్ఠే, దేవాలయే, సద్యాం, శ్మశానే, శుచిస్థలే,
సలిలే, యజ్ఞశాలాయాం, దస్తధావనం సకుర్యాత్ - గణ్డూషకాలేత్రిజన్తాద
స్తశోధనం సకుర్యాత్ - తిత్తియశ్చనపిబేత్ - ద్వీరాచామేత్.

మృత్తికాస్నానవిధిః.

తతోభగవద్భాగవతాధిష్టిత స్తీర్ణజత్వాతీరంసంశోధ్య - మృద్వా
రిభిస్సుప్రతౌళితపాణిచాదః, సమాచమ్య - ప్రాజ్ఞుఖ ఉదజ్ఞుభోవాఽసీనః,
పవిత్రపాణిః. త్రిప్రాణానాయమ్య.

ప్రాణాయామవిధిః—కసిష్ఠానామికాభ్యాంవామనాసి కాయధ్వా -
దక్షిణనాసయా స్తస్థంవాయుంతూష్ఠీం, బహిర్విసృజ్య - అజ్ఞుష్ఠేనదక్షిణనాసి
కాంసమ్యగ్రుద్ధ్వా - వామనాసయావాయుమాపూర్య - అజ్ఞుభీభిస్తాభిరేవ
నాసికాద్వయంరుద్ధ్వా-ఓష్ఠాభ్యామాస్యవృద్ధ్వా- దృష్టీసమ్యక్ష్విమిల్యమాన
మాచరణ, హృత్పిఞ్జ-క్షేత్రీయఃపత్తిన్యాయః, .. ఓంభూః, ఓంభువః, ఓం
సువః, ఓమ్మహః, ఓంజనః, ఓంతపః, ఓంసత్యమ్, ఓంతత్సవితుర్వరేణియం
భగోదేవస్యధీమహి, ధియో యోసఃప్రచోదయాత్ ఓమాపోజ్యోతీర
సోఽమృతం బ్రహ్మభూభువస్సునరోమ్ ” ఇతిప్రణవసహితసప్త వ్యాహృతి
సహితాం, సశిరస్కాం, గాయత్రీం. త్రిర్తససాజపిత్యా-దక్షిణనాసయావాయుం
శనై శనై ర్విసృజేత్.

అజ్ఞలిమృద్వా “అస్తగురుభ్యోనమః” ఇతి గురుపరమ్పరా స్మరణ
పూర్వకం “శ్రీమాన్వేద-టనాధార్యఃకవిత్వాకీకకేసరీ! వేదాంతాచార్యవర్యో
మేనన్నిధత్రాంసదాహృది ॥ గురుభ్యస్తగురుభ్యశ్చనమోవాకమధీమహే ।
వృణీమహేచతత్రాద్యాదమ్పతిజగతామ్పతీ ॥ శ్రీమన్నభీష్టవరదత్వామస్తిశర
ణజ్ఞతః । స్వశేషభూతేనమయాన్వీయోస్సర్వపరిచ్ఛదైః । విధాతుమ్ప్రీత
మాత్మానందేవః ప్రక్రమతేస్వయమ్ । శుక్లామ్బరధరంవిష్ణుంశశివర్ణఞ్చతు
ర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనస్థాయే త్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ యస్యద్విరద

వక్తాద్వ్యాః పారిషద్వ్యాః పరశ్శతమ్ | విష్ణున్విష్ణున్విసతతం విష్వక్సేన స్తమాశ్రయే || హరిరోమతత్ || దక్షిణజానూపరి దక్షిణాత్తికాపాణీకృత్వా || “శ్రీగోవిందగోవిందగోవింద” || ఇత్యారభ్య “అస్యాం, శుభతిథౌ, శ్రీభగవదాజ్ఞయా, భగవత్ప్రీత్యర్థం, కర్తవ్యతాసిద్ధ్యర్థం, అస్మిత్తీర్థే, అస్యాంనద్యాంవా, ప్రాతస్నానమహాబహిష్కే” ఇతిసంకల్ప్య -- సమస్తజగదాధారశబ్దచక్రగదాధర | దేహి దేవమమానుజ్ఞాయుష్మత్ప్రీతినిషేవణే” || “రఘువీరపదన్యాసపవిత్రీకృత పాంసవే | దశకణ్ఠశిరశ్చేద హేతవేసేతివేనమః || విగాహేయామునస్తీర్థం సాధుబృందాననేపితమ్ | నిరస్తజమ్గాస్పద్యే యత్రకృష్ణకృతాదరః || విగాహేతీర్థబహుళాంశీతళాబ్ధురునస్తతిమ్ | శ్రీనివాసదయామ్బాధిపరీవాహపరమ్పరామ్ || కృపేకృతజగద్ధితేకృపణజస్తు చింతామణేరమాసహచరంఘ్రితౌరఘుధురీణయన్త్యాత్వయా | న్యభజ్యతిసరిత్పతిసకృద వేక్షణాత్తిత్థిణాత్ప్రీకృప్తబహుపాతకప్రశమ హేతునాసేతునా || తేనార్కమల త్తిరుమకణాతన్త్రికమ్బుద్ధరైయం, వానాడుకస్తవర్వైయ త్తిరుప్పిడంవస్తరుమ, కానారిమయముంకంగైయంకావిరియం కడలుం, నానా సగరమునాకముజ్జూడియనన్నిలమే” || ఇతిధ్యాత్వా - “వీర్యాయాస్త్రీయఫట” ఇత్యస్త్రీమస్త్రేణాభిమృష్ట కాస్తాదినామూల మస్త్రేణశుద్ధదేశాన్తృదమాదాయ - న్యూనాధికభాగేనద్విధావిభజ్య - తీరేనిధాయ - అభ్యుత్య - అధికేనభాగేనదేహంసర్వతః ప్రతౌశ్య - త్రిర్నిమజ్జ్యోత్తీర్య - ఆసీన ఆచమ్య - భగవస్తస్థాయీ, మూలమస్త్రేణ పశ్చావింశతికృత్వి ఆనర్తితేనప్రాణాయామత్రయజ్ఞత్వా - అన్యంమృద్భాగమాదాయ - దక్షిణపాణినావామపాణితలస్య ఆదౌ మధ్యే అస్తేచత్రిధాకృత్వా - పృథక్పృథక్సమ్ప్రీత్య - మూలమస్త్రేణాభిమస్త్ర్య - ఆదిమభాగం “వీర్యాయాస్త్రీయఫట” ఇత్యభిమస్త్ర్య - విదిక్షుదిక్షు, ఊర్ధ్వాయాం, అధరాయాం, దిశినిక్షిపేత్ - తతోమధ్యమభాగే నమూలమస్త్రేణాఽవాఽహయిష్యమాణగజ్జాయాఃవీరమస్త్ర

స్వారిణి కల్పయిత్వా - అన్తిమభాగేన, పాణిభ్యాం, మూలమన్తే గ్రీణ స్వ
గాత్రమనులిప్య - జలమ్మృగిశ్య - సజ్జ-ల్పితపీఠే “ ఆవాహయామిత్వాదే
విన్నానార్థ మిహనుష్ఠరి । ఏహిగక్లే నమస్తుభ్యం సర్వతీర్థ సమన్వితే ” ఇ
త్యుద కాశ్చలినాగజ్జమావాహ్య - ఉదకాశ్చలిమాదాయ - “ విష్ణువా
మ పదాఙ్గు స్థనఖస్రాతో వినిస్సృతే । తద్భక్తి విష్ణురూపాత్త్వజ్ఞ క్లే
మామ్నోచయేనసః ” ఇత్యఘ్నోస్తత్వా - ఉదకాశ్చలిమాదాయ - మూల
మన్తే గ్రీః సప్తకృతోవోఽభిమన్త్య - స్వమూర్ధ్ని సీఘ్రేత్ - ఏవన్త్రి-
పశ్చక్రత్వ, సప్తకృతోవా ఆసిచ్య - దక్షిణేనపాణినా జలమాదాయ -
త్రి పశ్చక్రత్వోవా మూలమన్తే గ్రీణాభిమన్త్య - పీత్యా - ఆచమ్య -
మూలమన్తే గ్రీణాస్వాత్సానమ్రోహ్య-పరిషిచ్య-తీర్థేని మగ్నీభగవత్పదా
రవిన్ద విన్యస్త శిరస్సః, యావచ్ఛక్తి మూలమన్త్యజ్జపిత్వా - ఆదిత్యమ
ణ్డలాస్తం, హరిధ్యాత్వా - అభిషిక్త్య - ఉత్తీర్య - దక్షిణపాదశ్చలే వామ
పాదంఘ్రలేచనిధాయ - ఆసీనోద్విరాచమ్య - తీరస్థస్త్వ, “ శ్రీ మాన్వేజ్జ-
ట నాధార్యః కవితారి- కకేసరి । వేదాన్తాచార్య వర్యోమే సన్నిధత్యాం
సదాహృది ॥ సశ్చిన్తయేద్భగవతశ్చరణారవిన్దం వజ్రాఙ్గుశ ధ్వజసరోరు
హలాశ్చనాథ్యమ్ । ఉత్తుగ్ధ రక్తివిలసన్నఖ చక్రవాళ జ్యోత్స్నాభిరా
హతమ హస్తౌదయాన్ధకారమ్ ॥ యచ్ఛౌచనిస్సృత సరిత్ప్రవరోదకేన
తీర్థేన మూర్ధ్నిగ్రహి కృతేన శివశ్శివోఽభూత్ । ధ్యాతుర్నినశ్శమలశైలని
సృష్టవజ్రధ్యా యేచ్చిరమ్భగవతశ్చరణారవిన్దమ్ ॥ ధ్యేయంసదా పరిభవఘ్న
మభీష్టదోహాన్తిథా స్పదంశివ విరిశ్చినుతం శరణ్యమ్ । భక్తార్తి హ
మ్మృణతపాల భవాభిహౌతం వన్దేమహా పురుషతే చరణారవిన్దమ్ ॥ త్య
క్త్వాసుదుస్త్వ జనురేఖిత రాజ్యలక్ష్మీస్థస్థిత ఆర్యవచ సాయదగాద ర
ణ్యమ్ । మాయామృగస్థయిత యేపితమన్వధా వద్వందే మహాపురుషతే
చరణారవిన్దమ్ ॥ స్వపురుష మభిషిక్త్య పాశహస్తం వదతియమఃకి లతస్య క
ర్ణమూలే । పరిహర మధుసూదన ప్రపన్నా ప్రభురహమన్య సృణాన్నవై

ష్టవానామ్ || యేకస్థలగ్నుతులసీ సఖినాక్షమాలా యేబాహుమూల పరి
 చ్ఛ్విత శక్తచక్రాః | యేవాలలాట ఫలకేలసదూర్ధ్వ పుణ్ణాస్తే వైష్ణవా
 భవనమాశు పవిత్రయన్తి || కమలనయన వాసుదేవ విష్ణోధరణి ధరా
 చ్యుత శక్తచక్రపాణే | భవశరణ మితీరయన్తి యేవైత్యజభటదూరతరేణ
 తానపాపాః || రమాదయితరజ్జ భూరమణకృష్ణ విష్ణోహరేత్రి విక్రమజనా
 ర్గనతియుగనాథ నారాయణ | ఇతీవశుభదానియః పఠతినామధేయానితే
 నతస్యయమ వశ్యతానరక పాతభీతికుతః || అస్యేశానాత్వ మసిజగతస్సం
 శ్రయస్తీముకుందం లక్ష్మీపద్మాజలధి తనయావిష్టు పత్నీన్తిరేతి | యన్నామా
 ని శ్రుతిపరిపశ్యాన్యే నమానర్తయన్తో నావర్తన్తేదురి తపవనప్రేరితే జన్మ
 చక్రే || యజ్ఞేశాచ్యుత గోవిందమాధవా నస్తకేశవ | కృష్ణ విష్ణోహృషీకే
 శవాసుదేవనమోస్తుతే || నమః పరమకల్యాణ నమస్తే విశ్వమగ్గళ | వా
 సుదేవా యశాంతాయ యదూనామృతయోగమః || ఇత్యను సన్దధానః వస్త్ర
 ఖడ్జిద్వయేన ప్రత్యేకం శిరోఽజ్గచ్ఛ సమ్మృజ్య - “ ఓంభూభుః వస్సువః,
 శుచీహోహ్రవామరుతశ్శుచీనాం, శుచిగోంహినో మృధ్వరగంశుచీభ్యః, ఋ
 తేన వ్రత్యమృత సాపతయః, శుచిజన్మావ్రతశ్శుచయః పావకాః ” ఇతిమస్తే
 ణశుష్కంవాసః ప్రోక్ష్య - “ దేవస్యత్వా సవితుః పృథ్వీఽశ్వినోర్భా
 హుభ్యో మూర్ధ్విహస్తాభ్యా మాదదే ” ఇత్యా దాయ - “ ఉదు
 త్యజ్జాతవేద సన్దేవం వహ నికేతవః - దృశేవిశ్వాయసూర్యమ్ ” ఇత్యా
 దిత్యాయ దర్శయిత్వా - “ ఆవధూత్రిగ్ం రక్షోఽవధూతా అరాతయః ”
 ఇత్యవధూయ - “ ఆవహస్తీ వితవ్వనాశుర్వాణా చీరమూర్తనః, వాసా
 గంధిమమృగావశ్చ, అన్నపానేచ సర్వదా, తతోమేత్రియమావహ ” ఇ

త్యుచ్చార్చ్య - ఉత్తిరీయేణ శిరస్సంవేప్త్య - ఉపవీతం, నివీతం, కణ్ఠేనిధా-
య - కాపీనస్థౌత్వా - జఙ్ఘేమృజ్జలాభ్యాం సంశోధ్య - హస్తాప్రత్యౌశ్య -
వస్త్రముత్తిరీ యచ్ఛౌధౌత్వా - ఉపవీతీ - ఊరూప్రత్యౌశ్య - పాదాప్రత్యౌ-
శ్య - ద్వీరాచమ్య - ప్రాణానాయమ్య - “మస్త్రస్నాన జగరిష్యే” ఇ-
తిసజ్కల్ప్య - “ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః” ఇతిపాదయోః, “ఓంతా-
నః ఊర్జైదధాతన” ఇతిమూర్ధ్ని, “ఓం నుపేరణాయచక్షసే” ఇతి-
హృదయే, “ఓం యోవన్త్సి వతేమైరవః” ఇతిమూర్ధ్ని, “ఓంతస్యభా-
జయతే హనః” ఇతిహృదయే, “ఓం ఉశతీరివమూతరః” ఇతిపాద-
యోః, “ఓం తస్త్వాలరగ్గమూమవః” ఇతిహృదయే, “ఓంయస్య క్షయా-
యజన్వభ” ఇతిపాదయోః, “ఓం ఆపోజనయథాచనః” ఇతిమూర్ధ్ని,
ప్రోక్షయేత్ -

“ఖిణ్ణితమ్ముద్ధరీకాక్షమ్మస్త్రమున్తిం హరిన్తరేత్ । లనన్తాది-
త్య సజ్కాశం వాసుదేవచ్ఛతుర్భుజమ్ ॥ శఙ్ఖచక్ర గదాపద్మ ధారణం వన-
మాలినమ్ । కేయూరహారణం దేవం సువర్ణమకు టోజ్వలమ్ ॥ ధ్వజవ-
జ్రాజుశాలక్ష్య పాదపద్మం సునిర్మలమ్ । తత్పాదాఙ్గుష్ఠ జాఙ్గశ్చాన్ని ప-
తన్తీం స్వమూర్ధని । చిస్తయేద్భగ్విరధేన్ద్రీణ ప్రవిశేన్తీం స్వకాస్తనుమ్ ।
తయాసంతౌళ యేత్సర్వమ్భూహ్య మాభ్యస్తరస్తలమ్ ॥ తక్షణాద్విరజా-
మర్త్యోజాయతే స్ఫటికోపమః” ఇతిధ్యాయేత్ - ఇదమేవమాన సికాస్నా-
నమ్ - స్నానవస్త్రమని పీడ్వ్యస్వపార్శ్వే నిక్షిపేత్ - సపురతిః.

ధర్మశాస్త్రోక్తస్సానవిధిః.

అధధర్మశాస్త్రోక్తస్సానవిధిః ప్రసక్తాల్లిఖ్యతే - మృద్వాఠిభిస్తు
 ప్రక్షాళితపాణిపాదః, సమాచమ్య-ప్రాఙ్ముఖోదఙ్ముఖోవా ఆసీనః, పవిత్రపాణిః
 ప్రాణానాయమ్య - అఞ్జలిమృధావ - “ అస్తద్గురుభ్యోనమః ” ఇతి గురు
 పరమ్పరాన్తరణ పూర్వకం, “ శ్రీమాన్వేఙ్కట నాథార్యః కవితార్కికకే
 సరీ । వేదాంతాచార్య వర్యోమేనన్ని ధత్తాంసదాహృది ॥ గురుభ్యస్తద్గురు
 భ్యశ్చ స మోవాకమధీమహే । వృణీమహేచత త్రాద్యాదమ్మతీ జగతా
 మ్మతీ । శ్రీమన్న భీష్మవరదత్వామస్మి శరణాఙ్గతః । స్వశేషభూతేన మ
 యాన్వీయై సుర్వపరిచ్ఛదైః । విధాతుమ్ప్రిత మాత్మానన్దేవః ప్రక్రమతే
 స్వయమ్ । శుక్లామ్బరధరం విష్ణుం శశివర్ణఞ్చతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదన
 ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నో పశాస్తయే ॥ యస్యద్విరద వక్త్రాద్భ్యాః పారిష
 ద్యాః పరశ్శతమ్ । విఘ్నన్నిఘ్నన్తి సతతం వివక్ష్యేనస్త మాశ్రయే ॥ హ
 రిరోమతత్ ” దక్షిణజానుపరి దక్షిణోత్తరౌ పాణీకృత్వా, “ శ్రీగోవింద
 గోవింద గోవింద ” ఇత్యారభ్య “ అన్యోంశుభతిథౌ శ్రీభగవదాఙ్గాయా భగ
 వత్ప్రీత్యర్థం, కర్తవ్యతా సిద్ధ్యర్థం, అస్తికృతీర్థే, అన్యోంసద్యాంవా, ప్రా
 తస్సాన మహాఙ్కరిష్యే ” ఇతిసఙ్కల్ప్య - “సమస్తజగదా ధారశఙ్ఖ చ
 క్రగదాధర । దేహిదేవమమానుజ్ఞాం యుష్మత్ప్రీత్య నిషేవణే ॥ రఘువీర ప
 దన్యాస పవిత్రీకృతవాంసవే । దశకర్ణ శిరశ్చేదహేతవేసే తవేనమః ” ఇతి
 భగవస్తమను జ్ఞాప్య - జలమ్ప్రవిశ్య - హరిర్హరిరితి త్రిర్నిమజ్జ్య - “ఉ
 దుత్తమం పరమసాశ మస్తదవాధమం విమధ్య మగ్నం శ్రథాయ । అథా
 తయమాదిత్యస్త్రతేతవా నాగస్తా అదితయేస్యామ - అస్తభద్రాద్భ్యా మృష

భా॥ అ॥ స్తరిక్షమ మిమిత వరిమాణ మృత్తివ్యా ఆసీద ద్విత్వాభువనా
 నిస్తమా ద్విశ్వేత్తావి వరుణస్య ప్రతావి - యతి॥ శ్చైదం వరుణ దైవ్యే
 జనేభిద్రోహమ్మనుష్యాశ్చ రామసి, అచి॥ త్తే యత్తవ ధర్మాయు యోషిమ
 మాస్తస్తస్తాదేన సోదేవరీరిషః, కిత్తివాస్తా యద్రిపుర్న దీవియద్వా ఘాప
 త్యమం తయన్నవిద్మి, సర్వాతావిష్య శిక్షరేవదే వాఘాతేస్యామ వరుణ
 ప్రియాసః - అవతే హేవోవరుణ నమాభిరవయజ్ఞే భీమహే హవిర్భిః,
 క్షయస్తస్యభ్య మసురప్రచేతో రాజన్తే నాగ్ంసి శిశ్రభః కృతాని -
 తత్త్వాయామి బ్రహ్మణా వస్తమాస్తస్త దాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః, అ
 హేడమానోవరుణ హవూధ్యురు శగ్ంస్తమాస్త ఆయుఃప్రమాషేః ” ఇతివ
 రుణసూక్తిశ్చపితౌ - “ పారిణ్య శృంజంవరుణమ్మృ పద్యేతీర్థ మ్మేదేహీ
 యాచతి, యస్తయాభుక్తిమ నాధూనామ్నా పేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః,
 యస్తేమన సావాచాక్తిర్మణా వాదుష్కృతిజ్కృతిమ్, తిష్ఠతిన్ద్రో వరు
 ణో బృహస్పతి సువితాచపునస్త పునః పునః ” ఇతిద్వాభ్యామవగాహ్య-
 “ ముమిత్రాస్త ఆపటపధయస్సన్తు ” ఇతి ఆత్మనమభిషిచ్య - “ దుర్తి
 త్రాస్త పై భూయామ్యోస్తాన్ దేవేష్టై యచ్ఛవ యన్తివిష్టః ” ఇతిజలం
 హస్తాభ్యాన్తీరే త్రిర్విషిష్య - “ నమోఽగ్న యేఽమృ మజేన ముక్తన్ద్రో

యనమోపరుణా యనమోవాత్సల్యై నమోభ్యః ” ఇతి తీర్థాధిదైవ
తంత్రీయః పతిష్ఠ్యైమ్య - “ యదపాజ్ఞాగ్రిం యదమేధ్యం యదశ్చ
స్త న్నదపగచ్ఛతాత్ ” ఇతిజల స్థానమేధ్యాంశ స్థానాంతోనిరస్య - “ అ
త్యైశ నాదతీతా నాన్యచ్ఛ ఉగ్రాత్పత్రి గ్రహత్ । తస్మైవరుణో రాజా
ప్రాణో నాహ్యవమర్శతు - సోహమస్తాపోన్వి రజ్జోనిర్ముక్తో ము క్తక్షిల్పిషః ।

నాకస్య ప్రప్తమారు హ్యగచ్ఛే ద్భక్తి సర్వకతామ్ ” ఇతిఋగ్వి
స్తో యన్తి గ్రాలోడ్య - హస్తాయా మప్రమాణాన్ తురశ్రన్తీథే వీరం
“ ఓం ” ఇతివిలిఖ్య - తిత్రి. “ ఆవాహయామి త్వద్దేవిన్నా నార్థమిహసు
స్థరి । ఏహిగన్తే సమస్తుభ్యం సర్వతీర్థ సమన్వితే ” ఇతిగణ్ఠముద కాశ్చలి
నావాహ్య - “ విష్ణువాదాబ్జ సమ్భూతే గన్తేత్రి పథగామిని । ఛర్మద్రవే
తివిఖ్యాతే పాపమృహరి జాహ్నవి ” ఇతిగణ్ఠం సమ్పార్థ్య - “ విష్ణువా
మ పదాశ్శుష్ఠ సఖసోతోవి నిస్సృతే । తద్భక్తి విష్ణురూపా త్విష్ణో గ్నేమా
మౌచ్చయోనసః ” ఇత్యుదకాశ్చలి నార్భ్యస్తత్వా - “ నన్యినీ నన్యినీ సీతా
మాల తీచమలాపహా । విష్ణువాదాబ్జ సమ్భూతాగ జౌత్రిపథ గామినీ ।
భాగీరథి భాగనతీ జాహ్నవీత్రి దశేశ్వరీ ” ఇతిద్వాదశ గణ్ఠానామాని స
క్షీర్త్య - “ గన్తేచయమునే వైవగోదావరి సరస్వతి । వర్షదేసిన్ధు కావే
రి జలేస్త్రిక్ సన్నిధిఋరు ” ఇతిసాన్నిధ్యమాప్ర్య - “ ఇమమృగ గ్నేయ
మునే సరస్వతి శుతద్విస్తామగ్ం సచతా పరస్త్రియా, అస్తిక్తియా మరు
ద్వృథే చితస్తయా జీకీ యేశ్మణు హ్యస్తుషామయా ” ఇతిపుణ్య తీ
ర్థాని సంస్మృత్య - “ పుషకరాద్యాని తీర్థాని గణ్ఠాద్యాసురి తత్తథా ।

ఆగచ్ఛన్తు మహాభాగాస్సానన కాలేసదామమ ” ఇత్యుక్త్వా - “ ఆపో
 అస్తాన్తాతరశ్శుభన్తు ఘృతేన నోఘృతపువః పునన్తు విశ్వమస్తత్ప్రవహ
 న్తురి ప్రముదాభ్యశ్శుచిరా పూతవన్తు ” ఇతిని మజ్య - “ ఆపో
 హిష్ఠా మయోభువన్తానః క్షిణ్ణేదధాతన. మహేరణాయ చక్షసే, యోవశ్శ్చి
 వతమౌరవస్త స్యభాజయజేహనః. క్షేతీరి వమూతర. తన్తాలరణ్య మామ
 వోయప్యక్ష యాయ జన్వథ, ఆపోజన యధాచనః ” ఇతి తిస్సభిః - “ హి
 రణ్య వహాశ్శుచయః పావకాయాసు జాతః కశ్యప్తాయాస్విన్తః. అగ్నిం
 యాగర్భస్థదిశే విరూచాస్తావ ఆప్తశ్శ్చగ్ంస్త్య నాభవన్తు. యానాగ్ం రా
 జావరహో యాతిమధ్యే సత్యాన్త్రతే అనపశ్యజ్జ నానామ్. మధుశ్శు త
 శ్శుచయోయాః పావకాస్తావ ఆప్తశ్శ్చగ్ంస్త్య నాభవన్తు. యానాగ్ం వాది
 విక్రన్త్యాన్తి భక్షంయా అన్తరిక్షే బహుధాభవన్తి. యాః పృథివీమృయ
 పోస్థన్తి త్రుక్రాస్తావ ఆప్తశ్శ్చగ్ంస్త్య నాభవన్తు. తివేన మాచక్షుః పాపశ్య
 తా పశ్యవమాతనువోపస్పృశతి త్వచమే, సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ం రపునష
 దోహువేవోమన్తు వన్చో బలమౌజోనిధత్తి ” ఇతిచత స్సభిః - “ పవ
 మాపన్తు వర్జనః. ప్రవిత్రేణ విచర్షణి. యపోతాసపు నాతుమా, పున
 స్తు మాదేవజనాః, పునన్తు మనవోధియా, పునన్తు విశ్వజయవః. జాతవే
 దః ప్రవిత్రవత్, ప్రవిత్రేణపునాహిమా, శ్శుక్రేణదేవదీద్యత్, అక్షే క్ర

త్వాక్రతుగ్గంగరను, యశ్చేప్రవిత్రనుర్చిషి, అగ్నేవిత్రతమస్తరా, బ్రహ్మతే
 నపునీమహే, ఉభాభ్యాన్దేవనవితః, ప్రవిత్రేణప్రవేసచ, ఇదమృగిష్టాపునీమ
 హే, వైశ్వదేవీపుత్రతీదేవ్యాగాత్, యస్యైవహీవస్తనుహో వీతపుష్టాః,
 తనూమదస్తస్సధమాద్యేషు, నయగ్గంస్యామపతయోరయీణామ్, వై
 శ్వానరోర్హిభిర్భాపునాతు, వాతఃప్రాణేనేషిరోమయోభూః, ద్వావాపుధి
 వీపయస్తాపయోభిః, ఋతావరీయజ్ఞయేమాపునీతామ్, బ్రహ్మద్భిస్సవిత్ర
 స్తృభిః, వర్షిష్టేర్దేవమస్తృభిః, అగ్నేదత్తైః పునాహిమా, యేనదేవా
 అపునత, యేనాపోదివ్యజుశః, తేనదివ్యేన బ్రహ్మణా, ఇదమృగిష్టాపునీమ
 హే, యః పావనూనీర్ధ్యతి, ఋషిభిస్సమృష్టాః సర్వగంసప్రా
 తమశ్చాతి, స్వదితమ్నాతిరిశ్వనా, పావనూనీర్యోఽధ్యతి, ఋషిభిస్స
 మృష్టాః సర్వగంసమ్, తస్మైసరస్వతీదుహే, క్షీరగంర్పిర్మధూర్కమ్, పావ
 నూనీస్వస్త్రియనీః, నుదుఘాహిపయస్వతీః, ఋషిభిస్సమృష్టాః సః,
 బ్రాహ్మణేష్వమృతగంహితమ్, పావనూనీర్ధిశన్తునః, ఇమంలోకమ
 ధోఽముమ్, కామాంతృమర్ధియన్తునః, కేవీంద్రే వైస్సమాభృతాః, పావ
 నూనీస్వస్త్రియనీః, నుదుఘాహిమృతశ్చుతః, ఋషిభిస్సమృష్టాః సః,
 బ్రాహ్మణేష్వమృతగంహితమ్, యేనదేవాః ప్రవిత్రేణ, ఆత్మానన్యున
 జేసదా, తేనప్రహస్రధారేణ, పావనూన్యోపునన్తుమా, ప్రాజ్ఞాపత్యమ్ను

విత్తమ్, శ్రతోద్యో మగ్ంహిరణ్యయమ్, తేనబ్రహ్మవిదోనయమ్, పూతమ్బ్ర
హ్మపునీమహే, ఇన్ద్రగ్రస్సువీతీ ప్రహమాపునాతు, సోమప్రస్వస్థావరుణప్ర
మీచ్యాయమోరాజా ప్రస్తుణాభిః పునాతుమా, జాతవేదామోర్జయన్త్యా
పునాతు” ఇత్యనువాకేనచప్రోక్ష్య-“అఘమషణాసూక్తస్యాఘమషణాఋ
షిః, అనుష్టుప్చంద్రః భావవృత్తోదేవతా, అఘమర్షణజపేవినియోగః” ఇత్యు
క్తావతీర్థేనిమగ్నః, ఋతశ్చప్రత్యుశ్చభేదాత్తప్రసోధ్యజాయత, తతోరాత్రి
రజాయతతస్సముద్రోలర్జవః, ప్రముద్రాదర్జవాదధిసంవభురోఅజాయత, అ
సోరాత్రాణి విదన్త ద్విశ్వస్యమిషతోనశీ, సూర్యాచన్ద్ర మసాధాతాయ
ధాతూర్వ మకల్పయత్, దివశ్చపృథ్వీ శ్చాన్తరిక్ష మథోసువః,” ఇతిష
ద్యాకృద్వా దశాష్టే త్రిర్వాయథా శక్త్యావృత్య - భగవన్త న్నారాయణ
ధ్యాత్వాతత్పదాబ్జాన్ని పతన్తీం స్వమూర్ధ్ని గణాధ్యాత్వా - తయా
బాహ్యమాన్తరశ్చ మలంసంతాశ్య - “యత్పృథ్వివాగ్ం రజస్వమాన్త
రిక్షే విరోదసీ, ఇమాగ్ంస్త దాపోవరుణః పునాత్వఘ మర్షణః । ప్రప
భూతస్య భవ్యేభువన స్యదోష్టా, ప్రపపుణ్య కృతాంలోకానే ప్రమృత్యో
ర్హిరణ్యయమ్, ద్యావా పృథ్వియో వీరణ్యయగ్ం సగ్ం శ్రితగ్ంసు
వః, సనస్సు నస్సగ్ంశిశాధి ” ఇత్యశ్చలినా జలజృహీత్వా శిరస్యభిషిచ్య -
“అర్హశ్చాన్తరిక్షోత్తిరహమస్మి, జ్యోతిర్జ్వలతి బ్రహ్మ హమస్మి, యో2
హమస్మి, బ్రహ్మహమస్మి, అహమ్నే వాహమ్తాశ్చహోమిస్వాహ ” ఇతిదు

భక్తేన జలమ్పిత్యా - “ అక్షర్యకార్యవక్షీణేస్తే నోభ్రూణ హాగురుత
 ల్యగః, నరుశోఽపామఘమర్షణ స్తస్థాత్వా పాత్సక్రిముచ్యతే । రజోభూ
 మిస్త్యమాగ్ం రోదయస్వ ప్రవదన్తిధీరాః, పునస్తు ఋషయః పునస్తు
 వసవః పునాశువరుణః పునాత్స్వ ఘమర్షణః ” ఇతిద్వాభ్యామ్పాత్రిత్య-
 ఆచమ్య - ప్రాణానాయమ్య - “ శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం సా
 నాజ్ఞనే వర్షపితృ తర్పణజగ్గరిష్యే ” ఇతిసజ్జల్ప్య - దేవాణ్ముషీన్ పి
 తౄణ్ భగవదాత్మకా ధ్యాత్యా “ ఓం బ్రహ్మదయో యోదే వాస్తాన్
 దేవాన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వాన్ దేవాన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వదేవ
 గణాన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వదేవపత్నీ స్తర్పయామి - ఓం సర్వదేవగణప
 త్నీ స్తర్పయామి ” ఇతిదేవతీర్థేన విస్మజేత్ - అఙ్గుష్ఠ సక్తనివీతీ, ఉద
 ఙ్ముఖః - “ ఓం కృష్ణద్వైపాయ నాదయోయే ఋషయస్తాన్ ముషీన్ స్తర్ప
 యామి - ఓం సర్వాన్ ముషీన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వముషిగణాన్ స్తర్ప
 యామి - ఓం సర్వముషి పత్నీ స్తర్పయామి - ఓం సర్వముషిగణ పత్నీ స్త
 ర్పయామి - ” ఇతిముషితీర్థేన* విస్మజేత్ - ప్రాచీనావీతీ - దక్షిణాముఖః -
 “ ఓం సోమః పితృమాన్య మోగ్గీరస్వానగ్నిః కన్యవాహన ఇత్యాదయో
 యేపితరస్తాన్ పితॄన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వాన్ పితॄన్ స్తర్పయామి -
 ఓం సర్వపితృగణాన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వపితృపత్నీ స్తర్పయామి -
 ఓం సర్వపితృగణ పత్నీ స్తర్పయామి - ” ఇతిపితృతీర్థేన† విస్మజేత్ - “ ఊ
 ర్జం వహన్తీరమృత జ్ఞుతమృయః కీలాలమ్పినుతం, స్వధాన్త తర్పయ

* కనిష్ఠ యోర్ములేన, అధః.

† వామహస్త సంయుక్త దక్షిణహస్తాఙ్గుష్ఠతర్జనోర్మధ్యభాగేన.

త మేపితృత్వం ఇతిజలే, అజ్ఞానినాత్రి ప్రదక్షణీ కృత్యదక్షిణ పార్శ్వతీరం
 సంశోధ్య-“ తృప్యత, తృప్యత, తృప్యత,” ఇతిత్రిజలాజ్ఞాలిమ్పిక్షిప్య-త త్తీ
 రమ్పు నసంశోధయేత్ - ఉపవీతి - ఘోషకపాదం, జలపకపాదాన్ని నిక్షిప్య-
 ద్వీరాచమ్య-నివీతి -ఉపరితన వస్త్రాన్నితుంగణీ కృత్య-“యేకేచాస్తత్తు-లే
 జాతాలపుత్రాగోత్ర జామృతాః తేగృహ్ణాన్తు మయాదత్తంవస్త్రనిష్ఠేడనో
 దకమ్ ” ఇతిమస్త్రేణాపసవ్యంథలే నిష్పీడ్య - వస్త్రం వామమణి బధేని
 ధాయ-ఉపవీతి - ఆసీస - ఆచమ్య - పురః దక్షిణపార్శ్వేవా కేశామ్పు
 విసృజ్య- “ శ్రీమాన్ద్వజ్జట నాధార్యః కవితాత్మికకేసరీ । వేదాంతాచా
 ర్యవర్యోమేసన్నిధతాం సదాహృది ॥ ఆభగవతిః ప్రథితామస ఘామా
 చార్య సంతింవన్తే । మనసిమమయత్ప్ర సాదాద్భవతి రహస్య త్రయస్యసా
 రోయమ్ ॥ కమఃబ్రహ్మత్వకే శాస్త్రేకాతుస్తుత నివర్తకాః । వందేహ
 స్తిగిరీశస్య వీధీశోధనకిజ్జ-రాః ॥ అధ్యాసీనతురజ్ఞ వక్త్రవిల సజ్జహ్వగ్ర
 సిహ్నసనాదాచార్యా దిహదేవతాం సమధికామన్యాన్న మన్యామహే ।
 యన్యాసాభజతే కదాచిదజహద్భూ మాన్వయమ్భా మికామ్మగ్నామ్భ
 వినామ్భవాన్ణ వసముత్తారాయనారాయణ ॥ సశ్చిస్త యేద్భగవతశ్చ
 రణారవిన్దం వజ్రాజుః శధ్వజసరో రుహలాశ్చనాథ్యమ్ । ఉత్తుజ్గరక్త విలస
 న్నఖ చక్రవాళజ్యోత్స్నా భిరాహతమహాధృ దయాథకారమ్ ॥ యచ్చ
 చనిస్సృత సరిత్ప్రవరో దకేనతీర్థేన మూర్ధ్నిధిశ్చ తేనశివశ్చివోభూత్ ।
 ధ్యాతుర్నశశ్శమల శైలనిస్సృప్త వజ్రధ్యా యేచ్ఛిరమ్భా గవతశ్చరణార
 విన్దమ్ ॥ ధ్యేయంసదా పరిభవఘ్నమభీష్ట దోహస్తీర్థా స్పదంశివవిరి
 శ్చిను తంశరణ్యమ్ । భక్తార్తి హమ్పగిణత పాలభవాభి పోతంవన్తే మ
 హాపురుషతే చరణారవిన్దమ్ ॥ త్యక్త్వాసుదు త్యజసురేషిత రాజ్యలక్ష్మీన్ద
 ర్క్రిష్ట ఆర్యవచసాయదగా దరణ్యమ్ । మాయామృగన్దయిత యేషితమ

న్యథావ ద్వంద్వేమహా పురుషతే చరణారవిన్దమ్ ॥ స్వపురుషమభివీక్ష్య పాశ
 హస్తం వదతియమః కిలతస్యకర్ణమూలే । పరిహరమధుసూదన ప్రపన్నాన్
 ప్రభురహమన్యన్మణా న్నవైష్ణవవానామ్ ॥ యేకణ్డలగ్నతులసీ నళినాక్షమా
 లా యేబాహుమూల పరిచిన్విత శబ్దచక్రాః । యేవాలలాట ఫలకేలనదూ
 ర్ధ్వ పుష్కాగ్రస్తేనైష్ణవా భువనమాశు పవిత్రయన్తి ॥ కమలనయనవాసుదే
 వ విష్ణోధరణి ధరాచ్యుత శబ్దచక్రపాణే । భవశరణమితీరయన్తి యేనైత్యజ
 భటదూరత రేణతానపాపాన్ ॥ రమాదయితరజ్జ భూరమణకృష్ణ విష్ణోహ
 శేత్రి విక్రమజనార్జన త్రియుగనాధనారాయణ । ఇతీవశుభదానియః పఠతి
 నామధేయాని తేనతస్యయ మవశ్యతాన రకపాతిభీతిః కుతః ॥ అస్యేశానా
 త్వమసిజగ తస్సంశ్రయన్తీ ముకున్దంలక్ష్మీః పద్మాజలధితనయా విష్ణోపత్నీన్ది
 రేతి । యన్నామాని శ్రుతిపరిపణాన్యే వమావర్తయన్తో నావర్తన్తే దురిత
 పవనప్రేతే జన్మచక్రే ॥ యజ్ఞేశాచ్యుతగోవిన్ద మాధవానన్తకేశవ । కృష్ణవి
 ణ్ణోహృషీకేశ వాసుదేవనమోస్తుతే ॥ నమఃపరమకల్యాణ నమస్తేవిశ్వమజ్జ
 శ । వాసుదేవాయశాన్తాయ యదూనామృతయేనమః ॥ ” ఇత్యనునన్ద
 ధానః తిష్ఠన్తేవప్రఖిల్లద్వయేనప్రత్యేకం శిరోఽర్చ్య ఇమ్మృత్యు—
 “ ఓం భూభువనస్సువః, శుచీవోహవ్యా మరుత్తశ్శుచీనాం, శుచిగోహి నోమ్య
 ద్వరగ్ం శుచిభ్యః, ఋతేనసత్యమృతి సాపతయన్, శుచి జన్తావశ్శుచయః
 పావకాః ” ఇతిమన్తేగ్రీణ శుష్కంవాసః ప్రోక్ష్య— “ దేవస్యత్వాసత్తుః
 ప్రసవేఽశ్వినోద్భా హుభ్యోమూర్షో హస్తాభ్యమ్మదదే ” ఇత్యాదాయ-
 “ ఉద్రుత్యజ్ఞాతపేద సంన్దేవంహన్తికే తవః, ద్రృకేవిశ్వాయసూర్యమ్ ॥ ” ఇ
 త్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా - “ అవధూర్షిగ్ం రక్షోఽవధూతా అరాత
 యః ” ఇత్యవధూయ - “ ఆవహన్తీ విలన్వానాక్షుర్వాణా చీరమాన్త్యనః,

వాసాగ్ంప్రి మమగావశ్య అన్నపానే చస్తర్వాదా, తతోమేత్రియమావహ”
 ఇత్యుచ్చార్య - ఉత్తరీయేణ శిరస్సంవేష్ట్య - ఉపవీతం, నివీతజు-ష్టే నిధా
 య - కాపీనస్థౌత్వా - జఘ్నేమృజ్జ లాభ్యాంసంశోధ్య - హస్తాప్రత్యక్ష -
 పశ్చాత్త్యుచ్చాయ క్తవస్తస్థౌత్వా-ఉత్తరీ యశ్చధృత్వా-ఉపవీతీ- ఉరూప్ర
 త్యక్ష- పాదాప్రత్యక్ష-ద్విరాచమ్య-అస్తరీయం స్నానవస్త్రీమ్పాత్రిక్ష్య-
 చతుర్ధణీకృత్య-నివీతీ - అమస్త్రీకం “ఉచ్చిష్టభాగి నోదాసాః యేమృతా
 స్తేత్వమస్త్రీకమ్|తృప్యన్తు తమతామ్పాత్రి ప్తామమసమ్బుధి నోమృతాః”
 ఇతిమస్త్రీకం వానిష్ఠీడ్య - మణిబద్ధేనిధా య - ఉపవీతీ - ఆచమ్య -
 ప్రాణానాయమ్య - “మస్త్రీస్నానజు-రిష్యే” ఇతిసజు-ల్ప్య -

“ ఓం ఆప్తోహిస్థా మయోభువః ” ఇతిపాదయోః, “ ఓం
 తాన ఊర్జేదధాతన ” ఇతిమూర్ధ్ని, “ ఓం మహేరణాయచక్షనే ” ఇతిహృ
 దయే, “ ఓం యోవశ్శివత మోరస్తః ” ఇతిమూర్ధ్ని, ఓం తస్యభాజయజే
 హనః ” ఇతిహృదయే, “ ఓం ఉశతీరివమూతరః ” ఇతిపాదయోః, “ ఓం
 తస్తాలరజమామస్తః ” ఇతిహృదయే, “ ఓం యస్యక్ష యాయజన్వథ ”
 ఇతిపాదయోః, “ ఓం ఆపోజనయథాచనః ” ఇతిమూర్ధ్ని, ప్రోక్షయేత్ .

“ ఖిఫితమ్ముద్ధానీ కాక్షవృన్త్రీమూర్తిం హరింస్త్రరేత్ | అనన్తాద్ది
 త్యసజ్జా-శం వాసుదేవశ్చతుర్భుజమ్ | శంఖచక్రగదా పద్మధారిణం వన
 మాలినమ్ | కేయూరహారిణం దేవంసువర్ణ మకుటోజ్వలమ్ | ధ్వజవజ్రా

* “పురతస్సాన్యచతుష్క-చ్ఛః పృష్ఠతశ్చైచ్చ కకచ్చవాక్ | దైవేపైత్రే తథాబ్రా
 హ్మే పశ్చాత్కచ్ఛోభవేన్నరః.”

† అస్తరీయ వస్త్రీధారణ సమయే స్నానశాలీ మధః పతనంచినా, ఉర్ధ్వము
 ధృత్య నిషీదేత్.

ఋశాలక్ష్య పాదపద్మంసు నిర్మలమ్ | తత్పాదాఙ్గుష్ఠ జాఙ్గజ్ఞాన్నిపత స్త్రీం
స్వమూర్ధని | చిత్తయేద్భగ్నిహారధేగ్రిణ ప్రవిశ స్త్రీం స్వకాంతనుమ్ | తయా
సంతాళ యేత్సర్వమృహ్య మాభ్యస్తరమ్మలమ్ | తత్త్వణా ద్విరజామర్వో
జాయతే స్ఫటికోపమః ||” ఇతిధ్యాయేత్ - ఇదమేవమానసికస్నానమ్.

అప్రతిష్ఠిం దినేష్వశక్తశ్చే దుష్టోదకే నస్నాయాత్ - అన్యధానో
ష్టోదకే నస్నాయాత్ - వారుణస్నానాశక్తౌ అశిరస్కం స్నాయాత్ - తత్రా
ప్యశక్తౌ పాదాదినాభి పర్యంతమృజ్జలైస్సమ్యక్ ప్రిత్యాశ్చ ఆద్రీవాస
సాసర్వాఙ్గ మార్జనరూపశ్చా పిలస్నానఙ్కుర్యాత్ - తత్రాప్యశక్తౌ తత్త
చ్ఛాస్త్రీ చోదితేషుపాధివ, వాయవ్య, మాస్త్రీ, మానస, పశ్చాఙ్గ
బ్రాహ్మ స్నానాంతరేషు అన్యత మస్నానఙ్కుర్యాత్.

ఉద్ధృష్టపుష్కరివిధిః.

నారికేళపాత్రేతీర్థమాదాయ-ఉద్ధరిణ్యాజలమాదాయ-అస్త్రీమస్త్రీణ
(పీర్యాయాస్త్రీయఫల్) వామపాణితలంసంశోధ్య - ప్రణవేనమృదన్నిధా
య-జలన్నిస్రావ్య- “గన్ధద్వారాన్పురాధత్ ప్రాంతిత్య పుష్టాఙ్గరీషీణీమ్, ఈ

౧ - కేశవాదినామజ్జలేధ్యానిత్తు కొండుద్వాదశోర్ధ్వ పుండ్రంధరిక్కిటతు—

౨ - పశుస్కరుడైయ ధూళిగల్లేయెడుతు సూర్యాస్తమయమానపిక్బు ధరిత్తుక్కి
ర్ణునతు.

౩-౪-౧౯వదు పుటత్తిల్ వివరిక్కప్పట్టిరుక్కిటతు.

౫ - ఇరండుకాల్గల్లేయుం, ఇరండు కైగల్లేయుం, ముఖతైయుం, జలతైల్ శుద్ధికె
యెదు కొల్లునతు.

౬ - ఆరురై ఒరు భాగవత్ స్వర్నంపణిస్వర్నంపణిపత్తులవ ర్తిస్నానంప ణ్ణుకిటతు.

శ్వేరిగ్ సర్వభూతానాన్తా మిహోపహ్వా ద్దేశ్రియమ్ ” ఇతిశ్వేతమ్మృత్యు
చనజ్మత్వా - అస్త్రమస్త్రేణ దశసుదిక్షు రత్నాజ్మత్వా - ప్రణవేనస
ప్రశీకృత్య - మూలమస్త్రేణా భిమస్త్ర్య - యథాసమ్ప్రదాయం నృసి
హ్మబీజం విలిఖ్య - “ భగవాన్పవిత్రం వాసుదేవః పవిత్రం శతధారం సహ
స్రధార మపరిమితధారమరిష్ట మచ్ఛిద్ర మచ్యుతమనస్త మక్షయమవ్య
యమ్పరమమ్మ విత్రమ్భగవాన్ వాసుదేవః పునాతు” ఇతిపవిత్రమస్త్రేణ
జలన్నిస్రావ్య - తర్జన్యాయుదజ్వల క్షౌచకీకృత్య భగవత్పాదయుగళం
స్త్రుత్యా- దక్షిణపాణి నామృదముపగూహ్య “ విష్ణోర్ముకంవీర్యాజీప్రహో
చయః పాణీవాని విమ్రుమేరజాగ్ం పియోలస్క భాద్రుదుత్తరగంధ
ధంవిచక్ర మ్మాణస్త్రే ధోరుద్రాయః ” ఇతిమస్త్రేణ పఖ్యాపనిషత్తస్త్రే
ఓం హేనమః పరాయపర మేష్టాత్మ నేనమః-ఓం యాం నమః పరాయపు
రుషాత్మ నేనమః-ఓం రాం నమః పరాయవిశ్వాత్మ నేనమః - ఓం వాం నమః
పరాయని వృత్తాత్మ నేనమః-ఓం లాం నమః పరాయసర్వాత్మ నేనమః)
మూలమస్త్రేణ చాభిమస్త్ర్య- ద్వాదశాక్షరేణిష్టం సమ్ప్రార్థ్య-
“ విష్ణోరీరాట మసివిష్ణోః స్త్రుప్తమసి విష్ణోశ్చప్రేక్షోవిష్ణోస్త్వా
రసివిష్ణోర్థవ మసివైష్ణవ మసివిష్ణవేత్వా ” ఇతిసప్తభిరైష్ట వైర్క
స్త్రేరిభిమస్త్ర్య - తర్జన్యప్రణవేన మూర్ధ్వికిశ్చిన్నస్య - అనామికయా

* “తల్పాదభక్తిః శాఖ్యా మృలమన్యత్-దాచన । నయాచేత్సురహా విష్టం”
 ఇతిచనాత్ భగవత్పాదభక్తిః సరావధ్యం సమ్మక్త్యైత్యర్థః—

“ కేశవాయనమః ” ఇతిలలాటే, చతురశ్శుభమూర్ధ్వం, నాసికామూల
 మారభ్యకేశాంతం, ద్వ్యశ్శుభం, త్ర్యశ్శుభంవా, విస్తృతమ్ - “నారాయ
 నాయనమః ” ఇతి కుక్షౌ, నాభ్యాదిద్వా దశాశ్శుభమూర్ధ్వం, త్ర్యశ్శుభం,
 విస్తృతమ్ - “మాధవాయనమః ” ఇతిహృదయే, ప్రాదేశమాత్రం, అష్టా
 శ్శుభం వాఙ్మూర్ధ్వం, చతురశ్శుభం విస్తృతమ్ - “ గోవిందాయనమః ” ఇతి
 కణ్ఠే, చతురశ్శుభమూర్ధ్వం, త్ర్యశ్శుభంవిస్తృతమ్ - “ విష్ణవేనమః ” ఇతి
 దక్షిణకుక్షిపార్శ్వద్వాదశాశ్శుభమూర్ధ్వం, త్ర్యశ్శుభంవిస్తృతమ్- “మధు
 సూదనాయనమః ” ఇతి దక్షిణ బాహుమూలే, ద్వాదశాశ్శుభమూర్ధ్వం,
 త్ర్యశ్శుభం విస్తృతమ్ - “ త్రివిక్రమాయనమః ” ఇతి దక్షిణకణ్ఠపార్శ్వే, చ
 తురశ్శుభమూర్ధ్వం, త్ర్యశ్శుభం విస్తృతమ్-“ వామనాయనమః ” ఇతి వా
 మకుక్షిపార్శ్వే, ద్వాదశాశ్శుభమూర్ధ్వం. త్ర్యశ్శుభం విస్తృతమ్-“శ్రీధరా
 యనమః ” ఇతి వామబాహుమూలే, ద్వాదశాశ్శుభమూర్ధ్వం, త్ర్యశ్శుభం
 విస్తృతమ్ “ హృషీకేశాయనమః ” ఇతివామ కణ్ఠపార్శ్వే, చతురశ్శుభ
 మూర్ధ్వం, త్ర్యశ్శుభం విస్తృతమ్- “ పద్మనాభాయనమః ” ఇతి జఘనోపరి
 పుష్పభాగే, త్ర్యశ్శుభ మాయతం, త్ర్యశ్శుభం విస్తృతమ్ - “ దామోదరా
 యనమః ” ఇతి కకుడే, త్ర్యశ్శుభమాయతం, త్ర్యశ్శుభం విస్తృతమ్—

ఏవమభిగమనద్వాదాకృతీః పుణ్డ్రాః ధారయేత్ - శేషస్వాద
 శాక్షరేణ మూర్ధ్విధారయేత్ - విష్ణుగాత్ర పరామృప్తం, హరిద్రాచూ
 ణ్ణం, సర్వపుణ్డ్రమధ్యే “ శ్రియైనమః ” ఇతిలలాటే, “ అమృతోద్భవాయై
 నమః ” ఇతికుక్షౌ, “ కమలానైనమః ” ఇతిహృదయే, “ చంద్రశోభినై
 నమః ” ఇతికణ్ఠే, “ విష్ణుపత్యై నమః ” ఇతిదక్షిణకుక్షిపార్శ్వే, “ వైష్ణ
 వై నమః ” ఇతి దక్షిణ బాహుమూలే, “వరారోహణాయైనమః ” ఇతిదక్షి
 ణకణ్ఠపార్శ్వే, “ హరివల్లభాయైనమః ” ఇతివామకుక్షిపార్శ్వే, “ శా
 క్షీనై నమః ” ఇతివామబాహుమూలే, “ దేవదేవికాయైనమః ” ఇతి

వామకణ్డపార్శ్వే, “ మహాలక్ష్మ్యై నమః ” ఇతి పృష్టే, “ లోకసుందరై నమః ” ఇతి కతుడే - “ సర్వాభీష్ట ఫలప్రదాయై నమః ” ఇతి శిరసి, ఇతి సర్వత్ర దీపాకార ధారయేత్. ఉద్ధృష్టపుణ్యధారణా నస్తరంహస్తా నప్రత్యోశయేత్ - అజ్ఞలిమ్బధావ - “ చతుశ్చక్రస్స మస్యామికేశవజ్ఞానక ప్రభమ్ । నారాయణ ఘనశ్యామశ్చ తుశ్శఙ్ఖన్న మామ్యహమ్ । మాధవమ్మణి భక్తా భజ్యంత యామిచతుర్దశమ్ । చస్త్రభాసశ్చ తుశ్శార్ఙ్గశ్చో విద్వ మహమాశ్రయః । విష్ణుశ్చ తుర్వలం నందే పద్మకింజల్కసన్నిభమ్ । చతుర్ముసల మబ్జాభం సంశ్రయే మధుసూదనమ్ । అగ్నివన్ద్యశ్చ తుః ఖడ్గమ్భావయామిత్రి విక్రమమ్ । వామనమ్బాల సూర్యాభశ్చ తుర్వజ్రం విభావయే । శ్రీధరమ్పల్లరీ కాభశ్చ తుః పట్టసమాశ్రయే । చతుర్ద్వారమభ్యే మిహృషీకేశంత టిత్పత్రిభమ్ । పశ్చాయుధమ్పద్మ నాభమ్మగ్ని మామ్యర్క రోచిషమ్ । దామోదరశ్చ తుఃపాశ మింద్రక్రోపని భమ్భజే । వాసుదేవముపాసే హమ్నూర్ణే స్వయంతనన్నిభమ్ ॥

శ్రీదేవీ ప్రథమానామద్వితీ యాచామృతోద్భవీ । తృతీయా కమలాప్రోక్తాచతుర్థీ చస్త్రశోభినీ । పశ్చమీ విష్ణు పత్నీ చషష్ఠీ చవైష్ణవీతథా । సప్తమీ చవరారోహ అష్టమీ హరివల్లభీ । నవమీ శాన్తిణీ వైవదశమీ దేవదేవికా । ఏకాదశీ మహాలక్ష్మీద్వాదశీ లోకసుందరీ । త్రయోదశీ సమాఖ్యాతా సర్వాభీష్ట ఫలప్రదా ॥

ఇతి ధ్యాన పురస్కరం లలాటాద్విసానేషుక్రమేణ అజ్ఞులీలి స్పృశ్యై, పునఃక్రమేణ అజ్ఞలిజుర్యాత్ —

అశక్తౌ ఆపదివా, మృత్తికాసేచన మస్త్రజసాదికం పూర్వవత్కృత్వా, “ ఉద్ధృతాఽసివ రాహేణకృష్టేన శతజ్ఞాహునా, భూమిధేనుర్ధరణీ లోకధారణీ, మృత్తికే హనమేషాంతం యస్తయో దుష్కృతజ్జిత

మ్ । త్వయా¹ హ²తే³న పా⁴తే⁵నజ్జీ⁶నా⁷ మి⁸శర⁹శ్శతమ్ । స్మృ¹⁰త్తి¹¹కే¹² దే¹³హీ¹⁴మే¹⁵పు
ప్తి¹⁶స్త¹⁷వి¹⁸ సర్వ¹⁹మృ²⁰త్ప్రి²¹తి²²తమ్ ” ॥ ఇతిమ²³స్త్రో²⁴ణ “ దా²⁵మా²⁶దర²⁷జే²⁸శవ²⁹శ్చ
నక³⁰దా³¹ చి³²త్పరి³³త్య³⁴జే³⁵త్ ” ఇ³⁶త్యు³⁷క్తి³⁸రీ³⁹త్యా⁴⁰ లలా⁴¹టే⁴² కకు⁴³దే⁴⁴చ ఊ⁴⁵ర్ధ⁴⁶వపు⁴⁷ష్టా⁴⁸ధా⁴⁹
రయే⁵⁰త్ —

“ అస్త్య¹ద్దే² శిక³మస్త్య⁴దీ⁵య పర⁶మా⁷చార్యా⁸న శే⁹షా¹⁰న్తరూ¹¹ శ్రీ¹² మల్ల
క్ష్య¹³ణయో¹⁴గి పు¹⁵జ్య¹⁶నమహా¹⁷ పూ¹⁸ణ్ణా¹⁹ము²⁰నిం యా²¹ము²²నమ్ । రా²³మమ్మ²⁴న్త²⁵ వి²⁶లో
చ²⁷నమ్మ²⁸ని వర²⁹న్నా³⁰ధం శత³¹ద్వే³²షి³³ణం సే³⁴నే³⁵శం శ్రి³⁶యమి³⁷స్తి³⁸రా సహ³⁹చర⁴⁰న్నా⁴¹రా
య⁴²ణం సం⁴³శ్రయే ॥ అస్త్య⁴⁴ద్ధు⁴⁵రుభ్యో⁴⁶నమః-అస్త్య⁴⁷త్పర⁴⁸మగు⁴⁹రుభ్యో⁵⁰నమః-అస్త్య⁵¹త్ప
ర్వ⁵²గు⁵³రుభ్యో⁵⁴నమః - శ్రీ⁵⁵మతే⁵⁶ వే⁵⁷దా⁵⁸స్తగు⁵⁹రవే⁶⁰నమః-శ్రీ⁶¹మతే⁶² రా⁶³మా⁶⁴ను⁶⁵జాయ
నమః-శ్రీ⁶⁶ పరా⁶⁷జు⁶⁸శదా⁶⁹సాయ⁷⁰నమః-శ్రీ⁷¹మద్యా⁷²ము⁷³నము⁷⁴నయే⁷⁵ నమః-శ్రీ⁷⁶రా⁷⁷మ
మి⁷⁸శ్రాయ⁷⁹ నమః-శ్రీ⁸⁰ పు⁸¹ణ్ణి⁸²కా⁸³క్షాయ⁸⁴నమః-శ్రీ⁸⁵మన్నా⁸⁶ధము⁸⁷నయే⁸⁸ నమః-శ్రీ⁸⁹మతే⁹⁰
శత⁹¹కో⁹²పాయ⁹³నమః - శ్రీ⁹⁴మతే⁹⁵ వి⁹⁶ష్వ⁹⁷క్సే⁹⁸నాయ⁹⁹నమః - శ్రి¹⁰⁰యై¹⁰¹ నమః - శ్రీ¹⁰²ధరాయ
నమః—” ఇతి

“ ఎన్నయి¹ర్ తస్య²లి³త్త⁴వ⁵రై⁶ చ్చ⁷రణ⁸మ్ము⁹క్కు¹⁰ యా¹¹న¹²డై¹³ వే¹⁴య¹⁵వ¹⁶ర్
కు¹⁷రు¹⁸క్కు¹⁹ణి²⁰రై²¹ వణ్ణీ²², ప్పి²³న్న²⁴రు²⁵ఖా²⁶ర్పె²⁷రు²⁸మ్మా²⁹దూ³⁰ర్ వ³¹న్త³²వ³³ల్ల³⁴ల్ పె³⁵రి³⁶య³⁷న³⁸మ్మి³⁹
యా⁴⁰శ⁴¹వ⁴²న్దూ⁴³ర్ మ⁴⁴ణ⁴⁵కా⁴⁶ల్మ⁴⁷మ్మి⁴⁸, న⁴⁹స్సె⁵⁰రి⁵¹యో⁵² య⁵³వ⁵⁴రు⁵⁵రై⁵⁶త్త పు⁵⁷య్య⁵⁸కో⁵⁹-
ణ్ణా⁶⁰ర్ నా⁶¹ద⁶²ము⁶³ని శ⁶⁴డకో⁶⁵ప⁶⁶ శే⁶⁷నై⁶⁸నా⁶⁹ద⁷⁰క్, ఇ⁷¹న్న⁷²ము⁷³ద⁷⁴త్తి⁷⁵రు⁷⁶మ⁷⁷గ⁷⁸ళే⁷⁹ని వ⁸⁰రై⁸¹
ము⁸²న్ని⁸³ప్తై⁸⁴ మ్మె⁸⁵రు⁸⁶మా⁸⁷న్తి⁸⁸రు⁸⁹వ⁹⁰డి⁹¹క⁹²ళ⁹³డై⁹⁴కి⁹⁵నే⁹⁶నే ” ఇ⁹⁷తి⁹⁸చ⁹⁹గు¹⁰⁰రు¹⁰¹ప¹⁰²ర¹⁰³మ్మ¹⁰⁴రాం స¹⁰⁵జ్జ¹⁰⁶
హే¹⁰⁷ణ¹⁰⁸సా¹⁰⁹వ్చార్య¹¹⁰ ప్ర¹¹¹భృ¹¹²తి భ¹¹³గ¹¹⁴వ¹¹⁵త్పర్య¹¹⁶న్తం వి¹¹⁷స్త¹¹⁸రే¹¹⁹ణ త¹²⁰త్త¹²¹ద్వి¹²²ష¹²³య¹²⁴ప¹²⁵ద్యై¹²⁶
శ్చా¹²⁷ను స¹²⁸న్ధా¹²⁹య- తు¹³⁰ల¹³¹సీ కా¹³²స్థ¹³³మా¹³⁴లాం, ప¹³⁵ద్మా¹³⁶క్ష¹³⁷మా¹³⁸లాం, శ్రీ¹³⁹ప¹⁴⁰వి¹⁴¹త్ర¹⁴²మా¹⁴³
లా¹⁴⁴శ్చ¹⁴⁵క¹⁴⁶ణ్ఠే నా¹⁴⁷భి¹⁴⁸ద¹⁴⁹ఘ్నాః ధృ¹⁵⁰త్వా¹⁵¹-శి¹⁵²ర¹⁵³సి¹⁵⁴చ ప¹⁵⁵వి¹⁵⁶త్ర¹⁵⁷మా¹⁵⁸లా¹⁵⁹స్థృ¹⁶⁰త్వా¹⁶¹-ద్వా¹⁶²భ్యా¹⁶³
న్ద¹⁶⁴ర్భా¹⁶⁵భ్యాం, ద్వ్య¹⁶⁶జ్ఞు¹⁶⁷ల¹⁶⁸వ¹⁶⁹లయం, ఏ¹⁷⁰కా¹⁷¹స్థు¹⁷²ళి¹⁷³గ¹⁷⁴ధి¹⁷⁵మత్, చ¹⁷⁶తు¹⁷⁷ర¹⁷⁸జ్ఞు¹⁷⁹లా
గ్రం, స¹⁸⁰కృ¹⁸¹త్పి¹⁸²ద¹⁸³క్షి¹⁸⁴ణీ¹⁸⁵కృ¹⁸⁶తం, ప¹⁸⁷వి¹⁸⁸త్రం¹⁸⁹ద్వి¹⁹⁰గు¹⁹¹ణీ¹⁹²కృ¹⁹³తం, బ్ర¹⁹⁴హ్మ¹⁹⁵గ్ర¹⁹⁶న్ధి¹⁹⁷ం¹⁹⁸వా, అ¹⁹⁹నా²⁰⁰మి

ప్యతే, తృప్యతే” ఇతి త్రిర్జలాశ్చలిమ్మగ్రీష్య, తత్తీరమ్ము నస్సంశోధయేత్ - ఉపవీతీ - ద్వీరా చామేత్.

అవగాహనస్నానం వినాగాణస్నానేషు నైమిత్తికస్నానేషుచదే వన్దిపితృతర్పణన్తు కుర్యాత్ -

“ భగవానేవస్వనియామ్యస్వ రూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వశేష తైకరసే నమయాస్యకేయై శోచ్యపకరణై స్సాన్విరాధవైక ప్రయోజనాయపరమ పురుషస్పర్వశేషీ స్వశేషభూత మిదమ్మగ్రితస్నానాఖ్యజుర్న స్వస్మైస్వప్రీతయే స్వయమేవ కారితవాన్” ఇతిసాత్వికత్యాగబృహత్సా- “ అనేన ప్రాత స్నానాభ్యేన భగవత్కర్తృణా భగవాన్ప్రియతాంవాసుదేవ” ఇతి ప్రాత స్నానం సమాపయేత్ -

ప్రాత స్పృధ్యో వన్తనవిధిః.

ద్వీరాచమ్య-ప్రాణానాయమ్య- “ శ్రీభగవదాజ్ఞయాభగ వత్ప్రి త్యం, ప్రాతస్పృధ్యోము చాసిష్యే” ఇతిసంకల్ప్య - “ కృతశ్చకరిష్యామిభగ వన్మిత్యేనభగవ త్ప్రిత్యర్థేన మహావిభూతి చాతురాత్మ్యభగవద్వాసు దేవ పాదార విగ్రాచ్చనే సప్రాతస్పృధ్యోచాన నాభ్యేన భగవత్కర్తృణా భగవన్తం వాసుదేవమర్చయిష్యామి” ఇతి సంకల్ప్య - “ భగవతోబలేన భగవతోపి ర్యేణ భగవత స్తేజసాభగవతః కర్తృణా భగవతః కర్మకరిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య” ఇతిబలమన్త్ర మనుసన్ధాయ- “ భగవానే వస్వనియామ్య స్వరూప స్థితిప్రవృత్తి స్వశేషతైకరసేనమయా స్వకేయైశోచ్య పకరణై స్సాన్విరాధవైక ప్రయోజనాయ పరమపురుష స్పర్వశేషీ స్వశేషభూత మిద

మూర్తితస్య ధ్యోపాసనాఖ్య జు-ర్ధ్వస్థై స్వప్రీతయే స్వయమేవకారయతి”-
 ఇతిసాత్వి కత్యాగజ్యోత్వా - భగవంతం శ్రీ భూమి నీలాసమేత ధ్యాత్వా-
 పూర్వం, పుష్కారధారణే ఉదకే దక్షిణానామిక యాయథాసమ్ప్రదాయంవృసి
 హ్యబీజంవిలిఖ్య, తత్తీర్థేన, ఉర్ధ్వపుష్కరిన్ధృత్వా- “ ఆపోహిష్ఠేతి మన్తస్య
 సిన్ధుద్వీపఋషిః, దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః, ఆపోదేవతా ” ఇతిశిరోజహ్వ హృద
 యే, అనక్లుప్తాభి రక్లుభీ భిన్నప్రేవ- “ అపామ్నోక్రీడే వినియోగః”
 ఇత్యుక్త్వా- వామహస్తేనతోయం సంస్పృశ్య- బ్రహ్మతీర్థేన తీర్థమాదాయ-
 దేవతీర్థే నోర్ధ్వముఖేన ప్రణవేన (ఓం) ఏకవారం, సమస్తవ్యాపృతిభిః
 (భూభువనస్సువః) ఏకవారం, గాయత్ర్యాచ (తత్సవితుర్వరేణ్యమభ్యర్థో
 జేనస్య ధీమహి, ధియోయోను ప్రచోదయాత్) ఏకవారం, ప్రోక్ష్య-“ ఓం
 ఆహోహిష్ఠా మయోభువః - ఓంతాన ఉర్జేదధాతన-ఓం మహేరణాయచ
 ష్టసే - ఓం యోవశ్చినతిమోరహః - ఓం తస్యభాజయజ్ఞేహనః-ఓం ఉశతీరివ
 సూతరః- ఓం తస్తాఅరణ్యమామవః ” ఇతి ప్రత్యేకం శిరసిప్రోక్ష్య - “ ఓం
 యస్యక్షయాయ జిన్వభ ” ఇతి పాదద్వయేసమ్ప్రోక్ష్య - “ ఓం ఆపోజన
 యథాచనః ” ఇతి పునశ్శిరసిప్రోక్ష్య - “ ఓం భూర్భువనస్సువః ” ఇతి ఆత్మ
 నమ్యరిషిచ్ఛ- “ సూర్యశ్వేత్రిమ వాకస్యఅగ్నిర్మషిః, దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః,
 సూర్యోదేవతా ” - ఇతిన్యస్య “ అపామ్నోక్రీడే వినియోగః” ఇత్యుక్త్వా
 హస్తే ఆచమనవజ్జల్యోహిత్యా, “ సూర్యశ్వమామన్యశ్చ మన్య
 పతయశ్చ మన్యకృజేభ్యః, పాపేభ్యోరక్షన్తామ్, యద్రాత్రియా పాపమ

* మార్జనజలబిందుః యథాక్షితిత లేనచ్యుతోభవేత్ తథాశిరస్యేన మార్జనంయత్నే
 సమర్థాత్.

కార్షమ్, మనసావాచా హస్తాభ్యామ్, పద్యముదరేణశ్చైవ, రాత్రి
 స్తదనుమృతం, యతి-ఇదుతమ్మయి, ఇదమహమ్తామ మృతయోసా
 సూర్యేజ్యోతిసి జునోమిప్సాహ " ఇత్యనువాకేన, అపః ప్రాశ్య -
 ఆచమ్య- :: దధిక్రావ్ణ ఇతి మస్త్రస్యవామదేవఋషిః అనుష్టుప్పన్నః, ద
 ధిక్రావాదేవతా, " ఇతిన్యస్య-అపామ్పాక్షణే వినియోగః " ఇత్యుక్తా -
 "దధిక్రావ్ణ అకారిషమ్, స్థితోరశ్వ స్వనాజినః, సుభివోముఖా కరత్,
 ప్రాతాయూగం సీతారిషత్, ఆప్తోహిస్తామయోభువః, తానః ఉజ్జేదధాతన,
 మహేరణానుచక్షసే, యోవశ్శివతమో రనః, తస్యభాజయజేహను,
 ఉశతీరివహూతరః, తస్మాత్తర్క మామవః, " ఇతి పూర్వ వచ్చిరసిప్రోక్ష్య -
 "యప్ర్యక్షయామ జన్వశ " ఇతిపాదద్వయే - " ఆపోజనయథాచనః "
 ఇతి పునశ్చిరసిప్రోక్ష్య - " ఓం భూర్భువస్సువః " ఇతి ఆత్మానమ్మరిషిచ్య -
 ప్రాణానాయమ్య - ఉత్థాయ - " ఓం అర్ఘ్య ప్రదానమస్త్రస్య విశ్వామిత్ర
 ఋషిః, దేవీగాయత్రీచ్ఛస్త, సవితాదేవతా, " ఇతిన్యస్య - " అర్ఘ్యప్రదానే
 వినియోగః " ఇత్యుక్తా - సప్రణవన వ్యాహృతికగాయత్ర్యా (ఓం భూర్భు
 వస్సువః తథ్నవితుర్వరేణియమ్భగ్నోదేవస్య ధీమహి, ధియో యోనః ప్రచో
 దయాత్) ఆదిత్యా స్తర్వతీ భగవన్తధ్యాయక, పార్ణిద్వయముద్ధరక,
 ఆభ్రామధ్యంసముద్ధృత్య, తజ్జన్యజ్ఞుపతసంయోగ రూపరాక్ష సముద్రా
 రహితాజ్ఞలినాతోయేన, అర్ఘ్యత్రయ స్థలమగ్నే ప్రక్షిపేత్ - అర్ఘ్యాత్పూ
 ర్వం సూర్యోదయేసతి, ప్రాణానాయమ్య, " ప్రాతస్సన్ధ్యా కాలాతిక్రమ ప్రా

యచ్చిత్తార్థం, తుర్యార్థస్య ప్రదానజు-రిష్యే ” ఇతిసజు-ల్ప్య - సప్తవ్యా
హృతి సముపితిగాయత్ర్యా (ఓం భూః, ఓం భువః, ఓం సువః, ఓం వ్యూహః,
ఓం జనః, ఓం తపః, ఓం వ్రత్యమ్, ఓం తథ్యచితుర్వరేణియం భగ్గో దేవస్యధీ
మహి, ధియోయోనః ప్రచోదయాత్, ఓం భూః, ఓం భువః, ఓం సువః,
ఓం వ్యూహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓం వ్రత్యమ్) త త్తత్సూత్రోక్త మస్త్రీణవా
తుర్యార్థస్యస్తత్వా - తీర్జత్యా “ ఓం భూభువస్సువః ” ఇతి ఆత్మనమ్నరి
షిచ్య-ప్రదక్షిణమ్పరిక్రమ్య-“ అసావాదిత్యోబ్రహ్మ ” ఇతిధ్యాత్వా-ఆచమ్య-

“ ఓం కేశవస్తర్పయామి ” ఇతి మార్గ శీర్షమాసేశం, “ ఓం నారా
యణస్తర్పయామి ” ఇతి పుష్కమాసేశం, “ ఓం మాధవస్తర్పయామి ”
ఇతి మాఖమాసేశం, “ ఓం గోవిందస్తర్పయామి ” ఇతి ఫాల్గునమాసేశం,
“ ఓం విష్ణుస్తర్పయామి ” ఇతిచైత్రమాసేశం, “ ఓం మధుసూదనస్తర్ప
యామి ” ఇతి వైశాఖ మాసేశం, “ ఓం త్రివిక్రమస్తర్పయామి ” ఇతిజ్యే
ష్ఠమాసేశం, “ ఓం వామనస్తర్పయామి ” ఇతి ఆషాఢమాసేశం, “ ఓం శ్రీ
ధరస్తర్పయామి ” ఇతి శ్రావణమాసేశం, “ ఓం హృషీకేశస్తర్పయామి ”
ఇతిభాద్రపదమాసేశం, “ ఓం పంచనాభస్తర్పయామి ” ఇతి ఆశ్వయుజ మా
సేశం, “ ఓం దామోదరస్తర్పయామి ” ఇతి కార్తికమాసేశం, ఇతిప్రత్యేక
ధ్యాత్వాసస్తర్ప్య - ఆచమ్య -

జలేసన్ధ్యాఙ్కు-ర్యాచ్చేత్, జానుదఘ్నుజలే తిష్ఠక్కుర్యాత్ - ఫలేకు
ర్యాచ్చేత్, కుక్కుటాసనే నాసీనః, కుర్యాత్ - యద్వా - ఫలవకపాదం, జల
వకపాదం, న్యస్యకుర్యాత్ - తథాచేత్, అస్తర్భహిశ్చశ్మధ్నోభవతి - ఆర్ద్ర
వాససాసన్ధ్యాంన కుర్యాత్ - కుర్యాచ్చేత్, జానుదఘ్నుజలేతిష్ఠక్, ప్రదక్షిణ
సమస్కా-రావినా, ఉపస్థానఙ్కు-ర్యాత్ -

*

విష్ణోయతనం, తత్సమీపం అన్యద్వాగత్వా, తత్థనిలంవ్యా హృతిభిఃప్రోక్ష్య - తత్రప్రాగగ్రదర్శేషుస్థిత్యా, “ఆసనమస్త్రస్యపుథి వ్యామేరుపుష్టఋషిః, సుతలశ్చన్దః, శీగ్ధీ కూర్మోదేవతా, ” ఇతిన్యస్య, “ఆసనేవినియోగః,” ఇత్యుక్త్వా-“పుథ్యిత్వయా ధృతాలోకాదేవిత్వం విష్ణునాధృతాత్వశ్చధారయమాన్దే విపవిత్రఋ-రుచాసనమ్ ” ఇతిపుక్ష్యే మ్రూర్ధస్థ - “ప్రణవస్యఋషి బ్రహ్మదేవీ గాయత్రీచ్ఛన్దః, పరమాత్మాదేవతా ” “భూరాది సప్తవ్యాహృతీ నామత్రీ భృగుకుత్సవసిష్ఠ గౌతమకాశ్య పాక్షీరస ఋషయః, గాయత్ర్యుస్థి గనుష్ఠ్యబృహతీపక్షీత్రిష్టుజగత్యశ్చన్దాసి,” “అగ్ని వాయ్వర్క వాగీశవరుణేన్ద్ర విశ్వేదేవాదేవతాః ” “సావిత్ర్యా ఋషిః విశ్వామిత్రః, దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః, సవితాదేవతా ” “గాయత్రీ శిరసోబ్రహ్మఋషిః అనుష్ఠు ష్చన్దః, పరమాత్మాదేవతా ” ఇతిన్యస్య-“ సర్వేషామ్రూపాణామాయామేవినియోగః ” - ఇత్యుక్త్వా -

“ ఓం భూః ” ఇతిపాదయోః, “ ఓం భువః ” ఇతి జజ్ఞయోః, “ ఓం సువః ” ఇతి జానోవ్యో, “ ఓం వృహః ” ఇతి ఉదరే, “ ఓం జనః ” ఇతి కణ్ఠే, “ ఓం తపః ” ఇతి ముఖే, “ ఓం ప్రత్యం ” ఇతి మస్తకే, న్యస్యేత్ - శ్వేతశ్యా మవీతవిశజ్ఞనిల రోహిత కనకవర్ణాః, అభయాక్ష స్రగప్పాత్ర వరహస్తాః, సపవిత్ర చతుర్హస్తాః, స్రక్చన్దనాద్యలజ్ఞాతాః, సర్వాభరణభూషితాః, సోపవీతాః, సజటాశ్చధ్యాత్వా - “ ఓం తథానిత్యః జ్ఞానాయ హృదయాయనమః ” ఇతిసాక్షుప్త తర్జన్యా హృదయే, “ ఓం వరేణియంవిశ్వరూపే ”

* విష్ణోలయేతత్సమీపేవా సన్ధ్యావస్తవాది జపకరణే అర్ఘ్యప్రదాన గాయత్ర్యాది మస్త్రజపాదీన్ సర్వకారేషు దేవాభిముఖ ఏవమర్యాత్ - అన్యత్ర, గాయత్రీ తరమస్త్రజపాన్ సర్వకారేషు ప్రాజ్ఞుభిరుదబ్దుభోవా ఆసీన ఏవమర్యాత్ - “ అశ్వత్థే మగ్నిమర్క-శ్చ సోమంగరు మధోజలమ్ । పృథ్వీకృత్య జపస్వి ప్రాయాతిఘోషరతాస్తతః ” -

యశిరసేస్వాహా” ఇతి అనఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుళీభిర్నస్తకే, “ఓం భర్గోదే వస్య
శక్త్యశిఖాయై వౌషట్” ఇతి అఙ్గుష్ఠనాశేన అధోముఖేనముష్టి నాశిఖా
మధ్యే, “ఓం ధీమహిబలాయక వచాయహుమ్” ఇతి కఠాది కట్టనా
స్త నుమ్పాణిభ్యాం వర్తవత్సప్రిప్త్యా, “ఓం ధియోయోనః తేజసేన త్రా
భ్యాం వౌషట్” ఇతి తర్జనీమధ్యమాగ్రా భ్యాంయుగ పన్నేత్రిదవ్యయే,
“ఓం ప్రచోదయాత్ వీర్యయాస్త్రాయఫట్” ఇతి సాస్త్రిచ్ఛేపేన
సాఙ్గుష్ఠ తర్జన్యగ్రేణ పూర్వాద్యా శ్చతుర్దిశః పశ్చాదగ్నాద్యది విదిశశ్చ బ
ద్ధీయాత్ - ఏవమజ్ఞన్యాసజ్ఙుత్వా - ॥ ధ్యానం ॥ “ముక్తావిద్రు మ
హేమనీల ధవళచ్చాయైర్ముఖైః (స్త్రీ)క్షణై ర్యుక్తా మిన్దుకలాని బద్ధమకుటా
స్త త్వస్థివణాఽత్మికామ్ గాయత్రీం వరదాభయాఙ్కు- శకశాశ్మ భ్రజు-
పాలఙ్గుణం శభ్యశ్చక్రమధార విస్తయుగళం హస్తైర్వహన్తీమ్భజే” ఇతిధ్యా
త్వా - “ఓమాస్తోజ్యోతీరస్తోమృతమ్బిప్తా భూర్భువస్సవరోమ్” ఇతి
శిరోమస్తే గ్రీణ కరాభ్యాంశిరః ప్రభృతి పాదాస్తం వర్తవేష్టన వత్సప్రా
ర్వయో స్పృర్కరూపం వ్యాపకన్యాసఙ్కు-ర్యాత్ - “అర్క-మణ్డలమధ్య
స్థం సూర్యకోటి సమప్రభమ్ । బ్రహ్మదిసేవ్య పాదాబ్జన్నౌమి బ్రహ్మరమాస
ఖమ్” ఇత్యుక్త్వా - త్రిప్రాణా నాయమ్య - “అష్టోత్తర సహస్ర మష్టోత్త
రశతం, దశవారం, ఓదయాద్వా, ప్రాతస్పన్ధ్యా గాయత్రీ మస్త్రజపఙ్కు-రి
ష్యే” ఇతి సఙ్కు-ల్ప్య - “ఆయాత్విత్యసు వాకస్య వామదేవఙ్కుషిః, అను
ష్టపృన్దః, గాయత్రీదేవతా” ఇతిన్యస్య - “గాయత్ర్యావాహనే వినియో
గః” ఇత్యుక్త్వా, “ఆయాశువరదాదేవీఅక్షరమ్బిప్తా సమ్మితమ్, గాయ

త్రీశ్చస్త్రసామ్మతేదమ్బిప్తా జువస్వనః - ఓజోఽపి సహోఽపి బలమపి భ్రా

:: ఆశౌచకారేవి పదిదశవారం జపేన్నరః । అన్యదాష్టోత్తర
శతం వాష్టోత్తర సహస్రకమ్॥

జోసి దేవానాన్ధానునామాః విశ్వమ సినిశ్వాయు సుర్యమసి స్రవాయుర
భి భూరోక్తాయత్రీ మావాహయామి ” ఇత్యనువాకే నావాహ్య - “ ప్రా
తధ్యాయామి గాయత్రీం రవిమణ్డల మధ్యగామ్ | ఋగ్వేదముచ్చార యస్తీం
రక్షవర్ణాఙ్గు-మారికామ్ | అక్షమాలా కరామృత్త దైవత్యాం హం స
వాహనామ్ ” ఇతిధ్యాత్వా - ఆసనాదిషోడ శోపచారాంతన సాప్రణవేన
సమర్ప్య - “ ప్రణవస్య ఋషిర్బ్రహ్మ దేవీగాయత్రీచ్ఛస్త్రః, పరమాత్మాదేవ
తా ” “ భూరాదివ్యా హృతిత్రయస్య, అత్రిభృగు కుత్సాఋషయః, గా
యత్ర్యుష్ణి గనుష్టు భశ్చందాసి, అగ్ని వాయ్వరా- దేవతాః ” “ సావిత్రి
ఋషిర్వి శ్వామితః, దేవీగాయత్రీచ్ఛస్త్రః, సవితాదేవతా ” ఇతిన్యస్య -
“ ప్రాతస్సన్ధ్యా జపేవినియోగః ” ఇత్యుక్త్వా -

అస్త్రురుదేగ్ర (వీర్యాయాస్త్రో యఫల్) కరతల కరపృష్ఠయో
శ్చుద్ధిఙ్గిత్యా - “ తథ్యైతుర్వరేణి యమ్భగ్లో దేవస్య ధీమహిధియో
యోనః ప్రవోదయాత్ ” ఇతి గాయత్ర్యా కూర్పరమారభ్య అఙ్గుశ్యాగ్ర
పర్యంతం, పర్యాయేణ కరస్పర్శరూపం వ్యాపకన్యా సఙ్కృత్యా-ప్రణవేన ప్ర
కోష్ఠాంతం, కరద్వయేపి కరతలయోః కరపృష్ఠయోః పర్యాయేణ పరామృ
శ్య - కరతలయోః ప్రణవం న్యస్య -

“ ఓం భూః, అఙ్గుస్తాభ్యాన్నమః ” ఇతి, అఙ్గుష్ఠ యోర్ములమార
భ్య, అగ్రపర్యంతం, తర్జనీభ్యాం, న్యస్య - “ ఓం భువః, తర్జనీ భ్యాన్నమః ”
ఇతి, తర్జనీభ్యో, అఙ్గుస్తాభ్యాంత ధాన్యస్య - “ ఓం సువః, మధ్యమా భ్యా
న్నమః ” ఇతి మధ్యమయోః, అఙ్గుస్తాభ్యాంత ధాన్యస్య - “ ఓం తథ్యైతు
ర్వరేణియం, అనామికా భ్యాన్నమః ” ఇతి, అనామికయోః, అఙ్గుష్ఠా
భ్యాంతధాన్యస్య - “ ఓం భగ్లో దేవస్య ధీమహి, కనిష్ఠి కాభ్యాన్నమః ” ఇతి,

కనిష్ఠికయోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం తథాన్యన్య “ఓంధియై యోనః ప్రహోదయాత్, కరతల కరపృష్ఠాభ్యాన్నమః” ఇతి, కరతల కరపృష్ఠయోః, కరద్వయేపి పరామృశ్య - ఏవం, కరన్యాసఙ్కృత్వా - తతః గాయత్ర్యాపాణిభ్యాం శిరః ప్రభృతిపాదాంతవర్త వేష్టనవత్సవ పార్శ్వయో స్పృశ్యరూపం వ్యాపకన్యాసఙ్కృత్వా -

“ఓంభూః జ్ఞానాయహృదయాయనమః” ఇతి, అఙ్గుష్ఠ యంత్రే తస్మాన్ హృదయేన్యన్య— “ఓంభువః, ఐశ్వర్యాయశిరసేస్వాహ” ఇతి, అనఙ్గుష్ఠా భిరఙ్గుభీభిర్మస్తకేన్యన్య— “ఓంసువః, శక్త్యైశిఖాయై వాషట్” ఇతి, అఙ్గుష్ఠనాశేన అధోముఖేన ముష్టినా శిఖామధేన్యన్య— “ఓంత ధృవితుర్వరేణియం, బలాయకవచాయహుమ్” ఇతి కష్టాదికట్ట్యంతాం, తనుం, పాణిభ్యాం, వర్తివత్స్వప్రిస్తావ- “ఓంభగ్గోదేస్యధీమహి, తేజసేన త్రాభ్యాంవాషట్” ఇతి తర్జనీ మధ్యమాగ్రాభ్యాం, యుగపన్నత్రద్వయేన్యన్య— “ఓంధియై యోనః ప్రహోదయాత్, వీర్యాయాంత్రాయఫట్” ఇతి సాస్త్రోచ్ఛేన సాఙ్గుష్ఠతర్జనగ్రేణ పూర్వాద్యా శ్చతుర్విశః పశ్చాదగ్న్యది విదిశశ్చ బక్షియాత్— ఏవమఙ్గన్యాసఙ్కృత్వా— || ధ్యానం || “యోదేవస్సవితాంతా కన్ధియోధర్తాదిగోచరాః | ప్రేరయేత్తిస్య యద్భగ్గ్రస్తద్వరేణ్యముపాప్తహే” ఇతి గాయత్ర్యింశఞ్చిస్త్య— “ఆదిత్యమణ్డలేఢ్యా యేత్పరమాత్మానమవ్యయమ్ | విష్ణుఞ్చతుర్భుజంరక్షి పఙ్కజాసనమధ్యగమ్ | కిరీటహరకేయూర కటకాదివిభూషితమ్ | శ్రీవత్సవనమాలాశ్రీ తులసీ కాస్త్రభోజ్యలమ్ | హరిమీప్తామృరధరం శజ్గచక్ర గదాధరమ్ | ప్రసన్నవదనం రత్న కుండలైర్మృణ్మితాననమ్ | సర్వరత్న సమాయుక్త సర్వాభరణభూషితమ్” || ఏవమభగవత్స్తమాదిత్య మణ్డలేఢ్యాత్వా— కిఞ్చిదాకుఞ్చ తాగ్రాఙ్గుళితలం పరస్పరసంయుతం, సంహతాఙ్గుళికరద్వయమాన్యస మముద్ధృత్య, కనిష్ఠి

కామూల మారభ్యప్రాదక్షిణ్య క్రమేణగణనయా యథాసజ్జల్పం,

†
పశ్చావసానము పాంశుజపం (ఓం—భూర్భువః—తథా వితుర్వారేణి
యం—భగ్గో దేవస్యధీమహి - ధియో యోనః ప్రచోదయాత్)కుర్యాత్.—

త్రోప్రాణానాయమ్య - “ప్రాతస్సన్ధ్యో పఞ్చానజ్జరిష్యే” ఇతిస
జ్జల్పం—ఉత్తమ ఇత్యనవాకస్య వామదేవఋషిః, అనుష్టుప్పద్యః, గాయ
త్రీదేవతా” ఇతిన్యస్య - “గాయత్ర్యుద్వాసనేవినియోగః” ఇత్యుక్తాఽ
“ఉత్తమే శిఖరే దేవిభూమ్యామృత్వైముర్ధాని, బ్రాహ్మణే భౌహ్య
నజ్జానజ్జచ్చ దేవియథాసుఖమ్” ఇతిగాయత్రీ ముద్వాన్య - “మిత్రస్యే
తిఋచాం విశ్వామిత్రఋషిః. ఆద్యస్య కీరట్కద్యః, పరయోర్గాయత్రీ త్రిష్టుభా
ఛన్దసీ, మిత్రోదేవతా” ఇతిన్యస్య - “ప్రాతస్సన్ధ్యో పఞ్చాన వినియోగః”
ఇత్యుక్తాఽ - “మిత్రస్యచక్ష్వద్యంత్యైవోదేవస్యసానసిం, సత్యశ్చిత్ర
శ్రవస్తమం, మిత్రోజనాన్యా తయతిప్రజానన్మిత్రోదాధారపృథివీముత
ద్యాం, మిత్రోఽప్రీత నిమిషాభి చప్తే సత్యాయహవ్యచ్ఛృతవద్విధేమ,
ప్రసమిత్ర మస్తోమస్తుప్రయస్తావస్య, ఆదిత్యశిక్షిత్రవతేన, నహస్యజేన
జీయజేత్వోహో వైవమగ్ంహో అశ్తోత్త్యన్తి హోనదూరాత్” ఇతిమ
† రథోదితిం, సహస్రరత్నమ్భగవన్త మాదిత్యమణ్డలాన్తప్త ము
పఞ్చాయ.-

* ఏవంప్రతిపద సజ్జల్పం వామతర్జినీ మూలపర్వారభ్య, ఏకైకపర్వణిప్రాదక్షిణ్య
క్రమేణ వామాభిష్టాగ్రంస్యస్య గణయేత్.

† ప్రణవాస్తే, వ్యాహృతిత్రయాస్తే, పాదానామస్తేచ పశ్చావసానమ్.

“సన్ధ్యాయోనమః - సావిత్రిగ్రీనమః - గాయత్రేగ్రీనమః - సర
స్వత్రైగ్రీనమః - సర్వాభ్యోదేవతాభ్యో నమోనమః” ఇతిపంచదేవతాః
సప్రదక్షిణమ్ప్రణమ్య - “కామోకార్షీ స్మన్యరకార్షీత్ ” ఇతిచా
ష్ఠలిమ్బధ్యాత్ర యీతనుమ్ప్రణమ్య - అభివాద్య - “ప్రాచైద్యదిశేనమః-
దక్షిణాయైదిశేనమః- ప్రతీచైద్యదిశేనమః-ఉదీచైద్యదిశేనమః” ఇతిప్రాచ్యాది
దిక్షు మసౌరజ్యుత్వా - “ఉర్ధ్వాయనమః-అధరాయనమః-అన్తరితాయ
నమః-భూమ్యైనమః - విష్ణవేనమః - ధ్యేయస్సదాసవిత్త్రమణ్డల మధ్యవర్తీ
నారాయణస్స రసిజాసనసన్నివిష్టః! కేయూరవాన్ మకరకుణ్డలవాన్ కిరీటీ
హరీహిరణ్మయవపుష్పతశశ్భచక్రశశ్భచక్రగదాపాణ్దౌర్వాకా నిలయాచ్యు
త! గోవిన్దపుణ్డరీకాక్షరక్షమాంశరణగతమ్” “సయశ్చాయం పురుషేయ
శ్చా సావాదిత్యేనపకః” ఇత్యధీతం, హృదయా స్తథీతం, పరమాత్మానమ్ప్ర
ణమ్య-అభివాద్య - జపకాలేనిష్ఠీవ, జృంభణ, క్రోధనిద్రాలస్య, త్సుధా, మద,
పతితశ్వాస్త్యజాలోకాన్-దశజపనైరిణస్త్యజేత్ - సమ్భవేయ్యుర్వది, ఆచ
మ్య, పునర్జపేత్ - పతితాదిసమ్మూషణే, స్నాత్వాపునర్జపేత్ - జపకాలేనాభే
రధః స్వకాయం స్మృతేచ్ఛేత్ కిరమ్ప్రీతాశయేత్ - జలాభావే దక్షిణకర్ణంవా
స్మృతేత్ - కృష్ణంవాస్తృతేత్ - జపమధ్యేయది భాగవతః సమాగచ్ఛేత్
తమ్ప్రణమ్యాభివాద్య, యోగక్షేమాదికమ్ప్రప్త్యా, తదనుజ్ఞాతః, జపంస
మాచరేత్ - జపమధ్యేవాష్ఠీయమాతిక్రమే, “ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేత్రేధాని
దధేత్తదమ్, సమూఢమస్య పాగంస్తురే ” ఇతిఋచశ్చపేత్ - విష్ణుం వా
స్తృరేత్ - శ్రీకృష్ణంవాధ్యాత్వా కీర్తయేత్ -

మూలమన్త్ర జపవిధి.

మూలమన్త్రేణ (ఓంనమో నారాయణాయ) ఇతి పఞ్చవింశతికృత్వో, అభ్యస్తేనత్రి ప్రాణానాయమ్య-“శ్రీభగవదాంజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం, ప్రాతః స్పృహయాం, అష్టోత్తర శతకృత్వో, అష్టాక్షర మహామన్త్రజపఙ్కరీప్యే” ఇతిసఙ్కల్ప్య - “అస్య శ్రీమదష్టాక్షర మహామన్తస్య బదరికాశ్రమ వాసీ శ్రీమన్నారాయణః, దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దో, పరమాత్మా శ్రీమన్నారాయణోదేవతా” ఇతిన్యస్య - అష్టలిప్యధ్వా - “అంబీజమ్ - ఆయ శక్తిః - మంకీలకమ్ - హీంకవచమ్ - ఐంలక్ష్మీమ్-విష్ణుస్తత్వమ్ - శుక్లో వర్ణః - ఉదాత్తాదిస్వరః - శ్రీవైకుంఠే తేత్రమ్ - జీవాత్మ పరమాత్మనో స్వస్వామి భావస్సమృద్ధః - శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థే జపేవినియోగః-” ఇతిధ్యాత్వా - “ఓంవీర్యాయాస్త్రాయఫట్” ఇత్యస్త్రీమన్త్రేణ కరతల కరపృష్ఠయో శ్శుద్ధిశ్చత్వా-శుద్ధయోహస్తయోః మూలమన్త్రేణకూర్పరమారభ్య అగ్రాశ్య గ్రహర్యంతం పర్యాయేణ కరస్పర్శ రూపంవ్యాపకన్యాసంత్రిః కుర్యాత్. దక్షిణహస్తాఙ్గుస్తాగ్రేణ,

“ఓం ఓం” ఇతి తర్జనీమధ్యమ పర్వణిన్యస్య-ఆద్యంతపర్వణోః “ఓం” ఇతిప్రత్యేకంన్యస్యేత్ । “ఓం నం” ఇతి మధ్యమామధ్యమపర్వణిన్యస్య-ఆద్యంతపర్వణోః “ఓం” ఇతిప్రత్యేకంన్యస్యేత్ । “ఓంమోం” ఇతిలనామికామధ్యమపర్వణిన్యస్య-ఆద్యంతపర్వణోః “ఓం” ఇతిప్రత్యేకంన్యస్యేత్ । “ఓంనాం” ఇతి కనిష్ఠికామధ్యమ పర్వణిన్యస్య - ఆద్యంత పర్వణోః “ఓం” ఇతి ప్రత్యేకంన్యస్యేత్. వామహస్తాఙ్గుస్తాగ్రేణ,

---

* వామతర్జనీమూల పర్యారభ్య ఏకైకపర్వణి ప్రాదక్షిణ్య క్రమేణవామాఙ్గుస్తా గ్రంన్యస్య గణయేత్.

“ఓంరాం” ఇతివామత్తర్జనీమధ్యమ పర్వణిస్యస్య-ఆద్యస్తపర్వణోః “ఓం”
 ఇతిప్రత్యేకంస్యస్యేత్ । “ఓంయం” ఇతి మధ్యమామధ్యమపర్వణిస్యస్య-ఆద్య
 స్తపర్వణోః “ఓం” ఇతిప్రత్యేకంస్యస్యేత్ । “ఓంణాం” ఇతిఅనామికామధ్య
 మపర్వణిస్యస్య - ఆద్యస్తపర్వణోః “ఓం ” ఇతిప్రత్యేకంస్యస్యేత్ । “ఓం
 యం ” ఇతి కనిష్ఠికామధ్యమపర్వణిస్యస్య-ఆద్యస్తపర్వణోః “ ఓం ” ఇతి
 ప్రత్యేకంస్యస్యేత్.

* ఏషస్థిన్యాసోగృహస్థస్య—

అధిసంహారన్యాసః, యతీనాం వనస్థానాఞ్చ:—

వామహస్తాఞ్చస్థాగ్రేణ,

“ఓం ఓం” ఇతి తర్జనీ మధ్యమపర్వణి	} స్యస్య-ఆద్యస్తపర్వణోః “ఓం” ఇతి ప్రత్యేకంస్యస్యేత్.
“ఓం నం” ,, మధ్యమా ,,	
“ఓం మోం” ,, అనామికా ,,	
“ఓం నాం” ,, కనిష్ఠికా ,,	

దక్షిణహస్తాఞ్చస్థాగ్రేణ,

“ఓం రాం” ఇతి కనిష్ఠికా మధ్యమపర్వణి	} స్యస్య-ఆద్యస్తపర్వణోః “ఓం ” ఇతి ప్రత్యేకంస్యస్యేత్.
“ఓం యం” ,, అనామికా ,,	
“ఓం ణాం” ,, మధ్యమా ,,	
“ఓం యం” ,, తర్జనీ ,,	

సృష్టిన్యాసః, బ్రహ్మచారిణాం:—

దక్షిణహస్తాఞ్చస్థాగ్రేణ,

“ఓం ఓం” ఇతి తర్జనీ మధ్యమపర్వణి	} స్యస్య-ఆద్యస్తపర్వణోః, “ఓం ” ఇతి ప్రత్యేకంస్యస్యేత్.
“ఓం నం” ,, మధ్యమా ,,	
“ఓం మోం” ,, అనామికా ,,	
“ఓం నాం” ,, కనిష్ఠికా ,,	

వామహస్తాఞ్చస్థాగ్రేణ,

“ఓం రాం” ఇతి కనిష్ఠికా మధ్యమపర్వణి	} స్యస్య-ఆద్యస్తపర్వణోః, “ఓం ” ఇతి ప్రత్యేకంస్యస్యేత్.
“ఓం యం” ,, అనామికా ,,	
“ఓం ణాం” ,, మధ్యమా ,,	
“ఓం యం” ,, తర్జనీ ,,	

“ఓం ఓం, జ్ఞానాయహృదయాయనమః ” ఇతిదక్షిణతర్జన్యాదక్షిణా-
 గ్నుష్ఠేన్యస్య - “ఓంనం, విశ్వరాయ శిరసేస్వాహా ” ఇతిదక్షిణాగ్నుష్ఠేన
 దక్షిణతర్జన్యాన్యస్య - “ఓంమోం, శక్త్యశిఖాయైవౌషట్ ” ఇతి దక్షి-
 ణాగ్నుష్ఠేన దక్షిణమధ్యమాయాన్యస్య - “ఓంనాం, బలాయకవచాయ
 హుమ్ ” ఇతి దక్షిణాగ్నుష్ఠేన దక్షిణానామికాయాన్యస్య - “ఓంరాం,
 వీర్యాయాస్త్రాయఫట్ ” ఇతి దక్షిణాగ్నుష్ఠేనదక్షిణ కనిష్ఠ కాయాన్యస్య-
 “ఓంయం, తేజసేనేత్రాభ్యాన్నమః ” ఇతి వామతర్జన్యా వామాగ్నుష్ఠే-
 న్యస్య-“ఓంణాం, తేజసేఉదరాయనమః ” ఇతి వామాగ్నుష్ఠేన వామతర్జ-
 న్యాన్యస్య- - “ఓంయం, తేజసేపుష్టాభ్యాన్నమః ” ఇతి వామాగ్నుష్ఠే-
 నవామమధ్యమాయాన్యస్య -“ఓంయం, తేజసేబాహుభ్యాన్నమః ” ఇతి
 వామాగ్నుష్ఠేన వామానామికాయాన్యస్య- “ ఓం యం, తేజసే ఊరు
 భ్యాన్నమః ” ఇతి వామాగ్నుష్ఠేన వామకనిష్ఠికాయాన్యస్య- “ ఓంయం,
 తేజసే జానుభ్యాన్నమః ” ఇతి దక్షిణాగ్నుష్ఠేన తదితరాగ్నుభీ నఖముఖేషు
 న్యస్య - “ ఓం యం, తేజసే పాదాభ్యాన్నమః ” ఇతి వామాగ్నుష్ఠేన తది

*

తరాగ్నుభీ నఖముఖేషున్యస్య - మూలమస్త్రీణపాణిభ్యాంశిరః ప్రభృతి
 పాదాస్తం వర్తవేష్టన వత్సపార్శ్వయోః స్పర్శరూపం వ్యాపకన్యా
 సజ్జ్కత్వా—

* ఏషశ్శితిన్యాసోగృహస్థస్య.

అథసంహారన్యాసః, యతీనాంవనస్థానాశ్చ:—

“ఓం ఓం, జ్ఞానాయహృదయాయనమః”	ఇతి వామతర్జన్యావామాగ్నుష్ఠేన్యస్య
“ఓం నం, విశ్వరాయ శిరసేస్వాహా”	“ వామాగ్నుష్ఠేనవామతర్జన్యాం ”
“ఓంమోం, శక్త్య శిఖాయైవౌషట్”	“ “ వామమధ్యమాయాం ”
“ఓం నాం, బలాయకవచాయహుమ్”	“ “ వామానామికాయాం ”
“ఓం రాం, వీర్యాయాస్త్రాయఫట్”	“ “ వామకనిష్ఠికాయాం ”
“ఓం యం, తేజసేనేత్రాభ్యాన్నమః”	“ దక్షిణాగ్నుష్ఠేన దక్షిణకనిష్ఠికాయాం ”

“ఓం ఓం” ఇతి, దక్షిణాక్షుష్ట సహితకనిష్ఠికయా నాభౌవిన్యస్య-
 “ఓం నం” ఇతి, అనక్షుష్టాభి రక్షుష్టీభిర్న హ్యే విన్యస్య - “ఓం మోం”
 ఇతి, అనక్షుష్టాభిరక్షుష్టీభిః జానోవ్యో విన్యస్య - “ఓం నాం” ఇతి సాక్షుష్టా
 భిరక్షుష్టీభిః పాదయోః విన్యస్య - “ఓం రాం” ఇతి మధ్యమాక్షుల్భ్యా శిర
 సిన్యస్య - “ఓం యం” ఇతి ద్వాభ్యాం తర్జనీ మధ్యమాభ్యాం నేత్రయోః
 విన్యస్య - “ఓం ణాం” ఇతి సాక్షుష్టానామికయా ముఖమధ్యే ప్రాణస్య
 పురతః విన్యస్య - “ఓం యం” ఇతి సాక్షుష్ట తర్జన్యగ్రేణ హృదయే

*

విన్యస్య -

“ఓం ణాం, తేజసేఉదరాయనమః” ఇతి దక్షిణాక్షుష్టేన దక్షిణానామికాయాన్యస్య
 “ఓం యం, తేజసేపుష్టాభ్యాన్నమః” “ ” దక్షిణమధ్యమాయాం ”
 “ఓం యం, తేజసేబాహుభ్యాన్నమః” “ ” దక్షిణతర్జన్యాం ”
 “ఓం యం, తేజసే ఉరుభ్యాన్నమః” “ ” దక్షిణ తర్జన్యా దక్షిణాక్షుష్టే ”
 “ఓం యం, తేజసే జానుభ్యాన్నమః” “ ” వామాక్షుష్టేన తదితరాక్షుల్భీనఖముఖేషు”
 “ఓం యం, తేజసే పాదాభ్యాన్నమః” “ ” దక్షిణాక్షుష్టేన “ ” “ ”

సృష్టిన్యాసః బ్రహ్మచారిణాం:—

“ఓం ఓం, జ్ఞానాయస్మదరాయనమః” ఇతి దక్షిణతర్జన్యా దక్షిణాక్షుష్టేన్యస్య.
 “ఓం నం, విశ్వరాయశిరసేస్వాహా” “ ” దక్షిణాక్షుష్టేన దక్షిణతర్జన్యాం ”
 “ఓం మోం, శక్త్యైశిఖాయైవౌషట్” “ ” దక్షిణాక్షుష్టేన దక్షిణమధ్యమాయాం”
 “ఓం నాం, బలాయకవచాయహుమ్” “ ” దక్షిణానామికాయాం”
 “ఓం రాం, వీర్యాయస్త్రాయఫట్” “ ” దక్షిణకనిష్ఠికాయాం”
 “ఓం యం, తేజసే నేత్రాభ్యాన్నమః” “ ” వామాక్షుష్టేన వామకనిష్ఠికాయాం”
 “ఓం ణాం, తేజసేఉదరాయనమః” “ ” వామానామికాయాం”
 “ఓం యం, తేజసే పుష్టాభ్యాన్నమః” “ ” వామమధ్యమాయాం”
 “ఓం యం, తేజసే బాహుభ్యాన్నమః” “ ” వామతర్జన్యాం”
 “ఓం యం, తేజసే ఉరుభ్యాన్నమః” “ ” వామతర్జన్యా వామాక్షుష్టే”
 “ఓం యం, తేజసే జానుభ్యాన్నమః” “ ” దక్షిణాక్షుష్టేన తదితరాక్షుల్భీనఖముఖేషు”
 “ఓం యం, తేజసే పాదాభ్యాన్నమః” “ ” వామాక్షుష్టేన “ ”

* ఏషశ్ఠితిన్యాసోగృహస్థస్య:—

అధనంహరన్యాసః, యతేనాంవనస్థానాద్భు:—

“ఓం ఓం, జ్ఞానాయహృదయాయనమః ” ఇతి, అఙ్గుష్ఠాయ క్త
 తర్జన్యాహృదయేన్యస్య - “ఓంనం, ఐశ్వర్యాయశిరసేస్వాహా ” ఇతి, అన
 ఙ్గుష్ఠాభిరఙ్గుళీ భిర్నస్తకేన్యస్య - “ఓంమోం, శక్త్యైశిఖాయైవౌషట్ ”
 ఇతి అఙ్గుష్ఠనాశేన అధోముఖేన ముష్టినాశిఖామధ్యేన్యస్య - “ఓంనాం,
 బలాయకవచాయహుమ్ ” ఇతికణ్ఠాది కట్యంతాస్తనుమ్నా ణిభ్యాంవర్త
 వత్స్పిప్రస్తావ-“ఓంరాం, వీర్యాయాస్త్రీయఫట్ ” ఇతిసాఙ్గుష్ఠతర్జన్యా,
 అంసయోఃశబ్దయేత్ - “ఓంయం, తేజసేనేత్రాభ్యాన్నమః” ఇతి తర్జనీ
 మధ్య మాగ్రాభ్యాంయుగ పన్నేత్రద్వయేన్యస్య - “ఓంఞాం, తేజసేఉదరా
 యనమః ” ఇతినాభ్యాం అఙ్గుళీభిర్న్యస్య - “ఓంయం, తేజసే పృష్ఠాభ్యా
 న్నమః ” ఇతి పృష్ఠయోః అఙ్గుళీభిర్న్యస్య - “ఓంయం, తేజసేబాహుభ్యా
 న్నమః ” ఇతి బాహ్వోః, అఙ్గుళీభిర్న్యస్య - “ఓంయం, తేజసే ఊరుభ్యా

“ఓంఓం ” ఇతి సాఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుళీభిః పాదయోఃన్యస్య
 “ఓం నం ” ,, అనఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుళీభిః జాన్వోః ,,
 “ఓం మోం” ,, ,, గుహ్యే,,
 “ఓం నాం ” ,, అఙ్గుష్ఠ కనిష్ఠి కాభ్యాం నాధౌ,,
 “ఓం రాం ” ,, అఙ్గుష్ఠ తర్జన్య గ్రేణ హృదయే ,,
 “ఓం యం ” ఇతి సాఙ్గుష్ఠానామికయా ముఖమధ్యే ప్రాణస్యపురతః, న్యస్య
 “ఓం ఞాం” ,, తర్జనీమధ్య మాభ్యాం నేత్రయోః ,,
 “ఓం యం ” ,, మధ్యమాఙ్గుళ్యాశిరసి ,,

సృష్టిన్యాసః బ్రహ్మచారిణాః—

“ఓం ఓం ” ఇతి మధ్యమాఙ్గుళ్యాశిరసి న్యస్య
 “ఓం నం ” ,, తర్జనీమధ్య మాభ్యాం నేత్రయోః ,,
 “ఓం మోం” ,, సాఙ్గుష్ఠానామికయాముఖమధ్యే ప్రాణస్యపురతః న్యస్య
 “ఓం నాం ” ,, సాఙ్గుష్ఠ తర్జన్యగ్రేణ హృదయే ,,
 “ఓం రాం ” ,, దక్షిణాఙ్గుష్ఠేన కనిష్ఠికయానాధౌ ,,
 “ఓం యం ” ,, అనఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుళీ భిర్గుహ్యే ,,
 “ఓం ఞాం” ,, ,, జాన్వోః ,,
 “ఓం యం” ,, సాఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుళీభిః పాదయోః ,,

న్నమః” ఇతి ఉర్వోఽలఙ్ఘళీభిర్న్యస్య - “ఓంయంతేజసే జానుభ్యాన్నమః” ఇతి జాన్వోః, అఙ్ఘళీభిర్న్యస్య - “ఓంయం, తేజసేపాదాభ్యాన్నమః” ఇతి పాదయోః, అఙ్ఘళీభిర్న్యస్య - “వీర్యాయాస్త్రాయఘట్” ఇతి సాస్త్రచోటేన సాఙ్ఘష్ఠతర్జన్య గ్రేణపూర్వాద్యాశ్చ తుర్దిశః, పశ్చాదగ్నాది విదిశశ్చబద్ధియాత్ - సాస్త్రచోటేన సాఙ్ఘష్ఠతర్జన్యగ్రేణ, భ్రామయత్ సన్నాత్మనః ప్రాకారఙ్ఘ్-ర్యాత్ - “ఓంబలాయక వచాయ హుమ్” ఇతి దేహవ కుణ్ఠనఙ్ఘ్-ర్యాత్ —

“ఇదంగురుభ్యః పూర్వేభ్యః క్రియతే శిరసానమః । మస్త్రజ్ఞాన ప్రదాత్మభ్య స్తద్గురుభ్యో పిసామ్మృతమ్ । నమస్తేమస్త్ర రాజాయ నమస్తే ప్తాక్షరాత్మానే । నమస్తే చేతనాధార పరబ్రహ్మభిధాయినే । స్థిత్యాస్తర్హృదయేసర్వా నాత్మనస్సన్నియచ్ఛతే । ఋషయేఽప్తాక్షర స్యాస్తర్యామితే హరయేనమః । అప్తాక్షర మహామస్త్రవర్ణసంఖ్య భిధాయినీమ్ । ఛందశ్చ దేవీక్షాయత్రీం శిరసాప్రణమామ్యహమ్ । మస్త్రస్య దైవతశ్చాపి పరమాత్మాన మవ్యయమ్ । నారాయణమృరమ్భిహ్మనతోస్త్రి శిరసాహరిమ్ । మస్త్రశక్తి స్థితాయస్త్రి న్నాశ్రితేఽప్తార్థ సాధినీపదన్నారాయణాయేతి శక్తీస్తామ్మృణతోస్త్రిహమ్ । అకారాదుఘ్రితాద్విజాద్వా సుదేవాభిధాయినః । తద్విజమస్య ప్రభవమ్మృణ వమ్మృణతోస్త్రిహమ్ ” ఇతి గుర్వాదీప్రణమ్య - మనసాగర్థా ద్యైరభిపూజ్య- ॥ ధ్యానం ॥ “సవ్యమ్పాదమ్మృసార్య శ్రితదురిత హరస్సక్షీణ ఙ్ఘ్ఞయిత్వా జానున్యాయసప్యే తరమితరభుజన్నాగ భాగేనిధాయ । పశ్చాద్బాహుద్వయేనప్రతిభటశమనేధారయత్ శఙ్ఖచక్రే దేవీభూషా దిజుష్టాజనయతు జగతాంశమ౯ వైకుణ్ఠనాథః ” ఇతి ధ్యాత్వా - మన్తార్థ మపిచిస్తయత్ “ఓంసమో

* తిరుమస్త్రత్రినుడైయఅర్థజ్ఞై సవిస్తారమాక శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారత్తిరే మూలమన్తార్థికారత్తిర్ కణ్ణుకొల్ వతు. జపకాలత్తిల్ అనుసన్నిక్కిఅత్తుక్కాకమూలమస్త్రత్రినుడైయ అర్థం ఇతి కీర్తెనన్ద్రాహమాయ శొల్లప్పట్టె రుక్మిణతు:—సర్వరక్షకనాససర్వేశ్వరమక్కు అనన్యార్న నిరుపాధికేశభూ

నారాయణాయ" ఇతి మూలమస్త్రీజ్ఞపేత్ - కరిష్యమాణోపస్థా
నస్య చకాలానాగమేన, అవసరలాభే, అష్టాక్షరజపఙ్కుర్యాత్ -
అవసరలాభే, ఉదయానస్తరం, ఉపస్థాయ, తతోష్టాక్షర జపఙ్కు-
ర్యాత్—

ద్వయ జ ప వి ధిః.

మూలమస్త్రీణ పశ్చవింశతి కృత్వి, అభ్యస్తేనత్రిః ప్రాణానా
యమ్య - “శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం శరణాగతి మహామస్త్రీ
జపజరీష్యే” ఇతిసజలప్య “అస్య శ్రీశరణాగతి మహామస్త్రీస్య లక్ష్మీ
నారాయణఋషిః, దేవీగాయత్రీచ్ఛస్త్రః, పరమాత్మా శ్రీ లక్ష్మీనారాయణో
దేవతా” ఇతిన్యసేత్ - “లక్ష్మీనారాయణ ప్రీత్యర్థేజపే వినియోగః”
ఇత్యుక్త్వా - “ఓం వీర్యాయాస్తాత్రియఘట్” ఇత్యస్త్రీమస్త్రీణ కర
తల కరపృష్ఠయో శ్చుద్ధిఃకృత్వా - శుద్ధయోర్హస్తయోః ద్వయమస్త్రీణ
కూర్పర మారభ్య, అఙ్కుళ్య గ్రహర్యస్తం, పర్యాయేణ కరస్పర్శరూపం
వ్యాపకన్యాసం, త్రికృత్వా—

“శ్రీమన్నారాయణచరణౌ, అఙ్కుష్టాభ్యాన్నమః” ఇత్యఙ్కుష్ట
యోస్తర్జనీభ్యాం, “శరణం, తర్జనీభ్యాన్నమః” ఇతి తర్జన్యోరఙ్కుష్టాభ్యాం,
“ప్రపద్యే, మధ్యమాభ్యాన్నమః” ఇతి మధ్యమయోః, అఙ్కుష్టాభ్యాం,

తనుం, తనకుందాసనల్లాతననుం, నిరపేక్షస్య తస్త్రీనాకాతవనుం, జ్ఞానస్వరూపనుం,
జ్ఞానానందగుణకనుం, అణుస్వరూపనుం, దేహోదివిలక్షణను మాననాత్ (జీవత్) సర్వా
త్కైశ్చకుం ఉపాయమాయం, ఉపేయనాయం, ప్రాప్యప్రాపకనాయం, ఆధారనా
యం, అస్తర్పహిర్వ్యాప్తియుశ్చవనాయం సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తిత్వ, పరత్వ, సౌలభ్య
దిగుణముశ్చవనుం, లక్ష్మీవిశిష్టనుమాన నారాయణనుక్తు సర్వదేశ, సర్వకాలసర్వా వ
స్థోచిత సర్వవిధకైర్జుర్య జ్ఞైః పణ్డకృడవేత్—

శ్రీమతే, అనామికా భ్యాన్నమః” ఇతి, అనామికయోః, అఙ్ఘ్రాభ్యాం, “నారాయణాయ, కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః” ఇతి కనిష్ఠికయోః, అఙ్ఘ్రాభ్యాం, న్యస్య “నమః, కరతల కరపృష్ఠాభ్యాన్నమః” ఇతి కరతల కరపృష్ఠయోః పరామృశేత్, ఇతికరన్యాసః, - ద్వయమస్త్రీణా పాణిభ్యాం శిరః ప్రభృతిపాదాంతవర్తవేష్టన వత్సవృష్యయోః స్పర్శరూపం వ్యాపకన్యా సజ్కృత్వా—

“శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ, జ్ఞానాయ హృదయాయనమః” ఇత్యఙ్ఘ్రయంత తర్జన్యాహృదయే, “శరణం, ఐశ్వర్యాయశిరసేస్వాహా” ఇత్యనఙ్ఘ్రాభి రఙ్ఘ్రీభిర్నమకే, “ప్రపద్యే, శక్త్యైశిఖాయై వాషట్” ఇత్యఙ్ఘ్రం నాశేన అఘోముఖేన ముష్టినా శిఖామధ్యే, న్యస్య, “శ్రీమతే, బలాయక వచాయహుమ్” ఇతి కఠ్ఠాది కట్యంతాంతనుమూణిభ్యాం వర్తవత్సవృష్ట్యా “నారాయణాయ, తేజసే నేత్రాభ్యాం వాషట్” - ఇతి తర్జనీ మధ్యమా గ్రాభ్యాంయుగ పన్నేత్రద్వయేన్యస్య, “నమః, వీర్యాయాస్త్రీయ ఘట్” ఇతి సాస్త్రీచోటే నసాఙ్ఘ్రం తర్జన్యగ్రేణ పూర్వాద్యాశ్చ తుద్దిశః పశ్చాదగ్న్యా దివిదిశశ్చ బద్ధీయాత్, ఇత్యఙ్ఘ్రాసః ॥ ధ్యానం ॥ “క్షీరామృనిధి రత్నమణ్డపమహా సౌవర్ణసింహాసనే వామాజ్ఞేష్ఠితయా ప్రసన్నవదనం శ్రీ కాంతయా లింగీతమ్ । దోర్దణ్ణాఙ్గీత శఙ్ఖపఙ్కజగదా చక్రైరుదార త్రియంత్యౌన్నిత్యఙ్కలయామి జన్మవిముఖో లక్ష్మీశనారాయణ” ఇతి ధ్యాత్వా - “శ్రీమన్నారాయణ చరణౌశరణమ్ప్రపద్యే, శ్రీమతే నారాయణాయనమః” ఇతి యథాశక్తి జపేత్.

చ ర మ శ్లోక జ ప వి ధిః

మూలమస్తేగ్రీణ పశ్చిమింశతికృత్వః, అభ్యస్తేనత్రి ప్రాణానా
యమ్య-“శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం, చరమశ్లోక మహామస్త్ర
జపఙ్కరిష్యే” ఇతి సజ్కల్ప్య - “అస్యచరమశ్లోక మహామస్త్రస్య
సార్థసారథిముషి, అనుష్టుప్చంద్రి, పరమాత్మా శ్రీకృష్ణాదేవతా” ఇతిన్యస్య-
“సార్థసారథి ప్రీత్యర్థేజపే వినియోగః” ఇత్యుక్త్వా - “ఓం వీర్యాయా
స్త్రాయఘ్” ఇత్యస్త్రమస్త్రేగ్రీణ కరతల కరపుష్టయోశ్శుద్ధిజ్ఞాత్వా-
శుద్ధయోర్హస్తయోః చరమశ్లోక మస్తేగ్రీణ కూర్పరమారభ్య, అఙ్గుళ్యగ్ర
పర్యంతం, పర్యాయేణ కరస్పర్శరూపం వ్యాపకన్యాసం, త్రికృత్వా—

“సర్వధర్మాః పరిత్యజ్య, అఙ్గుష్ఠాభ్యాన్నమః” ఇత్యఙ్గుష్ఠయోస్త
ద్దినీభ్యాం, “మామేకం, తద్దినీభ్యాన్నమః” ఇతితద్దినీభ్యోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం,
“శరణంవ్రజ, మధ్యమాభ్యాన్నమః” ఇతి మధ్యమయోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం,
“అహంత్యా అనామి కాభ్యాన్నమః” ఇత్యనామికయోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం,
“సర్వపాపేభ్యః మోక్షయిష్యామి, కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః”—ఇతి కనిష్ఠికయోః,
అఙ్గుష్ఠాభ్యాం, న్యస్య-“మాశుచః, కరతలకరపుష్టాభ్యాన్నమః” ఇతి కరతల
కరపుష్టయోః పరామృశేత్-ఇతి కరన్యాసః-చరమశ్లోక మస్తేగ్రీణ పాణిభ్యాం
శిరః ప్రభృతి పాదాంతం వక్తవ్యేష్టనవత్సర్వ పార్శ్వయోః స్పర్శరూపం
వ్యాపకన్యాసఙ్కల్పత్వా—

“సర్వధర్మాః పరిత్యజ్య, జ్ఞానాయ హృదయాయనమః” ఇత్యఙ్గు
ష్ఠయోస్త తద్దినీభ్యాంహృదయే, “మామేకం, ఐశ్వర్యాయశిరసేస్వాహ” —
ఇత్యనఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుళీభిమస్తకే, “శరణంవ్రజ, శక్త్యైశిఖాయైవౌషట్”—
ఇత్యఙ్గుష్ఠనాశేన అఢోముఖేన ముష్టినాశిఖామధ్యే, న్యసేత్ “అహంత్యా,
బలాయకవచాయహుమ్,” ఇతికణ్ఠాది కట్టంతాంతను మ్పాణిభ్యాంవర్త
వత్సృష్టే

“సర్వపాపేభ్యః మోక్షయిష్యామి, తేజసే సేత్రాభ్యాం వాషట్”
 ఇతి తర్జనీమధ్యమాగ్రాభ్యాం యుగపక్షేత్రద్వయే స్యస్య—“మాశుచః, వీర్యా
 యాస్త్రీయఫట్” ఇతి సాస్త్రీచ్ఛతన సాఙ్కుష్టతర్జన్యగ్రేణ పూర్వా
 ద్యాశ్చతుర్దిశః పశ్చాదగ్నాది విదిశశ్చబద్ధీయాత్—ఇత్యజ్ఞన్యాసజ్ఞాత్వా—

॥ ధ్యానం ॥ “కరకమలనిదర్శి తాత్తముద్రః పరికలితోన్నత. బద్ధి
 బహుచూడః । ఇతరకర గృహీతవేత్ర తోత్రోమమహ్నాదిస్సోధి మాతనో
 తుశోరిః ॥ యత్ప్రసత్తిం వినాసరైర్వై యస్యమాయాదురత్యయా ।
 ధనశ్చాయరథస్థైః ప్రపద్యేపరమమృహః” ఇతి ధ్యాత్వా—“సర్వధర్మా
 స్పరిత్యజ్య మామేకంశరణంవ్రజ । అహంత్యాసర్వ పాపేభ్యః మోక్షయిష్యా
 మిమాశుచః” ఇతి యథాశక్తి జపకుర్యాత్—

ద్వాదశాక్షర జపవిధి.

మూలమస్త్రీణ పంచవింశతి కృత్వ, అభ్యస్తేనతిః ప్రాణానా
 యమ్య. — “శ్రీ భగవదాఙ్గాయా భగవత్ప్రీత్యర్థం, ద్వాదశాక్షర మహా
 మస్త్రీ జపజ్ఞురిష్యే” ఇతి సజ్కల్ప్య—“అస్య శ్రీ వాసుదేవ ద్వాదశాక్షర
 మహామస్త్రీస్య భగవాన్ సజ్కల్పణఋషిః, జగతీచ్ఛన్తః, వాసుదేవః పర
 మాత్మాదేవతా” - ఇతిన్యస్య - “వాసుదేవ ప్రీత్యర్థేజపే వినియోగః”
 ఇత్యుక్త్వా - “ఓం వీర్యాయాస్త్రీయఫట్” ఇత్యస్త్రీమస్త్రీణ కర
 తల కరపుష్టయోశ్చుద్ధిజ్ఞాత్వా - శుద్ధయోర్హస్తయోః ద్వాదశాక్షర
 మస్త్రీణ కూర్పరమారభ్య అఙ్కుశ్య గ్రహర్యంతం, పర్యాయేణ కరస్పర్శ
 రూపం వ్యాపకన్యాసం, త్రికృత్వా—

“ ఓం ఓం, అఙ్గుష్ఠాభ్యాన్నమః ” ఇత్యఙ్గుష్ఠయోస్తర్జనీభ్యాం,
 “ ఓం నమః, తర్జనీభ్యాన్నమః ” ఇతితర్జనీభ్యాం, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం, “ ఓం భగ
 వతే మధ్యమాభ్యాన్నమః ” ఇతి మధ్యమయోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం, “ ఓం
 వాసుదేవాయ, అనామికాభ్యాన్నమః ” ఇత్యనామికయోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం,
 “ ఓం ఓం నమః, కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః ” ఇతి కనిష్ఠికయోః, అఙ్గుష్ఠాభ్యాం,
 న్యస్య-“ ఓం భగవతేవాసుదేవాయ, కరతల కరపుష్పాభ్యాన్నమః ” ఇతి
 కరతల కరపుష్పయోః పరామృతే-ఇతి కరన్యాసః-ద్వాదశాక్షర మంత్రేణ
 పాణిభ్యాంశిరః ప్రభృతివాదాంతం వర్తవేప్తనవత్సవ పార్శ్వయోః స్పర్శ
 రూపం వ్యాపకన్యాసఃసమప్నోత్యై.

“ ఓం ఓం, జ్ఞానాయహృదయాయనమః ” ఇత్యఙ్గుష్ఠయ క్త తర్జ
 న్యా హృదయే, “ ఓం నమః, ఐశ్వర్యాయ శిరసేస్వాహ ” ఇత్యనఙ్గుష్ఠాభి
 రఙ్గుభీభిర్నస్తకే, “ ఓం భగవతే, శక్త్యై శిఖాయై వాషట్ ” ఇత్యఙ్గుష్ఠ
 నాశేన అధోముఖేన ముష్టినా శిఖామధ్యేన్యసేత్-“ ఓం వాసుదేవాయ,
 బలాయక వచాయహుమ్ ” ఇతికణ్ఠాది కట్యంతం, తనుం, పాణిభ్యాం వర్త
 వత్సవప్రప్తావ - “ ఓం ఓం నమః, తేజసేనేత్రాభ్యాం వాషట్ ” ఇతి తర్జనీ
 మధ్యమా గ్రాభ్యాంయుగ పన్నేత్ర ద్వయేన్యస్య - “ ఓం భగవతే వాసు
 దేవాయ వీర్యాయాస్త్రీయఘట్ ” ఇతిసాస్త్రీచ్ఛేన సాఙ్గుష్ఠతర్జనీన్య
 గ్రేణపూర్వా ద్యాశ్చతుర్దిశః పశ్చాదగ్న్యా దివిదిశశ్చ బద్ధీయాత్ -
 ఇత్యఙ్గన్యాసః, ॥ ధ్యానం ॥ “ అశుభమపనయ న్తమృక్షజై సామఘో
 మైరచలమివచరంతం హైమమారు హ్యతార్క్షిమ్ । సజల ఇవపయోదశ్శ్వా
 మశ శ్వాఙ్గఽథన్వా శమయతు పరితాపం సర్వమేత్యస్వయన్మః । చాతు
 ర్హవ్య హమ్పరమ్భగ్రిహ్న సృష్టిస్థిత్యంతకారణమ్ । పాశ్చరాత్రస్య కృత్స
 న్య ప్రసూతింత ముపాస్మహే॥ ” ఇతిధ్యాత్వా - “ ఓం నమో భగవతే
 వాసుదేవాయ ” ఇతి యథాశక్తిజపఙ్కుర్యాత్—

మూల మస్త్రేణ పశ్చిమింశతికృత్వో, అభ్యస్తేనత్రి ప్రాణానా
యమ్య - “ శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం శ్రీ విష్ణుషడక్షర మహా
మస్త్రే జపజ్కురిష్యే ” ఇతి సజ్కుల్ప్య - “ అస్యశ్రీ విష్ణుషడక్షర మహా
మస్త్రేస్య భగవాన్ బ్రహ్మఋషిః, దేవీగాయత్రీచ్ఛస్త్రో, విష్ణుఃపరమాత్మా
దేవతా ” ఇతిన్యస్య - “ విష్ణుప్రీత్యర్థే జపేపినియోగః ” ఇత్యుక్తా వ -
“ఓం వీర్యాయాస్త్రాయఫట ” ఇత్యస్త్రమస్త్రేణ కరతల కరపుష్టయో
శ్శుద్ధింకృత్వా - శుద్ధయార్హస్తయోః షడక్షరమస్త్రేణ కూర్పరమారభ్య
అఙ్గుశ్యగ్రపర్యంతం పర్యాయేణ కరస్పర్శరూపం వ్యాపకన్యాయ సంత్రికృత్వా-

“ ఓం ఓం, అఙ్గుస్థాభ్యాన్నమః ” ఇత్యఙ్గుస్థయోస్తర్జనీభ్యాం,
“ఓం నమః, తర్జనీభ్యాన్నమః” ఇతి తర్జనీభ్యాం అఙ్గుస్థాభ్యాం, “ఓం విష్ణవే,
మధ్యమాభ్యాన్నమః ” ఇతి మధ్యమయోః, అఙ్గుస్థాభ్యాం, “ ఓం ఓం,
అనామికాభ్యాన్నమః ” ఇత్యనామికయోః, అఙ్గుస్థాభ్యాం, “ ఓంనమః,
కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః” ఇతి కనిష్ఠికయోః, అఙ్గుస్థాభ్యాం, న్యస్య “ఓంవిష్ణవే,
కరతల కరపుష్టాభ్యాన్నమః ” ఇతి కరతల కరపుష్టయోః పరామృతేత్ -
ఇతికరన్యాసః - షడక్షరమస్త్రేణ పాణిభ్యాం శిరోఃప్రభృతి పాదాంతం వర్ష
వేష్టనవత్సవార్శవయోః స్పర్శరూపం వ్యాపకన్యాయసంక్రూత్వా-

“ ఓం ఓం, జ్ఞానాయహృదయాయనమః ” ఇత్యఙ్గుస్థయోక్త
తర్జన్యా హృదయే, “ఓం నమః, ఐశ్వర్యాయశిరసేసావహా” ఇత్యనఙ్గుస్థాభి
రఙ్గుభీభిమస్త్రే, “ఓం విష్ణవే, శక్త్యైశిఖాయైవౌషట్ ” ఇత్యఙ్గుస్థనా
శేన అధోముఖేన ముష్టినాశిఖామధ్యే, న్యసేత్ “ఓం ఓం, బలాయక వచా
యహుమ్” ఇతి కణ్ఠాది కట్టనాస్తనుమ్పూణిభ్యాం వర్షవత్సప్రప్తౌ -
“ ఓం నమః, తేజసేనేత్రాభ్యాంవౌషట్ ” ఇతి తర్జనీమధ్య మాగ్రాభ్యాం

గపన్నేత్ర ద్వయేన్యస్య - “ఓం విష్ణవే, వీర్యాయాస్త్రాయఘట” - ఇతి
సాస్త్రీచ్ఛోతన సాంకృత్యతర్జన్య గ్రేణపూర్వాద్యాశ్చ తుర్దిశః పశ్చాద
గ్నాద్విది విదిశశ్చబద్ధియాత్ - ఇత్యజ్ఞన్యాసః-

॥ ధ్యానం ॥ “స శఙ్ఖచక్రం సకరీటకుండలం సపీతవస్త్రం సరసీరుహే
క్షణమ్ । విశాలవక్షఃఫలశోభి కాస్తుభన్నమామివిష్ణుం శిరసాచతుర్భుజమ్ ॥
మేఘశ్యామమ్పితకా శేయవాసం శ్రీవతసాజుః ॥ స్తుభోద్భాసితాఙ్గమ్ ।
పుణ్యోపేతముష్ణోరీకాయతాక్షం విష్ణుం వందే సర్వలోకేకనాథమ్ ॥” ఇతి
ధ్యాత్వా - “ఓం నమోవిష్ణవే” ఇతి యథాశక్తి జపఙ్కుర్యాత్ —

ఆధారశక్త్యాద్వి తర్పణక్రమః.

ద్విరాచమ్య - ప్రాణానాయమ్య - “శ్రీభగవదాజ్ఞాయా భగవత్ప్రీ
త్యర్థం, ఆధారశక్త్యాద్వి తర్పణజురీష్యే” ఇతి సజ్జల్ప్య—

ఓం ఆధారశక్త్యై నమః

ఓం ప్రకృత్యై నమః

ఓం అఖిలజగదాధారాయ కూర్మరూపిణే

నారాయణాయ నమః

ఓం అనంతాయ నాగరాజాయ నమః

ఓం భూం భూమ్యై నమః

ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్య లోకాయ నమః

ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యజనపదాయ నమః

ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యనగరాయ నమః

ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యవిమానాయ నమః

ఓం ఆనందమయాయ దివ్యమణ్డప

రత్నాయ నమః

ఓం ఆస్తరణరూపాయా నస్తాయ నాగ

రాజాయ నమః

ఓం ధర్మాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం జ్ఞానాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం వైరాగ్యాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం ఐశ్వర్యాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం అధర్మాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం అజ్ఞానాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం అవైరాగ్యాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం అవైశ్వర్యాయ పీతపాదాయ నమః

ఓం ఏభిః పరిచ్ఛిన్నతనవే పీతభృతే సదా

త్మనేనస్తాయ నాగరాజాయ నమః

ఓం అష్టదశ పద్మాయ నమః

ఓం విమలాయై చామర హస్తాయై నమః

ఓం ఉత్కృష్టి శైల్యై చామర హస్తాయై నమః

ఓం జ్ఞానాయై చామర హస్తాయై నమః

ఓం చక్షాయద్వార పాలాయనమః	ఓం కుముదాయ గణాధిపతయే	} సవా హన పరివా రప్ర హర ణాయ నమః ఓం సర్వభ్యోభగవద్వాన్ దే భ్యోనమః
ఓం ప్రచక్షాయద్వార పాలాయనమః	ఓం కుముదాయ గణాధిపతయే	
ఓం భద్రాయద్వార పాలాయనమః	ఓం పుష్కరికాయ గణాధిపతయే	
ఓం సుభద్రాయద్వార పాలాయనమః	ఓం వామనాయ గణాధిపతయే	
ఓం జయాయద్వార పాలాయనమః	ఓం శక్తియగణాధిపతయే	
ఓం విజయాయద్వార పాలాయనమః	ఓం ధర్మనైత్రాయ గణాధిపతయే	
ఓం ధాత్రేద్వార పాలాయనమః	ఓం సుముఖాయ గణాధిపతయే	
ఓం విధాత్రేద్వార పాలాయనమః	ఓం సుప్రతిష్ఠాయ గణాధిపతయే	
ఓం సర్వభ్యోభగవద్వాన్ దే భ్యోనమః	ఓం సర్వభ్యోభగవత్వాన్ దే భ్యోనమః	

ఇతి సప్తపద్యము—

దేవర్షి కాణ్డర్షి పితృతర్పణవిధిః

ఆచార్య - ప్రాణానాయమ్య - “ శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీతి
త్యర్థం, దేవర్షి కాణ్డర్షి పితృతర్పణజురీష్యే” ఇతి సజ్జ-ల్ప్య-దేవాణ్ బు
షీఁ పితౄణ్ భగవదాత్మ కాన్ధ్యాత్వా-ప్రాజ్ఞుభిః, “ ఓం బ్రహ్మదయో
యోదేవాస్తాన్ దేవాన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వాన్ దేవాన్ స్తర్పయామి-
ఓం సర్వదేవగణాన్ స్తర్పయామి-ఓం సర్వ దేవపత్నీ స్తర్పయామి-ఓం సర్వ
దేవగణపత్నీ స్తర్పయామి ” ఇతి దేవతీర్థేన విసృజేత్-ఉదజ్ఞుభోఽజ్ఞుష్ట
సక్తనివీతీ, “ ఓం కృష్ణద్వైపాయనాదయోయే బుషయస్తాన్ బుషీన్ స్త
ర్పయామి - ఓం సర్వాన్ బుషీన్ స్తర్పయామి - ఓం సర్వ బుషిగణాన్
స్తర్పయామి - ఓం సర్వ బుషిపత్నీ స్తర్పయామి-ఓం సర్వబుషిగణపత్నీ
స్తర్పయామి - ఓం ప్రజాపతిజ్ఞా బుషి స్తర్పయామి-ఓం సోమజ్ఞా
బుషి స్తర్పయామి - ఓం అగ్నిజ్ఞా బుషి స్తర్పయామి - ఓం విశ్వాన్
దేవాన్ కాణ్డ బుషీన్ స్తర్పయామి - ఓం సాంహితీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్ప
యామి - ఓం యాజ్ఞీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి - ఓం వారుణీర్దేవతా
ఉపనిషద స్తర్పయామి - ఓం బ్రహ్మణాన్స్వయం భువ స్తర్పయామి - ఓం

సదసస్పతిస్తర్పయామి ” ఇతి ఋషితీర్థేన విసృజేత్ - దక్షిణాముఖః ప్రాచీనావీతీ, “ఓం సోమః పితృమాన్య మోక్త్యరస్వానగ్నిః కవ్యవాహన ఇత్యాదయో యేపితరస్తాః పితౄంస్తర్పయామి - ఓం సర్వాః పితౄంస్తర్పయామి - ఓం సర్వపితృగణాంస్తర్పయామి - ఓం సర్వ పితృపత్నీస్తర్పయామి - ఓం సర్వపితృగణపత్నీస్తర్పయామి - ” ఇతి పితృతీర్థేన, సస్తర్వ - “ ఊర్జంవహ స్తీరమృతఙ్ఘృతమ్మయః కీలాలమ్పర్షితం, స్వధాఘతర్పయతేమేపితౄః, ” ఇతి జలే అఙ్గాలినాత్రిః ప్రదక్షిణీ కృత్యదక్షిణ పార్శ్వతీరం సంశోధ్య - “తృప్యత, తృప్యత, తృప్యత ” ఇతి త్రిజ్వలాఙ్గాలిమ్పర్షిష్యత త్తీరమ్పనస్సం శోధయేత్ - ఉపవీత - ద్వీరాచామేత్ —

వస్త్రనిష్పీడనక్రమః

నివీతీ-స్నానవస్త్రాన్ని తుంగణీకృత్య - “ యేకేచాన్యత్కులేజాతా అపుత్రాగోత్రజామృతాః । తేగృష్ణాస్తు మయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకమ్ ” ఇతి మస్త్రేణ శుచాదేశే, అపసవ్యం, నిష్పీడ్య - వామప్రకోష్ఠే విన్యస్య - ఉపవీత - ద్వీరాచమ్య -

“ హే ఆవాహిత తీర్థాని తదర్థమన్త్రాశ్చ మమాత్మని సమాగచ్ఛత ” ఇత్యుక్త్వా ఆవాహిత తీర్థమన్త్రా ఆహవనముద్రయా మూలముస్త్రేణ సమాహరేత్ -

ద్వాదశ్యాం, దర్శనం క్రాంత్యోః, శ్రాద్ధదినేచ, ప్రాతః, వస్త్రనిష్పీడనం, నకూర్యాత్ - శ్రాద్ధానస్తరఙ్కుర్యాత్ - “ భగవానేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి స్వశేషతై కరసేన మయాస్వకేయై శోచ్యపకరణై స్సన్విరాధవై కప్రయోజనాయ పరమపురుషస్సర్వ శేషీస్వ శేషభూతమి డమ్పూతస్సన్ధ్యో పాససాఖ్యం కర్తవ్యమ్ స్వప్రీతయే స్వయమే వకారితవాన్ ” - ఇతి సాత్వికత్యాగఙ్కుర్యాత్ -

“ అనేనప్రాతస్సద్ధ్యో పాసనాభ్యోన భగవత్కర్మణా భగవాన్ప్రీ
యతాంవాసుదేవః ” ఇతి ప్రాతస్సద్ధ్యో పాసనంసమాపయేత్ -

బ్రహ్మ యజ్ఞ క్రమః

ఆచమ్య-త్రి ప్రాణానాయమ్య - “ శ్రీ భగవదాజ్ఞాయా భగవత్ప్రీ
త్యర్థం, బ్రహ్మయజ్ఞేనయత్యే ” ఇతి సజ్గుల్ఫ్య - “ విద్యుదఽవిద్యమేవా
ప్రానమృతాత్సత్యముపైమి ” ఇతి దక్షిణకరతలే, అప ఉపస్పృశ్య, వా
మకరతలం, సమ్ప్రజ్య - తూష్ణీం త్రిరపఃప్రాశ్య - ద్విఃపరిమృజ్య - సకృదు
పస్పృశ్య-శిరస్సుర్వాఙ్ముఖేః, చక్షుషీఅనామికయా, నాసికేతర్జన్యా, శ్రోత్రేక
నిఘ్రికయా, హృదయస్తులేన, ఉపస్పృశ్య-శుచౌదేశేదర్శనాన్తీర్ధ్య, తత్రాసీనస్స
పవిత్రపాణిద్వయః, త్రిప్రాణానాయమ్య - దక్షిణపాదోత్తరముపశ్చజృత్వా,
దక్షిణజానుని దక్షిణోత్తరౌ పాణీకృత్వా “ఓం” ఇత్యుక్త్వా-“ఓం భూః -
ఓం భువః - ఓం సువః ” ఇతి వ్యాహృతిత్రయ ముక్త్వా - “ ఓం తత్సవి
తుర్వరేణియమ్-ఓం భర్గోదేవస్య ధీమహి - ఓం ధియోయోనః ప్రచోద
యాత్ ” ఇతిపాదశః, “ ఓం తత్స వితుర్వరేణియం భర్గోదేవస్య ధీమహి-
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ” ఇత్యర్ధశః, “ ఓం తత్స వితుర్వరేణియం
భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ” ఇత్యనవాన
ఞ్ఞోచ్చరేత్ - ఇతి శ్రౌతప్రక్రియా - అథవా - “ ఓం భూః తత్స
వితుర్వరేణియమ్, ఓం భువః భర్గోదేవస్య ధీమహి, ఓం సువః ధియోయోనః
ప్రచోదయాత్ ” ఇతి పాదశః - “ ఓం భూఃతత్స వితుర్వరేణియమ్ -

భగ్గోదేవస్యధీమహి, ఓం భువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ” ఇత్యధఃశః-
 “ ఓం సువః తత్త వితుర్వరేణియమ్ భగ్గోదేవస్య ధీమహిధియోయోనః
 ప్రచోదయాత్ ” ఇత్యనవానం - “ ఓం భూర్భువస్సువః తత్త వితుర్వరేణి
 యమ్, భగ్గోదేవస్య ధీమహిధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ” ఇతి చోక్త్యా-
 ఉభయక్రియయోస్త దుపరివక్ష్యమాణం సర్వం సమమేవ వేదాదీనుక్త్యా -
 “ హరిః ఓంఽగ్నిమిదే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం, హోతా రగం
 త్తథాతమమ్ హరిః ఓం ” - “ హరిః ఓం ఇషేహోర్దేతావనాయవ
 ఘోసాయ వస్థనిదేవోవస్స వితాప్రార్పయశుశ్రేష్ఠ తమాయకర్తృణే హరిః
 ఓం ” - “ హరిః ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే కృణోహవ్య దాతయే,
 నిహోతా సభిబర్హిషి హరిః ఓం ” - “ హరిః ఓం, శన్నోదేవీభిష్టయే
 ఆపోభవన్తుస్తీతయే, శంయోరభి నవన్తునః హరిః ఓం ” ఇతి - అధీతక్రమే
 ణస్య శాఖాయాం ప్రశ్నమనువాకం వాయుధాశక్త్యధీత్య - పుంసూక్తంవా
 ఆవర్తయేత్ - స్వాధ్యాయాధ్య యనాభావే పుంసూక్తం వాగాయత్రీం
 వాదశక్యత్వాధీత్య - తతః “ ఓంభూర్భువస్సువః ” ఇతి, ఆత్మానమ్పరి
 షిచ్య - “ ఓం సత్యస్త పశ్యగ్ధాయాం జుహోమి - ఓం నమో
 బ్రహ్మ దే నమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యైనమః ఓషదీభ్యః, నమో
 వాచేనమోవాచస్య తయేనమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ” ఇతి ఏకై
 కపదశః, ద్విద్విపదశః, చతుశ్చతుష్పదశశ్చక్రిః పఠిత్వా - “ పృష్టిరసి
 పృశ్చమేతాష్టానమృతాత్పత్యము సాగామ్ ” ఇతి దక్షిణకరతలే, అప
 ఉపస్పృశ్య వామకరతలం సమృజ్య - ఆచామేత్ -

ప్రాతర్భస్మయజ్ఞాకరణే మాధ్యాహ్నికానంతరం, తర్పణాత్పర్వం, వైశ్వ దేవాస్తేవాకుర్యాత్—

గృహాగమనప్రకారః

అధర్మిణాసన్న విష్ణవ్యయతనం వివిక్షుః దూరాత్పరిదక్షిణీకృత్య
దృఢవచ్చతుర్దిక్షుయ్యుక్తాః ప్రణామాఃకృత్యా విష్వక్సేనం, ద్వారపాలాంశ్చ,
ప్రణమ్య అనుజ్ఞాప్య, భగవన్మర్రిరమ్మగ్రివిశేత్ - తతోభగవన్తమష్టాక్షాది
ప్రణామేన యథాహమ్మగ్రిణమ్య - భగవతః పురతః, శాస్త్రాక్రద్యాత్రిం
*
శదపచారాది గర్హస్థహితో దక్షిణతః క్లిత్యా - గురుపరమృరయా భగవన్తం

* ద్వాత్రింశదపచారజ్ఞాపనః—

౧-వాహనశ్లోచేయావతు పాదుకైయోదేయావతు కోయిల్ ప్రవేశమ్, ౨-ఉత్స
నకాలజ్యుతిరే పోయే భగవాన్తే సేవియామైయావతు, ఇతరకాలజ్యుతిరే భగవాన్తేకృణ్ణవు
డనే సేవియామైయావతు, ౩-ఒరుకైయాతే ప్రణామమృణ్ణాకితతావతు, భగవాన్తేతిరే
ప్రదక్షిణ మృణ్ణాకితతావతు, ౪-ఆశౌచకాలత్తిరేయుం అశుద్ధియా యరుక్కుంపోతుం
భగవత్సేవై, ౫-భగవత్సన్నిధియిల్ కాలై నీట్టుకితతావతు, పడుక్కితతావతు, భోజనం
శెయ్కితతావతు, ౬-పరస్పరం భగవత్సన్నిధి మిల్లాతవార్తైగళై చ్చొట్టుకైయావతు,
ఉచ్చస్వరశ్లోడువార్తై శొట్టుకైయావతు, వీణ్ వార్తైశొట్టుకైయావతు, అనిష్టవార్తై కళై
చ్చొట్టుకితతావతు, ౭-భగవత్సన్నిధియిల్ శిరిక్కితతావతు, అగ్రుకితతావతు, ౮-కోయి
లిరే శస్త్రశెయ్కితతావతు, శిక్షిక్కితతావతు, అనుగ్రహిక్కితతావతు, ౯-స్త్రీయుడక్
కేళీనూచిష్పిక్కిత వార్తైకళైచ్చొట్టుకితతు, ౧౦-అపానవాయువై విడుకితతు, ౧౧-కరు
మ్యమృబ్లియై ధరితావతు వస్త్రీతైరే దేహతై మత్తైత్తుసేవిక్కితతు, ౧౨-ఇతరాశ్చైని
ర్విక్కితతావతు, స్తూత్రంపఱ్ణుకితతావతు, ౧౩-శక్తివస్త్రనాయరుక్కు గౌణోపచారమృణ్ణ
క్తై, ౧౪-భగవానుక్కునివేదమాకాతతై భక్షిక్కితతు, ౧౫- అన్తస్థకాలత్రిలుణ్ణాకిత ఫల
జ్యుతై భగవానుక్కు మర్పిక్కామలిర్విక్కితతు, ౧౬-భగవన్నివేదనస్తవిరవేరే విధమాయ

శరణముపగమ్య - పావనమనోహర తద్దర్శనానంద బృహ్మిత సర్వాఙ్గి,
తాదృశ శరణాగతి ఫలభూత తత్కాలోత్పన్న భగవత్ప్రేమ పరీవాహరూ
పాణి, స్తవ్యస్త వప్రియ వశీకరణాని, స్తోత్రాణిపఠేత్ - తత్రచభగవత్ప్ర
సాదలబ్ధ తులసీదళ పాదోదకాదికం యత్కించ్చిదపిప్రణిపాతపురస్కరం
హస్తోత్పల్లకపోలః శిరసాసమ్భావ్య యథార్హముపయుజ్జేత - ఏవమ్భగవ
త్ప్రేవయా, ఆత్మానఙ్మృతార్థమ్మన్యమానః భగవదనుజ్ఞయాక్వచిన్ని భృత
ముపవిశ్య-జపాదిభిరుపాసీత - తతః “చక్రవత్భాగ్రిమయేన్నాజ్ఞ మ్మృ
తభాగన్నదర్శయేత్ | పశ్చాద్భాగేన నిర్గచ్ఛేద్దేవతా సన్నిధౌసుఖిః” ఇత్యు
క్తనియమవిశిష్టః, పరిహృతాపచారః, ప్రణమ్య - విష్వక్సేనాదీననుజ్ఞాప్య
నిర్గత్య - వారిపూరితం, సువర్ణరజితతామ్రాది పాత్రమూదాయ - పాషణ్ణాది
దర్శనాలాపవర్జితః, గృహమాగత్య, సుప్రతుళితపాణిపాదః, స్వయమ్పూర్వా
ప్రాతేన మణికన్ఠేన వారిణా గృహంసమ్ప్రాగ్విక్షయేత్ —

వినియోగపట్ట పదార్థత్రిమదైయ మిచ్ఛత్తై భగవన్నివేదనార్హమాన వ్యజ్ఞానాదిగళితే శే
ర్క్కిఱితు, ౧౭-భగవానుక్కు పుష్పత్తై కాటికొణ్ణ ఉడ్కారుతత్, ౧౮-కోయిలిరే
ఇతరాశ్చై సేవిక్కిఱితు, ౧౯-ఆచార్యనిడత్తిల్ మానమాయరుక్కిఱితు, ౨౦-తన్నైయే
తాన్ స్తోత్రం పణ్ణిక్కిల్గుళ్ళుకిఱితు, ౨౧-దేవతానిన్దనై, ౨౨-తలై మయిర్, సఖం, ఎలు
మ్ము, ఇన్దైగళైప్పొదుకిఱితు, ౨౩-ఎచ్చలై ఉమికిఱితు, ౨౪-కోయిల్ సమీపత్తిల్ విణ్ణా
త్రోత్సర్దనం పణ్ణుకై, ౨౫-కోయిలిల్ శొల్లప్పట్ట భగవద్కుడైకళై కేక్రక్కామల్ పో
కిఱితు, ౨౬-దేవతా స్తరత్తుక్కు కొణ్ణునరప్పట్ట పుష్పజ్వులై భగవానుక్కు సమర్పిత
ల్, ౨౭-విమానచ్చార్దుయై అజ్ఞానత్తారే మెరిత్తు ప్రదక్షిణంపణ్ణామల్ పోకిఱితు, ౨౮-దేవ
తా స్తరసమయాయ భగవానైపణ్ణుకిఱితు, ౨౯-భగవద్విగ్రహత్తై లోహాదినమ్మన్దమెన్దు ఎ
ణ్ణుకిఱితు, ౩౦-భగవన్నివేదనార్హమాన పుష్పనైవేద్యజ్వులై ముగర్ స్తపార్ క్కిఱితు, ౩౧-
భగవత్పేదార్థంకోయిల్ సమీపత్తిరే వన్దిరున్దచణ్ణాశాదికళై స్మరిత్తున్నానం పణ్ణుకైయా
వతు, ఉత్సవకాలత్తిల్ స్మర్యశజ్జైయారే స్నానంపణ్ణుకిఱితావతు, ౩౨-భగవానుక్కు
సమర్పితదీపజ్వులై వెలియిరే కొణ్ణుపోకిఱితు.

* మణికః = తీర్థఘటః

ఔ పా స న వి ధిః

పాదాప్రత్యక్ష - ద్వీరాచమ్య - పూర్వస్థి దినే, ఆత్మసమారో
పణేకృతే, “ఉపావరోహజాతవేదః పునస్తస్మిన్నే వేభ్యోహవ్యంపహనఃప్రజా
న్న, ఆయుఃప్రజాగ్ంరయిచుస్తాసుధేహి, అజస్రాదీదిహి నోదురోజే ” ఇతి
మస్తేగ్రీణ, ఆత్మసమారూఢాగ్నేః లాకికాగ్నా విసర్జనాభినయజ్ఞత్వా-
పూర్వస్థి దినేసమితృమారోపణేకృతేతు “ఆజుహ్వీ నస్సుప్రతీకః పుర
స్తాదగ్నే సాన్వయోచ్చి మాసీదపాథ్యా - అస్మిన్తనభస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్వి
శ్వే దేనాయజ మానశ్చసీదత ” ఇతిమస్తేగ్రీణ “ఉద్భుధ్యస్వాగ్నేప్రతిజాగృ
హ్యేనమిష్టాపూతే సగం సృజేభానుయశ్చ, పునః కృణ్వీగ్ం స్వాప్తి తరం
యువానమన్వాతాగ్ం సీత్వయితస్తుమేతమ్ ” ఇతిమస్తేగ్రీణ చావాహి
తాగ్నిం సమిధం లాకికాగ్నాప్రతీప్య - పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య-

“శ్రీ భగవదాజ్ఞయాభగవత్ప్రీత్యర్థం, వ్రాతరాపాసనహోమం తణ్డ
లైహోమ్యామి” ఇతి సజ్జల్ప్య - “కృతి ఇచకరిష్యామి భగవన్నీశ్వేన
భగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావిభూతి చాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవ పాదార
విద్యార్చనేన వ్రాతరాపాసనేన భగవత్కర్తృణాభగవంతం వాసుదేవమర్చయి
ష్యామి ” ఇతి సజ్జల్ప్య - “భగవతోబలేన భగవతోపీత్యేణ భగవత
స్తేజసా భగవతఃకర్తృణా భగవతః కర్తకరిష్యామి భగవతోవాసుదేవస్య ”
ఇతి బలమస్త్రీమను సద్దాయ - “భగవానేవస్వవియామ్య స్వరూపఘ్రితి
ప్రవృత్తిస్వశేషమై కరి సేనమయా స్వకీయై శ్శోచకరజై సాస్వరాధజై క
ప్రయోజనాయ పరమపురుషస్సర్వ శేషీస్వశేష భూతమిదమ్ప్రీతరాపా

సనాఖ్యజగత్తు స్వప్రైస్వప్రీతయ స్వయమేవకారయతి ” ఇతి సాత్వికశాస్త్ర
 గజ్జుత్వా - స్థణ్ణిలజ్జ-ల్పయిత్వా - ప్రాచీః పూర్వముదక్సగ్ంథందక్షి
 ణారమ్మమాలిఖేత్ - ఆఖోదీచీ పురస్సగ్ంథం పచ్చిమారమ్మమాలిఖేత్ -
 అవాక-రోభ్యత్వ - తృణంవైర్పత్యాన్నీరస్య-అప ఉపస్పృశ్య - “ భూర్భు
 వస్సువరోమ్ ” ఇతి అగ్నిమ్ప్రీతిష్ఠాప్య - నిధాయవహ్నిం ఉభయజ్య
 తేఽవోక్షణతోయశేషమ్ - ప్రాక్తోయమన్యస్మిథ ధాత్యుదగ్వాయ ధాబ
 హిస్సాచ్చ పరిస్తరాణామ్—

అజ్ఞలిమ్బధావ “ చత్వాదీశ్చ జ్ఞాత్రయోఅప్య పాదాద్దోర్షే పే
 సప్తహస్తా సోఅస్య. త్రిధాబద్ధో వృషభోరోపేతిమహోదేవోమర్త్యాన్
 ఆవివేశ - సప్తహిదేవః ప్రదిశోఽనుసర్వాః పూర్వో హిజాతస్సక్షగచ్ఛే
 అస్త్యః, సవిజాయమానస్స జనిష్యమాణః ప్రత్యజ్ఞుఖాస్త్యజివీశ్వతో
 ముఖః, ప్రాజ్ఞుఖోదేవ అగ్నేఽభి ముఖోభవ ” ఇతి అగ్నిమ్ప్రీత్య -
 “ ఓం అగ్నయేనమః - ఓం జాతవేదసేనమః - ఓం సహోజసేనమః - ఓం
 అజరావ్రభవేనమః - ఓం వైశ్వానరాయనమః - ఓం నర్యాపసేనమః -
 ఓం పక్షిరాధసేనమః - ఓం విసర్పిణేనమః ” - ఇతి ప్రాగాద్యష్టదిక్షు అక్ష
 తైస్సంపూజ్య - “ ఓం యజ్ఞపురుషాయనమః ” - ఇత్యక్షతైర్విధేయజ్ఞపురు
 షం సంపూజ్య “ సర్వేభ్య స్త్రీవైష్ణవేభ్యోనమః ” - ఇత్యక్షతాన్ప్రీ
 దాయ - “ ఓం ఆదితేనుమన్యస్వ - ఓం అనుమతేనుమన్యస్వ - ఓం సరస్వ
 తేనుమన్యస్వ-ఓం దేవసవితః ప్రసువ ” ఇత్యగ్నిమ్పరిషేచ్య-“ హోమ్యామి ”
 ఇత్యగ్నో దర్భచ్చిదాయ - తల్లలముష్టిమాదాయ - సప్తహస్తేనిక్షిప్య -
 దక్షిణహస్తేన ప్రోక్ష్య అధాంశంగృహీత్వా - “ ఓం సూర్యాయస్వాహా ” -

* అగ్నిహోత్ర కరణాయసాస్కృతః ప్రదేశః.

ఇత్యగ్నా పశ్చిమదక్షిణభాగేహుత్వా - “సూర్యాయేదన్నమమ” “ఓం
 అగ్నయేస్విష్ట కృతేస్వాహా” - ఇత్యగ్నా ప్రాగుత్తరభాగే హుత్వా -
 “అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదన్నమమ” - రాత్రౌతు “ఓం అగ్నయేస్వాహా” ఇత్య
 గ్నా పశ్చిమోత్తరదిగ్భాగేహుత్వా - “అగ్నయ ఇదన్నమమ - ఓం అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతేస్వాహా” ఇత్యగ్నా ప్రాగుత్తర భాగేహుత్వా - “అగ్నయేస్విష్టకృత
 ఇదన్నమమ” ఏకాంసమిధమాదాయ, ఆహుతిసంసర్గేసతి “ఆహు
 తిసంసర్గ ప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతిహోమఙ్కరిష్యే” ఇతి సఙ్కల్ప్య -
 “యత్ప్రవేత్య వనస్పతే దేవానాం గుహ్యనామాని - తత్ప్రహవ్యానిగా
 మయ - స్వాహా” ఇతి సమిధమాదాయ - “వనస్పతయ ఇదన్నమమ”
 “ఓం ఆదితేన్వమగ్న్స్థాః - ఓం అను మతేన్వ మగ్న్స్థాః - ఓం సరస్వతేన్వ
 మగ్న్స్థాః - ఓం దేవసవితః ప్రాసావీః” ఇత్యగ్ని మ్పరిషిచ్య -
 “ఓం శ్రీవిష్ణవేస్వాహా” ఇతి ఏకయాసమిధా దర్భేణ వాహుత్వా -
 “శ్రీ విష్ణవే పరమాత్మన ఇదన్నమమ” - ఉత్తాయ “అగ్నేనయస్వ పథారాయే
 అస్తాన్ విశ్వనిదేవ వ్రయనా నివిద్వాన్, యుయోధ్యస్తజ్ఞ హుర్రాణ
 మేవో భూయిష్ఠాస్తేనమ ఉక్తింవిధేమ - ఓం అగ్నయేనమః । మస్త్రహీన
 జ్ఞాయాహీ నమ్మక్తీహీనం హుతాశన । యద్ధుతస్తుమయాదేవ పరి
 పూర్ణస్తదస్తుతే । ప్రాయశ్చిత్తాన్య కేషాణిపతం కర్తృత్వకానివై । యానితే
 షామశేషాణా జ్ఞాన్తానుస్తరణమ్పరమ్” ఇతి ప్రణమ్య - అభివాద్య -
 ఆచమ్య - ప్రాణనాయమ్య - “శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం సమిత్స
 మారోపః” - “ఙ్కరిష్యే” ఇతి సఙ్కల్ప్య - “అయస్తేయోనిర్ఘృత్యైవైవైవై
 జ్ఞాతోఅరోచథాః, తంజానన్నగ్న ఆరోహానోవగ్ధయార్థయమ్” ఇత్యగ్నిం
 సమిధ్యారోప్య - యద్వా, “శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం, ఆత్మ సమా

రోపణజ్ఞ-రిష్యే” ఇతి సజ్జ-ల్ప్య-“యాతేఅగ్నేయజ్ఞేయాతి నూస్తయో
హ్యోరోహాత్తాత్తానం, అచ్ఛావసూనిక్తృణ్వన్నస్సేనర్యాపురూణీ, యజ్ఞో
భూత్వాయజ్ఞమాసీదస్వాంయోనిం, జాతవేదోభువ ఆజాయ మావస్సుక్షయ
ఏహి” ఇతి అగ్నిం ఆత్మని ఆరోపయేత్ - ఆచమ్య-“ భగవానేవస్వనియామ్య
స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వశేషశ్చై కర్తసేనమయాస్వకే యోశ్చోపకరణై స్సాన్వరా
ధనై క ప్రయోజనాయ పరమపురుష సుర్వశేషీస్వశేష భూతమిదంప్రాలరా
పాసనజ్జ-ర్కస్వస్మై స్వప్రీతయే స్వయమేవకారితవాఽ” ఇతి సాష్టికత్యా
గజ్ఞాత్వా-“ అనేన ఔపాస నాభ్యేనకర్తౄణా భగవాన్ప్రియతాం వాసు
దేవః” ఇతి ఔపాసనంస మాపయేత్ —

అభిగమనారాధనక్రమః.

సక్చంద్రన వాసోభూషణ తామ్బూలాద్యలజ్జుత స్సుప్రతౌళిత పాణి
పాదోయాగ గృహమ్ప్రవిశ్య - దూరాత్ప్రణమ్య - ద్వారపాలాన్ప్రణ
మ్యానుజ్ఞాప్య - సమీపజ్ఞత్వా “కౌసల్యానుప్ర జారామపూర్వా స్థాన్
ప్రవర్తతే । ఉత్తిష్ఠనరశార్దూల కర్తవ్యస్తేవ మాహ్నికమ్ ॥ వీరసామ్యవి
బుధ్యస్వ కౌసల్యానందవర్ధన । జగద్ధిసర్వంస్వ పితృత్వయిసుప్తేనరాధిప ॥
యామిన్య పైతియదునాథ విముఞ్చనిద్రాముత్తేష మృచ్ఛతిత వోన్మిషితే
నవిశ్వమ్ । జాతస్వయంభులు జగద్ధిత మేవకర్తుధర్మ ప్రవర్తన ధియాధరణీత
లేస్మిన్ ॥ సుఖాయసుప్రాతమిదంత వాస్తుజగత్పతే జాగృహిసంత సూనో!
అమ్భోజమస్తశ్యయ మజ్ఞాతారాలోలమ్బమున్నీ లతులోచనస్తే” ఇత్యా
దిభిర్భగ వస్తమ్ప్రబోధ్య - పత్రపుష్పఫలాదిభిర్దేశకాలానుగుణ్యేనార్చ
యిత్వా-అష్టాశ్లేషవక్రము-భక్తిభారావ నామితస్ఫుట ద్వయముచ్ఛార్య-

తదర్థవివరణ రూపస్మి త గద్యమనునన్ధాయ--సత్యజ్ఞానానన్ధానస్తస్వరూపా
మల వత్సలస్వామిస్తుశీల సులభ సర్వజ్ఞ సర్వశక్తే పరమకారుణిక
కృతజ్ఞ స్థిర పరిపూర్ణ పరమోదార శుద్ధసత్వ మయదివ్య మజ్జళ విగ్రహా
పేత శ్రీ మన్నారాయణ త్యన్తాకిచ్చనోఽహమిత స్త్వ దానుకూల్య మేవక
రిష్యే, త్వత్ప్రాతికూల్యన్నకరిష్యే, మమచ, ఏతక్షణోత్తరకాలీన సాయ
మభిగమనపర్యస్త కై జ్ఞ-ర్యోత్పాద నరూపరత్నాయాన్త్యాం వినాకల్ప
కోటిసహ స్రేణాపినాధనన్నాస్తి, త్వమేవోపాయాన్తరస్థా నేస్థిత్యా నిరుక్త
కై జ్ఞ-ర్యోత్పాద నరూపరత్నాం, ఏతత్కై జ్ఞ-ర్యారాధ్య తాభ్యుపగమ
ద్వాతేణ కరిష్యసి” ఇతి సుదృఢం, అధ్యవస్యామి - “త్వమేవైతద్రత్నా
ఙ్గురు, దేహేన్ద్రియాదివిలక్షణోఽహమ్మదీయత్వేనాభిమతశ్చవస్తు సర్వ
స్వామినే శ్రీమతేనారాయణా యతుభ్యమేవనమమ, నిరుక్త కై జ్ఞ-ర్యో
త్పాద నరూపరత్నాధర ఉక్తగుణ విశిష్టాయ తుభ్యమేవనమమ, ఏతద్రత్నా
ఫలమపితాదృశాయ తుభ్యమేవనమమ” ఇతి ప్రపదనఙ్గు-ర్యాత్ -
తతః, దర్పణాదిమజ్జళ ద్రవ్యవీక్షణమ్ - తతః, “సారథేయాస్పర్శహితాః
పవిత్రాః పుణ్యరాశయః । ప్రతిగృహ్ణాన్తుమేగ్రా సజ్గావస్తై” లోక్యమా
తరః” ఇతి మన్తేణ పరగవేగ్రాసముష్టి ప్రదానఙ్గు-ర్యాత్ - తతః,
గురూణాం వృద్ధానాశ్చాభివాదనమ్ - గురూపాసనమ్ - వేదాధ్యయన-
తద్ధారణ, తదర్థవిచారణ వేదాఙ్గావేక్షణాదికమ్మ) ధమయా మేకుర్యాత్,
సాక్షప్రపదనరూపా భిగమనా శక్తాస్వగురోపాదారవిదే స్యభరన్న్యసేత్ -
తస్యాప్య సమ్భవేకరణత్ర యైకరూప్యేణజప, ధ్యాన, అర్చన, స్తోత్రకథన -
సఙ్కీర్తన, ప్రణామాంజ్జాలిబద్ధాదికం స్వశక్యఙ్గు-ర్యాత్ - సూతకాశాచాద్య
ప్రాయత్యకాలేపి మనసాభిగమనం, భాషాప్రబంధస్తోత్రాదికం, దూరతోఽవ
స్థాయప్రణామాంజ్జాలిబద్ధాదికం, కార్యమేవ - “భగవానేవిస్వ నియామ్యస్వ
రూపస్థితిప్రవృత్తిస్వకీషణై కరసేనమయాస్వకీయైర్చౌపకరణైస్సాన్విరాధనై

కప్రయోజనాయ పరమపురుష సుర్వశేషీస్వశేషభూత మిదమభిగమనాఖ్యం
కర్తవ్యస్త్వైస్త్వ ప్రీతయేస్వయమేవ కారితవాః ” ఇతిసాత్వికత్యాగజ్ఞా
త్వా - “అనేన అభిగమనాఖ్యేన కర్తృణాభగవాన్ప్రియతాం వాసుదేవః ”
ఇత్యభిగమనం సమాపయేత్.

ఉ పా దా న ప్ర క రణ మ్.

అథాహం ద్వితీయ యామేప్రాప్తే “కృతశ్చకరిష్యామి భగవన్న్మి
త్యేన భగవత్ప్రిత్యర్థేన మహావిభూతి చాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవ
పాదారవిందార్చనేన ఉపాదానేన భగవత్కర్తృణా భగవంతం వాసుదేవమ
మర్చయిష్యామి ” ఇతి సజ్జల్ప్య-“భగవతోబలేన భగవతో వీర్యేణ
భగవతస్తేజ సాభగవతః కర్తృణా భగవతః కర్తృకరిష్యామి భగవతో వాసు
దేవస్య ” ఇతి బలమన్త మనుసంధాయ-“భగవానేవస్యనియావ్య స్వరూ
పస్థితి ప్రవృత్తిస్వ శేషజైకరసేనమయాస్వకీ యైశ్చోపకరణై సాన్స్వరాధ
వైక ప్రయోజనాయ పరమపురుష సుర్వశేషీస్వ శేషభూతమిదం ఉపా
దానాఖ్యం కర్తవ్య స్త్వైస్త్వప్రీతయే స్వయమేవకారయతి ” ఇతి సాత్వి
కత్యాగజ్ఞాత్వా—

శాస్త్రాగ్రహార్యాలోచ్య హేయోపాదేయ విభాగం వివిచ్య -
“స్వప్రయత్న కృతంశాంతం మధ్యమం వన్యముచ్యతే । అధమస్తుక్రయక్రీతం
యాచితస్త్యధమాధమమ్ ” ఇత్యుక్తరీత్యా ఉత్తమాది విభాగమపివి
వచ్య, ఆరాధనోపయుక్త ద్రవ్యమార్జయేత్—

సమిత్తులసీపుష్ప దర్శాహరణవిధిః.

స్వారామాత్సాన్నిత ముత్తమమ్ - వన్యమృధ్యమమ్ - క్రయక్రీత
మధమమ్ - ప్రతిగ్రహలభే దాతురేవ ఫలజ్ఞుర్తుః కిచ్చిద్భవేన్నవా—

“సమిధః పావనాః పూతాశ్చర్మయుక్తాః పరుట్పరాః । యుష్మాక్
హరామి సహోమార్థమస్తాక్ రక్షస్తుసర్వదా ” ఇతి సమిధమాహరేత్ -

తులసీగ్రహణేవర్జ్యదినాని;— “ ఆరవాచేచ శుక్రేచ మన్వాదిషు
యుగాదిషు । నాహరేత్తులసీపత్రమృధ్యా హ్నిత్పరతోహని । సజ్జా
న్త్యామృక్ష యోరస్తేద్వా దశ్యాన్ని శిసన్ధ్యయోః । తులసీయే విచిన్వ
న్తితే కృత్వన్తి హరేశ్విరః ” ఇత్యాదీని - “తులస్యమృత జన్తాసి సదా
త్వజ్జేశవప్రియే । కేశవాగ్ధం లునామిత్వాం వరదా భవశోభనే ॥ మోక్షై
కహేతోర్ధరణి ప్రసూతే విష్ణోస్సు మస్తస్య గురోః ప్రియేతే । ఆరాధనార్థ
మురుషోత్తమ స్యలునామిపత్రన్తులసిక్షమస్వ ॥ ప్రసీదమమదేవేశిప్ర
సీదహరివల్లభే । క్షీరోదమధనోద్భూతే తులసిత్వమృగీదమే ” ఇతి
మత్తైగ్రి, అనిషిద్ధదినేషు సాఙ్కురాశ్చ తుష్పత్రాం పట్పత్రాం వాతు
లసీశ్చలస్థాయాత్—

అశుద్ధదేశోద్భవ, ఉగ్రగన్ధ, అగన్ధ, అప్రసిద్ధ, చత్వరశ్శశానాది
స్థానగ, అశనివాతాహత, క్రిమికీట సమావృతాని పత్రపుష్పఫలాదీని కృష్ణ
పుష్పాణి కనవీరపుష్పశ్చవర్జయేత్ - శుద్ధదేశోద్భవ, అరార, వైష్ణవస
జ్ఞహీత, హృద్య, సుగన్ధ, సిత, రక్తానిపుష్పాణి, కట్టకాకట్ట కోద్భవాని
పుష్పాశ్చ గృష్ణాయాత్ - పుష్పఫలాదీనా మస్త్రుమస్త్రేణార్జ
నఙ్కుర్యాత్—

కుశాహరణవిధిః - “ శుచౌదేశే శుచిరూత్వాస్థితః పూర్వోత్తరా
ముఖః । హుజ్జారేణైవమస్త్రేణ కుశాస్పృశ్యాద్వి జోత్తమైః ”

ఇత్యుక్తరీత్యా “ఓంహం” ఇతి స్పృష్టా - “విరిశ్యేన సహోత్పన్న
పరమేష్ఠినసర్గజః । నుదసర్వాణి పాపాని దర్శస్వస్తికరోమహు” ఇతి మంత్రే
దదర్శుః వసజ్ఞు-ర్యాత్—

స ద స త్పత్రి త్రి గ్ర హ క్ర మః.

భగవచ్ఛాస్త్రీ ధర్మశాస్త్రాదితః ప్రతిగ్రహనియమసుమ్యగవలోక
నీయః-ఆపద్వశే నాసత్పత్రిగ్ర హేసమ్భావితేపి “దానద్దదద్భిరై రుక్త
మచ్యుతః ప్రీయతామితి । ప్రతిగ్రహీతృభిశ్చైవ నతేమద్విషయోపగాః”
ఇతి యమవచనరీత్యా “అచ్యుతః ప్రీయతామ్” ఇతి మంత్రము
చ్ఛార్యః, అసత్పత్రిగ్ర హమప్యపదికుర్యాత్ - బలాదిమంత్ర నిష్ఠానా
మృలాదిమంత్రై రపిప్రతిగ్రహః కార్యః - తదిహసాత్కాద్వా పరమృరయా
వాసమారాధనోపకరణ భూతశాస్త్రీయ సమస్తద్రవ్యోపాయేషు స్వశ
క్యేషుధ్యా నాదివిరోధి కాయశ్లేశకర బహ్వయాసరహితేషు న్యాయతః
ప్రవర్తేత—

ఆ స్త రో పా దా న క్ర మః.

ఏవం, బాహ్యోపకరణవత్, అసస్తరభావీజ్యానర్హత్యా పాదకా
ష్టాదశ చండాల షడ్వృషశ సంజ్ఞకానాత్మగుణ తిరస్కారకతయా, ఇత్యో
పయోగిత్యాత్, పరమాత్మసమ్ప్రీణనేషు “అహింసా ప్రథమమ్ముష్మ
ముష్మమిన్ద్రియనిగ్రహః । సర్వభూత దయాపుష్పం క్షమాపుష్పం విశే
షతః । జ్ఞానముష్మస్తపఃపుష్పధ్యా నముష్మస్తకై వచ ।” సత్యమష్ట
విధముష్మం విష్ణోఃప్రీతికరమృనేత్” ఇత్యాదినాప్రధాన తమతయో

బదేశాత్, జ్ఞాన వృద్ధి హేతు భూతనదాచార్య సేవాసమ్భవణాదిభిః,
అమానిత్వాది గుణానామాంత రాణాం సమ్పాదన ముప్యపాదాన కోటా
నివిశతే - పూర్వస్థ బాహ్యోపకరణ స్వావిపుంసః, అన్తరోపకరణానం
వర్ధక వేదాంతకాలక్షేప స్వాప్యపాదాన దూపతయా తత్కాలేతేన కాల
యాపనజు-ర్యాత్ - ఏకస్త్విన్దినేష్య యనాదినిమిత్తవ శేనానేకే జ్యాప్ర

*
సక్తా “అజ్గగుణవిరోధే చతాదధ్యాత్” ఇతి న్యాయేన, ఉపాదాన,
అభిగమనాది కాలసజ్కోచః కార్యః - తస్మాత్సమారాధ నోపయుక్తమ్పా
వ్యమాంత రఘోచ్చపాదద్యాత్ - ఇత్యుపాదాననిష్కర్షః—

“భగవానేవస్వ నియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వశేషతై కరసేన
మయాస్వకీయై శోచ్యపకరణై స్సాన్విరాధనైక ప్రయోజనాయ పరమ
పురుష స్వర్వశేషీ స్వశేషభూతమిదం, ఉపాదానాఖ్యం కర్తవ్యస్తైస్త్వప్రీత
యేస్వయమేవ కారితవాః” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞత్వా - “అనేన ఉపా
దానాఖ్య కర్తవ్యం భగవాన్ప్రియతాం వాసుదేవః” ఇతి ఉపాదానం
సమాపయేత్—

---

* అవకాశమిల్లాత సమయజ్ఞులిల్ కర్మజ్ఞులై చ్చురుక్కు వేజ్ఞియతా యిరు
వ్రాల్ ప్రధానమాన అజ్ఞియై చ్చురుక్కుమల్ అప్రధానమాన అజ్ఞులై యే సజ్కోచవృ
టుత్త వేణుమిన్మితి న్యాయత్రాశే విష్వాదినిమిత్తమాయ అనేక ఇక్తై నేరి టుంపక్ష
త్తిల్ అజ్ఞులైన అభిగమనోపాదానజ్ఞులై యే శురుక్కువేణుం:—

ఇ జ్యో ప్రక రణ మ్.

“కృతశ్చకరిష్యామి భగవన్నిత్యేన భగవత్ప్రిత్యర్థేన మహావిభూతి
చాతురాత్యై భగవద్వాసుదేవ పాదారవిద్యార్పణేన ఇజ్యాయాభగవతః కర్త
ణాభగవంతం వాసుదేవ మర్చయిష్యామి” ఇతి సజ్జుల్ప్య - “భగవతో
బలేన భగవతోపిర్యేణ భగవతస్తేజసా భగవతః కర్తణాభగవతః కర్తక
రిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య” ఇతి బలమస్త్రమనుసన్ధాయ - “భగ
వానే వస్వనియామ్య స్వరూపశ్శితి ప్రవృత్తిస్వశేషతై కర సేనమయాస్వకే
యైశ్చోపకరితై స్సాన్విరాధనై క ప్రయోజనాయ పరమపురుష స్సర్వశేష
స్వశేషభూతమిదం, ఇజ్యాఖ్యం, కర్తస్వస్తైస్వ ప్రీతయే స్వయమేవ కార
యతి” ఇత్యనుసన్ధాయ—

మాధ్యాహ్నిక స్నానవిధిః.

పూర్వోక్త ప్రాతస్నానవత్ సజ్జుల్ప్య పూర్వకంమృత్తికాస్నాన
జ్ఞాత్యా, వస్త్రధారణం, మస్త్రస్నానం, మానసి కస్నానం ఊర్ధ్వపు
ణ్ణి ధారణం, దేవర్షి పితృతర్పణశ్చ పూర్వవత్కుర్యాత్—

అథవా,

ధర్మశాస్త్రోక్తప్రకారేణ మృత్తికాగోమయాదికజ్ఞుహిత్యానద్యాదికజ్ఞత్యా-
నుప్రయోగితపాణిపాదః, తీరసంశోధ్య, ద్విరాచమ్య-త్రిప్రాణానాయమ్య-అశ్చ
తిశ్చుభ్యా “అస్త్యుద్దుభ్యోనమః” ఇతి గురు పరమ్పరా స్థరణ
“శ్రీమహాస్వేదనాధార్యః” ఇత్యారభ్య “అస్మాంశుభటికా ప్రీత్యగవదాశ్చ

యాభగవత్రీ త్యర్థజ- ర్మణ్యతాసిద్ధ్యర్థం, అస్మి తీర్థే, అస్యాంసద్యాంవా,
 మాధ్యాన్మిక స్నానజ-రిష్యే” ఇతి సజ్జ-ల్య- “సమ ప్రజగదాధారశజ్ఞ
 చక్రగదాధర। దేహీదేవమ మానుజ్ఞాం యుష్మ త్తీర్థనిషేవణే” ఇతిసాజ్ఞలి
 బద్ధమృగవస్త మనుజ్ఞాప్య - తీర్థాధిదైవతం శ్రీరజనాధాదిక మనుజ్ఞాప్య-
 దూర్వాం “అశ్వక్రాస్తేరథక్రాస్తే విష్ణుక్రాస్తే వసున్ధరా। శిరసాధారితా
 దేవిరక్షస్వమామ్న దేవదే। ఉద్భృతాసివ రాహేణకృష్ణేన శతబ్రాహ్మ
 నా॥ భూమిధేనుర్ధరణీ లోకధారణీ, మృత్తికేహన మేషాపయన్త యాదు
 మృతజ్జుతమ్ । త్వయాహతేన పాపేనజీ వామిశరదశ్యతమ్ । మృత్తి
 కేదేహిమేపుష్టిస్వయిసర్వమృత్తిపితమ్” ఇతిమృదళ్ళు గృహీత్వా - తీరం
 సంశోధ్య - సంస్థాప్య- నాభిదఘ్నజలేనరసి స్నాత్వా-మృదజ్జుహీత్వా -
 “అశ్వక్రాస్తే” ఇత్యాదిసప్త వాక్యాన్యచ్చార్య-ఆర్ద్రామలక మాత్రయా
 ఏకయామృదాశిర స్సాలిప్య-నాభేరు పరిద్వాభ్యం, అథ స్తిస్సభిః, షడ్భిః
 పాద ద్వయళ్ళాలిప్య- “గన్ధత్వారాన్దు రాధర్షాన్నిత్యపుష్టాజ్జ- రీషి
 ణీమ్ । ఉత్వరీగ్ం సర్వభూతానా న్నా వ్విహోపహ్వయేశ్రియం” ఇతి
 సర్వాణ్గే గోమయమాలిప్య స్నాత్వా - “ఉదుత్తమం.....ఆయుఃప్రమో
 *
 షీః” ఇతి షడ్భుచంవారుణసూక్తం, “ఆపోవా ఇదగ్ం.....భూర్భువస్సు
 *
 వరాపటం” ఇతియజుః, “ఆపోహిష్ఠా.....ఆపోజనయథాచనః” ఇతితి
 *
 స్రః, “హిరణ్య వర్ణాశ్శుచయః.....బలమోజోనిధత్” ఇతి చత్రస్రః,
 *
 “వేవమానస్సు వర్జనః.....యన్త్యాపునాతు” ఇత్యనువాకళ్ళుజపిత్యా-ప్రో
 *
 * ఏతేమప్రాః సమ్మూర్ణతయాధర్మకాస్త్రోక్తప్రాకశ్చాన ప్రకరణే ద్రష్టవ్యాః

క్షయ - సూర్యప్రభావేన నిరీక్ష్య - స్నాత్యా - ప్రాతస్నానవత్, దేవర్షి
పితృతర్పణం, వస్త్రధారణం, మస్త్రస్నానం, మానసికస్నానం, ఊర్ధ్వ
పుండ్రీధారణాచ్చ కుర్యాత్.

మాధ్యాత్మిక సన్ధ్యావందనవిధి:

ద్విరాచమ్య - ప్రాణా నాయమ్య - “శ్రీ భగవదాజ్ఞయాభగవ
ప్రీత్యర్థం, మాధ్యాత్మిక సన్ధ్యాముపాసిష్యే” ఇతి సజ్కల్ప్య - “అపాహి
ప్రేతి మస్త్రీస్య” ఇత్యారభ్య “అత్నానం పరిషిచ్య” ఇతి పర్యంతం, ప్రాత
సన్ధ్యా వందనవత్ - “అహః పునస్త్విత్యను వాకస్య ఆపఋషిః, అనుష్టుప్
స్తో, బ్రహ్మణస్పతిర్దేవతా” ఇత్యన్యస్య - “అపామ్రూశనే వినియోగః”
ఇత్యుక్త్వా- హస్తే ఆచమనవజ్జలస్పృహిత్యా, “అహఃపునస్తు పృథివీమ్మ
థివీ పూతాపునాతుమామ్, పునస్తు బ్రహ్మణస్పతి ర్భిక్షాపూతాపునాతు
మామ్, య దుచ్ఛిష్టమభోజ్యం యద్వాదుశ్చరీ తమ్మమ సర్వమ్మనస్తు
మామాపోఽసతాచ్చ ప్రతిగ్రహన్తోస్వాహా” ఇత్యను వాకేన, అపశ్చుశకేన
ప్రాశ్న-ఆచమ్య- “దధిక్రావణ్ణ ఇతి మస్త్రీస్య” ఇత్యారభ్య “రాక్షసము
ద్రా రహితాశ్జలి నాతోయేన” ఇతిపర్యంతం, ప్రాతసన్ధ్యావందనవత్ -
ఏకమర్ఘ్యదత్త్వా - అర్ఘ్యాత్పుర్వం, మధ్యాహ్నాతిక్రమే, ప్రాణా
నాయమ్య - “మాధ్యాత్మికసన్ధ్యా కాలాతిక్రమ ప్రాయశ్చిత్తార్థం, అర్ఘ్యప్ర
దానజగ రిష్యే” ఇతి సజ్కల్ప్య - “సప్తవ్యాహృతి” ఇత్యారభ్య “ధ్యా
త్యా - సప్తర్షి - ఆచమ్య” ఇతి పర్యంతం, ప్రాతసన్ధ్యావందనవత్

శక్తశ్చేతనస్యాభి ముఖ స్థితస్తేవ, లశక్తశ్చేతనాజ్ఞుఖ ఆసేనః-
జపేత్ - “ఆసనమస్త్రస్య” ఇత్యారభ్య “దశవారం” ఇతిపర్యంతం ప్రాతః
స్పృహ్యవద్దనవత్ - “మాధ్యాహ్నిక స్పృహ్యాయత్రీ మస్త్రజపః- రిష్యే”
ఇతి సఙ్కల్పవిశేషః - “ఆయాత్విత్యను వాకస్య” ఇత్యారభ్య “ఇత్యనువాకే
నావాహ్య” ఇతి పర్యంతమ్ పృతస్పృహ్యవద్దనవత్ - “మధ్యద్వినేతు సావిత్రిం
రవిమణ్డలమధ్యగామ్ । యజుర్వేదంవ్యాహరన్తీంశ్వేతాం శూలకరాం
శివామ్ । యువతీంరుద్ర దైవత్యాంధ్యాయామి వృషవాహనామ్”
ఏవంధ్యాత్వా - “ఆసనాదిహదశ” ఇత్యారభ్య “సవితా దేవతా” ఇతి
పర్యంతం, ప్రాతఃస్పృహ్యవద్దనవత్ - “మాధ్యాహ్నిక స్పృహ్యజపే విని
యోగః” ఇత్యుక్త్వా - “అస్త్రీమస్త్రీణ” ఇత్యారభ్య “సంహతాజ్ఞుభి
కరద్వయం” ఇతి పర్యంతం, ప్రాతఃస్పృహ్యవద్దనవత్ - హృదయ సమము
ధృత్య-ఇతిభేదః - “కనిష్ఠి కామూల మారభ్య” ఇత్యారభ్య, “కుర్యాత్”
ఇతిపర్యంతం, పూర్వవత్ - త్రిప్రాణానాయమ్య - “మాధ్యాహ్నిక
స్పృహ్యపథానఙ్కరిష్యే” ఇతి సఙ్కల్ప - “ఉత్తమ ఇత్యను వాకస్య”
ఇత్యారభ్య “ఉద్వాస్య” ఇతిపర్యంతం పూర్వవత్ - “ఆసత్వేనేతిష
దృచాం హిరణ్యస్తూపఋషిః, ఆద్యయోస్త్రిష్టువ్, చతస్పృణాజ్ఞాయత్రీ
జగత్స్యస్త్రిష్టు భశ్చన్దాంసి, సవితా దేవతా” ఇతిన్యస్య “మాధ్యాహ్నిక
స్పృహ్యపథా నేవినియోగః” ఇత్యుక్త్వా - “ఆసత్వేన రజసావర్తమానోని
వేశయన్తు మృతమృత్త్యుర్నిశ్చ, హిరణ్యయేన సవితారథే నాదేవో యాతి
భువనావిపశ్యన్, ఉద్వయన్త మస్తస్పరి పశ్యన్తోజ్యోతి రుత్తరం, దేవస్తే
ప్రతా సూర్యమగన్త జ్యోతిరుత్తమం, ఉదుత్యజ్జాత వేదసందేవం పహ
న్తికేతవః, దృశే విశ్వాయసూర్యం, చిత్రస్తే వానాముదగా ధనీకశ్చక్షుర్ని

త్రస్త్యపరుణస్యాగ్నేః, ఆఽప్రాహ్యవా పృథివీ అస్తరిక్ష్యం సూర్యతా
జగతస్తథ్యుషశ్చ, తచ్చక్షుర్దేవ హితమురస్తా చ్చుక్రముచ్చరత్, పశ్యేమ
శరదశ్శతజ్ఞే వేమశరదశ్శత స్మద్దామశరద శ్శతమ్మాదా మశరదశ్శత
మృవా మశరదశ్శతగ్ం శ్రుణవామశరద శ్శతమ్ప్రి బ్రవామశరద శ్శత
మశీతాస్సామశరదశ్శతం జ్యోక్చసూర్యస్త్రే, యఉదగా న్తపతోర్ణవా
ద్విభాజమాన స్సరిరస్రమధ్యాభు మావృషభో లోహితాక్ష సూర్యోవి
పశ్యిష్తన సాపునాతు” ఇతి ఆదిత్యముపస్థాయ - శేషంప్రాతస్సన్ధ్యా వస్త
నవత్ - కుర్యాత్.

యథాశక్తి గాయత్రీ సేవ్యాఽన్యూనస శ్శ్శకం, మూల మస్త్రీక్షాపేత్.

తతఃప స్త్రీనిష్పీడనఙ్కుర్యాత్.

భగవదారాధనక్రమః.

ఆజానుపాదౌ, ఆకూర్పరంపాణీప్రత్యశ్య-స్వాచాంతః, త త్తక్షేత్రాధీశం
శ్రీరజనాథాదికం, భగవంతం, మనసాభ్యర్చ్య-కట్యము త్రరీయం సంపేక్ష్య-
పూజాగృహద్వహిర్దూరతోఽ వస్థాయ--చణ్డాదిదావరపాలేభ్యోనమః” ఇతి
ద్విః ప్రణమ్య-గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య-ఆత్మప్రవేశనం యాచయిత్వా - షైర్దత్తా
సుఖో దావరపార్శ్వేవస్థాయ - అస్త్రమస్త్రీణా భిమన్తి గిరం, పుష్పం,
దుష్టశస్త్రఫలాయసార్థం దేవగృహస్త్రిప్రాప్య - దేవగృహస్థక్రిణ పాద

విన్యాస పూర్వకమ్ప్రవిశ్య-“కూర్తాదీన్ దివ్యలోకస్తదనుమణి మయస్తు
 ట్టపస్త్ర త్రశేషస్తస్మిన్ ధర్మాదిపీఠస్తదుపరి కమలఞ్చ మరగ్రాహిణీశ్చ ।
 విష్ణుద్వేవీర్వి భూషా యుగగణ మురగమ్పాదుకేవై నతేయం సేవశద్వా
 పాలాన్ కుముద ముఖగణాన్ విష్ణుభక్తాన్ ప్రపద్యే - ॥ నమోనమో
 వాఙ్మనసాతి భూమ యే నమోనమో వాఙ్మనసైక భూమయే । నమో
 నమోఽనస్త మహావిభూతయే నమోనమోఽనస్తదయోకసిన్ధవే ॥ సద
 ర్మనిష్ఠోఽస్మి నచాత్మవేదీనభక్తి మాంస్త్యచ్చరణారవిన్దే । అకిఞ్చనోఽ
 నన్యగతిశ్శరణ్య త్వత్పాదమూలం శరణమ్ప్రపద్యే ॥ అపరాధసహస్ర భాజ
 సమ్మతితమ్భామ భవాన్లవోదరే । అగతిం శరణాగతంహరే కృప యాకే
 వలమాత్మ సాత్కురు ॥ అమర్యాదః శుద్రశ్చలమతి రసూయాప్రసవభూః
 కృతఘ్నో దుర్తానీష్ఠః పరవశోవఞ్చనపరః । నృశంసః పాపిష్ఠః కథమహ
 మితో దుఃఖజలధేర పారాదుర్తీగ్ధ స్తవపరిచరేయఞ్చరణయోః” ఇత్యా
 దిభిశ్చైకైర్భగవత్తమస్తాగ్ధ ప్రణామేనద్విః ప్రణమ్య-ప్రదక్షిణీ కృత్యసాక్షత
 పుష్పాణిప్రకీర్య - కర్పూరాగరుచంద్రనైర్ధూపయిత్వా - తాళత్రయపూర్వ
 కం, ఘట్టా నాదేన భగవత్ప్రబోధన జ్ఞాత్వా-ప్రణవేన అస్త్రీమస్త్రీ
 ణచ కవాటోద్ఘాటన జ్ఞాత్వా - విఘ్నేనాభిగమ నారాధనే ప్రాతరకృతే
 “కౌసల్యాసు ప్రజారామ” ఇత్యాదిభిస్సమ్పాద్య - నిశ్శబ్దే ప్రదేశే “ఓం
 భూంభూమ్యై నమః” ఇతి భువంసజ్ఞుహ్య - మూలమస్త్రీణా దక్షిణ కరే
 యైవ “శోషయామి” - తేనమస్త్రీణా “దాహయామి” - తేనైవమ
 స్త్రీణా “స్తావయామి” ఇతి తస్యాయోగ్యతా మాపాద్య - అస్త్రీమ
 స్త్రీణా వీర్యాయాస్త్రీయఘట) రక్షాజ్ఞాత్వా - సురభిముద్రామ్ప్రద
 ర్శ్య - దార్శనైరు మయంవా ఆత్మనో ఆసనద్వేపస్య పురస్తా దక్షిణతస్సం
 స్తీర్య - సచ్ఛోటేనాస్త్రీమస్త్రీణాభిమస్త్ర్య - “ఆసనమస్త్రీస్య పృథి
 వ్యామేరుపృష్ఠఋషిః - సుతలఞ్చద్రః - శ్రీ కూర్తోదేవతా” ఇతి న్యస్య -
 “ఆసనే వినియోగః” ఇత్యుక్త్యా- “పుణ్యిత్వయాదృతా లోకాదేవిత్యం

విష్ణునాథతా । త్వచ్చధారయమాదేవి పవిత్రఙ్గురుచాననమ్ ” ఇతి
మస్త్రేణ పద్మాసనాదిప్వే కమవలమ్భ్య - ఆసీనః, “ అస్త్యగ్గురుభ్యో
నమః ” ఇత్యాదినా గురుపరమ్పరానుసన్ధాన పూర్వకం, నిత్యాను సన్ధాన
పూర్వకఞ్చ, భగవంతం శరణముపగమ్య - తమేవప్రాప్య త్వేనప్రాపకత్వే
నానిష్ఠనివర్తక త్వేనచయథా వస్థితస్వరూప రూపగుణ విభూతిలీలో పక
రణ విస్తారమను సన్ధాయ - కరిష్యమాణ భగవదాధాధనపర్యంతాతి మాత్ర
ప్రీతిజనకానుభవ జనకాత్మర్థ ప్రియావిరత విశదతమ ప్రత్యక్ష రూపాను
భ్యానానుకూల మనోవృత్తి సిన్ధుర్ధం, ద్వయోచ్ఛారణ పూర్వకం, “ అఖిల
హేయ ” ఇత్యాది “ అనన్య శరణ స్త్వత్పా దారవిన్దయుగళం శరణమహంప్ర
పద్యే ” ఇత్యస్తం బృహద్గద్య మనుసన్ధాయ - సాఙ్గ ప్రపదన మనుష్ఠాయ -
తదజ్ఞానేన్యాసదశకంవాను సన్ధాయ - (తత్ప్ర) కారః - “ అహమ్మద్రక్షణ భరో
మద్రక్షణ ఫలంతథా । నమమ శ్రీపతేరేవేత్యాత్మనం నిక్షిపేద్బుధః ॥ స్వ
స్వామ్యుకిచ్చన శ్రీమన్నునుకూలోఽన్య వర్జితః । విశ్వాస ప్రార్థనా పూర్వ
మాత్మ రక్షాభరత్వయి ॥ స్వామీ స్వశేషంస్వ వశంస్వభరత్వేన నిర్భరమ్ ।
స్వదత్త స్వధియాస్వార్థం స్వస్మిన్నస్యస్యతిమాంస్వయమ్ ॥ శ్రీమన్నభీష్ట వరద
త్వా మస్మిశరణజ్గతః । ఏతద్దేహావసా నేమాత్వత్పాద మ్నాప్రపయస్వ
యమ్ ॥ త్వచ్చేషత్స్థిరధియ స్త్వత్పాప్రీత్యేకత్రయోజనమ్ । నిషిద్ధకామ్య
రహితఙ్గురుమాన్నిత్యకింకరమ్ ॥ దేవీభూషణ హేత్యాది జుష్టస్య భగవం
స్తవ నిత్యన్నిరపరాధేషు కై జగ్ర్యేషు నియుక్త్వమామ్ ॥ మామ్మదీయ
ఞ్చనిఖిలఞ్చేతనాచేత నాత్మకమ్ । స్వకై జగ్ర్యోపకరణం వరదస్వీకురు
స్వయమ్ ॥ త్వదేక రక్ష్యస్యమ మత్వమేవ కరుణాకర । నప్రవర్తయ పాపాని
ప్రవృత్తాని నివర్తయ ॥ అకృత్యానాఞ్చ కరణజ్ఞత్వానాం వర్జనఞ్చమే ।

౧. అనుబంధో ద్రష్టవ్యః.

౨ బృహద్గద్యం = శరణాగతిగద్యం - అనుబంధో ద్రష్టవ్యః.

క్షమస్వనిఖిలదేవ ప్రణతార్థి హరప్రభో॥ శ్రీమాన్నియతపశ్చక్షం మద్రక్షణ భరార్పణమ్ । అచీకరత్వయం స్వస్తిన్నతోఽహమిహనిర్భరః॥ సంసారావర్త వేగప్రళమన శుభదృద్ధేశికప్రేక్షితో హంస స్వక్రొఽవ్యైరుపాయైరనుచిత చరితేష్వద్య శాంతాభిసంధిః । నిశ్శబ్దస్తత్త్వ దృష్ట్యానిరవధికదయమ్పాగ్ర్య సంరక్షకత్వాం న్యస్యత్వత్వాదపద్మేవరదనిజభ రస్నిర్భరోనిర్భయోఽస్మి” ఇతి-

తజ్జనిత భగవత్ప్రసాదోపబృష్టిత మనోవృత్తి స్తవేవభగవత్సమాత్మసన్న్విమిత్యేనాను సన్ధాయ - అత్యధిప్రియా విరతవి శదతమ ప్రత్యక్షరూపానుభూతేనభ్యా యన్నాసీత - తతస్తదను భవజ నితాతి మాత్రప్రీతి కారిత పరి పూర్ణైకై జ్ఞ-ర్యరూప పూజా మారభేత.

అష్టావింశతి కృత్వో మనసాఽవర్తితేన మూల మస్త్రేణ ధర్మశాస్త్రోక్తేననా త్రిప్రాణా నాయమ్య - “కృతశ్చకరిష్యామి భగవన్నిత్యేనభగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావిభూతి చాతురాత్యై భగవద్వాసుదేవ పాదార విందార్చనేనేజ్యయాభగవత్కర్తృణా భగవత్సంవాసుదేవమర్చయిష్యామి” ఇతిసంజు-ల్ప్య- “భగవతోఽవతేనభగవతోఽవత్యేణభగవత స్తేజసాభగవతఃకర్తృణా భగవతః కర్తకరిష్యామి భగవతోఽవాసుదేవస్య” ఇతిబలమస్త్రీమను సన్ధాయ - “భగవానే వస్వని యామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వ శేషశైక రసేనానే నాత్మనాస్వకేయైశ్చ దేహేన్ద్రియాస్తః కరణైస్సవ్యక్తీయ కల్యాణ తమద్రవ్యమయా నౌపచారిక సాంస్పర్శి కాభ్యవహరికాది సమస్త భోగానతి ప్రభూతానతి ప్రియతమానతి సమగ్రా నత్యస్తభక్తి కృతానఖిల పరిజన పరిచ్ఛదాన్వితాయ స్వస్త్యైస్వ ప్రీతయేస్వ యమేవ ప్రతిపాదయితు ముపక్రమతే” ఇత్యను సన్ధాయ.

భూతశుద్ధి క్రమః.

“ఓం లాం నమః పరాయసర్వాత్మనే నమః” ఇతి పాదయోర్నామ్య సంజు-ల్ప్య పృథివీజన్మతన్త్రాత్రే విలాపయామి - గంధతన్త్రాత్ర వపువిలాపయామి” ఇతి చిస్తయేత్.

“ ఓం వాం నమః పరాయనివృత్త్యాత్మనేనమః ” ఇతి గుహ్యేన్యా
సఙ్కుర్వో - “ అపోరసతన్తాత్రేవిలాపయామి - రసతన్తాత్రస్తేజసి విలా
పయామి ” ఇతి చిన్తయేత్.

“ ఓం రాం నమః పరాయవిశ్వాత్మనే నమః ” ఇతి హృదయేన్యా
సఙ్కుర్వో - తేజోరూపతన్తాత్రేవిలాపయామి - రూపతన్తాత్రం వాయూ
విలాప యామి ” ఇతి చిన్తయేత్.

“ ఓం యాం నమః పరాయపురుషాత్మనేనమః ” ఇతినాసాగ్రేన్యాసఙ్కు-
ర్వో - “ వాయుంస్పర్శతన్తా త్రేవిలాపయామి - స్పర్శతన్తాత్రమాకాశే
విలాపయామి ” ఇతి చిన్తయేత్.

“ ఓం మేం నమః పరాయపరమేస్థ్యాత్మనేనమః ” ఇతి మూర్ధ్నిన్యా
సఙ్కుర్వో “ ఆకాశం శబ్దతన్తాత్రే విలాపయామి - శబ్దతన్తాత్రం ఘోష
రస నచక్షుస్త్వకోచ్ఛ్రాణిజ్ఞానేంద్రియాణి, పాయూష్ణపాద పాణివాగ్రూ
పకర్తేంద్రియాణి, మనశ్చా హజ్జాకేవిలాపయామి - అహజ్జాకరమ్మ
హతివిలాపయామి - మహస్తమ్ప్రకృతౌ విలాపయామి - ప్రకృతిస్త
మసివిలాపయామి - తమఃపర మాత్మస్యేకే భావయామి ” ఇతి చిన్త
యేత్ - ఇతి తత్త్వసంహరః.

అష్టావింశతి కృత్యోమూలమస్త్రీణ ప్రాణానాయమ్య - ప్రాణా
యామకాలే రేచకసమయే హృత్పుండ్రీ కఫితమ్పరమాత్మానం బహిర్నిర్గ
మయ్య - స్పృశీర్నోపరిద్వాదశాక్షుశాదూర్ధ్వం శతదళపద్మన్యాయా -
తన్నభ్యేభగవంతం ఫాపితన్ధ్యయేత్ - తతోమూలమస్త్రీన్ద్రక్షిణేనపాణినా

* ఏతదా రభ్యతత్త్వ సృష్టి న్యాసపర్యంతం కేచనవిశేషః గోపాల దేశిక గురు
భిరనను గృహీతా అపిక్షేప్యనా చారైర్యుప దిప్త్యాత్ గోపాల దేశిక గురు
భిర ప్రతిషిద్ధత్వాచ్చ “ అ ప్రతి షిద్ధమనుమతం ” ఇతి న్యాయేన అస్మిన్ గ్రంథే
యోజితాః.

నాభిదేశస్వస్య - మన్తోద్భూత చణ్డవాన్యవ్యా యితనాభి దేశస్థవా

*

యనాశరీరమస్తర్బహిశ్చసర్వస్తత్వక్రమేణ “ శోషయామి ” ఇతి విశోష్య-పున రప్యష్టావింశతి కృత్వోమూలమస్త్రేణ ప్రాణానాయమ్య - ప్రాణాయామకాలే కుమ్భకసమయేహృత్ స్థితమ్ప్రకృతి వియుక్తజ్జీవాత్తానమ్మూర్ధస్య నాడ్యా బహిర్నిర్గమయ్య - మూలమస్త్రేణ జేన పాణినాహృదయేస్యస్య, మన్తోద్భూత చక్రాగ్నిజ్వాలాప బృహిత జాతరాగ్ని నాత తత్తమప్తిప్రలీన సర్వతత్వ సర్వకిల్బిష సర్వాజ్ఞాన తద్వాస

+

సంస్వదేహస్తత్వక్రమేణ “దాహయామి” ఇతి దధ్వా - దగ్ధతత్తిర్ని మప్తి ప్రలీనసర్వతత్వ సర్వకిల్బిష సర్వాజ్ఞాన తద్వాసనోభూత్వా తద్భస్మని రాజసతా మసాంశావపోహ్య సాత్వికాంశంస్థిత మ్భావయేత్ - భగవద్దక్షిణ పాదాఙ్గుష్ఠాద ధస్తాన్ములమస్త్రేణ స్వశీర్షోపరిస్థితం స్వాత్మా నమ్ప్రవేశయేత్ - అపరేణ ప్రాణాయామేన భగవత్ప్రసాదేన భగవత్పి-జ్జురతాయోగ్య తామాపాద్య - తస్మాదాదాయ - తద్వామపాదాఙ్గుష్ఠా ధస్తాన్ముల మస్త్రేణ స్వాత్మానం విస్యస్య - భగవద్వామ పాదాఙ్గుష్ఠ నఖశీతాంశుమణ్డలగళద్దివ్యా మృతధారయాత్మానం సాత్విక భస్మచాభిషిచ్య - భగవత్ప్రసాదేన తదమృతమయం సర్వకై జ్జుర్య మనోహరం సర్వకై జ్జుర్య యోగ్యంశరీర ముత్పన్నధ్యాయ - తస్మిన్ శరీరేపఖ్యాప నిషన్నస్త్రాన్ సృష్టిక్రమేణస్యనేత్ - తత్ప్రకారః-

“ఓం మేం నమః పరాయ పరమేష్టాత్మనేనమః” ఇతి మూర్ధ్నిన్యా సజ్జుర్య “ పరమాత్మనః తమఉత్పాదయామి-తమసః ప్రకృతిముత్పాదయామి - ప్రకృతేర్మహస్త ముత్పాదయామి - మహతోహ జ్జుర

* “పృథివీం శోషయామి - గంధతన్మాత్రం శోషయామి” ఇత్యురభ్య క్రమేణ

“తమశోషయామి” ఇతిపర్యంతంశోషణధ్యాయః—

† పూర్వవత్—

ముత్పాదయామి - అహజ్జా-రాహ్లాగ్రిణ రసనచక్షువ్యకోచ్ఛిత్రాశీజ్ఞాన
ద్విర్యాణి, పాయూపస్థ పాదపాణి వాగ్రూప కర్తృన్ద్రియాణి మనశ్శబ్ద
తన్మాత్రఘోతపాదయామి - శబ్దతన్మాత్రాదాకాశ ముత్పాదయామి" ఇతి
చిన్తయేత్ —

“ఓం యాం నమః పరాయపురుషోత్తమేనమః” ఇతి నాసాగ్రేన్యా
సఙ్కుర్వత్ “అకాశాత్ స్పర్శతన్మాత్ర ముత్పాదయామి - స్పర్శతన్మాత్రా
దాయ ముత్పాదయామి” ఇతి చిన్తయేత్ —

“ఓం రాం నమః పరాయ విశ్వాత్మనేనమః” ఇతి హృదయేన్యాస
ఙ్కుర్వత్ “వాయోరూపతన్మాత్ర ముత్పాదయామి - రూపతన్మాత్రాత్తేజ
ఉత్పాదయామి” ఇతి చిన్తయేత్ —

“ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్త్యాత్మనేనమః” ఇతి గుహ్యేన్యాస
ఙ్కుర్వత్ “తేజసోరసతన్మాత్ర ముత్పాదయామి - రసతన్మాత్రాదప ఉత్పా
దయామి” ఇతి చిన్తయేత్ —

“ఓం లాం నమః పరాయ సర్వాత్మనేనమః” ఇతి పాదయోర్నాగ్రి
సఙ్కుర్వత్ “అద్భ్యోగధతన్మాత్ర ముత్పాదయామి-గధతన్మాత్రాత్ప్రధివి
ముత్పాదయామి” ఇతి చిన్తయేత్ -

ఏవమూభతం పరిశుద్ధదేహాన్ధ్యాత్వాతస్మిన్దేహేస్వాత్మానమ్ప్రవిష్ట
న్ధ్యాత్వా పునరపిప్రాణాయామే నైకేన భగవద్వామ పాదాఙ్గుళ విని
స్సృతా మృతధారయా శరీరవిశిష్టమాత్మాన మభిషిచ్య - కృతలాఙ్ఘనో
ఘృతోర్ధ్వ పుణ్డ్రః.

“అస్య శ్రీమదస్తాక్షర మహామస్త్రస్య బదరికాశ్రమవాసీ శ్రీమన్నా
రాయణఋషిః, దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః, పరమాత్మా శ్రీమన్నారాయణోదే
వతా” ఇతిన్యసేత్ - అఙ్కలిమృధ్వా - “అంబీజం - ఆయశక్తిః - మం
కీలకం - హ్రీంకవచం - ఐంఅస్త్రం - చిన్మస్త్రత్వం - ముగ్ధోవర్ణః - ఉదా

త్రాదిస్వరః-శ్రీవై కుఠాఃక్షేత్రం - జీవాత్మ పరమాత్మ నోస్వస్వామి భావస్స
మృత్యుః - శ్రీభగవదారాధ నాథేవినియోగః” ఇత్యుక్త్వా - మూలమ
స్త్రీణా పూర్వపత్ హస్త శుద్ధిజ్యోత్వా వ్యాపకన్యా సజు-
ర్యాత్—

“ఓం ఓం అఙ్గుష్ఠాభ్యాంనమః” ఇతి అఙ్గుష్ఠయోస్తర్జ నీభ్యాం
స్యస్య - “ఓంనమః తర్జనీభ్యాంనమః” ఇతి తర్జనీరఙ్గుష్ఠాభ్యాంస్యస్య -
“ఓం నారాయణాయ మధ్యమాభ్యాంనమః” ఇతి మధ్యమయోరఙ్గుష్ఠా
భ్యాంస్యస్య - “ఓం ఓం అనామికాభ్యాంనమః” ఇతి అనామికయో
రఙ్గుష్ఠాభ్యాంస్యస్య - “ఓం నమః కనిష్ఠికాభ్యాంనమః” ఇతి కనిష్ఠికయో
రఙ్గుష్ఠాభ్యాంస్యస్య - “ఓం నారాయణాయ కరతల కరపృష్ఠాభ్యాంనమః”
ఇతి కరతల కరపృష్ఠయోః పరామృత్య - ఇతి కరన్యాసః—

“ఓం ఓం జ్ఞానాయహృదయాయనమః” ఇతి అఙ్గుష్ఠ యుక్తత
ర్జన్యా హృదయేన్యస్య - “ఓం నమః ఐశ్వర్యాయ శిరసేస్వాహ” ఇతి
అనఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుభీ భిర్మస్తకేన్యస్య - “ఓం నారాయణాయ శక్త్యై
శిఖాయైవౌషట్” ఇతి అఙ్గుష్ఠనాశేన అఘోముఖేనముష్టినా శిఖామధ్యే
న్యస్య - “ఓం ఓం బలాయక వచాయహుమ్” ఇతి కణ్ఠాది కట్టస్తాస్త
నుమ్మాణి భ్యాంవర్ష వత్స్పృష్టాస్త - “ఓం నమః తేజసే నేత్రాభ్యాంవౌ
షట్” ఇతి తర్జనీ మధ్యమాగ్రాభ్యాం యుగపక్షేత్ర ద్వయేన్యస్య -
“ఓం నారాయణాయ వీర్యాయాస్త్రీయఫట్” ఇతి సాస్త్రీచ్ఛోటేన
సాఙ్గుష్ఠతర్జనస్త్రీణా పూర్వద్వాశ్చ తుర్దిశః పశ్చాదగ్నాది విదిశశ్చబద్ధీ
యాత్ - ఇత్యుక్త్వా—

తతోయాగమారభేత - హృదయకమల మధోముఖ మూర్ధ్వ
ముఖ మున్నమయ్య - బాహ్యతోవక్ష్య మాణాధారశక్త్యాది కల్పనక్ర
మేణ యోగవీతాన్దఃకల్పయిత్వా - పర్యజ్ఞానాగరాజఞ్చ కల్ప
యిత్వా - తస్యవీర్య దక్షిణపార్శ్వత స్వాత్మానమాసీనం విచిన్త్య -
తత్ప్రీతోపరి “ సవ్యమాపదం ” ఇతివక్ష్యమాణక్రమేణ సపరివారమృగవన్తం
విచిన్త్య - ధ్యాత్వా - “ సావణ్ణేష్ఠాలివర్ణే మణిగణఖచితే గోఘృతా
క్తాః సుపక్వాః భక్ష్యానోభిజ్యంశ్చ లేహ్యన్పరమ మపిహవిశోష్య
మన్నంనిధాయ । నానాశాక్తైరుపేతం సదధిమధుఘృతం క్షీరపానీయ
యై కై నైమ్బులఞ్చిత్తై హే ప్రతిదివసమహమ్నాన సఙ్కల్పయామి ”
ఇతి మానసై రతిమానసై సాన్సంస్పర్శికా పచారికాభ్యవహరితై ర్భోగై
రభ్యర్చ్య - భగవన్తస్మై గమ్య-ప్రసాద్య—

“ భగవన్ పుణ్డరీకాక్ష హృద్యాగస్త మయాకృతం ఆత్మసాత్కు
రుచేవేశ బాహ్యై స్తాన్వం సమ్యగర్చయే ॥ విభోసకలలోకేశ ప్రణతాత్రి
హారాచ్యుత । త్వమ్భక్త్యాపూజ యామ్యద్య భోగై ర్ఘ్నాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ”
ఇతి బాహ్యయాగమృగవతే నివేద్య - తదనుజ్ఞాతః, చణ్డాదిద్వారపాలాన్
గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య - సమ్భారాన్ సమ్భృత్య - ఆత్మనోవామపార్శ్వే జల
భాజనేతోయముత్పార్య - గన్ధపుష్ప యుతఙ్కల్పత్వా - మూలమ
స్త్రీణా సప్తకృతోష్ఠిమస్త్ర్య - మూలమస్త్రీణశోషణదాహనస్థా
వనానికృత్వా - దివ్యామృతమయన్తోయముత్పార్య - అస్త్రమస్త్రీణ
రక్షాఙ్కల్పత్వా- సురభిముద్రామ్పరిదర్శ్య-అన్యసిపూజాద్రవ్యాణ్యత్తనో
దక్షిణపార్శ్వే నిధాయ - మూలమస్త్రీణ శోషణదాహనస్థావనై ర్భోగ్య
తామాపాద్య - పురతస్సాన్వీణేపీతే దేవప్రాచీక్రమేణ ఆగ్నేయాదిషు
కోణేషు, క్రమేణ అర్ఘ్య, పాద్యా చమనీయ, స్నానీయపాత్రాణి, మధ్యే
శుద్ధోదక పాత్రఞ్చ నిధాయ - మూలమస్త్రీణా స్త్రమస్త్రీణవాప్ర

* ఏతేషింపాత్రాణాం ప్రతిదివం నిమయోదధా నస్యాత్తేధా పరికల్ప
యేత్—

హృశ్య - శోషణదాహనస్థా వనానికృత్వా - సంస్కృతతోయేన తాని
పూరయిత్వా—

అర్ఘ్యపాత్రే:—సిద్ధార్థం - అక్షతాఁ - కుశాగ్రం - తిలం -
యవం - గడ్డం - ఫలం - పుష్పం -

పాద్యపాత్రే:—దూర్వాం - విష్ణుపద్మీం - శ్యామాకం - పద్మం -
అక్షతాఁ - తిలం -

ఆచమనీయపాత్రే:—వలం - లవణం - తక్కిలం - జాతీం -
కర్పూరం - చందనం - లామజ్జపుష్పం -

స్నానీయపాత్రే:—గడ్డం - సర్వాషణీః - రత్నం - ఫలం-బీజం -
కుశం - తిలం - అక్షతాఁ - దధి - క్షీరం - ఘృతం - రజనీం -

ఇత్యుక్తతత్త్వద్రివ్యాణి తత్త్వత్పత్రేనిషీప్య - ద్రవ్యాభావే తుల
సీంవానిషీపేత్ - అర్ఘ్యాది పాత్రాణిపాణి నామూలమస్తే గాభి
మస్త్యై - “ఓం నమోధగవతే, అర్ఘ్యమృరికల్పయామి” ఇత్యర్ఘ్య
మృరికల్పయేత్ - “ఓం నమోధగవతే, పాద్యమృరికల్పయామి” ఇతిపా
ద్యమృరికల్పయేత్ - “ఓం నమోధగవతే, ఆచమనీయ మృరికల్పయామి”
ఇతి ఆచమనీయమృరి కల్పయేత్ - “ఓం నమోధగవతే, స్నానీయమృరికల్ప
యామి” ఇతి స్నానీయ మృరికల్పయేత్ - ఓం “నమోధగవతే, శుద్ధోదక
మృరికల్పయామి” ఇతి శుద్ధోదకమృరికల్పయేత్ - తతోర్ఘ్య పాత్రజలముద్ధ
రిత్యాదాయ - యాగభూమిం సర్వాణియాగద్రవ్యాణ్యాత్మానశ్చ ప్రత్యే
కమ్ప్రాక్ష్య - ఆనన మృరికల్ప యేత్ - తత్ప్రకారః—

* కొఱ్ఱమాంసి హరిద్రేద్యే మురాశై రేయచమ్పకాః/వచాశచోరముస్తాశ్చ సర్వా
పద్యః ప్రకీర్తితాః॥

ఆధారశక్త్యాదీ పీఠకల్పనమ్.

ఓం ఆధారశక్త్యై నమః	}	ఇతి యథాస్థానముపద్యుపరి ధ్యత్వా - ప్రణమ్యుః.
ఓం ప్రకృత్యై నమః		
ఓం అఖిలజగదాధారాయ కున్దరూపిణే నారాయణాయ నమః		
ఓం అనన్తాయ నాగరాజాయ నమః		
ఓం భూంభూమ్యై నమః		
ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యలీళాయ నమః	}	ఇతి శ్రీవైకుంఠ దివ్యలీళం ధ్యత్వా - ప్రణమ్యుః.
ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యజనపదాయ నమః		
ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యనగరాయ నమః	}	ఇతి దివ్యజన పదం ధ్యత్వా - ప్రణమ్యుః.
ఓం శ్రీవైకుంఠాయ దివ్యవిమానాయ నమః		
ఓం అనన్తమయాయ దివ్యమట్టపరత్నాయ నమః	}	ఇతి దివ్యవిమానం ధ్యత్వా - ప్రణమ్యుః.
ఓం అన్తరంగ రూపాయ నన్తాయ నాగ రాజాయ నమః		
ఓం ఆస్తరణ రూపాయ నన్తాయ నాగ రాజాయ నమః	}	ఇతి ఆస్తరణం ధ్యత్వా - ప్రణమ్యుః.
ఓం ఆస్తరణ రూపాయ నన్తాయ నాగ రాజాయ నమః		

తదుపరి.

ఓం ధర్మాయ పీఠ పాదాయ నమః ఇత్యాగ్నేయ్యాం	}	ఇతి పీఠపాదా విన్యస్య, ధ్యత్వా, ప్రణమ్యుః.
ఓం జ్ఞానాయ పీఠ పాదాయ నమః ఇతి నైర్ఋత్యాం		
ఓం వైరాగ్యాయ పీఠ పాదాయ నమః ఇతి వాయువ్యాం		
ఓం ఐశ్వర్యాయ పీఠ పాదాయ నమః ఇతి తైత్తిర్యాం		
ఓం అధర్మాయ పీఠ గాత్రాయ నమః ఇతి ప్రాచ్యాం	}	పీఠగాత్రా విన్యస్య - ధ్య త్వా - ప్రణమ్యుః.
ఓం అజ్ఞానాయ పీఠ గాత్రాయ నమః ఇతి దక్షిణ స్థాం		
ఓం అవైరాగ్యాయ పీఠ గాత్రాయ నమః ఇతి ప్రతీచ్యాం		
ఓం అవైశ్వర్యాయ పీఠ గాత్రాయ నమః ఇత్యుత్తరస్థాం		

ఓం ఏభిః పరిచ్ఛిన్నతనవేషిత భృతేనదాత్మనేన
స్తాయనాగరాజాయనమః

} సదాత్మకం సర్వకార్యోన్ముఖం
విభుమనస్తం విన్యస్య.

తనుపరి.

ఓం అష్టదశ పద్మాయనమః

అష్టదశ పద్మం విన్యస్య

తస్య అష్టమదిశేషు,

ఓం విమలాద్వై చామరహస్తాద్వై నమః -

పూర్వపత్రే

ఓం ఉత్కర్షిణ్యై చామరహస్తాద్వై నమః -

ఆగ్నేయపత్రే

ఓం జ్ఞానాద్వై చామరహస్తాద్వై నమః -

దక్షిణపత్రే

ఓం క్రియాద్వై చామరహస్తాద్వై నమః -

నైరృతపత్రే

ఓం యోగాద్వై చామరహస్తాద్వై నమః -

పశ్చిమపత్రే

ఓం ప్రత్యక్షై చామరహస్తాద్వై నమః -

వాయవ్యపత్రే

ఓం సత్యై చామరహస్తాద్వై నమః -

ఉత్తరపత్రే

ఓం ఈశానాద్వై చామరహస్తాద్వై నమః -

ఈశాన్య పత్రే

ఇతి విమలాద్వైహారే ర్ముఖం
వీక్షమాణాః, కశేషితేనచా
మరాణి దధతీస్స లబ్ధౌ

తాః,

ఇతరైకహస్తేన శిరోనిహి
తేన నమస్యస్తీ రహృతక్షీర్ణా
త్వా - ప్రణమ్యుగ్ధాదిభి
రభ్యర్చ్య.

కర్తికా పూర్వభాగే

ఓం అనుగ్రహాద్వై చామరహస్తాద్వై నమః

} ఇతి పూర్వోక్త రూపా
మనుగ్రహాద్వై మరహస్తాంత్రం
విన్యస్య - ధ్యాత్వా -
ప్రణమ్య.

ఓం జగత్ప్రకృత యేదివ్యయోగ పీతాయ నమః

} ఇతి జగత్ప్రకృతి భూతమా
ధార శక్త్యావ్యస్థి భిల దేవతా
మయ మద్భుతం యోగపీతం
విన్యస్య - ప్రణమ్య
భ్యర్చ్య.

ఓం దివ్యయోగ పర్యక్తాయనమః

} ఇతి దివ్యయోగ పర్యక్తం
విన్యస్య -

ఓం సహస్రపతా మణిమణ్డితా యానస్తాయ
నాగరాజాయ నమః

ఇతి మధ్యమజ్జిమీకృత విగ్రహం
రజతాద్రిని భమన్తి పత్నద్వ
పత్రా రుణేక్షణం శైత్యసాగ
స్థ్య సౌకుమార్య మార్గవాదిగు
ణాకరం వితానమివ ఫణామణి
సహస్రం వితత్యాసీన మనస్తం
నాగరాజం విన్యస్య-ధ్యాత్వా
భ్యర్చ్య.

ఓం పాప పీతాత్మనేన నస్తాయ నాగరాజాయనమః ఇతి పురతః పాపపీతం విన్యస్య
పురతః పార్శ్వతః పశ్చాదపి సర్వతః,
ఓం సర్వపరివారాణామృద్ధాసనేభ్యో నమః ఇతి పద్మాసనాని విన్యస్య
యోగ పీతస్య పశ్చాత్ పురతః ప్రాగుత్తర చక్రమేణ,

ఓం అనస్త గరుడ విష్ణుశ్చేనా నాంసపీత కపద్ధా
సనేభ్యో నమః

ఇతి సపీతక పద్మాసనాని
విన్యస్య -
సర్వత్ర పుష్పాక్షతా నిఃకీర్త్య-
ధూపైర్ధూ పయిత్వా -

యోగ పీతక పశ్చిమోత్తర దిగ్భాగంస మీపతః,

ఓం అస్తద్గురుభ్యో నమః

ఇతి రహస్యత్రయ గాయత్రీ ప్రదా
త్వా, తదర్థోపదేశ్యైర్, ఇ
త్యప్రయోగ క్షిప్రాత్, భరణ
మర్పణ కర్తవ్యైశ్చ, సర్వాత్
గురూత్, తదీయా గురూత్
శ్చ, ధ్యాత్వా - ప్రణమ్య -
గర్భాద్యై రభ్యర్చ్య - అభివా
ద్య - ప్రసాద్య "గురవస్తదీ
యగురవోద్ది శస్త్రమమసాధ్య
సుగ్రహమ్| యుష్మ దుపజ
నితశక్తి మతిర్హరి మర్పయామి
గతభిః ప్రసీదత" ఇతి ప్రణ
మ్య - అనుష్ఠాప్య - భగవ
ద్యాగమరభేత—

ఓం క్రిమతే నారాయణాయ నమః

కల్పితే నాగభోగేన మానీ
నం, భగవన్త న్నారాయ
ణం, పుణ్యరీకదళా మలాయతే
క్షణం, కిరీట మమట హారకే
యూరకట కాదినర్య
భూషణై ర్భూషితం, ఆకు
ఇచ్చిత దక్షిణ పాదం, ప్ర
రిత వామపాదం, దక్షిణ జానుస్య
స్తప్రసారితదక్షిణభుజం, నాగభో
గేవి న్యస్తవామ భుజం, ఉర్ధ్వ
భుజద్వయేన శఙ్ఖచక్రధరం, సత్త్వ
పాం సుప్తిస్థితి ప్రళయ హేతుభూ
తం, అష్టనాభం, “విరాజమాన ”
“ చక్రాసతం ” “ ఉదగ్ర ”
“ ప్రబుధ ” “ స్ఫురత్ ”
“ అపూర్వ ” “ ఆచిత్త్య ”
ఇత్యాది స్తోత్రరత్న శ్లోక ప్రతి
పాద్యం, పరమ సత్త్వపంచుశక్తి
మయ విగ్రహం, పహ్లావీ ధని
పస్త్రవైశ్వి సుప్తి క్రమేణ
ధ్యాత్యై—

“ భగవత్ సమారాధ నాభి ముఖోభవ ” । ప్రార్థన— మూలమన్తేణ
దణ్డవత్ప్రేణ మ్యాథ్థాయ— “ బ్రహ్మద్యాసకలాదేవాయన్న స్మర్తు
మపీశ్వరాః । సపష భగవా నద్యమ మప్రత్యక్ష తాజ్గతిః ॥ స్వాగతి మ్భగవ
న్నద్య మాంతార యితుమాగతః । ధన్యోస్త్వమ గృహీతోస్మి కృతార్థోస్మి
కృపానిధే ” ఇతి స్వాగతన్నివేద్య— “ సాన్నిధ్యఙ్కూరుదేవేశ సర్వదా
సర్వకామద । ద్రవ్యమస్త్రీ క్రియాభక్తి శ్రద్ధాహానిం సంహ్రభో ॥ ” ఇతి
పాన్నిధ్యయాచనఙ్కూర్యాత్— భగవన్త మ్మృణమ్య—

ఇత్యేవమేకః మన్తగ్రహ్ణన సత్క్రియా విశేష ప్రకారః.

అథ దశాహ్ణన సత్క్రియా ప్రకారః—

౧ - మస్త్రయోగః— తిష్ఠన్ ఉద్ధరిణ్యార్ఘ్యజల మాదాయ - తత్రపు

*

ష్పద్యయన్ని ఊహ్య - ధారణ విధారణే కృత్వా - ఉరస్థజ్ఞా
త్వా - మూలమస్త్రేణ చతురావృత్తి పూర్వక మావాహ్య -
భగవద్విగ్రహ చిత్తనమ్.

౨ - సమాహ్వానమ్— “ ఓం పరమధామా వస్థిత, మదనుగ్రహభిమత,
యోగోద్యతా వతార, ఏహ్యేహ్య భిమత సిద్ధిద, మస్త్ర
శరీర, ఓం నమో నమః ”—“ ఓం ఘం నమః పరాయ
పరమేష్ఠ్యాత్మినే నమః ” ఇతి స్వాభిమతదివ్య దేశాద్భగవదు
ద్యోగ ధ్యానమ్ - “ ఓం యాం నమః పరాయ పురుషాత్మినే
నమః ” ఇతి కరస్థ పాత్ర జలే భగవతః ప్రవేశ ధ్యానమ్.

౩ - కరపుష్పాప దర్శనమ్— “ ఓం రాం నమః పరాయ విశ్వాత్మినే
నమః ” ఇతి పాత్రమ్భగవస్తుభే దర్శయిత్వా - పురతోని
ధాయ - ఏకముష్పం సజలంసతే జోహస్తే నాదాయ - దేవ
స్యముభే దర్శనమ్.

౪ - బిమ్బాపవేశనమ్— “ ఆవాహ యామిలక్ష్మీ శమ్పర మాత్మా
నమవ్యయమ్ । ఆతిష్ఠతామి మామ్మూర్తి మ్మదనుగ్రహ కామ్య
యా । శ్రియాసార్థజ్ఞగన్నాథో దేవో నారాయణః ప్రభుః ॥ ”
ఇతి ధ్యాత్వా - “ ఓం వాం నమఃపరాయ నివృత్త్యాత్మినే
నమః ” ఇతి మస్త్రేణ తత్తన్మూర్తి మస్త్రేణచ శిరః ప్ర
భృతి పాదాస్తమ్బుష్ప జలాభ్యామ్భగవ స్తమభిషిచ్య-బిమ్బప్ర
వేశధ్యానమ్ - తత్పుష్పమ్భగవత్పాదయో సుమర్పయేత్—

---

* వామహస్తతలే సజల ముద్ధరిణ్యాన్యాసః ధారణమ్ - దక్షిణపాదే నాచ్ఛాద
నం విధారణమ్.

౫ - యోగవిగ్రహచిస్తనమ్—అన్యత్పష్పమాధాయ - “ఓం లాం
నమః పరాయసర్వాత్మనేనమః” ఇతి బ్రహ్మరస్థ్రీమ్నిధాయ -
శేషమ్ప్రతిగ్రహ పాత్రేనిరస్య - మూలమస్త్రేణ భగవద్వి
గ్రహధ్యానమ్ - భగవతః శిరః ప్రభృతి పాదాస్తమ్భాఞ్చిప
నిషన్తన్త్రాణాం సృష్టిక్రమేణన్యాసః - తత్ప్రకారః—

“ఓం షాం నమః పరాయ పరమేష్టాత్మనేనమః” ఇతి భగవన్స్తాద్ధిప,

“ఓం యాం నమః పరాయ పురుషాత్మనేనమః” ఇతి నాసాగ్రే,

“ఓం రాం నమః పరాయ విశ్వాత్మనేనమః” ఇతి హృదయే,

“ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్తాత్మనేనమః” ఇతి గుహ్యే,

“ఓం లాం నమః పరాయసర్వాత్మనేనమః” ఇతి పాదయోః, న్యాసః-

మూలమస్త్రేణ భగవచ్చిరః ప్రభృతిపాదాస్తమవకుణ్ఠన రూపోన్యాస
కన్యాసః - మూలమస్త్రాక్షరాణాం సృష్టిన్యాసః - తత్ప్రకారః—

“ఓం ఓం” ఇతి మధ్యమాక్షుల్య భగవన్స్తాద్ధిప,

“ఓం నం” ఇతి తర్జన్యా మధ్యమాక్షుల్యచనేత్రయోః,

“ఓం మోం” ఇతి సాక్షుష్ఠా నామికయాముఖమధ్యే ధ్రువస్య
పురతః,

“ఓం నాం” ఇతి సాక్షుష్ఠ తర్జస్యగ్రేణ హృదయే,

“ఓం రాం” ఇతి దక్షిణాక్షుష్ఠేన కనిష్ఠికయాచనాభా,

“ఓం యం” ఇత్యనక్షుష్ఠాభి రక్షుభీభిర్దుహ్యే,

“ఓం శాం” ఇత్యనక్షుష్ఠాభి రక్షుభీభిర్హన్వోః,

“ఓం యం” ఇతి సాక్షుష్ఠాభి రక్షుభీభిః పాదయోః - న్యస్య -

తతః, నాభ్యాది హృదయపర్యంతం ఫితిన్యా సశ్చక్రర్యాత్ - తత్ప్రకారః:-

“ఓం ఓం” ఇతి దక్షిణాక్షుష్ఠేన కనిష్ఠికయాచనాభా,

- “ ఓం నం ” ఇత్యనఙ్కుష్టాభి రఙ్కులీభిర్దుహ్యే,
 “ ఓం మోం ” ఇత్యనఙ్కుష్టాభి రఙ్కులీ భిర్దాన్వోః,
 “ ఓం నాం ” ఇతి సాఙ్కుష్టాభి రఙ్కులీభిః పాదయోః,
 “ ఓం రాం ” ఇతి మధ్యమాఙ్కుల్య శిరసి,
 “ ఓం యం ” ఇతి తర్జన్య మధ్యమాఙ్కుల్యచ నేత్రయోః,
 “ ఓం ణాం ” ఇతి సాఙ్కుష్టా నామికయాముఖ మధ్యేఘ్రాఃస్యపురతః,
 “ ఓం యం ” ఇతి సాఙ్కుష్ట తర్జన్యగ్రేణ హృదయే, - స్వసేత్ -

౬ - ప్రణామః—“ ఓం నమో నారాయణాయ ” ఇతి ప్రణమ్య.

౭ - సముత్థానమ్—“ ఓం నమో నారాయణాయ ” ఇతి ఉత్థాయ.

౮ - స్వాగతమ్—“ బ్రహ్మద్యాసకలాదేవాయ నమఃస్మర్తు మవీశ్వరాః ।

సవీష భగవానద్య మమప్రత్యక్షతాగ్గతః । స్వాగతమ్భగవ
 న్నద్య మాంతారయితుమాగతః । ధన్యోస్త్యనుగృహీతోస్తి
 కృతార్థోస్తి కృపానిధే ” ఇతి మంత్రేణ భగవత్సన్వి
 గతమ్.

౯ - పుష్పం-మూలమంత్రేణ భగవత్పాదారవిందయోః పుష్పసమర్పణమ్.

౧౦ - సాన్నిధ్యయాచనమ్—ఉద్ధరిణ్యార్ఘ్య జలమాదాయ - తత్రపుష్ప
 న్నిక్షిప్య - “ ఓం ఓం జ్ఞానాయ హృదయాయనమః భగవత్
 సన్నిధిత్వేహవిగ్రహే ” ఇతి భగవత్పూర్ణి పుష్పేణజల
 మ్పూరిదాయ - శేషమ్పూరితగ్రహ పాత్రేనిరస్య - పునరుద్ధ
 రిణ్యార్ఘ్యజలమాదాయ - అన్యత్పుష్పన్నిక్షిప్య - “ ఓం నాం
 బలాయకవచాయహుమ్ భగవత్సన్నిధిత్వేహవిగ్రహే ”
 ఇతి భగవత్పూర్ణి పుష్పేణజలమ్పూరిదాయ - శేషమ్పూరి
 తగ్రహ పాత్రేనిరస్య - పునరుద్ధరిణ్యార్ఘ్య జలమాదాయ -
 తత్రపుష్పన్నిక్షిప్య - “ ఓం యంతేజసే నేత్రాభ్యాంవాషట్

భగవత్ యావదారాధన పరిసమాప్తినన్నిధి త్వే హవిగ్రహే”
ఇతి భగవన్స్తూర్ధ్వి పుష్పేణజలమ్బుదాయ - శేషమ్బురితి
గ్రహ పాత్రేనిరస్య - “సాన్నిధ్యజురు దేవేశసర్వదాసర్వకా
మద । ద్రవ్యమస్త్రీ క్రియాభక్తి శ్రద్ధాహానిం సహప్రభో”
ఇతి పూర్వోక్తార్థ్యత్రయ పురస్కరం సాన్నిధ్యయాచనజు-
ర్యాత్—

ఇతి దశాహ్వన సత్కీర్తనాప్రకారః.

అథపూర్వోక్తా ధారశక్త్యాది పీఠపరికల్పనశేషః—

భగవద్వక్షసి దక్షిణతః.

ఓం శ్రీం శివాయై నమః

}	ఇతి గోరోచన వర్ణాం, భగవన్నారాయణే
	త్యాది గవ్యోక్త గుణసమ్పన్నాం, శ్రీయమావా
	హ్య - ప్రణమ్య.

వామే.

ఓం భూం భూమ్యై నమః

}	ఇతి క్యామాం, భూమిం, ఆ వాహ్య-ప్రణమ్య
	తత్రైవ.

ఓం నీం నీశాయై నమః

}	ఇతి హరితవర్ణాం, నీశాం, ఆవాహ్య-ప్రణమేత్
	ఇతి సర్వాభగవ ద్వివృ మహిషీ స్సమస్తతః
ఓం సర్వాభ్యో భగవద్వివృ మహిషీభ్యో నమః.	ప్రణమ్య.

శ్రీ భూమ్యాది బిష్ణేవిద్య మానేదశాహ్వన సత్కీర్తనాప్రకారః -
తత్ప్రకారః:-

౧ - మస్త్రీయోగః—ఉద్ధరిత్యార్థ్య జలమూదాయ - తత్రపుష్పద్వయ
స్తిక్షిప్య - ధారణవిధారణేకృత్వా - ఉరస్థజ్ఞత్వా “ ఓం
శ్రీం శివాయై నమః” ఇతి చతురావృత్తి పూర్వకమావాహ్య-శ్రీ
విగహాచి ననమ్.

౨ - సమాహ్వానమ్—“ ఓం పరమధామావస్థితే, మదనుగ్రహాభిమతే,
యోగోద్యతావతారే, ఏహ్యేహ్యభిమతసిద్ధిదే, మస్త్రీశరీరే,
ఓం నమో నమః - ఓం మేం నమః” ఇతి శ్రీయ ఉద్యోగధ్యా
నమ్ - “ ఓం. యాం నమః ” ఇతి కరస్థపాత్రజలే శ్రీయః
ప్రవేశధ్యానమ్.

౩ - కరపుష్పపదర్శనమ్—“ ఓం రాం నమః ” ఇతి పాత్రం శ్రీ ముఖేద
ర్శయిత్వా - పురతోనిధాయ - ఏకముష్పంస జలంసతే
జోహస్తేనాదాయ - శ్రియోముఖేదర్శనమ్.

౪ - బిమ్బాపవేశనమ్—“ ఓం వాం నమః ” ఇతి మస్త్రీణ శ్రీమస్త్రీ
ణచశిరః ప్రభృతి పాదాస్తముష్ప జలాభ్యామభిషిచ్య- బిమ్బ
ప్రవేశధ్యానమ్. తత్పుష్పం శ్రీయః పాదయోస్సమర్పయేత్.

౫ - యోగవిగ్రహచిస్తనమ్— అన్యత్పుష్పమూదాయ - “ ఓం లాం
నమః ” ఇతి బ్రహ్మరథ్రిష్విధాయ - కేషమ్పత్రిగ్రహ
పాత్రేనిరస్య - శ్రీ మస్త్రీణ విగ్రహధ్యానమ్ - తతః, శిరః
ప్రభృతి పాదాస్తం, పఞ్చోపనిషదాంసృష్టిన్యా సజు-
ర్యాత్ - తత్ప్రకారః—

“ ఓం మేం నమః ” ఇతి మూర్ధ్ని,

“ ఓం యాం నమః ” ఇతి నాసాగ్రే,

“ ఓం రాం నమః ” ఇతి హృదయే,

“ ఓం వాం నమః ” ఇతి గుహ్యే.

“ ఓం లాం నమః ” ఇతి పాదయోః - న్యసేత్.

“ ఓం శ్రీం శ్రియై నమః ” ఇతి శ్రీ మస్త్రీణ వ్యాపకన్యాసజ్ఞాత్యా-

“ ఓం శ్రాం జ్ఞానాయహృదయాయనమః ” ఇత్యేకైతన్య
హృదయే,

“ ఓం శ్రీం విశ్వరూపాయ శిరసేస్వాహా ” ఇత్యనఙ్గుష్ఠాభి రఙ్గుశీభిర్మస్తకే,

“ ఓం శ్రూం శక్త్యై శిఖాయైవౌషట్ ” ఇత్యఙ్గుష్ఠనాశేన ముష్టినా,
అథోముఖేన శిఖామధ్యే,

“ ఓం శ్రైం బలాయుక వచాయహుమ్ ” ఇతి కణ్ఠాదికట్యంతాస్తను
మూణిభ్యాం వర్తవత్స్పృష్టా -

“ ఓం శ్రౌం తేజసేత్రాభ్యాంవౌషట్ ” ఇతి తర్జన్యామధ్య మాఙ్గా
శ్యాచయుగ పన్నేత్రద్వయే, న్యస్య -

“ ఓం శ్రః వీర్యాయాస్త్రాయశః ” ఇతి సాస్త్రీచ్ఛేన సాఙ్గుష్ఠ
తర్జన్యగ్రేణ పూర్వాద్యాశ్చతుర్దిశః పశ్చాదగ్నాది విదిశశ్చ
బద్ధీయాత్ -

ఇతి షడఙ్గా సఙ్కు-ర్యాత్.

౬ - ప్రణామః—“ ఓం శ్రీం శ్రీయైనమః ” ఇతి ప్రణమ్య -

౭ - సముక్తానమ్—“ ఓం శ్రీం శ్రీయైనమః ” ఇతి ఉక్తాయ -

౮ - స్వాగతమ్—“ ఓం శ్రీం శ్రీయైనమః ” ఇతి స్వాగతస్మి వేద్య -

౯ - పుష్పమ్—“ ఓం శ్రీం శ్రీయైనమః ” ఇతి పుష్పస్తత్వా -

౧౦ - సాన్నిధ్యయాచనమ్ - ఉద్ధరిణ్యార్ఘ్య జలమూదాయ - తత్రపుష్ప
న్నిషీప్య—“ ఓం ఓం జ్ఞానాయహృదయాయనమః భగవతి శ్రీస్స
న్నిధత్యేవహవిగ్రహే ” ఇతి శ్రీ మూర్ధ్నిపుష్పేణ జలమ్ప్రీ
దాయ - కేషమ్ప్రతిగ్రహ పాత్రేనిరస్య - పునరుద్ధరిణ్యార్ఘ్య
జలమూదాయ - అన్యత్పుష్పన్నిషీప్య - “ ఓం నాం బలా
యక వచాయహుమ్, భగవతి శ్రీ సున్నిధత్యేవహవిగ్రహే ”
ఇతి శ్రీ మూర్ధ్నిపుష్పేణ జలమ్ప్రీదాయ - కేషమ్ప్రతిగ్ర
హపాత్రేనిరస్య - పునరుద్ధరిణ్యార్ఘ్య జలమూదాయ - తత్ర

పుష్పన్నిక్షిప్య - “ ఓం యం తేజసేనేత్రాభ్యాంవాషట్ భగవతి శ్రీః, యావదారాధన పరిసమాప్తి సన్నిధిత్వేహవిగ్రహే ” ఇతి శ్రీ మూర్ధ్నిపుష్పేణ జలమ్మృదాయ - కేషమ్పత్రిగ్రహపాత్రే నిరస్య - ఏవమర్ఘ్యత్ర యపుగస్సరం సాన్నిధ్యయాచనఙ్కుర్యాత్.

ఏవమ్భూమి నీళయోరపి మస్త్రయోగాది సాన్నిధ్యయాచనపర్యంతం, తత్తన్మస్త్రేణకుర్యాత్ -

సాలగ్రామశిలాయాస్తు, ఆవాహనంబినా, ప్రణామ, సముత్థాన, స్వాగత, పుష్ప, సాన్నిధ్యయాచనాని కుర్యాత్ -

అథపూర్వోక్తాధారశక్త్యాది వీరకల్పనశేషః—

ఓం కిరీటాయ మకుటాధి పతయే నమః	{ ఇతి, ఉపరి భగవతః పశ్చిమ పార్శ్వే, చతుర్బాహుం, చతుర్వక్త్రం, కృతాజ్ఞారి పుటం, మూర్ధ్ని భగవత్కిరీటధారయంతం, కిరీటాఖ్యం, దివ్య పురుషమ్మృణిష్య.
“ ఓం కిరీటమాలాయై, ఆపీడాత్మనే నమః ”	{ ఇతి స్వమాళినాదేవా పీడమ్మిభ్రతం, ఆ పీడాత్మానం, దివ్యపురుషం, భగవతః పురతోధ్యాత్వా - ప్రణమ్య.
ఓం దక్షిణ కుండలాయ మకరాత్మనే నమః.	{ ఇతి భగవతో దక్షిణ వామపార్శ్వయోః, యథాక్రమం స్వమాళినా భగవచ్ఛ్రవణస్తథ తమృకరకుండలాఖ్యం సూరిద్యుతమ్మృణిష్య.
ఓం వామ కుండలాయ మకరాత్మనే నమః.	{ ఇతి పశ్చివర్ణం, మృదుతమం, పశ్చి భూతాధార భూతం, భూత మాలాఖ్యం, మూర్తిమతీం, శ్రీయమివస్థితం, భగవతః పురతోః ప్రణమ్య.
ఓం వైం వై జయంత్యై వనమాలాయై నమః	{

ఓం శ్రీమత్తులస్యై నమః

{ ఇతి పురతో వైజయంతీపా
ర్శ్వే “ శ్యామాజ్జమలపత్రా
క్షీణోవిద్ధ చరణ ప్రియాం ।
ప్రియాంఽయిమివాన న్యాంహ
రేర్నిత్య విభూషణం ” ఇతి
ప్రణమ్య.

ఓం శ్రీవత్సాయ శ్రీనివాసాయ నమః

{ ఇతి పురతః ప్రధానతత్వాధార
భూతం, హేమ ప్రభం, శ్రీవత్స
మృణమ్య.

ఓం హారాయ సర్వాభరణాధి పతయే
నమః

{ ఇతి హారాత్మానమురతః
ప్రణమ్య.

ఓం కాస్తుభాయ సర్వరత్నాధి
పతయే నమః

{ ఇతి పురతో జీవతత్వాధార
భూతం, భాస్వరవపుషం, కాస్తు
భాత్మానం సర్వరత్నాధిపతి
ప్రణమ్య.

ఓం కాశ్చీగుణోజ్జ్వలాయ్దివ్య పీతామ్బరాయ
నమః

{ ఇతి పురతః పీతామ్బర
ప్రణమ్య.

ఓం సర్వభ్యో భగవద్విప్య భూషణేభ్యో నమః

{ ఇతి “ తత్తైదిద్ధ సముత్థాని
తేజాం సీవపరాత్మనః । సుసారా
ణిసుగంధీని సుమహారా కృతీనిచ ।
మనోనయన హరీణిదేవస్యా పిని
తైర్భుజైః । ప్రైవరేనధార్య మా
ణానిరూపైర్భహు విశైశ్చుభైః ।
యథారూపం యథాస్థానం య
థావర్ణం యథాక్రమమ్ । ప్రణమ్య
చిస్తయేభక్తైః ప్రైవక్రైః
పురతోహరే ” ఇత్యాదిక్రమేణ
భగవతః పురత ఏవనూపురాదీని
సర్వాః భూషణాని ధ్యాత్వా-
ప్రణమ్య.

ఓం సుదర్శనాయ హేతిరాజాయ నమః

ఇతి సుదర్శనాత్మానం, రక్త
వర్ణం, గక్తనేత్రం, ద్విభుజం, కృ
తాశ్చలిపుటం, భగవద్దేవతా
కయస్తం, తద్విర్భూతం బృహ్మ
తముఖం, మూర్ధ్ని భగవచ్చక్ర
రయస్తం, మనస్తత్వాధిపతం,
దక్షిణతః ప్రణమ్య.

ఓం నందకాయ ఖడ్గాధి పతయే నమః

ఇతి తత్రైవ, జ్ఞానతత్వాధిప
తం, మూర్ధ్ని భగవత్సద్గృహార
యస్తం, దివ్యపురుషప్రణమ్య.

ఓం పద్మాయ నమః

ఇతి తత్రైవ, శిరసిపద్మ
రయస్తం, తైత్తిరీయస్థాన
ర్య మగ్ధవాదినం, లీలా
స్థం, ధ్యాత్వా- ప్రణమ్య.

ఓం పాంచజన్యాయ శక్తిధిపతయే నమః

ఇతి, వామతః, శక్తిత్మానం,
సితవర్ణం, రక్తనేత్రం, ద్విభుజం,
తాశ్చలిపుటం, శభనాదానంద
బృహ్మతముఖం, మూర్ధ్ని భగవచ్చ
క్రయస్తం, సాత్వికాహ
క్రూరాధిపతం, ప్రణమ్య.

ఓం కామోద్భక్త్యై గదాధి పతయే నమః

ఇతి తత్రైవ, దేవీం,
మహాత్మత్వాధిపతం, భగవద్
దాశిరసాదీధతం, ప్రణమ్య.

ఓం శార్దూలచాపాధి పతయే నమః

ఇతి తత్రైవ, త్రిణతం, శిర
సాభగవద్దేవతారయస్తం, తత్త
దాశ్చలిశరతూణీరద్యయ సమే
తం, శార్దూలత్మానం, తామసాహ
క్రూరాధిపతం, ప్రణమ్య.

ఓం సర్వభ్యో భగవద్వివ్యాయుధేభ్యో నమః

ఇతి సర్వాణి భగవద్వివ్యాయు
ధాని, స్వశిరోధృతస్వస్వరూ
పాయధాని, ప్రణమ్య.

ఓం సర్వాభ్యో భగవత్పాదారవింద సంవాహినీభ్యో
నమః

ఇతి భగవత్పాదార వింద సంవా
హినీస్సమస్తతః ప్రణమ్య.

ఓం అనన్తాయ నాగరాజాయ నమః

ఇతి పుష్కతః, అనన్తన్నాగ
రాజం, చతుర్భుజం, హలము
సలధరం, కృతాష్టలిపుటం, ఘ
ణామణి సహస్రమణ్డితోత్తమా
జ్ఞం, వాయుశక్తిభ్యామ్పత్నీ
భ్యాంసమేతం, భగవన్తమాతాక
యన్తం, తద్వర్ణనానస్తబ్ధస్మృత
సర్వాజ్ఞం, ధ్యాత్వా ప్రణమ్య.

ఓం సర్వభ్యో భగవత్పరిజనేభ్యో నమః

ఇతి అనుక్తానసంఖ్యాయాన్,
భగవత్పరిజనాన్, సర్వతః ప్ర
ణమ్య.

ఓం భగవత్పాదుకాభ్యాం నమః

ఇతి పురతః, పాదుకే ప్ర
ణమ్య.

ఓం సర్వభ్యోభగవత్పరిచ్ఛదేభ్యో నమః

ఇతి సర్వాన్, పరిచ్ఛదాన్
సర్వతః ప్రణమ్య.

ఓం వై నతేయాయ నమః

ఇతి, అగ్రతః, వై నతేయం, స
మాసీనం, ద్విభుజం, కృతాష్టలిపు
టం, భగవన్త మాతాకయన్తం,
రుద్రానుక్తిరిభ్యామ్పత్నీ భ్యాం
సమేతం, వేదాధిదైవతం, ధ్యా
త్వా, ప్రణమ్య.

ఓం భగవతే విష్ణుకేసినాయ నమః

ఇతి, పాగుత్తరే, దక్షిణాము
ఖం, చతుర్భుజం, కృతాష్టలిపుటం,
శంఖచక్రధరం, నీలమేఘనిధం,
నూత్రపత్యా పత్నీ సమేతం,
ధ్యాత్వా - ప్రణమ్య.

ఓం గం గజాననాయ నమః

ఓం జం జయతేనాయ నమః

ఓం హం హరివక్త్రాయ నమః

ఓం కం కాలప్రకృతి సంజ్ఞాయ నమః

ఓం సర్వభ్యో భగవద్విష్ణుకేసిన పరిజనేభ్యో నమః

ఇతి విష్ణుకేసిన పరిజనాన్,
తస్య సమన్తతః ప్రణమ్య.

ఓం చక్షాయ ద్వారపాలాయ నమః
ఓం ప్రచక్షాయ ద్వారపాలాయ నమః

{ ఇతి పూర్వద్వార పార్శ్వ
యోః శబ్దచక్రగదాజ్ఞాన ముద్రా
ధరచతుర్హస్తైః, చక్షప్రచక్షౌ
ప్రణమ్య.

ఓం భద్రాయ ద్వారపాలాయ నమః
ఓం సుభద్రాయ ద్వారపాలాయ నమః

{ ఇతి దక్షిణ ద్వారపార్శ్వ
యోః పూర్వోక్తలక్షణౌ భద్ర
సుభద్రౌ ప్రణమ్య.

ఓం జయాయ ద్వారపాలాయ నమః
ఓం విజయాయ ద్వారపాలాయ నమః

{ ఇతి పశ్చిమద్వార పార్శ్వ
యోః పూర్వోక్త లక్షణౌ జయ
విజయౌ ప్రణమ్య.

ఓం ధాత్రే ద్వారపాలాయ నమః
ఓం విధాత్రే ద్వారపాలాయ నమః

{ ఇతి ఉత్తరద్వార పార్శ్వ
యోః పూర్వోక్త లక్షణౌ ధాతృ
విధాతౌ, ప్రణమ్య.

ఓం సర్వభ్యో భగవద్ద్వారపారేభ్యో నమః

{ ఇతి సర్వాద్ద్వారపాలా
సర్వతః ప్రణమ్య.

ఓం కుముదాయ గణాధిపతయే సవాహన
పరివార ప్రహరణాయ నమః,

ఇతి పూర్వస్థాం,

ఓం కుముదాక్షాయ గణాధిపతయే సవాహన
పరివార ప్రహరణాయ నమః, ఇతి ఆగ్నేయస్థాం,

ఓం పుణ్డికాయ గణాధిపతయే సవాహనపరి

వారప్రహరణాయ నమః, ఇతి దక్షిణస్థాం,

ఓం వామనాయ గణాధిపతయే సవాహన పరి

వార ప్రహరణాయ నమః, ఇతి నైర్వృత్యాం,

ఓం శబ్దక్రైస్తాయ గణాధిపతయే సవాహన పరి

వార ప్రహరణాయ నమః, ఇతి పశ్చిమాయాం,

ఓం సర్వవేత్తాయ గణాధిపతయే సవాహన పరి

వార ప్రహరణాయ నమః, ఇతి వాయవ్యాం,

ఓం సుముఖాయ గణాధిపతయే సవాహన పరివార

ప్రహరణాయ నమః, ఇతి ఉత్తరస్థాం,

ఓం సుప్రతిష్ఠితాయ గణాధి పతయే సవాహన

పరివార ప్రహరణాయ నమః, ఇతి విశాస్థాం,

ఇతి కుముదాది గణాధిపతీ, చతుర్భుజా, శబ్దచక్ర గదా ధరా, సవాహన పరివార ప్రహరణా, ధ్యాత్వా - ప్రణమ్య.

ఓం సర్వభ్యో భగవత్పార్షదేభ్యో నమః

{ ఇతి పూర్వోక్తలక్షణాన్
సర్వాన్, పార్షదాన్, నమస్తతః
ప్రణమ్య, గంగాదైత్యరభ్యర్చ్య.

*

పూజాయామావాహనస్థానాని:— క్షీరార్ణవాదిత్య మణ్డల హృదయాని; సుధురాయోధ్యాది దివ్యావతారస్థానాని; అన్యనిసౌరాణీకాని; శ్రీ రిక్తాదీనియథారుచి.

ఏవమృగవస్తన్నారాయణం, దేవీభూషణాయుధ పరిజన పరిచ్ఛద ద్వారపాల పార్షదై స్సేవ్యమానం, స్వాధీనత్రివిధచేత నాచేతన స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిభేదం, క్లేశకర్తృద్యశేష దోషాసమ్మిశ్రం, స్వాభావికాన వధి కాతిశయజ్ఞాన బలైశ్వర్య వీర్యశక్తిజేజు ప్రసృత్య సత్త్వేయ కల్యాణగుణ గణౌఘమహర్ణవం, ధ్యాత్వా - ప్రణమ్య - మూలమస్త్రీణ స్వాత్మాన మృగవతే నివేద్య - ప్రణమ్య - అనుజ్ఞాప్య- పూజామారభేత -

“ ఇజ్జాకాలస్త్రోత్రయోయ మహర్షీంశస్సముపాగతః । సమృద్ధ తాశ్చైచ్చ సమ్భారాః కల్పితాన్యాసనానిచ । స్నానాద్యర్థాని దేవేశతి వేచ్ఛాపర్తతేమది । అవలోకనదానేన తత్సర్వం సఫలఙ్కురు । తదర్థం సహదేవీభ్యాం సానుగై స్సుచివై స్సహ । మదనుగ్రహాయ కృపయాహ్యత్రా గస్తుస్తవ్విమర్శసి ” ఇతి విజ్ఞాప్య మంత్రాసనామాసీయ - గంగాదిభిరభ్యర్చ్య - “యావదాద్యాసనం మంత్రాసనాంతం పూజ్యసేమయా । తావత్సన్నిధ్యమత్రైవకురుష్య పురుషోత్తమ” ఘృజ్ఞానాదఙ్కృత్వా “ఓం నమోనారాయణాయ మంత్రాసనం సమర్పయామి ” ఇతి మంత్రాసనమ్ప్రదాయ - మూలమస్త్రీణ పాదుకే ప్రదాయ - తత్రోపవిష్టే భగవతి, ఉద్ధరిణ్యర్ఘ్య జలమాదాయ, పాణీభ్యాఙ్క్రీణ సమముద్ధృత్య, తిష్ఠన్నవ సతానసస్మై “ భగవత్ మత్పూజామ్ప్రతిగృహ్ణీష్య ” ఇతి చింతయన్, భగవన్తుభే దర్శయిత్వా- భగవద్దక్షిణ హస్తే కిచ్చిత్ప్రదాయ - శేషమ

* ఆలయేషు మూలలిమ్బే సాశ్రగామ శిలావత్సన్నిధ్య యాచనమత్రమ్ - ఉత్సవాది విష్ణునాం మూలవిష్ణుత్ - క్రాంతీనాదే వీణాం శ్రీ వత్సాచ్చవాహనమ్.

ర్ష్యం. ప్రతిగ్రహపాత్రే ప్రక్షిపేత్ - ఉద్ధరిణీం సర్వార్థతోయేన ప్రత్యాశ్శ-
హస్తశాటికామ్నైదాయ - స్వహస్తాప్రత్యాశ్శ - పాదయోః పుష్పాణి
దత్వా - తతస్త్వహస్తద్వయమ్ సార్య - “అశ్రుత్రిమప్రేమరస మధురై
స్వకరామ్బుజైః । శుద్ధైస్త్వభావ సుభగైస్సుఖస్సర్వైః సుగంధిభిః । సంవా
హ్యమానమనిశం శేషశేషాశనాదిభిః । అసత్యస్యాతినీచస్య భక్తిహీనస్య
దుర్జితే । మమాపికరయోరద్య స్వయైవకృపయాహరే । నిధేహిచరణ
ద్వద్వన్త్యామప్తిశరణాంతః ” ఇతి సమ్పూర్ణ్య - పాద్యపాత్రాజ్జల
మాదాయ - “ఓం నమోనారాయణాయ భగవన్నిదమ్పద్యమ్ప్రీతి
గృహ్ణీష్వ ” ఇతి చింతయన్, భగవత్పాదయోః కింబుత్ప్రీదాయ -
మనసాపాదాప్రత్యాశ్శ - శేషమ్పాద్యం, ప్రతిగ్రహ పాత్రేప్రక్షిపేత్ -
ఏవంద్విః - పూర్వపదుద్ధరిణీమ్ప్రత్యాశ్శ - పాదావస్తేణ సమ్మృజ్య -
గంధపుష్పాదీదత్వా - ఆచమనీయ పాత్రాదాచమనీయమా దాయ -
“ఓం నమోనారాయణాయ, ఆచమనీయమ్ప్రీతిగృహ్ణీష్వ ” ఇతిచింత
యన్, భగవద్దక్షిణహస్తే కింబుద్దత్వా - ఆచామ స్తమ్భగవస్తస్థాత్వా -
శేషమాచమనమ్ప్రీతి గ్రహపాత్రేప్రక్షిపేత్ - ఏవంత్రిః - పూర్వప
దుద్ధరిణీమ్ప్రత్యాశ్శ - తతోగంధ పుష్ప భూప దీపా చమన ముఖవాస
తామ్బూలాదీనిదత్వా - ప్రణమ్య - “ఆత్మాశ్చీయం సర్వం, భగవన్నీత్య
కింకరత్వా యస్మీకురు ” ఇతి భగవతే నివేదయేత్ - అర్ఘ్యాదిన్నానాన్త
వ్యతిరిక్తానాముపచారాణాం, ముఖ్య ద్రవ్యాలాభే సర్వార్థతోయే
నైవదానం -

* కర్పూరమశుభ్ర మగుస్థుల్ల మతులజ్ఞవాసనా ద్రవ్యసముదాయః.

† ప్రతిభోగసమర్పణకారే “అవలోకయదేవ ” - “ఇదమ్ప్రీతిగృహ్ణీష్వ ” -
“దత్తభోగాను బన్ధినస్సర్వా పరాధాక్షమస్య ” - “అనేన భగవాన్ప్రీ
యతాంవాసుదేవః ” ఇతిధ్యాయేత్ - మూలమస్తేప్రీతైవ సర్వోపచా
రాదద్యాత్.

తతః, స్నానాసనమానీయ - గంధాదిభిరభ్యర్చ్య - ప్రణమ్య -
 “స్నానకాల స్త్వయమ్పాస్త్ర స్తవేచ్ఛా వర్తతేయది । అభ్యజ్ఞ
 యిత్యా దేవేశసుస్నానజగ్దుమర్హసి । స్ఫుటికృతమ్మయాదేవ ఇదం
 స్నానపరేత్వయి । సపాదపీఠమ్మరమమిదం స్నానాసనమ్మహత్ । ఆసా
 దయాశుస్నానార్థమ్మదనుగ్రహకామ్యయా ” ఇతి విజ్ఞాప్య - ఘృతానా
 దజ్జ్వత్వా - “ఓం నమో నారాయణాయ స్నానాసనం సమర్పయామి ”
 ఇతి స్నానాసనమ్ప్రదాయ - మూలమస్త్రేణ పాదుకేప్రదాయ - తత్రో
 పవిష్టే భగవతి, మాలావస్త్రీభూషణాన్యపనీయ, విష్వక్సేనాయదత్వా-
 స్నానశాటికామ్ప్రదాయ - పాద్యాచమన, పాదపీఠప్రదాన, దస్తకాష్ఠ
 జహ్వనిర్లేహన, గంధాప, ముఖప్రత్యక్షన, హస్తప్రత్యక్షనా చమనాదర్శ
 ప్రదర్శన, హస్తప్రత్యక్షన ముఖవాసతామ్బూల, శైలాభ్యజ్ఞన, ఉద్వర్తన,
 ఆమలకతోయ, ప్రత్యక్షనతోయ, కజ్జలతోధన, శాటికా ప్రదాన,
 హరిద్రాలేపన, ప్రత్యక్షన, వస్త్రోత్తరీయయజ్ఞోప వీఠ, పాద్య, ఆచమన,
 పవిత్ర, గంధ, పుష్ప, ధూప, దీప, ఆచమనానిదత్వా - నృత్తగీతవాద్యాది
 సర్వమజ్జలైస్సహ, పురుషసూక్తేన మూలమస్త్రేణచ భగవంతం, పూ
 ర్వోక్తస్నానీయద్రవ్యైః, స్నానీయతోయేన శుద్ధోదకేనచాభిషిచ్య - నీరా
 జన, ఆచమన దేహశోధన వస్త్రోత్తరీయపాద్యాచమన కూర్పప్రసార
 ణానిసమర్పయేత్.

తతః, అలంకారాసన మానీయ - గంధాదిభిరభ్యర్చ్య - ప్రణమ్య -
 “దేవ దేవజగన్నాథభూషాన్రక్షస్తనాదికమ్ । అలంకారాసనమ్భద్రమధి
 తిష్ఠ తృతీయకమ్ ” ఇతి విజ్ఞాప్య - ఘృతానాదజ్జ్వత్వా - “ఓం నమో
 నారాయణాయ అలంకారాసనం సమర్పయామి ” ఇత్యలంకారాసన
 మ్ప్రదాయ - మూలమస్త్రేణ పాదుకేప్రదాయ - తత్రోపవిష్టే, పశ్చి

పాత్రస్థతోయాస్య శేషాణి పరిహృత్య - స్నానీయవర్జమధ్యక్షాదీని పూర్వవ
త్కల్పయిత్వా - అర్ఘ్యసాద్యా చమనీయానిదత్వా - గన్ధపుష్పపాదస
మ్మర్దన వస్త్రోత్తరీయ భూషణపవిత్రోపవీతా చమనీయాని పుష్ప
ప్రదానాలంకారాఞ్జనోర్ధ్వ పుష్టాగ్రిదర్శ ప్రదర్శనాచ మనానిస
మర్చ్య - ఘృతానాదపూర్వకం, ధూపద్దీపశ్చ తత ఆచమనస్తద్యాత్ - ధ్వజ
చ్ఛత్ర చామరవాహన శఙ్ఖచిన్త కాహాళీభేర్యాది సకలవాద్యనృత్తగీతాది

*
భిరభ్యర్చ్య - ఏవంశ్రీ భూమినీళానాం, అనన్తగరుడవిష్వక్సేన హేతిరాజా
దీనాం, పరాజుశాద్యస్త దాచార్యాణాం స్నానాసనాద్యలంకారాంతం,
అర్ఘ్యాద్యుపచారాః ప్రత్యేకమృత్యేకంసమర్చ్య - తదశక్తౌ, గన్ధ,
పుష్ప, ధూపదీపాచమనీయాని దద్యాత్ - తదశక్తౌ, సర్వపరివారాణాం,
పుష్పాక్షిలింవాదద్యాత్ - అర్ఘ్యాదిజలా నిప్రతిగ్రహపాత్రేనిషీప్య - పూర్వ
వత్ పాత్రాణిసంశోధ్య - శోషణదాహనస్థా వనానికృత్వా - అర్ఘ్య
సాద్యా చమనీయ పానీయ సర్వార్థతోయాని పరికల్పయేత్ - అథమన్త్ర
పుష్పప్రకారః—

“హరిః ఓం, అగ్నిమిదేపురోహితం యజ్ఞస్యదేవమృత్విజమ్,
హోతారగంరత్నధాతమమ్,-హరిః ఓం” - “హరిః ఓం, ఇషేతోవ్వరే
త్వావాయ వస్థానవాయ వస్థవదేవోవసవితాప్రార్చయతు శ్రేష్ఠతమాయ
కర్తవే, హరిః ఓం” - “హరిః ఓం, అగ్న ఆయాహిప్రీతయే, గృహానోజ్జావ్య
దాతయే, నిహోతానధ్విబర్హిషి, హరిః ఓం” - “హరిః ఓం, శన్నోజే
వీరభిష్టయ ఆపోభవన్తుప్రీతయే, శంయోరభిసవన్తునః, హరిః ఓం” —
“ఓమిత్యగ్రేత్యాహారేత్, నమ ఇతి ప్రశ్నాత్, నారాయణాయేత్యుపరిష్టా

త్, ఓమిత్యేకాక్షరం, నమ ఇతి ద్వే అక్షరే, నారాయణాయేతి పశ్చాత్క్షరాణి;
 ఏతద్వే నారాయణ స్వాప్రాక్షరం ప్రదం, యోహవై నారాయణ స్వాప్రా
 క్షరం పదమధ్యేతి, అనపబ్రవస్సర్వమాయురైతి, విస్తతే ప్రజాపత్యగ్ంరాయ
 స్స పంశాపత్యమ్, తతోఽమృతత్వమశ్నుతై తతోఽమృతత్వమశ్నుత ఇతి,
 యఏవంవేద, ఇత్యుపనిషత్ - హరిః ఓం అథకర్తాణ్యచారాద్యాని గృహ్య
 న్త ఉదగయన పూర్వపతాహాః పుణ్యాహేషు కార్యాణి యజ్ఞోపవీతినా ప్ర
 దక్షిణమ్ - అథాతస్సమయాచారి కాస్తర్కనాన్విఖ్యాస్యామః, ధమజ్ఞస
 మయః ప్రమాణంవేదాశ్చ, చత్వరోవర్ణాః బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య
 శూద్రాస్తేషామూర్సర్వః పూర్వోజస్తతశ్చేయాన్ - అథాతోదర్శ
 సౌరమాసాన్విఖ్యాస్యామః, ప్రాతరగ్నిహోత్రగంహుత్యా, హవ్యమా
 హవనీయమ్ ణీయాదగ్నినన్వాదధాతి - “ ఇచ్ఛామోహిమహాభా
 హుం రఘువీమ్మహాబలమ్ । గజేనమహతాయాస్తం రామశ్చత్రా వృ
 తాననమ్ ” - “ తస్మిన్ప్రాప్తౌ శత్రుహంతారమ్మహర్షీణాం సుఖావహమ్ ।
 బభూవహృప్రా వైదేహీ భర్తారమ్పరిషస్వజే ” - “ తాసామావిర
 భూచ్ఛౌరిస్సనియమానసుఖామ్బుజః । పీతామ్బరధరస్సగ్రీవీ సాతౌస్త
 న్న ధమస్తథః ” - “ పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృ
 తామ్ । ధర్మసంస్థా పనాథాయ సమ్మ వామి యుగేయుగే ” - “ ఏష
 నారాయణశ్రీమాన్ క్షీరాద్భవనికేతనః । నాగపర్యజ్కముత్సృజ్య హ్యగతో
 మధురామ్పరిమ్ ” - “ వై కుణ్డేతు పరేలోకే త్రియాసార్థజగత్పతిః ।
 ఆస్తేవిష్ణు రచిన్త్యాత్మా భక్తైర్భాగవతైస్సహ ” “ శెన్త్రాల్ కుడైయా
 మిరుద్దాల్ శిక్షాశనమాం, నిన్త్రాల్ మరవడియాం సీల్ కడలుల్, ఎన్త్రం
 పుణైయామ్మణివిశకాం పూంపట్టాంపుల్ గుం అన్తైయాం, తిరుమాల్క
 రవు ” - “ కదాపునశ్యేభ రథాజ్గకల్ప కధ్వజార విన్దాజ్కుశ వజ్రలాంబనమ్ ।

త్రివిక్రమత్వచ్ఛరణామృజద్వయమ్మదీయమూర్ధాన మలఙ్కరిష్యతి ” -
 “అఖిలభువన జన్మస్థేమ భక్తాదిలీ లేవినత వివిధభూత వ్రాతరత్నైకదీక్షే ।
 శ్రుతిశిరసివిదీప్తే బ్రహ్మణి శ్రీనివాసే భవతుమమ పరస్మిన్ కేముషీభక్తి
 రూపా ” - “ మణివర ఇవశౌరేర్నిత్య హృద్యోపిజీవః కలుషమతిర
 విస్తృ కిఙ్కరత్వాధిరాజ్యమ్ । విధిపరిణతిభేదాద్వీక్షితస్తేన కాలేగురుపరి
 షదు పజ్ఞామ్నోగ్ర్య గోపాయతిస్త్వమ్ ” - “ కల్యాణానామ వికలనిధిః
 కాపికారుణ్య సీమానిత్యా మోదానిగమవచ సాహ్మ్యభి మందారమాలా ।
 సమృద్ధివ్యా మధువిజయినస్సన్నిధతాం సదామేసైవాదేవీనకలభువన
 ప్రార్థనాకామధేను ” - “ ఉపవీతి నమూర్ధ్వపుణ్డ్రోవస్తప్తి జగ
 త్పుణ్యఫలన్ని దణ్డవాస్తమ్ । శరణాగతసార్థివాహ మిడేశిఖయాశేఖరి
 ణవృత్తింయతీనామ్ ” - “ భాద్రపదమాస గతి విష్ణు విమలక్షే వేఙ్కట
 మహీద్రపత్యార్థదిసభూతే । ప్రదురభివక్ష్యగతి దైత్యిరిపుష్టు హస్త కవితా
 ర్మిక మృగేన్ద్ర గురుమూర్త్యా ” ఇత్యాదిభిః, మూలమస్త్రేణచ ప్రత్య
 క్షిరిమ్పుష్పమ్మృదాయ - పురుషసూక్తి, ద్వాదశాక్షర, విష్ణుగాయత్రీ,
 పంచాపనిషత్సస్త్రేతిహా సపురాణాదిభిః, మస్త్రపుష్పంసమర్చ్య - కేశ
 వాదిద్వాదశనామభిః, మత్స్యదిదశనామభిః, అఘోత్ర సహస్రనామభిశ్చ,
 అభ్యర్చ్య - దేవ్యాదిపార్షదాస్తం, తత్తిస్త్రస్త్రేణ పుష్పమ్మృదాయ -
 ప్రణమ్య - ప్రతిదిశమ్మృ దక్షిణప్రణామపూర్వక మ్భగవతే పుష్పాజ్ఞలిస్త
 త్వా-పురతః ప్రణమ్య - శ్రుతిసుఖస్తాస్త్రైస్త్రిస్తా - స్వాత్మానన్నిత్యకి
 ఙ్కరత్వేననివేద్య - తిథైపథ్యాత్వా - యథాశక్తి మూలమస్త్రాపిత్యా-
 సర్వభోగ ప్రపూరణం శాలితణ్డలనిర్మితా మృతాస్తత్వా - “ భోగాపవర్గ
 ఫలదాః భుక్ష్మవ్యభోగాః జగద్గురో । సతామప్యసతా మేషామస్తుతే పరి
 పూర్ణితా ” ఇతి ప్రార్థ్య - ముఖవాస తామ్బూలాదీ నివ్రదాయ -

భోజ్యాసనమాసీయ - గంధాదిభిరభ్యర్చ్య - “ దేవ దేవ జగన్నాథ
 ప్రణతార్తిహరాయత । ప్రాప్యన్తు ప్రాపణే కాలేపతత్యానీత ఏషతే ।

మృష్టమేధ్యస్థిరాన్నానిభక్ష్య భోజ్యాన్యనేకశః । సమ్పన్నాని జగన్నాథ
భోజ్యాసనముపాశ్రయ” ఇతి ప్రాథ్య - ఘృతానాదజ్యుత్వా - “ఓం
నమోనారాయణాయ భోజ్యాసనం సమర్పయామి” ఇతి భోజ్యాసన
మృదాయ - మూలమస్త్రీణ పాదుకేప్రదాయ - తత్రోపవిష్టే భగవతి

*

పాద్యా చమనార్హణానిదత్వా - గుడశ్చమాక్షికం సద్విర్లభిక్షీరశ్చ
పాత్రేనిషీప్య - శోషణదాహనస్థావ నానికృత్వా - అర్ఘ్యజలేనప్రోక్ష్య -
అవనతశిరాహ్నోత్ఫుల్లనయనో హృష్టమానసోభూత్వా, మధుపర్కమ్
దాయ - ఆచమనీయస్తద్యాత్ -

యస్త్రీవ్యమృగవతే దీయతే తస్త్రీవ్యం శోషణాదిభిర్వి శోధ్యా
ర్ఘ్యజలేన సమ్ప్రోక్ష్యస్త్రీ మస్త్రీణ రక్షాజ్యుత్వా, దద్యాత్ -
తతశ్చేగాం సువర్ణం రత్నానిచ దద్యాత్ - తతః, సుసంస్కృతాన్తు
మాజ్యాఢ్యస్తధి క్షీరమధూనిచ, ఫలమూలవృక్షానాని, మోదకాంశ్చ,
అన్యాని లోకే ప్రియతమాని, శాస్త్రావిరుద్ధాని, ఆత్మనశ్చేష్టా
నిసమ్మృత్య - శోషణాదిభిర్విశోధ్య - అర్ఘ్యజలేనప్రోక్ష్య - అస్త్రీ
మస్త్రీణ రక్షాజ్యుత్వా - సురభిముద్రామ్ప్రదర్శ్య - దేవస్యపురతో
నిధాయ - కృతాంజలిస్స భయ స్తిప్తౌ, “అసత్యమశుచిన్నీచ మపరాధైక
భాజనమ్ । అల్పశక్తిమనైతస్య మనర్హస్త్యతిక్రియాస్వపి । మామ
నాదృత్యదుర్బుధిం స్వయైవకృపయావిభో । అతిప్రభూతమత్యంత భక్తిన్నీ
హోపపాదితమ్ । శుద్ధంసర్వగుణోపేతం సర్వదోషవివర్జితమ్ । స్వాసరూ
పంవిశేషేణస్వ దేవ్యోస్తుదృశజ్ఞుడైః । త్వమేవేదం హవిఃకృత్వాస్వీకురు
వ్యసురేశ్వర! పాయసాన్నజ్ఞుడాన్నశ్చముద్గాన్నం శుద్ధమోదనమ్ । దధిక్షీరా
జ్యసమ్మిశ్రే న్నానాపూప ఫలాన్వితమ్ । యతీంద్రయాముసేయాద్యైః పరా

* అర్చనా=“ కితభోదకసంయుక్తమేలాకర్పూరసం యుతమ్ । మస్త్రోష్ఠం
వాసనాయుక్తమర్హణామ్ము సమీరితమ్ । ”

ఘోషముపై రవి । నివేద్యమాననై వేద్యం స్వీకురుష్వసురేశ్వర । ” ఇతి
సమ్ప్రార్థ్య - ఘృతానాదపురస్ఫురం, అర్హిణపూర్వకం, హవిర్నివేదయేత్ -
“ అతిప్రభూత మతిప్రియతమమతిసమగ్రమత్యంతభక్తి కృతమిదంస్వీకురు ”
ఇతి ప్రణామపూర్వక మత్యంతసాధ్వసవిసయావసతః పరిషేచనోపస్తర

ణార్థదేవస్య దక్షిణమాస్తే, అర్హణామ్బుదత్వా - గ్రాసముద్రయాహ
విరాదికమ్మూలమస్త్రేణ మూర్తిమస్త్రేణచ నివేదయేత్ - మధ్యే మధ్యేపా

నీయశ్చసమర్పయేత్ - తతశ్చానుపాసతర్పణేప్రదాయ - సర్వార్థతోయేన
హస్తప్రత్యేకన, గడ్డావ, ముఖప్రత్యేకనాని సమర్ప్య-తతః, పాద్యమాచ
మనీయశ్చసమర్ప్య - ప్లోతవస్త్రేణముఖశోధనం, హస్తశోధనం , పా
దశోధనశ్చకృత్వా - గంధపుష్ప ముఖవాస తామ్బూలాని సమర్పయేత్ -

దేవ్యాదీనాం హవిర్నివేదనపక్షే భగవన్నివేది తాన్నాతిశ్చిదు
ర్ధ్వత్య హవిర్నివేదయేత్ - విష్వక్సేనాయ కిశ్చిదుర్ధ్వత్య,
అన్యత్సర్వస్త్రేణ భావిభజ్య, ఆ త్తార్థమేకం , కారిభ్య ఏకం , ఏకంస్వా
చార్య ప్రముఖేభ్యో నివేదయేత్ - అధ్యాయపంచారాప్రక్షేపకం సమ
ర్ప్య - గంధ పుష్ప తామ్బూలాని సమర్పయేత్ - పాత్రాణిసంశోధ్య -
శోషణదాహసంస్థాపనానికృత్వా - కుమ్భతోయేన పాత్రాణ్యుత్సార్య -
శోషణాదిభిర్విశోధ్య - అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయ పానీయ సర్వార్థతోయాని
పరికల్ప్య -

* మధ్యమానామికా మధ్యమపర్వణో రజ్జుషయోగోగ్రాసముద్రా.

+ అనుపానం = జమ్మిరర సమిశ్రత క్రాదీని - తర్పణం = “ అపక్వైరతి
పక్వైశ్చ నుపక్వైర్విజల పక్వైః పానీయైరిక్షుకలుషైర్నారీకేశ ఫలామ్బుభిః ।
ఏతైరపినయంత్యైస్తర్పణం సమదావృతమ్ ”

మంత్రాగ్రసమానీయ-కూర్చేనమార్జయిత్వా-గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య -
 “మంత్రాగ్రస మిదస్తుభ్యమ్మ యాదత్తమ్ ను త్తమమ్ । కూర్చేనశో
 ధితంవిష్ణో పునరాసాదయప్రభో” ఇతి ప్రార్థ్య - ఘృతానాదజ్జ్వత్వా -
 “ఓం నమో నారాయణాయ మంత్రాగ్రసాయనమః” ఇతి మంత్రాగ్రస
 మ్పూజితాయ - మూలమస్తే గ్రీణ పాదుకే ప్రదాయ - తత్రోపవిష్టే భగ
 వతి పాద్యాచమన గన్ధపుష్ప ధూపదీపాచమనా పూపఫలాచమనముఖ
 వాసతామ్బూలా నిసమర్పయేత్ -

పర్యజ్ఞా-సనమానీయ-గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య - “భగవత్పుణ్డరీకాక్ష
 కరుణామృతవారిధే । ఆసాదయ మయాదత్తమ్మర్మ జ్ఞా-సనము త్తమమ్”
 ఇతి ప్రార్థ్య-ఘృతానాదజ్జ్వత్వా-“ఓం నమో నారాయణాయ పర్యజ్ఞా-
 సనం సమర్పయామి” ఇతి పర్యజ్ఞా-సనమ్పూజితాయ - మూలమస్తే గ్రీణ
 పాదుకేప్రదాయ-తత్రోపవిష్టే భగవతి, పాద్యాచమనదత్వా-మాల్యభూ
 షణవస్తాగ్రీణ్యపనీయ - విష్వక్సేనాయదత్వా - సుఖశయనోచితం సుఖ
 స్పర్శం వాసస్తదుచితాని భూషణాని, ఉపవీతచ్ఛప్రదాయ-ఆచమనస్తత్వా-
 గన్ధపుష్ప ధూపదీప ముఖవాస తామ్బూలాది భిరభ్యర్చ్యయేత్.

“చరణమ్మవిత్తే వితతమ్మరాణమ్, యేనపూతస్త రతిదు
 ప్రకృతాని, తేనప్రవిత్రేణ శుద్ధేనపూతాః, అపిపాచ్ఛన మరాతిస్తరేమ,
 హోకస్త్యద్వార మర్చిమత్తవిత్రమ్, జ్యోతిష్కద్భాజమానమ్మహాస్వత్,
 అమృతస్యధారాబహుధాదోహమానమ్, చరణన్నోలోకే సుధితాస్త
 ధాతు”

“తద్విష్ణోః పరమమ్మదగ్ంసదాపశ్యన్తిస్తూరయః, దివీప్రచక్షురా
 తతమ్, తద్విప్రానాం విప్రస్యహోజాన్మవాగ్ం ప్రస్థమిన్ధతే, విష్ణోర్యత్పరమ

మృదమ్” - “పర్యస్త్యా అనస్తరాయాయ సర్వస్తామోతిరాత్ర ఉత్త
మమహర్భవతి సర్వస్యావైస్య సర్వస్య జ్యైస్యసర్వమేవతే నాహ్నతి సర్వ
జ్ఞాయతి” ఇతి సృత్తగీత నాద్యాదిభి సుహనీరాజనం సమర్ప్య -

“ శి త్తంశిరుకాలేవన్దునై చ్చేవిత్తు,
ఉక్షపాత్తామరై యడియే పోత్తుంపారుళోకేళాయ్,
పెత్తంమేయత్తుణ్ణం కుల త్తిల్ పిఱందు,
నీకు త్తేవలెక్కలై కొళ్ళామల్ పోగోదు,
ఇత్తైప్పరై కొళ్ళానన్ను కాణ్ గోవిన్దా,
ఎత్తైక్కు మెత్తేళ్ పిఱవిక్కుం,
ఉన్దన్నోడున్దోమే యావోమునక్కేనామాట్ చెయ్ వోం,
మత్తైన్ద కామక్కళ్ మా త్తేలోరెంబావాయ్ ”
“ వక్కక్కడల్ కడైన్ద మాదవనై కేళవనై,
తిక్కళ్ తిరుముగత్తుచ్చే యిత్తై యార్ శెర్ రిత్తంజి,
అక్కప్పరై గొణ్ణవాత్తై అణిపుదునై ,
వైప్పక్క మల త్తైర్ శెరియల్ పట్టర్ పిరాన్ కోదై శోన్న,
శక్క త్తమిళ్ మాళై ముప్పదుం తప్పామే,
ఇగ్గేప్పరిశురై ప్పారీ రిరండు మాల్వరై త్తోళ్,
శెక్కణ్ తిరుముగత్తుచ్చెల్వత్తిరుమాలాల్,
ఎఱుంత్తిరువరుళ్ పెత్తిర్ బురువ రెంబావాయ్ ”

“ పల్లాణ్ణు పల్లాణ్ణు పల్లాయరత్తాణ్ణు, పల్కోడినూతాయరం
మల్లాత్తిత్తోళ్ మణివణ్ణావున్, శెవ్వుడిశెవ్వితిరుకాళ్ళు-

అడియోమోడుం నిన్నోడుం పిరివిన్దియాయరం పల్లాణ్ణు, వడి
వాయ్ నిన్ వలమూర్చినిల్ వాళ్ గిస్తమక్క్కేయుంపల్లాణ్ణు, వడివార్ శోదివల

తుత్తైయుం శుడరాఁయుంపల్లాణ్ణు, పడైబోర్బుక్కుముఁజ్జుమప్పాంచ
శన్నియముం పల్లాణ్ణే”- ఇత్యాదిభీః, శ్రుతిసుప్రసిద్ధైః స్తుతిత్వా-“భగ
వన్న స్త్రీమూర్తేః స్వపదమాసాదయ” ఇతి ప్రార్థ్య - “దేవస్వామిన్
జగన్నాథ శ్రియాభూమ్యాచసీళయా । జగద్రక్షణజాగర్యాం యోగనిద్రా
ముపాకురు ” ఇతి చప్రార్థ్య -

“ భగవానేవస్య నియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి స్వశేషతైకర
సేనాసేనాత్తనాస్వకీయైశ్చ దేహేన్ద్రియాంతః కరణైస్త్వకీయ కల్యాణ
తమద్రవ్యమయానాపచారిక సాంస్కర్మికాభ్యవహరికాది సమస్తభోగాన
తిప్రభూతానతిప్రియతమానతి సహగ్రానత్యంత భక్తికృతానభిలషణి
పరిజనపరిచ్ఛదాన్వితాయస్వస్తి స్వప్రీతయే స్వయమేన ప్రతిపాదితవాన్ ” ఇత్యను
సన్ధాయ -

“ భగవత్ విష్వక్సేనారాధనాయ మామనుజానీహి ” ఇతి భగ
వన్తమనుజ్ఞాప్య- భగవద్యాగావ శిష్టైర్జగత్సర్వైశ్చేననుభవ్యైః - పూర్వో
ద్భృతంపా విశ్చదత్వా - తదర్చనమృరిసమాప్య - తదన్నం, తత్పరిచారకే
భ్యోవివేద్యజలే ప్రక్షిపేత్ - యద్వాతదమచరో భూత్వాస్వయముక్తిశ్చేత -
“ మనోబుద్ధ్యభిమానేన సహస్యస్యధరాతలే । కూర్మవచ్చతురఃపాదాన్
శిరస్తైః స్థిరైః పశ్చమమ్ । ప్రవక్ష్యేఃసమేతేన హ్యేవమూర్ఖతేనసర్వదా ।
అప్రాక్షేనప్రణామేనహ్యుపవిశ్యాగ్రతోవిభోః ” ఇత్యుక్తాప్రాక్షేన ప్రణమ్య -
ఇజ్జామధ్యే సమ్భావిత బుద్ధిపూర్వాపచారాన్గవై కల్యాది పరిహారార్థం
శరణముపగచ్ఛేత్ -

* “ సత్యజ్ఞానావస్తా నన్తస్త్వయాపామల వత్సలస్వామి స్ఫులిలమలభసర్వజ్ఞ
సర్వజ్ఞే పరమకారుణిక కృతజ్ఞ స్థిరపరిపూర్ణ పరమోదారశుద్ధసత్యమయ దివ్య
మణిగ విగ్రహోపేత శ్రీసున్నారాయణాత్మనాకి ఇహనోహమిత స్తద్విదానుమా

తతోర్ఘ్యజలమ్ప్రిదాయ - “అనుయాగాది కళ్ళుచిక్కిరన్నావ్వి
 కంవిధిమ్ | దత్తానుజ్ఞః పరేణాపిగమనా యాత్మనోబహిః | నిగ్గన్తుకామో
 నిక్షిప్య దేవన్ద్రావారికాదిషు | సభయస్సనుతాపశ్చ చణ్డాదీన్ద్రావరాల
 కాన్ | కుముదాదీజ్ఞశాంశ్చ చక్రాదీన్ద్రాయథాన్యపి | గర్భుడశ్చపిశే
 షీణ శేషంశేషాశనస్తథాప్రణమ్య ధారయేద్దేవంస స్నేహదరసాధ్వ
 సమ్ || నిక్షిప్తజ్వలనమివన్యస్య స్త్రివమహానిధిమ్ | నిధిత్సస్త్రివ చక్షుస్సన్వి
 మర్పయన్త్రివకల్పకమ్ | సర్వేభవస్త సుగణాసున్నద్ధా సుర్వదిక్షపి |
 సావధానాశ్చత్విష్టన్తు నిక్షిపామిభవత్స్వహమ్ | మమనాథమ్ మగురుమ్వి
 తరమ్మాతరశ్చమే | హరింశ్రియమ్భువశ్చాపితాన్పాలయతసర్వతః | యథా
 నిక్షిప్తరూపమ్మే సన్దర్శయతసర్వదా | భవతశ్శరణంలభ్యైవ వ్రజామిగతసా
 ధ్వసః | ఇతి విజ్ఞాప్యతాన్ పశ్చాత్పాత్రి యేతహరిక్లేరా | నన దేవత్వమే
 వైక స్సస్థావరచరజ్జగత్ | బ్రహ్మాదిస్థావరాస్తశ్చ పరిపాసిభిభర్షిచ |
 సంహరిష్యసిచాప్యస్తే రూపైస్తైస్తైర్వభేషిత్తైః | కేనత్వమ్పాల్యసేదేవ
 కేనవాత్సం విహన్యసే | అతస్తైవమేవత్వాన్ద్రవ్యై చణ్డాదీన్పాలకానపి |
 మాశ్చమామికమప్యే తత్సర్వజ్ఞప్రహమశేషతః | పాలయిత్వా స్వసజ్జల
 మాత్రేణ మధుసూదన | త్వమ్మయాత్వయి నిక్షిప్తం విశ్వస్తినార్థికల్ప
 కమ్ | ఆగతాయయథాకాలం సర్వమేదాతుమ్హసి ” ఇతి
 విజ్ఞాపయేత్ -

అమేవకరిష్యే, త్వత్పాత్రికూల్యన్నకరిష్యే-మమచ, ఇజ్ఞామధ్యే సమాపిత
 బుద్ధిపూర్వ కాపచారాబ్రవే కల్యాణిపరిహర రూపరక్షాయాన్తాన్ విహకల్ప
 కోటి సహస్రేణాపి సాధనన్నాసి - త్వమోపాయాన్త రిస్తానేసిత్యై, ఏత
 ద్రక్షాబ్జరిష్య సీతిసుద్ధిధమధ్యవస్యామి - త్వమేవైత ద్రక్షాబ్జురు - దేహే
 ద్వియాది విలక్షణోహమ్ముదీయత్వే నాభిమతశ్చ వస్తుసర్వస్యామినే శ్రీమతే
 నారాయణాయతుభ్యమేవ నమమ-ఏతద్రక్షాభర ఉక్తగుణ విశిష్టాయతుభ్య
 మేవనమమ - ఏతద్రక్షాఫలమపితుభ్య మేవనమమ ”

“సర్వదేశదశాకాలేష్వ వ్యాహతపరాక్రమా । రామానుజార్య
దివ్యాజ్ఞావర్ధతామభివర్ధతామ్ । రామానుజార్య దివ్యాజ్ఞా ప్రతివాసర
ముజ్వలా । దిగన్తవ్యాపినీ భూయాత్సహిలోకహితైషిణీ । శ్రీమత్ శ్రీరజ్జ
శ్రియమనుషద్రవామనుదినం సంవర్ధయ । శ్రీమత్ శ్రీరజ్జ శ్రియమనుషద్ర
వామనుదినం సంవర్ధయ । సమోరామానుజార్యాయ వేదాంతార్థ
ప్రదాయినే । ఆత్మేయపద్మనాభార్య సుతాయగుణశాలినే । రామా
నుజదయాపాత్రంజ్ఞాననై రాగ్యభూషణమ్ । శ్రీమద్వేంకటనాథార్యం వందే
వేదాంతదేశికమ్ ॥ -

వాఙ్మయిరామానుశప్పిల్లై మాతకవల్ వాఙ్మం, అణినికమాన్త
గురు, వాఙ్మయవన్ మాఱన్ మత్తెయుమిరా మానుశన్ పాషియముంతే
రుంబడియై క్కుం శీర్ -

వంజప్పలశమయం మాత్తవందోన్ వాఙ్మయే,
మన్నుపుగల్ పూదూరాన్ మనముహప్పోన్ వాఙ్మయే
కంజ త్తిరుమంనై యు హక్కవందోన్ వాఙ్మయే,
కలియనురై కుడికొండ కరుత్తుడై యోన్ వాఙ్మయే,
శెంజొల్ త్తిరుగల్ మత్తెగల్ తెళిందురై ప్పోన్ వాఙ్మయే,
తిరుమలై మాత్తిరుమణియాయ్ శిఱక్కవందోన్ వాఙ్మయే,
తంజప్పరకదియై త్తందరుళ్వోన్ వాఙ్మయే,
శెందమిల్ త్తూప్పల్ తిరువేంగడవన్ వాఙ్మయే,

నానిలముంతాన్ వాఙ్మ నాన్ మరై గల్ తాంవాఙ్మ
మానకరిల్ మాఱన్ మత్తెవాఙ్మ,
ఞానియర్ గల్ శెన్నియణిశేర్,

తూప్పల్ వేదాన్త దేశికనే ఇన్న మొరు నూరుత్తాణ్ణరుమ్ ॥—వాఙ్మయణి
తూప్పల్ వరునికమాన్తాశిరియన్, వాఙ్మయవన్నాదారవిన్దముమల్ వాఙ్మ
యవన్ కోదిలాత్తాల్ మలరై కొణ్ణాడికొణ్ణిరుక్కుం, తీదిలానల్ల ర్ శిరల్ -

శ్రీమల్లక్షణయోగీంద్రసిద్ధాంతవిజయధ్వజమ్ । విశ్వామిత్రకలా
 ద్భూతం వరదార్యమహమ్భజే ॥ సర్వతంత్రస్వతంత్రీయ సిఘ్నయకవివా
 దినామ్ । వేదాంతాచార్య వర్యాయ వేఙ్కటేశాయమద్భజమ్ ॥ నభస్య
 మాసి శ్రోణాయా మవతీర్ణాయసూరయే । విశ్వామిత్రాస్వయాయాస్తు
 వేఙ్కటేశాయమద్భజమ్ ॥ పితాయస్యానస్తసూరిః పుణ్డరీకాక్షయజ్ఞనః ।
 పాత్రోయస్త నయస్తాతా రమ్భాయూస్తస్య మద్భజమ్ ॥ వేఙ్కటేశా
 వతారోయస్త ధ్వజాంశోధవాభవేత్ । యతీంద్రాంశోధవేత్యేవం విత
 ర్కాయాస్తు మద్భజమ్ ॥ శ్రీభాష్యకారపథాన మాత్మనాదర్శితమృనః ।
 ఉద్ధృతమాగతోనూన మిత్యుక్తాయాస్తుమద్భజమ్ ॥ యోబాల్యేవరదార్య
 స్య ప్రాచార్యస్యపరాన్దయామ్ । అవాప్యవృద్ధిజమితస్తైస్త్వయోగ్యాయ
 మద్భజమ్ ॥ రామానుజార్యాదాత్రేయాన్తాతు లాత్పకలాఃకలాః । అవాప
 వింశత్యభేయస్తస్తై ప్రాజ్ఞాయమద్భజమ్॥శ్రుతప్రకాశికాభూమాయేనాదా
 పరిరక్షితా । ప్రవర్తితాచ పాత్రేషుతస్తై శ్రేష్ఠాయమద్భజమ్ ॥ సాంస్కృ
 తీభిర్వామిషీభిర్భవీభిః కృతీభిర్భినాన్ । యస్సముజ్జీవయా మాసతస్తై
 సేవ్యాయమద్భజమ్ ॥ యఃఖ్యాతి లాభపూజాసు విముఖోవైష్ణవేజనే ।
 క్రయణీయదశామ్ప్రీప్తస్తైస్త్వభవ్యాయమద్భజమ్ ॥ యస్తాదేవమయా
 సర్వం శాస్త్రీమగ్రాహినాన్యతః । తస్తైవేఙ్కటనాథాయ మమనా
 థాయమద్భజమ్ ॥ పిత్రేబ్రహ్మోపదేష్టే మేగురవేదైవతాయచ । ప్రాప్త్యా
 యప్రాపకాయాస్తు వేఙ్కటేశాయ మద్భజమ్ ॥ యఃకృతంవరదార్యేణ
 వేదాంతాచార్య మద్భజమ్ । ఆశాస్తేను దినంసోపి భవేన్న్యభభాజనమ్ ॥
 భాద్రపదమాసగత విష్ణువిమలత్నై వేఙ్కటమహీధ్ర పతితీర్థదినభూతే
 ప్రాదురభవజ్జగతి దైత్యరిపు ఘట్టహస్త కవితార్కిక మృగేంద్ర గురు
 మూర్త్యై ॥ సశభ్రచక్రలాఙ్ఘన సుదూర్ధ్వపుష్ప మద్భతసుకణ్ఠలగ్న సత్తు
 శస్యనర్హ పద్మమాలికః । సితాస్తరీయ సూత్తరీయ యజ్ఞసూత్ర శోభితో
 మమావీరస్తు మానసేగురుస్స వేఙ్కటేశ్వరః॥ అనస్తసూరిసూనవేభినస్య

మానవైభవాద్విగస్తవాది హంసజైత్రకాళమేఘ దేశికాత్ । ఉపాత్త
సర్వశాసనాయ హస్తవర్షవింశతౌ ఘనః పునర్నమస్త్రియాస్తువేంజు-తేశ
సూరయే ॥ కయేనతతజ్జరుణా జలధిజ్జరుణా విషయజ్జమలాధి
పతేః । కలివైరిశతారివచోరసి కజ్జ-వితార్కిక కేశరి సూరిగురుమ్ ॥
కవితార్కిక కళభవ్రజకబళీకృతి సిహ్వాజ్జమలాపతి కరుణారస పరివర్ధిత
బోధమ్ । యతినాయక పద పజ్జ-జయుగళీపరతస్త్రమ్భజ మానసబుధ
వేంజు-టపతి దేశికమంశమ్ ॥ గురూవాదిహంసామ్బుదాచార్యశిష్యేజనా
భక్తిహీనాయతీన్ద్రాగ్రియాస్త్రియతీన్ద్రాగ్రియావిష్ణు కారుణ్యదూరాః
కుతోముక్తివార్తాహి తాదృగ్విధానామ్ ॥ వేదేనభూతభేదేమునిజన
వచనేప్రాప్త నిత్యావమానేనజ్జీర్ణే సర్వవర్ణే సతితదనుగుణే సిష్టమా
ణేపురాణే । మాయావాదేనమాదేక లికలుషవశాచ్ఛాన్య వాదేవివాదే
ధర్మత్రాణాయయో భూత్యజయతుభగవాన్ విష్ణుః పుణ్యవతారః ॥ ఆశా
మతజ్జగణానవిషయే వేగాన్నాదేయతిక్రీతి భృతః ప్రసభస్మిరున్ధర్ ॥
కార్యకథాహ వకుతూహలిభిః పరేషాజ్జర్ణేన ఏషకవితార్కిక సిహ్వా
నాదః ॥ కవితార్కికసింహయకల్యాణ గుణశాలినే । శ్రీమతేవేంజు-తేశాయ
వేదాస్త గురవేనమః ॥”

అచమ్య—తీర్థాదికం స్వీకుర్యాత్ - గన్ధాదికమిభృయాత్ .

ధనుర్తానేతు బ్రాహ్మముహూర్తే భగవదారాధనఙ్కుర్యాత్ -
తదనంతరమేవ సన్ధ్యావందనఙ్కుర్యాత్ .

వై శ్వ దే వ క్ర మః

పాదాబ్రతాశ్చ - ద్విరాచమ్య - త్రిప్రాణానాయమ్య - “శ్రీభగవదాక్షయ భగవత్ప్రీత్యర్థం, ప్రాతరైవైశ్వదేవమన్నేన అద్భిర్నా కరిష్యే” ఇతిసంకల్ప్య - “కృతశ్చకరిష్యామి భగవన్నిత్యేన భగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావిభూతి చాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవ పాదారవిష్టార్చనేన ప్రాతరైవైశ్వదేవేన భగవత్కృణా భగవంతం వాసుదేవ మర్చయిష్యామి” ఇతిసంకల్ప్య - “భగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ భగవతస్తేజసాభగవతః కర్మణాభగవతః కర్తృకరిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య” ఇతి బలమన్త్య మనుసంధాయ - “భగవానేవస్య నియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి స్వశేషజైకరసేన మయాస్వక్ష్యేషోపకరణై స్సాంస్కారాథనైక ప్రయోజనాయ పరమపురుష సుర్వశేషీస్వశేష భూతమిదమ్ప్రీతరైవైశ్వదేవాఖ్యజ్ఞాన్వస్తై స్వప్రీతయేస్వయవేవకారయతి” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞాత్వా - ఔపాసనాగ్నిం విచిన్నాగ్ని శ్చేత్పచనాగ్ని మ్ప్రీతిష్ఠాప్య - తత్ప్రకారః - ధృశ్యేలజ్ఞాన్పయిత్యా - ప్రాచీపూర్వ ముదక్కిగ్ధ స్తఃకిణారమ్భ మాలిఖేత్ - అధోదీచీః పురస్కగ్ధ మ్మశ్చిమారమ్భమాలిఖేత్ - అవాక్కరోఽభ్యుక్ష్య-త్యం పై ర్యత్యాన్నిరస్య-అపడపన్పృశ్య-“భూర్భువస్సువరోమ్” ఇతి, అగ్నిమ్ప్రీతిష్ఠాప్య - ఉభృజ్యతేఽనోక్షణ తోయశేషమ్పాక్రిక్తోయ మన్యన్నిదధాత్యుదగ్ధాయథా బహిస్సాన్యచ్ఛపిన్తరాణామ్-ఆత్మనః పురతోదర్భాన్ సంస్తీర్య-తదుపరివారి పాత్రన్నిధాయ-జలమ్పూరయిత్యా-భార్యాదిః పాకకృజ్ఞనో వైశ్వదేవాగ్ధం స్థాపిత మన్నమాదాయ-“భూతమ్” ఇత్యుక్తాయ జమానాయదద్యాత్ - “తత్సుభూతం విరాడన్నస్తన్దాతయి” ఇత్యుచ్చరన్ జమానో గృహీత్వా - అగ్నావధిశ్రి

త్య - వామభాగే నిక్షిప్త - ప్రోక్ష్య - దక్షిణోత్తర తయాద్వేధా విభజ్య-
ఉత్తరభాగ మ్పూర్వ పశ్చిమ తయాత్రేధా విభజ్య-దక్షిణభాగ మ్పూర్వ
పశ్చిమ తయాన్యూనాధికత్వేన ద్వేధా విభజ్య - “ఓం అదితేను మన్య
స్వ - ఓం అనుమతేను మన్యస్వ - ఓం సరస్వతేను మన్యస్వ - దేవసవితః
ప్రసువ” ఇత్యగ్నిమ్పరిషిచ్య - అగ్నా వేకాం సమిధస్సర్పం వాప్రక్షిప్త్య -
దక్షిణభాగే పూర్వభాగాదామలక ప్రమాణమన్నం సంపాతాజ్ఞులినా
దాయ - హవిఃపాత్రం వామహస్తేన స్పృశేత్, ఉత్తరాన పాణినా, అజ్ఞు
స్థాగ్రేణ హవిర్నిష్పీడ్య,

“ఓం అగ్నయేస్వాహా” ఇతిహుత్వా “అగ్నయ ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా-

“ఓం విశ్వేభ్యోదేవేస్సస్వాహా” ఇతిహుత్వా “విశ్వేభ్యోదేవేభ్య ఇద
న్నమమ” ఇత్యుక్త్వా,

“ఓం ధ్రువాయభూమాయస్వాహా” ఇతిహుత్వా “ధ్రువాయభూమాయే
దన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా,

“ఓం ధ్రువక్షితయేస్వాహా” ఇతిహుత్వా “ధ్రువక్షితయ ఇదన్నమమ”
ఇత్యుక్త్వా,

“ఓం అచ్యుతక్షితయేస్వాహా” ఇతిహుత్వా “అచ్యుతక్షితయ ఇదన్నమమ”
ఇత్యుక్త్వా,

“ఓం అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా” ఇతిపూర్వా హుత్యసంయుతం, అగ్నా,
ఈశాన్యాం, జుహుయాత్ “అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదన్నమమ”
ఇత్యుక్త్వా,

దర్శన్మృగీప్య - “ఓం అదితేన్వమగ్ంస్థాః - అనుమతేన్వమగ్ం
స్థాః - సరస్వతేన్వమగ్ంస్థాః - దేవసవితఃప్రాసావీ” ఇతిపరిషేచయేత్.

బ లి హ రణ క్ర మః.

శ్రోత్రాచమనజుత్వా - ప్రాణానాయమ్య - “శ్రీభగవదాజ్ఞయా
శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం, బలిహరణమన్నేన (అద్భిర్వా కరిష్యే” ఇతిస
జు-ల్ప్య - దక్షిణ భాగద్వయ మన్నమేకీకృత్య - అగ్నేః పశ్చాద్భామి
మద్భిస్సస్మృజ్య - వ్యాహృతిభిః ప్రోక్ష్య -

“ఓం ధర్మాయస్వాహా” ఇతి దత్వా - “ధర్మాయేదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా-
తదుత్తరతః,

“ఓం అధర్మాయస్వాహా” ఇతి దత్వా - “అధర్మాయేదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా-
ఉభయమృషిచ్య -

ధర్మబలేః పశ్చిమాదారభ్య, అద్భిస్సస్మృజ్య - ప్రోక్ష్యః-

“ఓం అద్యస్వాహా” ఇతి దత్వా - “అద్య ఇదన్నమమ”
ఇత్యుక్త్వా - పరిషిచ్య -

తత్సూర్వతః, అద్భిస్సస్మృజ్య, ప్రోక్ష్య -

“ఓం ఓషధి తనస్సతిభ్య స్వాహా” ఇతి దత్వా - “ఓషధివనస్స
తిభ్య ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా -

తత్సూర్వతః, అద్భిస్సస్మృజ్య, ప్రోక్ష్య -

“ఓం రక్షోదేవ జనేభ్యస్వాహా” ఇతి దత్వా - “రక్షోదేవజనేభ్య
ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా-ఉభయమృషిచ్య -

అధర్మబలేరు త్తరతః, పశ్చిమాదారభ్య తత్తనలమద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ-ప్రోక్ష్య-
“ఓం గృహ్యభ్యస్సాన్వహ” ఇతి దత్వా - “గృహ్యభ్య ఇదన్నమమ”

ఇత్యుక్త్వా -

తత్పురతః, అద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ - ప్రోక్ష్య -

“ఓం అవసానేభ్యస్సాన్వహ” ఇతి దత్వా - “అవసానేభ్య ఇదన్నమమ”

ఇత్యుక్త్వా -

తత్పురతః, అద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ - ప్రోక్ష్య -

“ఓం అవసాన పతిభ్యస్సాన్వహ” ఇతి దత్వా - “అవసాన పతిభ్య
ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా -

తత్పురతః, అద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ - ప్రోక్ష్య -

“ఓం సర్వభూతేభ్యస్సాన్వహ” ఇతి దత్వా - “సర్వభూతేభ్య ఇదన్న
మమ” ఇత్యుక్త్వా - చతుర్థామేకమ్మ రిషేచనజ్ఞాత్వా -

అధర్మబలేః పశ్చిమాదారభ్య, అబ్బలేరు త్తరతః, అద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ-
ప్రోక్ష్య -

“ఓం కామాయస్సాన్వహ” ఇతి దత్వా “కామాయేదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా-
పరిషిచ్య -

తత్పురతః, అద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ - ప్రోక్ష్య ..

“ఓం అస్తరితాయస్సాన్వహ” ఇతి దత్వా - “అస్తరితాయేదన్నమమ”
ఇత్యుక్త్వా-పరిషిచ్య -

తత్పురతః, అద్భిస్సమ్మ ఎజ్జ - ప్రోక్ష్య -

“ఓం యదేజ్జి జగతియచ్చ చేప్పతి నామ్నా భాగోయన్నామ్నే స్సాన్వహ”

ఇతి దత్వా - “నామ్న ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా - పరిపే.చ
యేత్ -

ఏవస్తతాఃద్వా దశబలయః పూర్వాద్వా పశ్చిమాద్వా ఉత్తిరాద్వా
దక్షిణాద్వా యథాఋజువో భవేయుః తథాకల్పసీయాః -

ద్వాదశ బలిభ్యోదక్షిణతః, పశ్చిమాదారభ్య, ప్రాగవధి, దీర్ఘం,
అద్భిస్సుష్టు, ఏజ్య - ప్రోక్ష్య - పశ్చిమాదారభ్య,

“ ఓం ప్ర ప్రక్షివ్యైస్సాహ ” ఇతి దత్వా “ పృథివ్యా ఇదన్నమమ ”
ఇత్యుక్త్వా-

“ ఓం అన్తరితాయస్సాహ ” ,, “ అన్తరితాయేదన్నమమ ” ,,

“ ఓం దివేస్సాహ ” ,, “ దివ ఇదన్నమమ ” ,,

“ ఓం సూర్యాయస్సాహ ” ,, “ సూర్యాయేదన్నమమ ” ,,

“ ఓం చంద్రమసేస్సాహ ” ,, “ చంద్రమస ఇదన్నమమ ” ,,

“ ఓం నక్షత్రేభ్యస్సాహ ” ,, “ నక్షత్రేభ్య ఇదన్నమమ ” ,,

“ ఓం ఇంద్రాయస్సాహ ” ,, “ ఇంద్రాయేదన్నమమ ” ,,

“ ఓం బృహస్పతయేస్సాహ ” ,, “ బృహస్పతయ ఇదన్నమమ ” ,,

“ ఓం ప్రజాపతయేస్సాహ ” ,, “ ప్రజాపతయ ఇదన్నమమ ” ,,

“ ఓం బ్రహ్మణేస్సాహ ” ,, “ బ్రహ్మణ ఇదన్నమమ ” ,,

స ర్వేపామేక మ్పరిపే.చనమ్.

పృథివ్యాదిషు దశబలిషు, ఆదిత్య, అబ్బలిపర్యస్తశ్చ తుష్టయం,

మధ్యేధర్మ బలిపర్యంతశ్చ తుప్తయం, తత్పురతో బలిద్వయశ్చ కుర్యాత్ -
 *
 అయమేవవ్య జనాకారః.

ఏ త ద్ద క్షీణ తః.

ప్రాచీనావీతి - భూమిమద్భిస్సమ్మృజ్య - ప్రోక్ష్య -
 “ఓం స్వధాపితృభ్యః” ఇతి పితృ త్థక్తేనబలిన్దత్వా - “పితృభ్య ఇదన్న
 మమ” ఇత్యుక్త్వా - అప్రదక్షిణమ్పరిషేచ్య -
 ఉపవీతి - తదుత్తరతః, భూమిమద్భిస్సమ్మృజ్య - ప్రోక్ష్య -
 “ఓం నమోఽరుద్రాయ పశుపతయేస్వాహా” ఇతి దత్వా - “రుద్రాయ
 పశుపతయ ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా -
 అపఉపస్పృశ్య - పరిషేచ్య -

అవశిష్టాన్నేముష్టిత్రయమ్పూత్రాంతరే గృహీత్వా - బహిర్గత్వా-
 అద్భిర్భూమిం సమ్మృజ్య - ప్రోక్ష్య -

“యేభూతాః స్రుచరస్తి దినాబలిః చ్ఛన్తోవితుదన్యః ప్రేమ్యః,
 తేభ్యోబలిముష్టి కామోహరాః మముపుష్టిముష్టి పతిర్దధాతుస్వాహా”
 ఇతి దత్వా - “దినాచరేభ్యో భూతేభ్య ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా -
 పరిషేచ్య-తత్పురతః,

†

“వస్త్రవాగుణవాయవ్యా సౌమ్యాయామ్యాశ్చ వైర్వతాః । వాయసాః

* ధ్వజాకార, నరాకార, నల్మీకాకార, చక్రాకార, వ్యజనాకార ప్రభృతయో
 బహవోవైశ్వ దేవాకారా ధర్మశాస్త్రేద్భిశ్చతే - తేషుచక్రాకార వ్యజనా
 కారావేష, అకామానాంవిహితా - తయోరాకార యోర్బలీస్స రిషేచనా
 నిచయధామర్యా త్తత్ప్రకారావైశ్వ దేవప్రసరణాస్తే పృథక్పృథక్ భక్షిక్షిప్త
 యోచ్చిత యోర్దగ్రిష్టవ్యాః.

† సమ్ప్రదాయే సలిదద్యాత్.

ప్రతిగృహ్లాన్తు బలిమ్భూమా మయార్పితమ్ ” ఇతి దత్వా - “వాయు సేభ్య ఇదన్నమమ ” ఇత్యుక్త్వా -

పరిషిచ్య - తత్పురతః,

*

“యాశ్వానాశ్యా మశబళౌ వై వస్వత కులోద్భవౌ । తాభ్యామ్మ లిమ్మృదాస్యా మిస్యాతామేతా వహింసకా ” ఇతి దత్వా - “శ్వభ్యామి దన్నమమ ” ఇత్యుక్త్వా -

పరిషిచ్య - పాదౌప్రతాళ్య - ఆచమ్య -

భార్యాదినా ధర్మాదిద్వా వింశతిబలీకౌ అన్యత్రాపనీయ - పితృబ లిం రుద్రబలింబహిః ప్రక్షిప్య - అగ్ని సమీపమాగత్య -

ప్రాణానాయమ్య-“శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం, అగ్రదానఙ్కరిష్యే ” ఇతి సఙ్కల్ప్య-

అగ్నేరుత్తరతః భూమిమద్భి సుమ్మృజ్య - ప్రోక్ష్య -

అన్నస్య, ఉత్తరభాగత్రయే పూర్వభాగే, అన్నముష్టిమూదాయ -

“అకామోప హతాయశ్రోత్రి యాయాగ్రదామి ” ఇతి భూమా నిధాయ -

“అకామోప హతాయశ్రోత్రి యా యేదన్నమమ ” ఇత్యుక్త్వా-
పరిషేచయేత్.

పంచమ హయజ్ఞ క్రమః.

శ్రోత్రాచమనఙ్కృత్వా-ప్రాణానాయమ్య-“శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం, దేవయజ్ఞేనయజ్ఞే ” ఇతి సఙ్కల్ప్య-“విద్యుదసి విద్యమే

* సమ్మృదామే సతిదత్వాత్.

పాప్తాన మృతాత్సత్యముపైమి” ఇతి దక్షిణకరతలేన, అపడుపస్పృశ్య
 వామకరతలం సమ్మృజ్య - “ఓం అదితేను మన్యస్వ - ఓం అనుమతేను
 మన్యస్వ - ఓం సరస్వతేను మన్యస్వ - దేవసవితః ప్రసువ” ఇత్యగ్నిష్వరి
 పిచ్య - అగ్నా దర్భమ్ప్రిషీప్య - ఉత్తరభాగద్వయే పశ్చిమభాగాన్
 విర్గప్రిత్యా - “ఓం దేవేన్యస్సాన్వహ” ఇత్యగ్నా హుత్వా - “దేవేభ్య
 ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా - దర్భమ్ప్రిషీప్య - “ఓం అదితేన్వమగ్ంస్థాః -
 అనుమతేన్వ మగ్ంస్థాః - సరస్వతేన్వ మగ్ంస్థాః - దేవసవితః ప్రాసావీః”
 ఇతి పునఃపరిపిచ్య - “వృష్టిరసి వృశ్చమేపాప్తాన మృతాత్సత్యము పా
 గామ్” ఇతి దక్షిణ కరతలేన అపడుపస్పృశ్య - వామకరతలం
 సమ్మృజ్య -

శ్రోత్రాచ మనఃకృత్వా-ప్రాచీనావీతీ- “శ్రీభగవదాజ్ఞాయా శ్రీమన్నా
 రాయణ ప్రీత్యర్థం, పితృయజ్ఞేనయజ్ఞే” - ఇతి సజ్జ-ల్ప్య - “విద్యదపి
 విద్యమేపాప్తాన మృతాత్సత్యముపైమి” ఇతి దక్షిణ కరతలేన అపడుప
 స్పృశ్య, వామకరతలం సమ్మృజ్య-అగ్నేర్దక్షిణతో భూమిమద్భిస్సమ్మృ
 జ్య - ప్రోక్త్య - దేవయజ్ఞ శేషాన్ధి విర్గప్రిత్యా - “ఓం పితృభ్యస్తస్విధా
 నమసు-రోమి” ఇతి పితృతీర్థేన బలిన్నిధాయ - “పితృభ్య ఇదన్నమమ”
 ఇత్యుక్త్వా - అప్రదక్షిణమ్పరిపిచ్య - “వృష్టిరసి వృశ్చమేపాప్తానమృ
 తాత్సత్యము పాగామ్” ఇతి దక్షిణకరతలేన, అపడుపస్పృశ్య, వామకర
 తలం సమ్మృజ్య - ఉపవీతీ -

శ్రోత్రాచమనజ్ఞత్వా - ప్రాణానాయమ్య - “శ్రీభగవదాజ్ఞయా
శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం, భూతయజ్ఞేనయజ్ఞే” ఇతి సజ్జల్ప్య -
విద్యుదసి విద్యమే వాప్తావ మృతాత్సత్యము పైమి” ఇతి దక్షిణకరతలేన,
అపడవస్పృశ్య, వామకరతలం సమ్మృజ్య - అగ్రదానాత్పశ్చిమభాగే
అద్భిసమ్మృజ్య - ద్రోక్ష్య - దేవపితృయజ్ఞశిష్టం హవిర్గ్రహీత్వా - “ఓం
భూతేభ్యోబలిగ్ం హరామి” ఇతి దేవతీర్థేన భూతబలిన్దత్వా - “భూ
తేభ్య ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా - పరిషిచ్య - “వృష్టిరసి వృశ్చమే వాప్తా
వమృతాత్సత్యము పాగామ్” ఇతి దక్షిణకరతలేన, అపడవస్పృశ్య,
వామకరతలం సమ్మృజ్య -

శ్రోత్రాచమనజ్ఞత్వా - ప్రాణానాయమ్య “శ్రీభగవదాజ్ఞయా
శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం, మనుష్యయజ్ఞేనయజ్ఞే” ఇతి సజ్జల్ప్య -
“విద్యుదసి విద్యమే వాప్తావ మృతాత్సత్యము పైమి” ఇతి దక్షిణకరత
లేన, అపడవస్పృశ్య, వామకరతలం సమ్మృజ్య - మధ్యమభాగా దగ్రదా
నాన్నద్వి గుణ్య హీత్వా - అగ్రభూతబల్యోర్మధ్యే “మనుష్యేభ్యన్నద్ద
దామిహంతా” ఇతి దేవతీర్థేన భూమాబలిన్నిధాయ - “మనుష్యేభ్య
ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా - పరిషిచ్య - “వృష్టిరసి వృశ్చమే వాప్తావమృ
తాత్సత్యము పాగామ్” ఇతి దక్షిణకరతలేన, అపడవస్పృశ్య, వామకర
తలం సమ్మృజ్య -

శ్రోత్రాచమనజ్ఞత్వా - “ఓం శ్రీవిష్ణవేస్వాహా” ఇత్యుక్త్వా
దర్భమ్మగ్నిచ్య - “శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదన్నమమ” ఇత్యుక్త్వా -
ఉత్థాయ - “అగ్నేనయ సుపథారా యే అస్తాన్, విశ్వనిదేవ వయనా

నివిద్వాన్, యుయోధ్యస్సజ్ఞ హురాణమేనః, భూయిష్ఠాస్తేనమ ఉక్తింవి
ధేమ, ఓం అగ్నయేనమః, మస్త హీనజీ-గ్రయా హీనమ్భక్తి హీనంహు
తాశన । యద్ధతస్తు మయాదేవ పరిపూర్ణస్త దస్తుతే । ప్రాయశ్చిత్తాన్య
శేమాణితపః కర్తాత్మకానివై । యానితేషా మశేమాణాబ్జప్రాణాను స్మరణ
మ్పరమ్ ” ఇత్యుపస్థాయ - ప్రణమ్య - అభివాదయేత్.

బహిర్నిర్గత్య - ఆచమ్య - పితృబలిమస్త్యేన బహిఃప్రక్షిప్య-పాత్రం,
ఉత్తరభాగా వశిష్టాన్నం, భోజనార్థాన్నేన సంయోజయేత్ - దక్షిణ
భాగా వశిష్టాన్నమ్పరిహరేత్ -

“ భగవానేవస్య నియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి స్వశేషతై కర
సేనమయాస్యకీ యైశ్చోపకరణై స్సాన్విరాధవైక ప్రయోజనాయ పరమపు
రుష సుర్వశేషీస్వశేషభూతమిదం వైశ్వదేవాఖ్య జ్ఞర్కస్వస్త్వై స్వప్రీతయే
స్వయమేవ కారితవాన్ ” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞాత్వా - “ అనేనవైశ్వ
దేవాభ్యేన కర్తౄణా భగవాన్ప్రియతాంవాసుదేవః ” ఇతి వైశ్వదేవం
సమాపయేత్ -

తతోయతిభ్యో బ్రహ్మచారిభ్యః, భిక్షాన్వద్యాత్ - వైశ్వదేవాత్సూ
ర్యం యతయోభిక్షార్థ మాగతాశ్చేద్యైశ్వ దేవార్థ మన్నముద్ధృత్య,
పాత్రాస్తరేనిధాయ, యతిభ్యోభిక్షాన్వద్యాత్ - ఉద్ధృతాన్నేన వైశ్వదేవ
జ్ఞుర్యాత్ -

*
†
తతః అతిథిమఙ్గలే గోదోహనమాత్రం, దిదృక్షుస్థిత్యా, అతి
*
థీ, అభ్యాగతా, బాలాన్వృద్ధా, రోగిణః, గర్భిణీ, పరిచారకాశ్చ
ప్రథమమ్భోజయేత్ -

* ఏకరాత్రమేవ పరగృహీనివనన్, అజ్ఞాతోబ్రాహ్మణః, అతిథిః - జ్ఞాతస్తు,
అభ్యాగతః -

† నాడికాయాశ్చతుర్భుజః -

పూర్వం

అగ్రం ౨౮

మధ్యమం ౩౨

భూతాం ౩౦

అగ్నేః
౨౯
దేవతాం

పత్రాకారః

౩౦ విభజన

బ్రహ్మ
౨౨ ప్రజాపతి
౨౦
౨౦ బృహస్పతి

సర్వభూతాం ౬
౮
అపసోసప్తతయః
౨
౧౦

కామం

పూర్వం

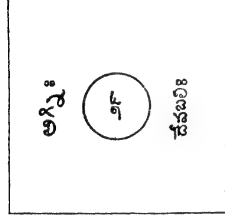
అగ్రం

మధ్యమం

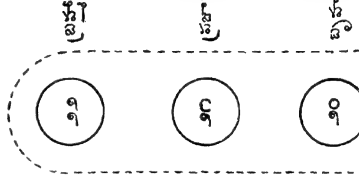
భూతాం

వ్యతిరేకం.

విశేషం

ప్రథమం

ప్రత్యక్షం

బృహత్పతిం

అగ్రం

భూతాం

విశేషం

పాదాప్రత్యక్ష్య - ద్వీరాచమ్య-ప్రణవేనగోమయజలేన భుక్తిపాత్ర
 స్యాన్యూ నాతిరిక్తశ్చతుర శ్రమశ్చల మిజ్యాప్రదేశ సమీపేకృత్వా -
 తత్ర, జమ్బూ, పనస, కాశ్మీ, నాళికేర, పలాశ, కదళీ, ఊహినా, పిశాచోదు
 మ్మర, పన్న, ఆమ్రపత్రాణామ్, సావర్ణరాజతానామ్, అన్యతమంశోధిత
 మ్మత్ర మ్పూత్రంవానిధాయ - పానపాత్రస్థ ఊహపార్శ్వే నిధాయ - ప్రా
 జ్ఞుభిః, పాదాభ్యాజక-రాభ్యా మాస్యేనచ పశ్చభిరార్ద్రాః, వర్తుళ దర్భప
 విత్ర మనామికాయాన్ధృత్వా - పత్న్యాది భిర్దర్వాదినా పరివిష్టమన్నం,
 ఆజ్యసిక్తం, దృష్ట్యా-ప్రాశ్నలిః “ అస్తాకన్నిత్య మస్త్యేతత్ ” ఇత్యుక్త్వా -
 హస్తేన, అన్నం, అనుల్లభ్య-పాద్యేనశుద్ధజలేన వావ్యాహృతిభిః ప్రోక్ష్య-
 శోషణాదిభిర్విశోధ్య - వ్యాహృతిభి రన్యైశ్చ పావనమన్యై రభిమన్యైః
 అన్తర్యామిణేనివేద్య - పరగృహేచేత్వాన్పయైనివేద్య - తతోన్తర్యా
 మిణే నివేద్య - ప్రణవ వ్యాహృతిభిః ప్రథమ పరిషేచనజ్ఞుత్వా -
 భార్యాదిదత్తేన, అర్ఘ్యజలేన “ స్తత్యన్త్యర్చేన పరిషిజ్ఞామి ” ఇతి ద్వితి
 యపరిషేచనజ్ఞుత్వా - కుక్కుటా సనసంస్థితః, పాదాభ్యామ్నా దేనవా

* వల్లీపలాశ వత్రభిన్నం.

† ఫలపన్న పత్రభిన్నం.

‡ రాత్రిభోజనకాలే “ ఋతన్త్యసన్త్యేన పరిషిజ్ఞామి ” ఇతివచేత్.

భూమిం సంస్కృత్య, వామహస్తాఙ్గుత్య తర్జనీసహిత మధ్యమయావామ
భాగేపాత్రం స్పృష్ట్యా - అన్నస్య దక్షిణభాగే పరదత్తేన పాద్యేన
“అమృతోస్త్రరణమసి” ఇతి మస్త్రేణ నిశ్శబ్దమా పోశనఙ్కుర్యాత్ -
ఆపోశనార్థజ్ఞలే పూరితేపునర్న పూరయేత్ - సాఙ్గుత్యమధ్యమ యానామి
కయా, ఆమలకప్రమాణమన్న మ్పూరిగాది చతుర్ద్విక్షుమధ్యేచ గృహీత్వా-
“ఓం ప్రాణాయాస్వాహా - ఓం అప్రాణాయాస్వాహా - ఓం వ్యానాయా
స్వాహా - ఓం ఉదానాయాస్వాహా - ఓం సమానాయాస్వాహా” ఇతి క్రమేణ
ప్రాణాహుతిర్హుత్వా-మనసా “ప్రాణాదేదన్నమమ” ఇత్యాది, ఉద్దేశ్య
త్యాగస్తదాత దాకృత్వా - దస్తస్పర్శవర్జం, పుంసకృష్ణకీర్తిగీర్త్య - ఉత్తి
రాపోశనపర్యంతం, భుక్తిపాత్రం స్పృశన్నేవభూక్తుం శక్తిశ్చేద్వా మహ
స్తన్నత్యజేత్ - నోచేత్, ప్రాణాహుతిపర్యంతం వాస్పృశేత్ - తదనంతరం
వామహస్తమ్పూరితాశయేత్ - తావత్పర్యంతఙ్కు-ప్రవవ్వోసి స్వాత్ - అన

*

స్తరం, భార్యఽన్యో వాశాస్త్రాఽవిరుద్ధాని భగవన్నీవేదితాని ఆత్మినశ్చే
ష్టాని పరివేశయేత్ - అన్యోపదం శాద్యానయన నిషేధార్థం వాచం
వదేత్ - అతిథీనాంఽప్ర సాదనాఽమాకిఞ్చిన్య ద్యోతికవాచంవదేత్ -
నాన్యాంవాచంవదేత్ - వక్త్రనిస్సృత మ్భుక్తిశిష్టం, కబళిశేషం, నపున
ర్భుజ్జీత - పాత్రేచనమిశ్రయేత్ - భుక్తాదక్షిణహస్తేనజ లాదికన్నపితే -

* శాస్త్రీ విరుద్ధమాన భోజన పదార్థంగళి అరు విధంగళి - అమైయావన:—

౧ - జాతిదుష్టం :— వెంగాయం - వెళ్ళెయ్యళ్ళుండు - ఉల్లి - ముల్లంగి - వెల్
కత్తరి - కొరక్కాయ - మురుంగై - తాని - కాట్టుక్కరజై - ఆమ్మణం
దాల్ - కిలుకాంజోరి - కివంద అగత్తి - కుమ్మటి - పనంపట్నం-

అపూపశాకమూల ఫలాదీక హస్తేనైవ అవచ్ఛిద్య భక్షయేత్ - సతు
దస్తైః - ప్రత్యక్షలవణం వర్జయేత్ - తైలపక్వ మపక్వంవాదర్శ్యాన
దద్యాత్ - అన్న, వ్యంజన, పానీయ, దధి, క్షీర, ఘృతానిపాత్ర పర్ణాదికం
వినాహస్తేన నదద్యాత్ - ఓదనవ్యంజనాదిషు దోషోక్తీర్నవచేత్ - దేవన

మాంగిరీ కుటుత్తు-తేతాంకొట్టె - ఆలై - ఆత్తి - కొన్నె - పీర్కంగాయ-
ళణ్కీరై - కణ్కీరై - పేయప్పిడల్ - కొట్టిక్కిమ్మంగు - మణ్ణుప్ప -
పుణ్ణాక్కు - శివంద పెరుంగాయం - కాడి - కొప్పై - నాయ్కుడై -
ఆరళు - కురింజి - శిత్తవరై - గంజా - కంబు - శోళం - వరగు - కుమం
దై - కేళవరగు - ఎళ్ళు, ఉళుందు ఇవైతవిరి కృష్ణధాన్యంగళ్ - కిలిం
జల్ కుణ్ణాయి.

౨ - క్రియాదుష్టం: — ఋతుస్నాన దినత్తిల్ స్త్రీయాశే తొడపట్టదుం, పచ్చ
సంస్కారి మిల్లాడి పురుషనాశే పక్వమానదుమాన అన్నం - కైయాశేకొమ్మ
ప్పప్పట్ట తయిర్ - నాయాశే పూడప్పట్టదుం అన్యకైయినాల్ కలైక్క
పట్టదుం నప్త్రైత్తినాల్ వడికట్ట పడాసిదుమాన జలం - పునఃపాకం పక్షి
న అన్నం - విక్రయిక్కిప్పట్ట అన్నం - శుట్ట ఉప్పు - మోర్ తవిర సారం
యెడుక్కిప్పట్ట నిస్సారమాన పదార్థంగళ్ - రాత్రియిల్ దీప మిల్లామల్
నిలా, అగ్ని, ఇవై గళుడైయ వెళిచ్చిత్తిల్ భుజిక్క పట్ట అన్నం - భోజన
మచ్చైయిల్ పరిమాప్పట్ట నెయ్ - నగత్తాశే కీడప్పట్టనవై - పితా,
సదాచార్యక, మూత్తెనయక, భర్తా ఇవర్ గళుడైయ యెచ్చిల్
తవిరమన్మనర్ గళాల్ యెచ్చిల్ పణ్ణప్పట్ట పదార్థంగళ్ - కాయ
చిన్న ఇళనీర్.

౩ - కాలదుష్టం: — మాఘ పరుషత్తుక్కు మేల్పట్టు పద్మకాన ధాన్యంగళ్ -
ఒరుమాసత్తుక్కు మేల్పట్టు పద్మకాన అశిశి, వెత్తీరై - ఒరు పక్షత్తుక్కు
మేల్పట్టు పద్మకాన నెయ్, ఎణ్ణెయ్, పయత్తం పరుప్ప - ఒరు పక్షత్తుక్కు
మేల్పట్టు పుపయోగప్పట్ట మణ్ పాత్రంగళిశే పక్వమాన పదార్థంగళ్ - ఒరు
నాళైక్కు మేల్పట్టు వెత్తజలం - ఒరు రాత్రిక్కు మేల్పట్టు వెత్త పక్వమాన
అతామదు, పర్యుషితత్వ దోషముళ్ళ పదార్థంగళ్ - (అపియిల్ కొల్లప్పట్ట
పదార్థంగళుక్కు పర్యుషితత్వ దోషమిల్లై: — పాల్ - ఉప్పు - పాక్కు -

దనే, తమసి, అనావృతస్థలే, హర్షే, భూమా, శూన్యగృహే, నభుజిత-
రాత్రౌ, అహనివాద్విసం భుజిత - అపరరాత్రే, అర్ధరాత్రే, అహ్నా

మంజీ - వత్స - వదా - వరత్త ఆరికి, తునరై, పయిరు ముదలా
వత్తె - శుణ్ణంబు - మిళగు - ఉరుగాయగల్ - ఇంజి - బెల్లప్పగు -
మావోడు శేర్కప్పట్ట తయిర్ - అవిల్ - షీరాన్నం - పాటి - జలత్తిల్
శేర్కప్పట్ట అన్నం - ఎణ్ణయ్, నెయ్, తయిర్ ఇవైగళిల్ యెదినాతే
యావదు కూడిన అన్నం - పుంంగల్ - తెరట్టుప్పాల్ - మరుందు - పునః
పాకం పుణ్ణన కాకంగల్ -) అకాలత్తిల్ వుండుపణ్ణ పుట్ట ఫలంగల్ -
ప్రథమే తిథియల్ పూశనిక్కాయ్ - ద్వితీయే తిథియల్ కత్తారిక్కాయ్ -
అష్టమీ తిథియల్ తేంగాయ్ - దశమీ తిథియల్ పొడలంగాయ్ -
ఏకాదశి తిథియల్ అవరైక్కాయ్ - త్రయోదశి తిథియల్ యెళ్లు - చతు
ర్దశి తిథియల్ పుళి - సప్తమి, న్యాయిల్ ముక్కిమ్మై, ఇంద దినంగళిల్
నెల్లిక్కాయ్ - పగలిల్ పాల్, విశాంపుం, పాటి - రాత్రియిల్ యెళ్లు
కలంద పదార్థంగల్, తయిర్, మావు, తేణ్, నల్లెణ్ణయ్, ఇంజి - పితృదినంగ
ళిల్ కల్యాణిపూశనిక్కాయ్, కత్తారిక్కాయ్, పచ్చెచ్చమిళగాయ్, పొడలం
గాయ్, కొత్తపల్లి, పెరుంగాయం, ఎలుమిచ్చెప్పం, ఎలుమైప్పాల్, తువ
రంపరుప్ప, కడుగు, డడలై, కారామణి, కొళ్ళు, వెళ్ళవరైక్కాయ్, అరక్కీరై -
ద్వాదశి పారణైయల్ పుళి, కడుగు, ఉళున్దు, పయత్తంపరుప్ప, నల్లెణ్ణయ్ -
కత్తారిక్కాయ్, వాణ్ణయిలై -

౪ - సంసర్గదుష్టం:— ఉప్పొడుకూడిన నెయ్, పాల్ - నూల్, పుళు , ఈ,
మయిర్, నగం, ఇవైగళిల్ యేదాయినుం కలంద అన్నం - (అపత్యాలత్తిల్
ఇంద అన్నత్తై భుజిక్క వేండియరుందాల్ అదిల్ పిండమాత్రంయెడుత్తువైత్తు
విట్టు, ముల్ అన్నత్తై తీర్థత్తినాల్ ప్రాక్షిత్తు కాంబలై యావదుమణ్ణైయా
వదు పొట్టు స్వీకరిక్కలాం) - సన్యాసిగళుడైయ భిక్షాపాత్రత్తిల్ పట్ట
అన్నం - సన్యాసిగళాల్ కొడుక్కప్పట్ట అన్నం-తేంగాయ్ శీర్ త్రపాల్ -
పుళిశీర్ త్ర పయిత్తంపరుప్ప -

౫ - ఆశ్రయదుష్టం:— వెణ్గల పాత్రత్తిల్ వైక్క పుట్ట ఇళినీర్ - తామ్రపాత్ర
త్తిల్ వైక్కప్పట్ట తేణ్, నెయ్, పాల్ - ఇరుంబుపాత్ర త్తినాల్ పరిమరప్ప

మధ్యభాగేవాన భుజ్జీత - తిష్ఠన్నాసనాధాపదః, అకృతాచమనః, ఏకవస్త్రధరః, వ్రావృతమస్తకః. అన్యంస్పృశత్, చక్షాశః, రజస్వలా శూద్రాది శబ్దం శృణ్వత్, పక్షిదూషకైస్తుహతిష్ఠత్, నభుజ్జీత - పాణౌ, అశ్లాతా, పర్ణపృష్ఠే, మృత్పాత్రే, వస్త్రేనభుజ్జీత - ఏకపక్షభుజ్జా నేషు భోజనాద్వి రమ్యనోత్తిష్ఠేత్ - ఆపదియద్యుత్తిష్ఠేత్, తదా, అగ్ని, భస్మ, స్తమ్భ, సలిల, దర్భ, ద్వార, నిమ్నభూమిష్వస్యతమేన పక్షిభేదః కార్యః - తైలేక్షుయన్త్రీ, షష్ఠిత, శూద్ర, రజస్వలా, ముసలా నాంయావత్కాలం శబ్దశ్రూయతే తావత్కాలన్నభుజ్జీత - భార్యాదిభి శ్చకలహం, పుత్రాదీనాశ్చ భర్తృనం, తేహముచ్చిష్టదానశ్చ వస్త్రయేత్ - పాయస, దధి, క్షీర, అమ్బు, సర్పిషి, అన్యానిచనిశ్చబ్దమిదేత్ - పాత్ర స్థం పానీయం, వీతశేషం, భూమకాకిశ్చన్ప్రసావ్యవిభేత్ - దధి, క్షీర,

ట్టపదార్థంగో - ఇదుంబుపాత్రత్తిల్ వైక్రష్ణపట్టజలం - కష్టపీఠంపశ్చ నాగ్గళుక్కుల్ పట్ట పశువికపాల్ - మోర్కలందపాల్ - శిశిపశు వికపాల్ - కష్టశైత్తపశువికపాల్ - వేతేపశువిక కన్ఠినాల్ కరక్ర- ప్పట్టపాల్ - రెట్టెకష్టపాట్ట పశువికపాల్ - శంఖపాత్రత్తియజలం-

౬ - నిమిత్తదుష్టః— బ్రాహ్మణగళాల్ విక్రయిక్రష్ణపట్ట పాల్ - నాయ్, కాక్ర, కోగ్రి, ఎలి, పూదై, తీటిప్పిళ్ళై ఇదై ముటలనదుగళాల్ తోడప్పట్ట అన్నం, వ్యంజనం - మమయ్యోల్, పశుక్కుల్, ఇదైగళాల్ మోర్ పప్పట్ట అన్నం- పాదప్రక్షాళనం పట్టినశేషజలం - కాలారోడప్పట్టదుం తోడప్పట్టదుమాన అన్నం-సత్రత్తిల్ పోడప్పట్ట అన్నం - తణ్ణిర్ పందల్ జలం-కెలుత్తుక్కిందు పోడప్పట్ట అన్నం-తల్లె వాళల్లె విట్టు వేరేవళ్ళయాయ్ కొందువరప్పట్ట అన్నం - కాందిపోన అన్నం - నాలుదరం కల్లెయప్పడాద ఆరిశియుం పయత్తంపరుప్పం - నాలుదరం అలంబప్పడాద శాకం గళుం ఫలంగళుం - నామరూపంగళాల్ అతియప్పడాద పదార్థంగో - తనక్కెష్ట ప్రత్యేకమాయ్ పాకంశెయ్యప్పట్ట పదార్థంగో - భూమియిల్ విశ్వాదమణ్ఢునీర్ -

ఆజ్ఞ, సలిల, సక్తు, పాయసవ్యతిరిక్తం సర్వసశేషమన్నీయాత్ - భోజ
నేదీపనాశశ్చేత్ తదాసూర్యంస్థరః హస్తాభ్యాం పాత్రంస్పృశేత్, ఆదీ
పదర్శనంనాద్యాత్ - పునర్దీపేనత్యపి పాత్రస్థమేవాన్నమద్యాత్ -
“గోవిందాయనమః” ఇతి ప్రతికబళం, గోవిందమనుస్మరేత్ - తతోవర్తుళ
పవిత్రవేష్టనంవిశ్రస్య - అనామికాయాఢ్యత్వా - అన్యదత్తేన పాద్యతీర్థేన
“ఐశ్వర్యాశ్చైవానమసి” ఇతి సశేషముత్తిరాపోశనఙ్కుర్యాత్ - శేషం
“శారవేఽపుణ్య నిలయేపద్మార్బుద సివాసినామ్! అథినాముదకస్తత్తి మక్షి
య్యముపతిష్ఠతు” ఇతిమంత్రేణ భోజనపాత్రస్య వామతోదేవతీర్థేన భువిని
స్రావ్య - విశ్రంశితద్వర్ష ఇచ్చతురశ్రమణ్ణల ఏవనిశ్చేపేత్ - నబహిః, నభో
జనపాత్రేవా- హస్తప్రమృతౌశ్యవా, ఉద్ధూయవా, నిలేహ్యవా, ఉత్తరా
పోశనం నగ్నస్త్రీయాత్ - ఉత్తరాపోశనాత్పశ్చాత్ భోజనపాత్రం
నస్పృశేత్-ఉత్థాయ - బహిర్నిగత్వ, ఆసీనః, వామపార్శ్వే త్రిగ
ణ్ణాపాకృత్వా - మాపాదిచూర్ణైర్విద్భిర్వా హస్తప్రమృతౌశ్య -
పునశ్చ త్రయోదశగ్ణామౌ నస్తశోధనఇచ్చకుర్యాత్ - అథవా,
పూర్వమేవ పోడశగ్ణామౌకుర్యాత్ - గ్ణాపకాలే, తర్జన్యాదస్త
శోధనన్న కుర్యాత్ - తతోయఇచ్చనపిజేత్ - మృద్ధర్వణాదిభిః, హస్త
ప్రమృతౌనజ్జ్వాత్వా - తతోముఖ ప్రమృతౌనజ్జ్వాత్వా - పాదౌప్రమృతౌ
యేత్ - భుక్తిస్థలే శోధితే భోజనాసనవృహిరానీయ, తత్రోపవిశ్యద్విరా
చామేత్ - ఆచమనాత్పూర్వంశ్వ శూద్రా దీన్ననిరీక్షేత్)

“ప్రాశానాగ్నిధిరసిరుద్రోమావిశ్వాస్తాస్తేనాన్నేనాప్యాయస్వ ”

ఇతి హృదయంస్పృశేత్ - “ అఙ్గుష్ఠమాత్రః పురుషోఽఙ్గుష్ఠఇచ్చసమా
శ్రితః! ఈశస్సర్వస్య జగతః ప్రభుః ప్రీతాతివిశ్వభుక్” ఇతి దక్షిణపాదాఙ్గుష్ఠే
ఉద్భవక్షిణ హస్తేన జలంవిస్రావ్య- “ శ్రద్ధాయా! మ్రూణేనివిశ్వామృత

గోంక్షులత్ర మ్నాణమన్నేనాప్యాయస్వ - అపానేనివిశ్రామ్యమృతగోంక్షు
తమపానమన్నేనాప్యాయస్వ - వ్యాసేనివిశ్రామ్యమృతగోంక్షుతంత్రాన
మన్నేనాప్యాయస్వ - ఉదానేనివిశ్రామ్యమృతగోంక్షుతముద్రానమన్నేనా
ప్యాయస్వ - ప్రమానేనివిశ్రామ్యమృతగోంక్షుతగోంక్షుతానమన్నేనాప్యాయ
స్వ - బ్రహ్మణీమత్రాత్మమృతత్వాయ” ఇతి హుతమభిమన్త్య -
“ఓం నారాయణాయవిద్మిహే వాసుదేవాయధీమహి, తన్నో విష్ణః ప్రచోద
మాత్” ఇతి సూర్యాయార్ఘ్యమే కన్తత్వ - ఆత్మానమ్పరిషిచ్య - సూ
ర్యమభివీక్షేత - రాత్రోదీప మవలోకయేత్ - “ఉదుత్యజ్ఞాతవేదసద్వే
నం వహన్తి కేతవః, స్త్రీశేవిశ్వాయ సూర్యమ్” ఇత్యాదిత్యముపలిక్తేత -
తతః, “ విష్ణురత్నాతథైవాన్న మ్పరిణామశ్చనైవదా । సత్యేనతేనమే
భుక్త్యర్హత్యన్న మిదన్తథా” ఇత్యుచ్చార్య, ఉదరిమ్పరిమృజ్య - “ఓం”
ఇతి బ్రహ్మణీ స్వాత్మానం యోజయేత్ -

ఆసీనో యథాశక్తి మూలమస్తగ్నిద్వాదశాక్షిరాదికంవాజశేత్ -

కృష్ణాప్తమీ, కృష్ణచతుర్శీ, పౌణామాసీర్దిక్ష, ఏకవారమేవ
భోజనః - రాత్రి - అమావాస్యాయాం, సప్రమణే, శ్రాద్ధదినే, సిమిస్త్రీ
ణదినేరాత్రో భోజనన్నకుర్యాత్ - గ్రస్తాస్తగే చస్త్రీ, గ్రహణత్పూర్వ
స్యాం రాత్రో పరస్మిన్నహనిచనభుజ్జీత - గ్రస్తాస్తగే సూర్యే, గ్రహణ
త్పూర్వస్మిన్నహనిచనభుజ్జీత - చస్త్రీసూర్యాదృష్ట్యాస్తా
స్త్రీపభుజ్జీత - చస్త్రీగ్రస్తాదయే, అన్నిసూర్యగ్రస్తాదయే రాత్రోభోజన
న్నకుర్యాత్ - సూర్యగ్రహణే పూర్వాయామ చతుష్టయం, చస్త్రీగ్రహ
ణేపూర్వస్తు యామత్రయన్నభుజ్జీత -

భుక్త్వా, ఆర్ద్రపాదోన గృహదృహిర్వృజేత్.

తామూలచర్వణ క్రమః.

సహభుక్తవద్యుః, భగవన్ని వేదితంతామూలస్వద్యాత్ - తతః స్వ
యశ్చాస్త్రీయాత్ - ఏకబ్రహ్మముకం, క్రముకత్రయం, అధికంవాదద్యాత్ -
నక్రముకద్వయం - తామూలచర్వణదశాయా న్నాగవల్లీదళమాస్యా
స్తరేనిధాయ - అనస్తరం, ఖడ్గేతక్రముకశ్చానిధాయ - అగ్రసిరా మూ
లోభయపార్శ్వగ్రవన్దం, సశోధితచూర్ణం, తౌళితనాగవల్లీ పర్ణశ్చర్వ
యేత్ - చూర్ణం, నాగవల్లీదళస్యపృష్ఠ ఏవఘర్షయేత్ - వాస్తర్భాగే -
చూర్ణాధారపర్ణం, క్షీణపర్ణం, యమశపర్ణం, పర్ణద్వయమేకీకృత్య, నభక్ష
యేత్ - ఏకాదశ్యాం, ద్వాదశ్యాం, పితృదినేషు, తామూలంవర్జయేత్ -

‘భగవానేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితిప్రవృత్తి స్వశేషజైకరసేనమయా
స్వకీయై శోచ్యపరకై స్సాన్విరాధనై క ప్రయోజనాయ పరమపురుషస్సర్వశే
షీస్వశేషభూతమిదం, ఇజ్యాఖ్యం, కర్తి స్వస్త్వైస్వ ప్రీతయే స్వయమేవ కారిత
వాః’ ఇతి సాత్వికత్యా గజ్ఞాత్యా - “అనేన, ఇజ్యాభ్యేనకీర్తనా భగ
వాన్ప్రియతాంవాస దేవః” ఇతి ఇజ్యాం సమాపయేత్.

స్వాధ్యాయ ప్రకరణమ్.

తతశ్చతుర్థేకాతే,

“కృతశ్చకరిష్యామి భగవన్నిత్యేన భగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావి
భూతి చాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవ పాదారవిందార్చనేన స్వాధ్యాయేన

భగవత్కర్తృణాభగవంతం వాసుదేవ మర్చయిష్యామి” ఇతిసజ్జల్ప్యః -
 “భగవతోబలేన భగవతోవిర్యేణ భగవత స్తే జనాభగవతః కర్తృణాభగవతః
 కర్తృకరిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య” ఇతి బలమన్త్రమునుసన్ధాయ -
 “భగవా నేవస్వనియామ్యస్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వశేషశై కరసేన మయాస్వ
 కీయైశ్చోపకరణై స్సాన్విరాధనై క ప్రయోజనాయ పరమపురుష స్సర్వశేషీ
 స్వశేషభూతబుదం, స్వాధ్యాయాఖ్యం. కర్తృస్వస్త్వైస్వప్రీతయే స్వయమే
 వకారయతి” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్జుత్వా -

చతుర్ముఖ సరస్వతీ ప్రసాదవిదిత సకలవేదతదుప . బృహ్మణాశేన
 యోగమహిమ సాక్షాత్కృతపరావర తత్వయాథాజ్యేయన వాల్మీకి
 మహర్షిణా లోకానుగ్రహాయ ప్రణీతం “వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్” ఇత్యాది
 నాసర్వాభ్యుపగతవేదాపర పర్యాయమహిమానం, “మథ్యాష్టేస్త్రీప్రస
 న్నత” ఇత్యుక్తీత్యాస్వాధ్యాయకాలే, అవశ్యపఠనీయ తయాసజ్జల్పీ
 తం శ్రీమద్రామాయణాఖ్య మితిహాసం శరణాగతి సారభూతం సార్థమను
 సన్దధీత - అథ్థానుసన్ధానాశక్తౌ శ్రీమద్రామాయణ గ్రంథమూలమాత్ర పారా
 యణఙ్కుర్యాత్ -

వేదాంతద్వయవ్యాఖ్యాన సాపేక్షాధికారిచేత్, ఉపనిషద్భాగ,
 శ్రీమద్భాష్య, భగవద్గీతా, తద్భాష్య, శ్రీమద్రహస్యత్రయసార, స్వయోగ
 మహిమ సాక్షాత్కృత నిగమాంత శ్రీమత్పరాఙ్ముఖ పరమాచార్య దృష్ట
 ద్రామిడగాధా సమానసంహితా, తద్వ్యాఖ్యాన పరిశీలనం, అనసూయ
 భ్యః, పరావరతత్వ నిర్ణయాభిలాషిభ్యః, వీరరాగేభ్యః, ప్రశ్రీతేభ్యః, స్వశి
 ష్యేభ్యః, నిగమాంత తద్వ్యాఖ్యాన ప్రవచనాదికఞ్చ కుర్యాత్ - వ్యాఖ్యాన
 మనపేక్ష్యాపి వేదాంత ద్వయానుసన్ధానాధికారిచేత్, వ్యాఖ్యేయ వేదద్వ
 యభాగ ఏవచిన్తనీయః - తత్రాపి సాక్షాద్భగవత్ప్రతిపాదక ఏవభాగ
 శ్చిన్తనీయః - తదశక్తౌ, మనుపరాశరవ్యాస శుకశౌనకాది పరమఋషి
 ప్రణీత భగవద్గీతాన స్వచిత్తరజ్జుకేతిహాస పురాణ కరిశీలనఙ్కుర్యాత్ -

తదశక్తౌ, భగవత్ప్రాప్త్యపాయోపేయ ప్రతిపాదక భగవత్కృత్తా జప
ఋగ్యజుర్ - తదశక్తౌ, సర్వసారభూతాష్టాక్షర మస్త్రజపంవాకుర్యాత్ -
తదశక్తౌ, సర్వకాల కీర్తనీయాని భగవన్నామాని సఙ్కీర్తయేత్ -
అనధ్యాయ దినేషువేదాభ్యాసనిషేధాత్ స్మృతీహీన పురాణ పఠన మ
స్త్రజపాదికఋగ్యజుర్ - ఆశౌచదినే భగవన్నామ కీర్తనానికుర్యాత్ -

తదేవం, యథాధికారం, యథాసంభవం, యథాశక్తి, యథావిధి
సమ్భూయవాపుభగ్వా భగవత్ప్రీతిన స్వచిత్తరక్షక, యోగజ్ఞాన ప్రదీప
స్తేహయమాన వచనమాత్ర పాపోదయ నివర్తక, ఇతిహీన పురాణ భ
గవత్ప్రీతినిగమాస్తద్వయ తద్వాఖ్యానానాం, శ్రవణ, మనన, ప్రవచనస
త్సంవాదవ్యాపకమస్త్రజపాదయః, అనుష్ఠేయాః - తదనంతరం, బంధజన
కార్యం, ఆత్మకార్యం, గృహక్షేత్రాది చింతనశ్చకుర్యాత్ - ఆత్మ పోష్యర
క్షణార్థంయవస్తి ధనాని సమ్పాదయేత్ బహ్వయాసవర్జంశాస్త్రావిరుద్ధ
మార్గేణయదృచ్ఛా ప్రాప్తా నితావస్తిధనాన్యవలభ్యాసన్తుష్యేత్ -

సాయం సన్ధ్యా వస్తన విధిః.

అథలోహితాయతీసూర్యే, వస్త్రపరివర్తనపూర్వకం, సాయంస
న్ధ్యాముపాసీత - తత్ప్రకారః - ప్రాజ్యుఖ ఉదజ్యుఖోవా, ఆసీనః,

* చతుర్థకీ - అష్టమీ - అమావాస్య - పౌర్ణమాసీ - ప్రతిపత్ - మన్వాది -
యుగాది - విషువత్సంక్రాంతిదినాని; యస్మిద్దినే, ఉదయాత్పరం, అస్తమ
యాత్పూర్వంవాత్రి మహూర్తమనధ్యాయతిప్రాప్తిః తద్దినం; యస్యాశ్చ
తుర్థశ్చాం నార్యాస్తమయాత్పూర్వం, పౌర్ణమాస్యా, అమావాస్యాయావా
ప్రాప్తిః, తచ్చతుర్థకీ పూర్వభూత త్రయోదశీతిధిః; యస్మాద్దినాత్, పూర్వ
దినే, ఆపరదివేన అనధ్యాయః, తద్దినః.

ద్విరాచమ్య - ప్రాణానాయమ్య - “శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీ
త్యర్థం సాయంసన్ధ్యాముపాసిష్యే” ఇతిసంకల్ప్య - “ఆహోహిషేతిమంత్ర
స్య” ఇత్యారభ్య “ఆత్మనమ్పరిషిచ్య” ఇతిపర్యంతం, ప్రాతస్సన్ధ్యా వంద
నవతుల్యార్థ - “అగ్నిశ్చేత్యనువాకస్య సూర్యఋషిః, దేవీగాయత్రీ
చ్ఛస్త్ర, అగ్నిరేవతా” ఇతి న్యస్య - “అపామ్రూశనేవినియోగః” ఇత్యు
క్త్వా - హస్తే, ఆచమనవజ్జలస్సహితా - “అగ్నిశ్చమామన్యశ్చమన్య
పతయశ్చమన్య కృతేభ్యః, పాపేభ్యరక్షింతామ్, యదన్తాపాపమకౌర్వ
మ్, మనసావాచాహస్తాభ్యామ్, పద్భ్యామదరేణశ్చైశ్చ, అహస్తదవలు
మ్పతు, యతిశ్చ, దుర్జితమ్మయి, ఇదమహమ్నామమృతయోనా, సత్యే
జ్యోతిషిజుహోమిస్తావహా” ఇత్యుపప్రాశ్య - ఆచమ్య - “దధిక్రావణ్ణ
ఇతిమంత్రస్య” ఇత్యారభ్య “రాక్షసముద్రారిహితాశ్చలినాతోయన
ఇతిపర్యంతం, ప్రాతస్సన్ధ్యావందనవత్ - అర్ధాస్తమితేనూర్యే, ప్రత్యక్షుఖ
స్త్రీప్త, అర్ఘ్యత్రయస్తత్వా - అర్ఘ్యతూర్పర్వం సూర్యాస్తమయేసతి,
ప్రాణానాయమ్య - “సాయంసన్ధ్యాకాలాతిక్రమప్రాయశ్చిత్తార్థం, తుర్యా
ర్ఘ్యప్రవానంకరిష్యే” ఇతిసంకల్ప్య - “సప్తవ్యాహృతిసమ్ముటితగాయ
త్ర్యా” ఇత్యారభ్య “సస్తర్వ్య ఆచమ్య” ఇతిపర్యంతం, ప్రాతస్సన్ధ్యావంద
నవత్ - విష్ణ్వాయతనం, తత్సమీపం, అన్యద్వాగత్వా, తక్లిలం వ్యాహృ
తిభిః ప్రోక్ష్య - తత్రఉదగగ్రదర్శేష్యాసీనః, “ఆసనమంత్రస్య” ఇత్యారభ్య
‘దశవారం’ ఇతి పర్యంతం ప్రాతస్సన్ధ్యావందనవత్ - “సాయంసన్ధ్యాగాయత్రీ
మంత్రపఙ్కరిష్యే” ఇతిసంకల్ప్య - “ఆయాత్విత్యనువాకస్య” ఇత్య
రభ్య “ఇత్యనువాకేనావాహ్య” ఇతి పర్యంతం, ప్రాతస్సన్ధ్యావందనవత్ -
“సాయంసరస్వతీం శ్యామాంరవిమణ్డల మధ్యగామ్ । సామవేదం వ్యాహ
రన్తిశ్చ క్రాయుధధరాంశుభామ్ । ధ్యాయామి విష్ణుదైవత్యాంపుష్పాక్షురద
వాహనామ్” ఏవన్ధ్యాత్వా - “ఆసనాదిపోడశ” ఇత్యారభ్య “సవితాదే

వతా, ఇతి న్యస్య” ఇతి పర్యంతం ప్రాతస్సన్ధ్యావస్తనవత్ - “సాయంసన్ధ్యాజపేవినియోగః” ఇత్యుక్త్వా - “అస్తమిమస్తేగ్ని” ఇత్యారభ్య “సంహతాఙ్గుళి కరద్వయం” ఇతిపర్యంతం, ప్రాతస్సన్ధ్యావస్తనవత్ - నాభి సమముద్భృత్య, “కనిష్ఠికామూలమారభ్య” ఇత్యారభ్య “త్రీప్రాణనాయమ్య” ఇతిపర్యంతం, ప్రాతస్సన్ధ్యావస్తనవత్ - “సాయంసన్ధ్యోపస్థానజగరీష్యే” ఇతినజగల్ప్య - “ఉత్తిమ ఇత్యనువాకిన్య” ఇత్యారభ్య “గాయత్రీముద్వాన్య” ఇతిపర్యంతం ప్రాతస్సన్ధ్యావస్తనవత్ - “ఇమమ్మితి పశ్చిర్వాం, దేవరాతఙ్ముషి, గాయత్రీ, త్రిష్టుప్, గాయత్రీ, జగతీ, త్రిష్టుభశ్చన్దాంసి, వరుణోదేవతా” ఇతిన్యస్య - “సాయంసన్ధ్యోపస్థానేవినియోగః” ఇత్యుక్త్వా - “ఇమమ్మేవరుణ శ్రుగ్ధీహవమద్యాచమృడయ, త్వాప్తవస్సురాచకే, తత్త్వాయామి బ్రహ్మచావస్త మాస్తదాశాస్తేయ జమానోహవిర్భిః, అహేడమానోవరుణే హబ్రాధ్యురుశగ్ంమాన ఆయుఃప్రమోషీః, యచ్చిద్ధిడేవిశోయధాప్రదేవ వరుణస్త్రీతమ్, మిన్దీమన్దీద్యవిద్యవి, యతి-క్షౌచంవరుణదైవ్యజనేభిదోహమ్మన్దీష్యాశ్చరామసి, అచిత్తీయ త్తవధర్మాయయోః మమాస్తవైవాదేన సోదేవరీరిషః, ఇతివాహోయద్దితిపుర్వదీవియద్వా ఘాత్తిముతియన్నవిన్దీ, సర్వాతాపవ్యశిక్తే వదేవాథాతేస్యా మవరుణస్త్రీయాసః” ఇత్యుపస్థాయ - శేషం, ప్రాతస్సన్ధ్యావస్తనవత్ కుర్యాత్.

ప్రదోషరహితరాత్రౌ, ఆశౌచరహితః, శ్రీమదష్టాక్షరమపియథా శక్తిజపేత్ - ప్రదోషరాత్రౌ, అష్టాక్షరన్నైవజపేత్ - ప్రదోష, అన

* చతుర్థీ, సప్తమీ, త్రయోదశీ, ఇందిథిగళిల్ సూర్యాస్తమయత్తుక్కుమేల్

ధ్యాయ రాత్రిషు, ఆపదిచ, గాయత్రీ జపస్యసజ్జో-చాకార్యః. తత్రకార
స్త్విత్తః—ప్రతిపత్, పౌణమాసీ, అమావాస్య రాత్రిషు, షట్త్రింశత్స
ఙ్ఖ్యయా ; చతుర్థీ, అష్టమీ, చతుర్దశీ రాత్రిషు, చతుఃషడ్శాతసఙ్ఖ్యయా;
సప్తమీరాత్రౌ, సప్తత్రింశత్సఙ్ఖ్యయా; విషవయన త్రయోదశీ రాత్రిషు
అష్టావింశతసఙ్ఖ్యయా, గాయత్రీజపఙ్కుర్యాత్ - మహాప్రదోషాఖ్యే
త్రయోదశీప్రదోషే, దివసస్యాష్టమ భాగమారభ్య, అర్ధరాత్రిపర్యంతం
గాయత్రీజప, సాయమాపాసన, వైశ్వదేవహోమ, సాయమభిగమన,
భగవదారాధనవ్యతీరిక్త దశాయాం, ఆత్మనోహితమచిన్తయత్, కాష్ఠ
వన్యైసఙ్కుర్యాత్ - శ్రాద్ధభోజనరాత్రౌ, ఆశోచదినే, ఆపదిచ దశసఙ్ఖ్య
యా గాయత్రీజపఙ్కుర్యాత్, విమానస్థం ప్రదోషే, స్వగృహార్చామధ్యరాత్రే,
సపశ్యేన్నప్రణమేత్ - ఆస్థానమట్టపే వీధ్యాన్తు సర్వదాపశ్యేత్ప్రణమేచ్ఛ-

వారిపూరిత పాత్రస్థలహీత్వా, గృహమాసాద్య - ప్రాతఃకాలవత్,
ఆహితాగ్ని రగ్నిహోత్రఙ్కుర్యాత్ - అనాహితాగ్ని రౌపాసనఙ్కు
ర్యాత్ - తతః శ్రీ విష్ణుసహస్రనామ పారాయణఙ్కుర్యాత్ -

కాలవిశేషక్తుక్కు ప్రదోష మెఘపేర్. చతుర్థీ సప్తమీతిథిగళిత సూర్యాస్తమ
యమ్ముచిత్ సూన్తు ముహూర్తకాలం ప్రదోషం - త్రయోదశీ తిథియిల్
షగలి నెట్టాం భాగమ్ముచిత్ అర్ధరాత్రిపర్యంతం ప్రదోషం. ఎన్దదినం సూర్యా
స్తమ యాన న్దరం ఒన్చుదున్నాన్తైక్కుల్ చతుర్థీ తిథినరుగిన్దదో అన్దదినంప్ర
దోషం. మత్తనాల్ సూర్యాస్తమయాన న్దరం చతుర్థీరెడ్డాన్నాన్తై ఇరున్దాల్
అన్దదినం ప్రదోషం. ఎన్దదినం సూర్యాస్తమయాన న్దరం పదిన్దెస్టు న్నాన్తై
క్కుల్ సప్తమీవరుగిన్దదో అన్దదినం ప్రదోషం. మత్తనాల్ సూర్యాస్తమయా
న న్దరం సప్తమీ ఒరున్నాన్తై ఇరున్దాల్ అన్దదినం ప్రదోషం. ఎన్దదినత్తీల్
సూర్యోదయాది అరుబదున్నాన్తైక్కుల్ త్రయోదశి వరుగిన్దదో అన్దదినం
ప్రదోషం. మత్తనాల్ సూర్యాస్తమయాన న్దరం అరైన్నాన్తై త్రయోదశి
ఇరున్దాలుం అన్దదినం ప్రదోషం.

తతః, ప్రాతరభిగమనరీత్యా సాయమ్భిగవంతం శరణముపగచ్ఛేత్ - తత్రత్యరత్యాస్థానే “సాయమ్భిగవదారాధన మారభ్యయోగ సమాపన పర్యంత భగవత్కైజ్ఞర్యోత్పాదనరూపరతాయాం” ఇతివాక్యమప్యయ జ్యోతిససంస్థాయం -

షడాసనపూర్వకం, ఇజ్యాకాలీన భగవదారాధనవత్ తదారాధన జ్యూర్యాత్ - తదశక్తై, మత్తాగ్రసన, అర్ఘ్యపాద్యాచమన, గంధమాల్య పుష్ప ధూపదీప మాత్రాదాన, భోజ్యాసన, పాద్యాచమన, అర్పణామ్బుసమర్పణ హవిర్నివేదన పునర్మత్తాగ్రసనాంతజ్యూర్యాత్ - పర్యజ్ఞాసన పాద్యాచ మనీయాని సమర్ప్య - క్షీరాజ్యశర్కరౌపేత, నైవేద్యంసమర్ప్య - నమ స్కృత్య, నాగభోగసమర్పితే పుష్పధూపైరామోదితే యోగపర్య జ్ఞే శ్రీ భూమినీశాభిషేహ భగవంతంశాయయేత్ - నీరాజనజ్యూత్వా - అర్ఘ్యంసమర్ప్య - చక్రాద్యైరస్త్రైశ్చైవైసతేయేనచ దశదిక్షురత్యా ధ్యాయత్యా - దేవగుహాద్వా మపాదవిన్యా సపూర్వకమృహిర్గచ్ఛేత్ -

తతః, దేవాలయస్థిత్యా శ్రియఃపతిం విమానస్థమ్మశ్యేత్ - తదన మ్భవే విమానం, గోపురంవాపశ్యేత్ -

తతః, వైశ్వదేవేషడాహుతీస్థిత్యా “యేభూతాఃప్రచరన్తినక్తమ్మ లిచ్ఛంతోవితుదప్యప్రేష్యాః, తేభ్యోబలిమ్మష్టికామోహరామిమయిపు ష్టిమ్మష్టిపత్తిర్ధాతుస్వాహా” “నక్తచ్ఛరేభ్యో భూతేభ్య ఇదన్నమమ” ఇతి మస్త్రేణవైశ్వానరసబలిచ్చకుర్యాత్ - బలిహరణ పశ్చిమహా యజ్ఞాంస్తు సకుర్యాత్ - కేచిద్బలిహరణ మపికుర్వన్తి - యథాసమ్ప్రదాయ మనుషేయం -

రాత్రావిశేషాత్, అతిథీయథాశక్త్యభి. పూజయేత్ -

తతః, పూర్వవత్, భోజనఙ్కుర్యాత్ - భోజననిషేధకశాస్త్రే
వినా, అన్యేననిమిత్తేన భోజనేవిలుప్తే ప్రాణాగ్నిహోత్ర మస్త్యజ్ఞేత్ -

తతః, దివేవ, మస్త్యజపం, స్వాధ్యాయం, “ రాత్రాచోరప్రసక్తేన ”
ఇత్యుక్తరీత్యా శ్రీమద్భాగవతాది సాత్వికపురాణ పఠనఞ్చకుర్యాత్ -

“ భగవానేవస్వనియామ్య స్వయాపఢ్ధిప్రవృత్తి స్వశేషవైకరసే
నమయాస్వకీయైశ్చోపకరణై స్సాన్విరాధవైక ప్రయోజనాయ పరమ పురుష
స్సర్వశేషీ స్వశేషభూతమిదం, స్వాధ్యాయాఖ్యం, కర్తవ్య పైస్వప్రీతియేస్వ
యమేవకారితవాః ” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞాత్వా - “ అనేన, స్వాధ్యాయా
భ్యేనకర్తవ్య భగవాన్ప్రియతాం వాసుదేవః ” ఇతి స్వాధ్యాయం
సమాపయేత్ -

యోగప్రకరణమ్.

సుప్రతౌలిత పాణిపాదస్సాన్విచాస్త శ్శుచాదేశే, ప్రాఙ్ముఖః, ఆసీనః
త్రిప్రాణానాయమ్య - “ కృతఞ్చకరిష్యామి భగవన్ప్రీత్యేన భగవత్ప్రీత్యర్థేన
మహావిభూతి చాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవ పాదాన్ విద్వార్చనేన
యోగేన భగవత్కర్తవ్య భగవంతం వాసుదేవ మర్చయిష్యామి ” ఇతి
సజ్జల్ప్య - “ భగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ భగవత్ ప్రేమసా భగవ
తః కర్తవ్య భగవతః కర్తకరిష్యామి భగవతో వాసుదేవస్య ” ఇతి బల
మస్త్రీమనుసన్ధాయ - “ భగవానేవస్వనియామ్య స్వయాపఢ్ధి ప్రవృత్తి
స్వశేషవైకరసేన మయాస్వకీయై శ్చోపకరణై స్సాన్విరాధవైక ప్రయోజ

నాయ పరమ పురుష సుర్వశేషీ స్వశేష భూతమిదంయోగాఖ్య జగత్త్రి
స్వస్త్వైస్వప్రీతయే స్వయమేవకారయతి” ఇతి సాత్వికత్యాగజగత్త్వై-
ద్యయమనుసన్ధాయ - “అఖిలహేయప్రత్యసీక” ఇత్యాదిపూర్వో
క్షప్రకారేణ బృహద్ద్యయమనుసన్ధాయ -

*
తతోయోగఃకుర్యాత్ - తస్య, అక్షాన్యప్త - తత్ప్రకారః—

అష్టా జ్ఞయోగక్రమః.

౧ యమః— (మనసః, ఏకత్వైవ, అవస్థాపకంయోగాజ్ఞం - ఏతదక్షా
నిపశ్చ- ౧ బ్రహ్మచర్యం, యోషిశుభోగ్యతాబుద్ధియుక్తేక్షణాదిర
హితత్వం) - ౨ అహింసా (అప్రాణిహీణ - ౩ సత్యం (భయాదే
రహేతుభూతంవాక్యం - ౪ అస్తేయం (అచోర్యం - ౫ అపరి
గ్రహః (విషిద్ధద్రవ్యాణామనాదానం -

౨ నియమః - యోగాభ్యాసినః పురుషస్య నియామకంయోగాజ్ఞం -
ఏతదక్షానిపశ్చః— ౧ సత్తోషః (విషయత్యాగః - ౨ శౌచం
(అభక్ష్యపరిహారానిద్దిత సంసర్గస్పృధర్తివ్యవస్థానాని) - ౩. తపః
(ఉపవాసాది) - ౪. స్వాధ్యాయః (వేదవేదాంత తదక్షావలోకనా
దిః - ౫. ప్రణిధానం పరబ్రహ్మణిచిత్తసక్తిః -

౩. ఆసనమ్ - భగవత్పున్నిహా, అన్యత్రవా, వివిక్తే, గోమయేనోపలిప్తే
శుచాదేశే దర్శనాస్తీర్య - దార్వాసనన్నిధాయ - తదుపర్య

బృహద్ద్యయం = శరణాగతిగద్యం - అనుబద్ధోద్రష్టవ్యః.

పరమాత్మజీవాత్మ స్వరూపానుసన్ధాన పూర్వకం, ఇంద్రియాణిచళి కృత్యమన
సఃపరబ్రహ్మణ్యే నసంయోగః.

జనం, తదుపరివస్త్రస్త్రిన్విధాయ - ప్రాజ్ఞుఖ ఉపవిశ్య - స్వస్తిక,
గోముఖ, బద్ధ, పద్మ, వీర, సింహ, భద్ర, ముక్త, మయూరా
ద్యాసనేమన్వాభిమతేన కేనచిదాసనేనస్థిత్యా - గురూభగవత్ప్ర
శ్చప్రణమ్య - భూతశుద్ధిజ్ఞత్వా - కాయశిరోగ్రీవానక్తి వక్షస్థ
లాని సమానికృత్వా - దృశౌ నాసాగ్రన్యస్తే వినిమీలితలక్షణే
కృత్వా - తాలుతలస్థాఞ్జహ్వస్త శనావశేరస్తరే ఓష్ఠపుటావీషల్ల
గ్నాచకృత్వా- ఉరుమధ్య ప్రదేశయోర్బాహు కూర్పరౌధృత్వా-
దక్షిణోత్తరా పాణీకృత్వా - యోగపట్టేనాఖిలం విగ్రహం సద్ధా
ర్య - అపానదేశస్త్రిరుద్ధ్యో ధన్వంతమేవవికాపైర్వి వమవస్థానమ్ -

*

౪. ప్రాణాయామః - సచ, రేచకపూరక కుమ్భకావస్థాత్రయ సమాశ్రితః -
తత్రరేచకోనామ, కనిష్ఠానామికాభ్యాం వామనాసికాయుద్ధ్వ -
నేత్రేసమ్యక్త్వమిల్య - దక్షిణనాసయా (ఉచ్ఛ్వాసేసముఖనాసా
భ్యామ్బహిర్ని గఽచ్చత్) ప్రాణవాయుబహిర్విసర్జనం - పూరకో
నామ, అఙ్ఘ్రీపేదదక్షిణ నాసికాం సమ్యగ్రుద్ధ్వ - వామనాసయా
స్తరేబాహ్యవాయుపూరణం-కుమ్భకోనామ, అఙ్ఘ్రీశీఘ్రాశీరేవనాసి
కాద్వయంరుద్ధ్వ-ఓష్ఠాభ్యాం, ఆస్యంరుద్ధ్వ - ప్రాణవాయుబాహ్య
వాయోర్మగపద్మధనం - ఏతేత్త్రయోపిమాత్రా భేదాదుత్తమ
మధ్యమాధమాభవంతి - తత్రోత్తమః షట్తింశన్తాత్రకః- మధ్య
మః చతుర్వింశతిమాత్రకః - అధమః ద్వాదశమాత్రకః - అత్రై
వకుమ్భకావస్థాయాం, మూలమస్త్రీస్య మస్త్రీరత్నస్య వాపశ్చ
వింశత్యభ్యస్త్రీస్యమనసోచ్చారణమ్ -

* ప్రాణః = స్వదేహోత్పన్నబాహుః - ఆయామః = తన్నిరోధః.

† సక్రిష్ణేణసవిశక్మేన బాహువృచక్షిణీకృత్య, అఙ్ఘ్రీసాఫలవం యావత్కారణ
మర్యాదావాకాలః.

౫౪. ప్రత్యాహరణ - శబ్దాదివిషయము సహృదిభిః, చతురాదిభిస్సహా తేభ్యో విషయభ్యో మనస్తమాకర్షణమ్ -

౫౫. భారణ - ప్రపన్న వదనేః పుణ్డరీకదళామలాయతేక్షణే, సుకుమారకపాలే, సువిస్తీర్ణలలాటః ఫలకోజ్జ్వలే, సమకర్ణా నైవిన్యస్త చారు కుణ్డల భూషణే, ఉల్లాసాతిశయమనోజ్ఞభూలతే, ప్రవాళాతిశాయ్యధర బిచ్ఛే, శఙ్ఖభిరామకణ్ఠే, శఙ్ఖచక్రగదాబ్జ కేయూర కటకాదివి భూషితాత్యుజ్జ్వల చతుర్బాహా, అతికోమళ దివ్య రేఖలబ్ధౌతా తామ్రకరతలే, దివ్యాఙ్గుళీయక విరాజ తాతికోమళ దివ్యనఖావళీ విరాజితాతి రక్తాఙ్గుళీరలబ్ధౌతే, సువిస్తీర్ణశ్రీహర్షకౌస్తుభ ముక్తా చూరనై జయ స్తీవన మాలాఙ్కీతవక్షసి, వలిత్రిభక్తీనామగ్న నాభి నాదివ్యముక్తా దామోదరబద్ధన కాశ్చేగుణాదినోదరేణ విరాజ మానే, కదళీప్రకాణ్డరుచిరసమస్థితోరుయుక్తే, మణిదర్పణాయ మానజశ్శాయుక్తే, తక్షణోన్మీలిత పుణ్డరీకసదృశ శఙ్ఖచక్రాదిలా శ్చన చరణయుగళే, అతిమనోహర కిరీట మకుట చూడావతంసే, విమలపీతామ్బుజే, యుగపదుదిత సూర్యసహస్రతేజసి, శుద్ధసర్వ మయే, శ్రియఃపత్యేనారాయణే పరిబ్రహ్మణి, ఆత్మమాన సన్యాచ శ్చలతేవనస్థాపనమ్ -

2. ధ్యానమ్ - తస్మై వ్రజప్రభుజే, విషయా న్తర స్పృహశూన్యే సమససా తైలభారావదవిచ్ఛేదేనహరేః, సమస్తావయవానా న్తత్తదస్త్రిభూ షణభూషితానాం సంస్కరణమ్ -

౩. సమాధిః - భగవతః పూర్వోక్తాస్త్రిభూషణాదిరాసిత్యే నశ్రివిధపరి చ్ఛేదరహిత నిరవధికసుఖరూప స్వరూపతయాధ్యానమ్.

ఏవమకర్తుమశక్తః, అర్చితాదిచూర్ణేణ శ్రీకృష్ణకుణ్డనాథశ్రీమత్పా దాశవిద్వత్ప్రాప్తిప్రశారరతాః, అనున్నరేభః

శ్రీ వైకుంఠగతి చిన్తనప్రకారః.

అనాదికాలమారభ్య సంసారసాగర నిమగ్న జీవోద్ధరణాయ, పరమ
కారుణిక్, శ్రీయఃపతిః, అజ్ఞాత, యాదృచ్ఛిక, ఆనుషిష్ఠిక, ప్రాసక్తిక
సామాన్య బుద్ధిమూల సుకృతవిశేషాన్ వ్యాజీకృత్య, తాన్ విశేషతః కటా
క్షయిత్వా, సదాచార్యానుగ్రహ లబ్ధజ్ఞాన పాత్రభూతాన్ కృత్వా - తన్ము
ఖేనస్వస్థిన్ భరసమగ్నణజ్ఞానరయిత్వా - శరీరపాలనజక్తుల్పిత సమయే
ప్రాప్తే, సుహృత్సుసుకృతం, ద్విషత్సుదుష్కృతాన్, ఆరోగ్య - ఏతద్దేహవ
సానసమయే కాష్ఠపామాణవత్ స్థితాన్ దృష్ట్వా, కేవలంస్వీయ దయయైవ
ప్రబోధ్య-మోక్షమ్నాగ్నిష్ణువానీత్య భిలపితాన్ విస్తరణ శీలాన్ కృత్వా -
వాక్పాణిపాద పాయూపస్థాఖ్య కర్తేన్ద్రియాణి, ఘ్రాణరసనాచక్షుశ్రవ
కోఽఽత్రాఖ్యజ్ఞానేన్ద్రియాణి చమనసాసంయోజ్య - తాద్భుతమృత్యుప్రాణ
వాయు నాసంయోజ్య - ప్రాణవాయుజ్ఞే వాత్సనాసంయోజ్య - తాద్భుత

*

జ్ఞేవం త్రిస్థూణాం భద్రకాయాంస్థూల దేహమథనోద్భూత సూక్ష్మతశ్చ
భూతైస్సంయోజయతి - ఏవం, ఇన్ద్రియప్రాణభూత సూక్ష్మసతయుక్తం
జీవం, నిసర్గసాహర్దవాన్, హర్దక, స్వస్థిన్ విశ్రమయ్య - ఏవం, ఘ్రూల
శరీరాత్, విద్వదవిద్వత్సాధారణం, ఉత్కృష్టక్రమజ్ఞమయిత్వా అనన్త
రంస్వర్గ నరకలోకగమనార్థ మార్గిద్వారభూతేషు శతస్థానైకనాడి విశేషేషు
యథానగచ్ఛేత్తథా మార్గభ్యోనివర్తియ, అస్మిరాదిమార్గద్వార భూతా
యాంశ్చతాధికాయాం సుషుమ్నైతి, బ్రహ్మనాడితి. మూర్ధన్య నాడిత్యా

* త్రిస్థూణం = ముదుగిల్ వంశమిస్తు మ్పేరుడైయ ప్రధానమాన ఎలుంబు మూసై.

జ్ఞోభద్రకాయాం = కడగిలదైయిల్.

*

ఖ్యం వహన్త్యాం హృదయ మధ్యనాడ్యామ్మృచేశ్య-ఏకాదశద్వాదసహిత
 బ్రహ్మపురాఖ్యస్థూల శరీరాస్తూర్ధ్వనాడ్యాఖ్య ప్రధానద్వాదేణ ముముక్షు
 జ్ఞోహీత్వానిష్కామ్య - సూర్యమణ్డల మధ్యమార్గేణారోహ్య - పున
 స్సంసారహేతు భూతకర్మవాసనారూప నిశ్చేణికాన్నివర్తియ - దేవయాన
 మార్గమ్మృచిపయ్య - తన్మాగే, అర్చిరితి, అహరితి, శుక్లపక్ష ఇతి, ఉత్త
 రాయణమితి, సంవత్సర ఇతి, వాయు రితి, ఆదిత్య ఇతి, చంద్ర ఇతి,
 వైద్యుత ఇతి, అమానవసంజ్ఞకస్యాస్య సహకారిణో వరుణేంద్ర ప్రజాప
 తయః ఇతి చనామ్నాప్రసిద్ధేః, ప్రత్యుద్గమనపూర్వకంస బహుమానంస్వస్వ

+

సీమాపర్యస్తమ్మార్గ ప్రవర్తనార్థ మనువ్రజద్భిః, ఆతివాహకైస్స హస్వయ
 మ్మృధానస్సృక్, క్రమేణగమయిత్వా-తత్తత్సీమా నేషు భగవచ్ఛాస్త్రోక్త
 భోగాననుభవ్య - ఏవమర్చిరాదిమార్గేణ ప్రకృతిమణ్డలాదూర్ధ్వ దేశా
 వస్థితం, చిరకాలమారభ్య ద్రష్టమభిలషితం అవైష్ణవానామప్రాప్యం
 శ్రీ వైకుంఠాఖ్యదివ్యలోక సమీపగమయిత్వా - తత్రప్రవహన్త్యాః,
 అప్రాకృత సలిలాయాః, విరజానద్యాః, అవారతీరే, భక్తిప్రపత్తివశీకృత
 భగవత్సంజ్ఞలైస్స స్థాపితం, గతిమాత్రార్థ మనువతఃమానం సూక్ష్మశరీరం
 వినర్జ్య - శరీరంవివేచనసంజ్ఞ-ల్ప మాత్రాదేవ విరజాయాః, ఉత్తిరతీర
 మ్మృచిపయ్య - అప్రాకృతశరీరమ్మృదాయ - ఐరమ్మదీయాఖ్య సరఃపథ్య
 స్తజ్గమయిత్వా - అనస్తరంసోమ సవన సంజ్ఞకాశ్వత్థి సమీపమ్మృ
 చిపయ్య - తత్ర, శతమ్మాలాహస్తాః, శతమృగ్జనహస్తాః, శతఞ్జుణా
 హస్తాః, శతంవాసోహస్తాః, శతమ్భూషణహస్తాః, ఏవంరీత్యాపశ్య శతస
 ఙ్ఖ్యపురోభిః సజ్జశస్సజ్జశేః, ప్రత్యుద్గమయ్య - బ్రహ్మలంకాపై రలంకా-

* సవరన్ధ్రాగ్రిః, నాభిః, శిరస్థితబ్రహ్మరస్త్రాగ్ని

† విదుషం, ఆతివాహకే (గచ్ఛతాం, మార్గ ప్రవర్తనే) పరమ పురుషేణ
 యక్తాః ఆతివాహికాః దేవతావిశేష ఏతేర్చిరాదయః.

ర్య - తతః, తిల్యనామకవృక్ష సమీపమ్పూరితయ్య, తత్ర, శ్రీ వైకుంఠనాథస్య దివ్యగంధమ్ప్రివేశ్య - సాలజ్ఞాఖ్యస్తాన సమీపమ్పూరితయ్య, తత్ర శ్రీ వైకుంఠనాథస్య దివ్యరసమ్ప్రివేశ్య-అపరాజితాఖ్యమాయతన సమీపమ్పూరితయ్య, తత్ర శ్రీ వైకుంఠనాథస్య దివ్యతేజఃప్రవేశ్య- తతోనిత్యసూరిభిః ప్రత్యుద్గమయ్య - మహాగోపురద్వార సమీపజలమయితా-తత్రత్య, ఇన్ద్రప్రజాపత్యాఖ్యద్వారపాలాభ్యాం, దివ్యద్వారక వాటాతిక్రమణపూర్వకం శ్రీవైకుంఠ నగరమ్ప్రివేశయేత్. రాజవీధీగమనసమయే, తత్రత్య సూరయః స్వస్వగృహేషు ముక్తమానీయ యథోచితమ్పదా ప్రత్యాశయేయుః. దేశాన్తరగతపుత్ర సన్దర్శన జనితానన్ద వత్సోమాతర ఇవ శ్రీ భూమినిశాదేవ్యోపి, ఏతద్దర్శన జనితప్రీత్యతిశయాత్, శరతా-ల పరిపూర్ణ చన్ద్ర మణ్డలసదృశ దివ్యాననశాలిన్యః, స్వీయపరిచారికా సహితాః, స్వపరమధనభూత భగవత్పాదుకాయుగళ, దివ్యచూర్ణ, పూర్ణకమ్భు, మజ్జశ దీపాది సత్కరణోపకరణైః సుహప్రత్యుద్గచ్ఛేయుః. సర్వేశ్వరోభగవాన్ శ్రియఃపతిరపి, ఏతమ్ముక్తం, ప్రత్యుద్గమ్య హిరణ్మయ దివ్యవిమాన సమీపజ్ఞమయేత్. తత్రబ్రహ్మయశాంసి ఏనమ్ప్రివిశేయుః. తతోముక్తః, నిరవధిక పరమానన్ద నిత్యముక్తా సేవిత సర్వేశ్వరాధిష్ఠితం, అనన్దమయ మట్టపమ్ప్రివిశ్య - తత్రత్యైః, కుముదాదిదివ్యపార్వదైః చణ్డాదిద్వారపాలకైః సున్నేహబహుమాన మాలోకితః, విష్వక్సేననియుక్తాస్తాన నిర్వాహకమజ్జశా శాసనానిప్రాప్య - తన్నన్త్రపమధిరుహ్య - తత్రస్థితజగదమ్పదయోః ప్రణమ్య - నిత్యసూరి గోష్ఠీమధ్యజత్వా - తత్రత్యాన్పూర్వాచార్యాన్ కృతజ్ఞతాజ్ఞాపన పూర్వకమ్ప్రిణమ్య - తతః, దివ్యసింహ్లాసనే, అష్టదశ దివ్యపద్మస్త్యాప్తసుదళేషు వ్రాగాదిక్ర మేణవిమలాదీరప్టే, కణ్ణికాపూర్వ భాగే, అనుగ్రహాచ్చదృష్ట్వా-తత్పద్మమధ్యే కణ్ణికోపరి దివ్యయోగ పర్యక్షే-సహస్ర ఘణామణిశోభిత మనస్తన్నాగరాజన్ద్రుష్ట్వా - అనస్తభోగిని, కేవల కేహశనాది సర్వమృజితసమ్భగవత స్తత్తదవస్థాచిత పరిచర్యాయమాజ్ఞాప

ముక్త్యా, శీలరూపగుణవిలాసాదిభిరాత్మాను - రూపయాశ్రియాభూమ్యా
 నిభయావ సహాసేనం, పుట్టరికదళామలాయతేక్షణం, 'దివ్యాయుధ'దివ్యభూ
 మ్మై రుక్మశీతం, అకుంభితదక్షిణపాదం, ప్రసారితవామపాదం, ధక్షిణాభాను
 న్యస్త ప్రసారితదక్షిణభుజం, నాగభోగేవిన్యస్త వామభుజం, నిరతిశయ
 భోగ్యం, బాసుదేవాఖ్యం శ్రీ వైకుంఠనాథంసంసేవ్య - తతోదివ్యభూమణ
 దివ్యాయుధభూమితా తదీయాన వయవాన్ప్రత్యేక శోభనభూయ -
 తతః, శ్రీ శరకోపాఖ్య పాదుకానివేశ స్థానభూత పాదపీఠపర్యస్తజ్జత్వా -
 అత్యస్తసాధ్వసవినయా వసతోభూత్వా పునఃపునఃప్రణమ్య - మామైకా
 న్తికాత్యంతిక పరిచర్యాకరణాయ స్వీకురుష్యేతియాచమానః, తతోభగ
 వతాన్వయమేవాత్మ సజ్జీవసేనావలోకనే నావలోక్య - నమస్తేశాపహేన
 నిరతిశయసుఖావహే నాత్మీయ శ్రీ మత్పాదారవిన్దయుగళేన శిరస్యల
 జ్ఞాతః, భాగవతకైజ్ఞర్య భగవత్కైజ్ఞర్య సామ్రాజ్యయోగ్యతా
 మ్ప్రసీతః, అమృతసాగరాంతర్ని మగ్నసర్వావయవ ఇవానందనిర్భర
 స్తత్పాదారవిన్దయుగళ మేవావలమ్భ్య తత్పర్యజ్ఞమారుహ్య - అఙ్గా
 గత కుమారన్యాయేన భగవతానుమోదితో భగవతస్సహజ సాహాద్దే
 నాపహత పాపత్వాదిరూపగుణాప్తకా విర్భావమ్ప్రసముక్తః, భగ
 వతాన్వయ దివ్యచరిత్రాణి, పీఠస్థూభాచ్ఛోతవ్యా నీత్యభిసంధాయ -
 "కోసి" ఇతి పుష్టః, నిత్యసంసార్య వస్థాతోనిత్యనూర్య - వస్థామ్ప్రస
 యతుర్భగవతోఽప్రతికార మహోపకారంస్మృత్వా వక్ష్యమాణ ప్రకా
 రేణోత్తరాణి విజ్ఞాపయేత్:- "అనాదికాలం సంసారాల్లవే సమ్యక్సమస్త
 ద్దాస భూతోహమిదాసీమ్భవతో దివ్యాత్మ స్వరూపాను భవరూపార్థవేమ
 గోష్ఠిస్మి - మదీయస్వరూపం సర్వజగదాత్మ భూతభవత్యవరూపాధీశం
 మదీయప్రవృత్తినివృత్తి భవత్సుజ్జలాధీనే, మదీయోభోగః భవదీర్ఘగా
 ధీన ఇతిచాక్షాసియం-మకార వివరూప్రతిపాదిత నిరుపాధిక భవద్దాస్యేతిన్యం
 ధిత్యాన్వయాప్రాప్తవ్యైకైకజగత్సేషం నిత్యనూరీవదప్రతిహత సావిత

స్త్రీయై మాప్రీప్తవానస్తి - సర్వాణిజగన్తి, అహంబుద్ధ్యైర్జగ-
 ర్యోవకరణా నీతీదానీమేవ ప్రత్యక్షీకృతవానస్తి - సర్వాత్మనాః మోక్షో-
 ర్య కైవల్యాను భవరసాశమదీయత్వ దనుభవమహోదధితేజ తుల్య-
 యథానన్యస్తథాఽనుభూయ భోక్తౌ భోగ్యభావమిదానీ మానం - ఇతిశ-
 పత స్తవమేవత్వన్నిత్య కై జగన్యాణి కారయితుమ్మయిక్వపాబుంతు". ఏవం
 విజ్ఞాపయతి ముక్తే తచ్చుత్తై, అవిముక్తస్త్వన్య పానరసముగ్ధశిశు ప్రథ-
 మజల్పితం శ్రుత్యేవపరమానంద నిర్భరః, శ్రియఃపతిః, " జగత్సమస్తం, యద-
 పాజ్ఞసంశ్రయం " " యస్యావీక్ష్యమాఖం " " యద్భూవిభ్రమభేదతః "
 ఇత్యుక్తవై భవశాలిన్యాః, అఖిలజగన్మాతృశ్శ్రియోముఖం సాభిప్రాయం
 వీక్ష్య, ఏకాభిప్రాయ యాశ్రియాసహముక్తజగటాక్షయిత్వా, తయాసహ,
 తం, అనవధిక కృపయాఽనుగృహ్ణాతి. ఏవం, పరమశేషిణో భగవతః, పురు-
 షకారభూతాయాః లక్ష్మ్యైశ్చకృపామూర్తిస్తః సముక్తః, పరభక్తిపరజ్ఞాన,
 పరమభక్తియుక్తః, పరిపూర్ణోత్తరావధి రహిత విశేష తమానన్య ప్రయో-
 జనానవధిక ప్రియ భగవదను భవజనిత, నిరతిశయ ప్రీతి పరీవాహభూత
 కై జగన్యైకమనోరథః, ఏకాన్తికాత్మ్యన్తిక నిత్యకైజగరః, సర్వదేశ సర్వకాల
 సర్వావస్థాను సర్వవిధ కై జగన్యాణి సర్వవిధ శరీరై రనుభూయ, అనవధి
 కాలిశయానంద మహార్ణవనిమగ్నో భవతి.

ఇత్యుక్తముక్త నిరతిశయ దశాయథారోగ్యం యథాశక్తిః .
 యథామనోరథం, లినునందధాన ఏవనుభవహాసీనో నిద్రా సమాగమ పథ్య-
 స్తః పుష్కగవద్ధ్యానం సాస్వాదేన స్వాత్మావజ్ఞతార్థ యన్నానీత-ఏవబిహ్ను
 మతక్తౌ, శ్రీవైకుంఠగద్య మనునందధీత - తదశక్తౌ, భగవద్ధ్యాన సోపా-
 నంవాఽను నందధీత -

తపోనిద్రావ్రసక్తై, పృథివీమారభ్య ప్రకృతి పర్యవ్రాజితత్వాని భా
వదారాధనోక్తరీత్యాస్వ స్వకారణేసంహృత్య - ప్రకృతిస్త మస్యపనః
హ్యుత్త్య, తమోజీవ ఉపసంహృత్య, జీవమృతమూత్త్యని ఉపసంహృత్య -
వివిధవ్యాపారనిరతస్య భగవత్కైజ్ఞ-ర్యోపకరణ భూతస్యేద్ద్రియ వర్గస్య
విశ్రాంత్యర్థం స్వయముపసతాన్నిద్రా , మృగవత్కైజ్ఞ-ర్య త్వేనామ
సన్ధాయ -

“ భగవానేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వ శేషతైకరసేన
మయా స్వకేయైశ్చోపకరణై స్సాన్విరాధవైక ప్రయోజనాయ పరమ పురుష
స్సర్వ శేషీ స్వశేష భూతమిదం యోగాఖ్యజ్ఞ-ర్క స్వస్తిస్వప్రీతయే స్వయ
మేవ కారితవాన్ ” ఇతి సాత్వికత్యాగజ్ఞు-ర్యాత్ -

“ అనేన యోగాభ్యేన కర్మణా భగవాన్ప్రియతాం వాసుదేవః ”
ఇతి యోగం సమాపయేత్ -

శ య న వి ధిః.

పాదాప్రత్యక్ష్య - సమ్మేళ్య - ద్విరాచమ్య - అనాద్రిపాణి
పాదాస్యః, శాస్త్రోక్తప్రకారేణ సముచితేప్రోక్షితే శయనీయే, ప్రాసాద
*
ఖట్వా పర్యజ్ఞ-న్యాయేన నాడీపురీతద్బ్రహ్మణి, సాత్త్వికశ్శయన మనుస
న్ధాయ - లక్ష్మీపరిష్కర్ణవ్యజ్ఞకేన మాధవశబ్దేన “క్షీరసాగరతరజ్ఞ శీకరా
సారతారకిత చారుమూర్తయే! భోగి భోగశయనీయశాయినేమాధవాయ
మధువిద్విషేనమః” ఇతి శ్లోకేనచ భగవత్తజ్జీర్ణయన్, పరమాత్మని

* నాడీ, ప్రాసాదస్థానీయం- పురీతత్, ఖట్వాస్థానీయం - బ్రహ్మతు, పర్యజ్ఞ-
స్థానీయం - అతోబ్రహ్మైవ సాక్షాత్సుప స్థితానమ్.

స్వస్య పరిష్కృతి విశేషశ్చ పరామృత్య భగవతశ్చరణారవిష్ట యోర్విస్యస్త
శిరస్కః, తమేవమాధవం హృదయేధ్యాయః సుఖంశయిత -

శూన్యగృహే, వృక్షమూలే, చతుష్పథే, దేవాలయే, శర్కరా
లోష్ఠపాంసుమ, దీక్షాంవినాదర్భేషు మృగచర్మణివా, ధాన్యగోదేవ విప్ర
గురూణామున్నతస్థలే నశయిత - స్వగృహేప్రాక్చిరాః, పశ్చిమత్యక్చిరాః,
శ్వశురస్యాన్యస్యగృహే దక్షిణాశిరాః, శయిత - కదాపి నోదక్చిరాస్స
పేత్ - ననగ్నః, నార్ద్రవాసాః, స్వపేత్ - అవిశాలాయాం, నిమోన్న
తాయాం, మలినాయాం, సూక్ష్మజన్తు ప్రచురాయాం వాశయాయాం,
నస్వపేత్ - రాత్రాయాను చతుష్టయే మధ్యయామద్వయ ఏవనిద్రామను
భవేత్ -

సంతానార్థతయా, భగవత్యైకజుర్వబుద్ధ్యా - సాత్వికత్వాగ పుర
స్కరిం, సువస్త్రవేషధరయా, దయితయా, అరోగయా, శుద్ధచిత్తయా,
ధర్మపతన్యసహ, అనిషిద్ధదినేషు సంవిశేత్ - మత్స్యప్రవ్యేకాద శీద్యాదశీ
చతుర్దశ్యమావాస్యా పూర్ణమాతిథిషు, సజ్జాగ్రైవ్యతీపత శ్రాద్ధోపవా
సదినేషు, బుధవారే, అశ్విన్యా శ్లేషా మఖామూలాస్వాతీ జ్యేష్ఠాపూర్వా
త్రయజన్తు నక్షత్రేషు, నిమిస్త్రణదినే, మన్వాదిషు, యుగదిషు, స్త్రీర
జోదర్శన ప్రభృతిదిన చతుష్టయేచ స్త్రీసంగమం వజ్జయేత్ - అజాతపు

*

త్రామృత్తీం ఋతుకాలే, అనిషిద్ధాయాంరాత్రౌ అప్రాణితోఽప్యపేయాత్ -
అన్యరాత్రౌతుప్రాణిత ఏవోపేయాత్ - ఏకస్యాన్న క్షేకదైవ స్త్రియగ్
చ్ఛేత్ - అష్టమాసా దూర్ధ్వజిర్భిణిన్నగచ్ఛేత్ - వ్యవాయావధిస్త్రీ
యా సహసంవిశేత - తతః పృథగేవశయిత-ఋతుకాలే సగ్గమే, యజ్ఞ

* రజోదర్శన ప్రభృతియేడ కాహారాత్రాత్మకః కాలోగర్భ గ్రహణసమర్థో

ఋతుః.

౧౫౪ పంచకాలప్రకాశే, గ్రన్థోపసంహారః.

సూత్రం, ఉపవీతమేవ - అన్యతౌతుప్యప్త భాగతోనివీతమేతకృత్వాస్త్రియ
శ్చచ్ఛేత్ - ఋతాపుపేయాద్య ద్యుభయోస్సాన్నినం, అన్యతౌతు మూత్రో
క్తద్విగుణశౌచమాచరేత్ - పృథగ్వస్త్రాహ్వానాభావ విధారయేతాం -

యదా యదా నిద్రావిచ్ఛేదః, తదా తదా భగవన్తస్థాయేత్ - పున
రానిద్రాగమాత్, తానినామానికీర్తయేచ్చ - నిద్రాసమయే, దుస్వప్న
దర్శనే, పాదాహస్తాప్రక్షాళ్య, ద్విరాచమ్య, భగవన్తమ్ప్రణమ్య,
తన్నామసఖీర్తయేత్ -

గ్రన్థోపసంహారః.

ఏవంవర్తమానస్య సర్వకాలోప్య వన్ధ్యోభవతి - సర్వేవ్యాపారాః,
భగవన్తైజ్జగర్య రూపాభవంతి - సర్వోపి, ఆనుషిజ్ఞకోభోగః, క్షీడాశుక
క్షీరాస్వాదన్యాయేన స్వామిభోగ శేషభూతోభవతి - ఇతి భగవన్తైజ్జ
జగర్యరతేః, పరమైకాంతినః, అనాదిమాయా నిశావసానే, అనన్తమో
క్షవాసర ప్రారమ్భేచ ప్రత్యూషవత్, అవస్థితోయం, ఆయుశ్శేషకాలః,
ఇతి సర్వన్నిరవద్యమ్.

పంచకాలప్రకాశే సుస్మార్థః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

అనుబంధం.

విషయానుక్రమణికా.

విషయానుక్రమణికా	పుట సంఖ్య
శ్రీ యాశవన్తార్ స్తోత్రమ్ ...	౧
దయాశతకమ్ ...	౭
ముకుందమాలా ...	౧౭
శ్రీ వేంకటేశ సుప్రభాతమ్ ...	౨౧
శ్రీ వేంకటేశ స్తోత్రమ్ ...	౨౪
దశావతార స్తోత్రమ్ ...	౨౫
అభీతి స్తవః ...	౨౭
శ్రీ సద్భాగ్యం దీపికా ...	౩౦
శ్రీ రత్నగద్యమ్ ...	౪౭
నిత్యానుసంధానమ్ ...	౪౯
శరణాగతి గద్యమ్ ...	౭౦
పురుషసూక్తిమ్ ...	౭౪
శ్రీ విష్ణుసహస్రనామ స్తోత్రమ్ ...	౭౭
శ్రీ వైకుంఠ గద్యమ్ ...	౮౮
భగవద్భావ పోషణమ్ ...	౯౨

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

❀ శ్రీయాళవందార్ స్తోత్రమ్. ❀

స్వాదయన్నిహసర్వేషామ్ త్రయ్యన్తార్గంసుదుర్గోహమ్ ।

స్తోత్రయామాసయోగీంద్ర స్తవస్తేయామునాహ్వయమ్ ॥

నమోఽచిన్త్యానృతాక్షిప్త జ్ఞానవై రాగ్యరాశయే । నాథాయము
నయేఽగాధ భగవదృక్తసిన్ధవే ॥ ౧ ॥ తస్మైనమోమధుజిదభ్యీసరోజతత్వ
జ్ఞానానురాగమహిమాతీతయాస్తసీమ్నే । నాథాయనాథమునయేఽత్రవర
త్రచాపినిత్యం యదీయచరణౌశరణమ్మదీయమ్ ॥ ౨ ॥ భూయోనమోఽ
పరిమితాచ్యుతభక్తి తత్వజ్ఞానామృతాద్భిఃరివాహశుభైర్వచోభిః । లోకేఽ
నతీర్ణపరమార్థసమగ్రభక్తి యోగాయనాథమునయేయమినాంవరాయ ॥ ౩ ॥
తత్వేనయశ్చినచిదీశ్వరతత్స్వభావభోగా పరిరతమపాయగతీరుదారః ! నస్త
ర్యయన్నిరమిమితపురాణరత్న స్తస్మైనమోమునివరాయసరాశరాయ ॥ ౪ ॥
మాతాపితాయునతయ స్తనయావిభూతిస్సర్వంయదేవనియమేనమదన్వయా
నామ్ । ఆద్యస్యనకులపతేర్వకుళాభిరామం శ్రీమతదభ్యీయుగళమ్మృణ
మామిమూర్ధ్నా ॥ ౫ ॥ యన్మూర్ధ్నిమేశ్రుతిశిరస్సుచభాతియస్తి న్నస్తస్త్వ
నొరథపథస్సకలస్సమేతి । స్తోహ్యమినకులధనఙ్గులదైవతస్తత్పాదార
విస్తమరవిష్టవిలోచనస్య । ౬ ॥ తత్వేనయస్యమహిమార్ణవశీకరాణు శృంగో
సమాతుమపిశర్వపితామహాదైవ్యః । కర్తుస్తదీయమహిమస్తుతిముద్యతాయ
మహ్యస్నమోఽస్తుకవయేసిరపత్రపాయ ॥ ౭ ॥ యద్వాశ్రమావధియథా
మతివాప్యశక్త స్థామ్యేవమేవఖలుతేఽపిసదాస్తువస్తః । వేదాశ్చతుర్ముఖ
ముఖాశ్చమహార్ణవాస్తః కోమజ్జతోరణుకులాచలయోర్విశేషః ॥ ౮ ॥ కిణ్దోచ
షశక్త్యతిశయేననతేఽనుకన్యస్త్వస్తోతాఽపితుస్తుతికృతేనపరిశ్రమేణతత్ర

శ్రమస్తుసులభోమమమద్దబుద్ధే రితుద్యమోఽయముచితోమమచాబ్జనేత్ర
 || ౯ || నావేక్షసేయదితతోభువనాన్య మూనినాలమ్పిభోభవతుమేవకుతః
 ప్రవృత్తిః । ఏవంనిసర్గసుహృదిత్వయినర్వజన్మోస్సాన్వ మిన్నచిత్రమిదమాశ్రి
 తవత్సలత్వమ్ || ౧౦ || స్వాభావికానవధికాతిశయేశితృత్వ న్నారాయణత్వ
 యినమృష్యతివైదికః । బ్రహ్మశివశ్శతమఖఃపరమస్వరాడిత్యే తేఽపియ
 స్యమహిమార్ణవవిప్రుషస్తే || ౧౧ || కశ్చిశ్చియఃపరమసన్దిసమాశ్రయః
 కఃకఃపుణ్డరీకనయనఃపురుషోత్తమః । కస్యాయతాయతశ్చైకకలాంశకాం
 శేవశ్వం విచిత్రచిదచిత్పరిభాగవృత్తమ్ || ౧౨ || వేదావహరగురుపాతక
 దైత్యవీడా ద్యాపద్విమోచనమహిఃఫలప్రదానైః । కోన్యఃప్రజాపశుపతి
 పరిపాతికస్యపాదోదకేన సశివస్సశిరోధృతేన || ౧౩ || కస్యాదరేహరవిరి
 శ్చిముఖఃప్రవృత్తుః కోరక్షతీమమజనిప్తచకస్యనాభేః । క్రాన్తాన్వినిగ్రిహ్యపున
 రుద్గిరతిత్వదన్యః కేనేనవైషపరవానితిశక్యశ్చభక్తః || ౧౪ || త్వంశీలయాప
 చరిత్రైఃపరమప్రకృప్తనత్వేన నాత్మికతయాప్రబలైశ్చశాస్త్రైః । ప్రఖ్యాత
 దైవపరమార్థవిదామృతైశ్చ నైవాసురప్రకృతయఃప్రభవన్తిబోధ్యమ్ ||
 ౧౫ || ఉల్లఘ్నేతత్రివిధసీమసమాతిశాయి సమ్భావనస్తవారిద్రామన్వభా
 వమ్ । మాయాబలేనభవతాపినిగూహ్యమానమృత్యున్తికేచిదనిశ్చస్త్యేదనన్య
 భావాః || ౧౬ || యదణ్డమణ్డానైరగోచరౌచ్చ యద్దశోత్తరాణ్యావరణాని
 యానిచ । గుణాప్రధానమ్పురుషఃపరమ్మద మృరాత్పరిమ్భిహ్మచతేవిభూత
 యః || ౧౭ || వశేవదాన్యోగుణవాన్యజశ్శుచిర్మృదుర్దయాఘృత్తుధుంస్థింసంస్థ
 మః । కృతీకృతజ్ఞస్త్యవసిన్వభావతస్సమస్త కల్యాణగుణామృతోదధిః
 || ౧౮ || ఉపన్యపర్యజ్ఞభుషాపిపూరుషాస్సృకల్ప్యతేయేశతమిత్యనుక్రమాత్ ।
 గిరస్త్యదేక్షైకగుణావధీపుయా సదాస్థితానోద్యమతేఽతిశేరతే || ౧౯ ||
 త్వదాశ్రితానాజ్జగదుద్భవస్థితి ప్రణాశసంసారవిమోచనాదయః । భవన్తి
 లీలావిధయశ్చవైదికాస్త్యదీయ గమ్భీరమనోరూపసారిణః || ౨౦ || సమో
 నమోవాఙ్మనసాతిభూమయే సమోనమోవాఙ్మనసైకభూమయే । సమో

నమోఽనస్తమహావిభూతయే నమోనమోఽనస్తదయోకసిన్ధవే ॥ ౨౧ ॥ సభ
 ర్నవిష్టాస్త్రినచాత్కవేదీన భక్తిమాంస్త్యచ్చరణారవిదే ॥ అకించనోఽనస్య
 గతిశ్చరణ్యత్వ త్పాదమూలంశరణమ్భవద్యే ॥ ౨౨ ॥ ననిద్రితజ్గుర్మత
 దస్తిలోకే సహస్రశోయన్నమయావ్యధాయ ॥ సోహంవిపాకావసరేముకున్ద
 క్రద్దామిసమ్భ్రుత్యగతిస్తవాగ్రే ॥ ౨౩ ॥ నిమజ్జతోఽనస్తభవార్థ వాస్తశ్చిరా
 యమేకూలమివాసిలభః ॥ త్వయాపిలభ్యమృగవన్నిదానీ మనుత్రమమ్భుత్ర
 మిదస్తయాయాః ॥ ౨౪ ॥ అభూతపూర్వమ్మమభావికింవా సర్వంసహే
 మేసహజంహిదుఃఖమ్ ॥ కిన్తుత్వదగ్రేశరణాగతానా మ్పరాభవౌనాధనతే
 ఽనురూపః ॥ ౨౫ ॥ నిరాసకస్యాపినతావమత్సహే మహేశహతుస్తవ
 పాదపద్మజమ్ ॥ రుషానిరస్తోపిశిశుస్తస్సన్ధయౌ సజాతుమాతుశ్చరణౌజహా
 సతి ॥ ౨౬ ॥ తవామృతస్యన్దినిపాదపద్మజే నివేశితాత్మాకథమన్యదిచ్చతి ॥
 స్థితేఽరవిదేమకరస్థవిర్భరే మధువ్రతోనేక్షురకంహివీక్షతే ॥ ౨౭ ॥ త్వదఙ్గి
 ముద్దిశ్యకదాపికేనచి ద్యధాతథావాపినకృత్ప్రతోఽజ్జలితదైవముష్ణాత్వ
 శుభాన్యశేషత శ్శుభానిపుష్ణాతినజాతుహీయతే ॥ ౨౮ ॥ ఉదీర్ఘసంసారద
 వాశుశుక్షణిం క్షణేననిర్వాప్యపరాఞ్చనిర్వృతిమ్ ॥ ప్రయచ్ఛతిత్వచ్చ
 రణారణామ్బుజ ద్వయానురాగామృతసిన్ధుశీకరః ॥ ౨౯ ॥ విలాసవిక్రాస్త
 పరావరాలయ న్నమస్యదార్పితవణేకృతక్షణమ్ ॥ ధనవృదీయస్తవపాద
 పద్మజజ్గుదానుసాక్షాత్కరవాణిచక్షుషా ॥ ౩౦ ॥ కదాపుసశ్యజ్ఞరథాజ్ఞకల్ప
 కధ్వజారవిందాఙ్గుళవజ్రలాఞ్చనమ్ ॥ త్రివిక్రమత్వచ్చరణామ్బుజద్వయ మ్మ
 దీయమూర్ధానమలజ్గురీవ్యతి ॥ ౩౧ ॥ విరాజమానోఽబ్జలపీతవాససం స్త్రి
 తాతసీసూనసమామలచ్ఛవిమ్ ॥ నిమగ్ననాభిస్తనుమధ్యమున్నతం విశాల
 వక్షస్థలశోభిలక్షణమ్ ॥ ౩౨ ॥ చకాసతజ్ఞాన్యకీణకర్కశైశ్శుభై శ్చతుర్భి
 రాజానువిలమ్బిభిర్భుజైః ॥ ప్రియావతంసోత్పలకర్ణభూషణ శ్లథాలకాబద్ధవి
 మర్దశంసిభిః ॥ ౩౩ ॥ ఉదగ్రపీనాంసవిలమ్బికుణ్డలా లకావలీబన్ధురకమ్బుకన్ధ
 రమ్ ॥ ముఖశ్రియాన్యకృతపూర్ణనిర్మలా మృతాంశుబిమ్బామ్బురుహా

జ్వలశ్రియమ్ || ౩౪ || ప్రబుద్ధముగ్ధామృజచారులోచనం సవిభమభ్రూలత
 ముజ్వలాధరమ్ | శుచిస్తితజ్గీ-మలగణ్డమున్నసం లలాటపర్యస్తవిలమ్బితా
 లకమ్ || ౩౫ || స్ఫురత్కిరీటాజ్ఞదహారకణ్ఠికా మణిన్ద్రకాశ్చీగుణసూపురా
 దిభిః | రథాజ్ఞశ్చాసిగదాధనుర్వరైర్లసత్తులస్యా వనమాలయోజ్వలమ్
 || ౩౬ || చకర్థయస్యాభవనమృజా స్తరస్తవ | ప్రియన్దామయదీయజన్మభూః
 జగత్సమస్తం యదపాజ్ఞసంశ్రయం యదర్థమమ్బాధిరమఘ్యబద్ధిచ || ౩౭ ||
 స్వవై శ్వసూప్యేణసదానుభూతయా ప్యపూర్వవద్విస్మయమాదధానయా |
 గుణెనరూపేణవిలాసచేష్టితైస్సదాతవై ప్రాచిత యాతవశ్రియా || ౩౮ || త
 యాసహసీనమనస్తభోగినిప్రకృప్తవిజ్ఞానబలైకధామని | ఫణామణివ్రాతమ
 యూఖమణ్డలప్రకాశమానోదరదివ్యధామని || ౩౯ || నివాసశయ్యాసనపా
 దుకాంశుకో పధానవద్దాతపవారణాదిభిః | శరీరభేదైస్తనశేషతాజ్ఞతైర్య
 ధోచితంశేషతీరితేజనైః || ౪౦ || దాసస్సఖావాహనమాసనస్థవ్యో య
 స్తేవితానంవ్యజనస్త్రీయీమయః | ఉపస్థితస్తేనపురోగరుత్తతా త్వదజ్ఞిస
 మ్మర్షణాజ్ఞశోభినా || ౪౧ || త్వదీయభుక్తిజ్ఞితశేషభోజనాత్వయానిస్స
 ప్రాత్తభరేణయద్యధా | ప్రియేణసేనాపతినాన్యవేదిత త్తథానుజానస్తము
 దారవీక్షణైః || ౪౨ || హతాఖిలక్లేశమలైస్సవభావతస్సదానుకూలైర్వికర
 సైస్తప్రాచితైః | గృహీతతత్తత్పరిచారసాధనైర్నిపేవ్యమాణంసచివైర్య
 ధోచితమ్ || ౪౩ || అపూర్వనానారసభావనిర్భర ప్రబుద్ధయాముగ్ధవిదగ్ధలీ
 లయా | క్షణాణువక్షిప్తపరాదికాలయా ప్రహర్షయస్తవ్నహిషీవ్యహాభు
 జమ్ || ౪౪ || అచిస్త్యదివ్యాదృశ్యతనిత్యయావన స్వభావలావణ్యమయా
 మృతోదధిమ్ | శ్రీయశ్శ్రియమృక్తజనైకజీవితంసమర్థమాపత్సఖమగ్ధిల్ప
 కమ్ || ౪౫ || భవస్తమేవానుచరన్నిరస్తర ప్రశాంతవిశేషమనూరథాస్త
 రః | కదాహమైకాన్తికనిత్యకీర్తనః ప్రహర్షయిష్యామిననాధజీవితః || ౪౬ ||
 ధిగశుచిమవినీతన్నిర్దయమ్తమలజ్ఞ మ్మరమపురుషయోఽహంయోగివర్యా
 గ్రగణైః | విధిశివసనకాద్యైర్ధ్యాయతుమత్యస్తదూర స్తవపరిజనభావ

జ్ఞానమయేకామవృత్తః ॥౪౭॥ అపరాధసహస్రభాజనమృతితమిభ్యమభవార్ణ
 పూదరే । అగతింశరణాగతంహరే కృపయా కేవలమాత్మసాత్కురు ॥౪౮॥
 అవివేకఘనాద్ధిబ్జుభే బహుధానస్తతదుఃఖన్వని । భగవత్పదద్వినేప
 ధష్టస్థితిత్వామనలోకయాచ్యుత ॥౪౯॥ నమృషాపరమార్థమేవమేశ్వ
 ణవిజ్ఞాపనమేకమగ్రతః । యదిమేనదయిష్యసేతతో దయనీయస్తవనాధ
 దుర్లభః ॥ ౫౦ ॥ తదహస్త్యదృతేననాధవాన్దృతేత్వస్తయనీయవా
 న్నచ । విధినిర్మితమేతదస్వయ మ్భగవన్పాలయమాన్స్తజేహవః ॥ ౫౧ ॥
 నపురాదిషుయోషికోపివాగుణతోసానియథాతథావిధః । తదహస్తనపాదప
 ద్మయోరహమదైవమయూసమర్పిత ॥౫౨॥ మమనాధయదప్తియోస్త్వ
 హం సకలస్తద్ధితివై నమాధన । నియతస్వమితిప్రబుద్ధధీరథవాకిన్సు సమర్ప
 యామితే ॥ ౫౩ ॥ అనబోధితవానిమాంయథామయినిత్యావృన్దదీయతాం
 స్వయమ్ । కృపయేవమనన్యభోగ్యతాస్సగ్భవస్సక్తి మపిపయచ్ఛమే ॥౫౪॥
 తనదాస్యసుతై కసజ్జీనావృననేష్వప్తిపికిటజన్మమే । ఇతరావసధేషుమా
 స్తభూ దపిమేజన్మచతుర్ముఖాత్మనా ॥ ౫౫ ॥ సకృత్త్వదాకారవిలోకనాశ
 యాత్ప్రణీకృతాసు త్రమభుక్తిముక్తిభిః । మహాత్మభిర్తామనలోక్యతాన్నయ
 త్తజేపితేయద్విరహాతిదుస్సహః ॥ ౫౬ ॥ నదేహన్నప్రాణాన్నచసుఖమ
 శేషాభిలషిత స్తుచాత్మానన్నాన్యత్కిమపి తవశేషత్వవిభవాత్ । బహిర్భూ
 తన్నాధక్షణమపినహేయాతు శతథావినాశస్త్రత్వత్వమృదుమధనవిజ్ఞాపనమి
 దమ్ ॥ ౫౭ ॥ దురస్తస్యానాదేరపరిహరణీయస్యమహతో నిహీనాచారో
 హస్త్రపశురశుభన్యాస్తదమపి । దయాసిన్ధోబన్ధో నీరవధిక వాత్సల్యజలధే
 తవస్తార్కస్తార్కజుణగణమితీచ్ఛామిగతభిః ॥ ౫౮ ॥ అనిచ్ఛన్నప్రేవంయదిపు
 నరితీచ్ఛన్నివరజస్తమశ్చన్నచ్ఛర్తస్తుతివచన భగ్గీమరచయమ్ । తథాపీతం
 రూపంచనమవలంబ్యపి కృపయాత్వమే వై నమూభతస్థరణిధరమేశితయ
 మనః ॥ ౫౯ ॥ పితాత్వమృతాత్వస్తయితతనయస్త్య మ్పిరియనుహృ
 త్వమేవత్వమ్మిత్రజురురసిగతిశ్చాసిజగతామ్ । త్వదీయస్త్యదృత్యస్తవ

పరిజన స్వద్గతిరహమ్మృతస్త్వైచ్యవంసత్యహమపితవై వాస్తిహిభరః || ౬౦ ||
 జనిత్యాహంవం శేమహతిజగత్ప్రియతయశసాం శుచీనాయుక్తానా జ్ఞాన
 పుగువతత్వస్థితివిదామ్ | నిసర్గాదేవత్వచ్ఛరణకమలై కా స్తమససామధో
 ధఃసాపాత్మాశరణదనిమజ్జామితమసి || ౬౧ || అమర్యాదఃకుద్రశ్చలమతిరసూ
 యాప్రసవభూః కృతఘ్నోదుర్మానీస్త్వరపరనశోనశ్చినవరః | నృశంసఃపాః
 స్థఃకథమహమితోదుఃఖజలధేరపారాదు త్తీర్ణస్త వపరిచరేయ ఇచ్ఛరణయోః
 || ౬౨ || రఘునరయదభూ స్త్వంతాదృశో వాయసస్యప్రణతఞ్చితిదయాళు
 ర్యచ్ఛవై ద్యస్యకృష్ణ | ప్రతిభనమపరాధర్మగ్ధ సాయుజ్యదోఽభూర్వదకి
 మపదమాగ స్తస్యతే స్తిక్షమాయాః || ౬౩ || సనుప్రపన్నస్సకృదేననాథ తవా
 హమస్తీ తిచయాచమానః | తవానుకంప్యస్త్వనిరతఃప్రతిజ్ఞాత్తదేకవర్జజ్ఞిమి
 దంవ్రతస్తే || ౬౪ || అకృత్రిమత్వచ్ఛరణారవిందప్రేమప్రకీర్తనధిమాత్మనస్త
 మ్ | పితామహన్నాధమునివిలోక్యప్రసీదమద్వృత్తిమచి స్తయితామ్ || ౬౫ ||
 యత్పదామృగుహధ్యాన విధ్వస్తాశేషకల్మషః | నస్తతాముపయాతోహం
 యామునేయ స్తమామితమ్ ||

శ్రీయాశవందార్ స్తోత్రమ్ సమ్పూర్ణమ్.

ద యా శ త క మ్.

శ్రీమా న్వేఙ్కటనాథార్య కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యోమేనన్నిధతాంసదాహృది. ॥

ప్రపద్యేతిజ్గరిమృయశ్శ్రీనివాసానుకమ్పయా । ఇతుసారప్రవస్త్యేవ
 యన్ముర్యైశ్శర్కరాయితమ్ ॥౧॥ విగాహేతీర్థబహుళాంశీతశాఙ్గరుసస్తతిమ్ ।
 శ్రీనివాసదయామ్యాధిపరీవాహపరమ్పరామ్ ॥౨॥ కృతిస కమలావాసకారు
 ఙ్కైకాన్తి నౌభజే । ధత్తేయత్సక్తిరూపేణత్రివేదీర్వయోగ్యతామ్ ॥౩॥
 పరాశరముఖాన్వన్త భగీరథసయ్యేస్థితామ్ । కమలాకాన్తకారుణ్యగఙ్గాస్థావి
 తమద్విధామ్ ॥ ౪ ॥ అశేషవిఘ్నశమనమనీకేశ్వరమాశ్రయే । శ్రీమతికరు
 ణామ్బాధా శీతాన్రోతఞ్చప్రాత్తితమ్ ॥ ౫ ॥ సమస్తజనసేవన్తే చైతన్యస్త
 స్యదాయినీమ్ । శ్రేయసీశ్రీనివాసస్య కరుణామిమరాపిణీమ్ ॥ ౬ ॥ వన్దేవృ
 షగిరీశస్య మహిషేవిశ్వధారిణీమ్ । తత్క్రొపాప్రతిఘాతానాం క్షమయా
 వారణంయయా ॥ ౭ ॥ నిశామయతుమాన్మీళా యద్భగిపటలైర్గుణమ్ ।
 భావితంశ్రీనివాసస్య భక్తిదోషేష్యదర్శనమ్ ॥ ౮ ॥ కిమప్యనవధింవన్తేకరు
 ణాపరుణాలయమ్ । పృష్టైలతటస్థానాం స్వయంవ్యక్తిముపాగతమ్ ॥ ౯ ॥
 అకీఞ్చననిధిసూతి మపవర్గత్రిపర్గయాః । అఙ్జనాద్రీశ్వరదయా మభిష్టేమి
 నిరఙ్జనామ్ ॥ ౧౦ ॥ అనుచరితక్త్యాదిగుణామగ్రేసరి భాధవిరిచితాలోకామ్ ।
 స్వాధనవృషగిరీశాంస్వయమ్మృ భూతామ్మమాణయామిదయామ్ ॥ ౧౧ ॥
 అపినిఖిలలోకసుచరితముప్రిస్థయ దురితిమూర్ఖనాజుష్టమ్ । సఙ్గీవయతుద
 యేమామఙ్జన గిరినాధరఙ్గనీభవతి ॥ ౧౨ ॥ భగవతిదయేభవత్యావృషగిరి
 నాధేసమాప్లుతేతుజ్జే । అప్రతిఘమజ్జనానాంహస్తాలమ్బా మదాగిసామ్ప్లు
 గ్యః ॥ ౧౩ ॥ కృపణజనకల్పలతికాఙ్కృతాపరాధ స్యసిస్త్రియామాద్యా

మ్ । వృషగిరినాథదయేత్వాంవిదన్తి సంసారతారిణీంవిబుధాః ॥ ౧౪ ॥ వృ
 షగిరిగృహమేధిగుణాబోధ బలై శ్వర్యవీర్యశక్తిముఖాః । దోషాభవేయరే
 తేయదినా మదయేత్వయావినాభూతాః ॥ ౧౫ ॥ ఆస్పష్టినస్తతానామపరా
 ధానాన్నిరోధినీజ్ఞగతిః । పద్మాసహాయకరుణే ప్రతిసత్త్వర కేళిమాచరసి ॥ ౧౬ ॥
 అచిదవిశిష్టాస్పృశయేజన్తు నవలోక్యజాతనిర్వేదా । కరణకళేబరయోగం
 వితరసివృషక్తై లనాథకరుణేత్వమ్ ॥ ౧౭ ॥ అనుగుణదశార్పితేన శ్రీధరకరుణ
 సమాహితస్నేహం । శమయసితిమఃప్రజానాం శాస్త్రమయేనస్థిరప్రదీపేన
 ॥ ౧౮ ॥ రూఢావృషాచలపతేః సాదేముఖకాన్తిపత్రలంఛచ్ఛయా । కరుణేసుఖ
 యసివినతాః కటాక్షవిటపైః కిరాపచేయఫలైః ॥ ౧౯ ॥ సయనేవృషాచ
 లేన్ద్రాస్తారా మైత్రీనద్ధానయాకరుణే । దృష్టస్త్యయోవజనిమాన పవర్గమ
 కృష్ణపచ్యమనుభవతి ॥ ౨౦ ॥ సమయోపనతై స్తవప్రవాహైరనుకమ్పేన్మృ
 తసమ్మవాధరిత్రీ । శిరణాగతసస్యమాలినీయం వృషక్తై లేశక్తీషీవలన్ధినౌతి
 ॥ ౨౧ ॥ కలశోదగినమ్మదోభవత్యాః కరుణేనన్తతిమన్త సంస్కృతాయాః ।
 అమృతాంశమవై మి దిన్యదేహమ్మృతసంజ్ఞీవన ముజ్జనాచలేన్ద్రాః ॥ ౨౨ ॥
 జలధీవశీతితాదయేత్వం వృషక్తై లాధిపతేస్త్వభానభూతా । ప్రత్యయార్థ
 టినటీస్తదీతౌ మ్మృసభక్తౌహయసిప్రసక్తిలాస్యమ్ ॥ ౨౩ ॥ ప్రణతిప్రణి
 కూలమూలఘాతీప్రతిఘః కోపివృషాచలేశ్వరిన్య । కిళిమేయససాపచాయ
 నీత్యా కరుణేకిజ్జరతాన్తపైఃపయాతి ॥ ౨౪ ॥ అబహిష్కృతినిగ్రహాన్వి
 దస్త కమలాకాన్తగుణాన్వృతప్రతాదీః । అవికల్పమనుగ్రహన్దహ
 నామ్భవతీమేవదయేభజన్తిసస్త్రైః ॥ ౨౫ ॥ కమలానిలయస్త్యయాదయా
 ఘః కిరుణేనిమ్మ-గుణానిరూపణేత్వమ్ । అతపసూతావకాశ్రితానాన్దరితా
 నామ్భవతిత్వదేవభీతిః ॥ ౨౬ ॥ అతిృజ్ఞతశాసనేవభీత్తం వృషక్తై లాధిపతి
 ర్విజృంభితోష్టా । పునరేవదయేక్షమానిదానై ర్భవతీమాన్దియతేభవత్ప్ర
 థీనైః ॥ ౨౭ ॥ కరుణేమరితేషు మామకేషుపతికారాన్తరదృష్టయేషుఖన్నః ।
 కవచాయితయాత్వయైవ శార్జీవిజయస్థానముపాశ్రితోవృషాదిమ్ ॥ ౨౮ ॥

మయితిష్ఠతిదుష్కృతామ్మృధా నేమితదోహనితరాన్విచిన్వతీత్వమ్ । అప
రాధగణై రపూర్ణకుఃః కమలాకాన్తదయేకధమ్భవిత్రి ॥ ౨౯ ॥ అహమ
స్యపరాధచక్రవర్తి కరుణేత్వచ్చగుణేషుసార్వభౌమి । విమషీస్థితిమీదృ
శీం స్వయమ్మాంవృషశై లేశ్వర పాదసాత్కురుత్వమ్ ॥ ౩౦ ॥ అశిథిలకరణే
స్త్రిన్మతశ్చానవృత్తైవపుషిగమనయోగ్యే వాసమాసాదయేయమ్ । వృష
గిరికటకేషుస్యజ్జయత్సుప్రతీతైర్కథు మథనదయేత్వాం వారిధారావిశేషైః
॥ ౩౧ ॥ అవిదితః జయోగక్షేమమాత్మా సభిజ్ఞజ్గుణలవరహితమ్నాజ్ఞోపుకా
మాదయేత్వమ్ । పరవతిచతురై స్తేవిభ్రమేశ్వీనివాసే బహుమతిమనవా
యాంవిద్వస్తిశ్రీధరణ్యః ॥ ౩౨ ॥ ఫలవితరణదక్షమ్మతపతా సభిజ్ఞమ్మృగుణ
మనువిధేయమ్ప్రపృష్టాసహాయమ్ । మహతిగుణసమాజేమాన పూర్వస్థ
యేత్వమ్మృతివదసియధార్మమ్నాప్తనామ్నామకానామ్ ॥ ౩౩ ॥ అనుభవిత
మఘాఘన్నాల మాగామికాలః ప్రశమయితుమశేషన్ని స్క్రియాభిర్నశ
క్యమ్ । స్వయమితిహిదయేత్వం స్వీకృతశ్రీనివాసాశిథిలభవభీతిశ్చేయసే
జాయసేనః ॥ ౩౪ ॥ అవతరణవిశేషైరాత్మలీలాపదేశై రవమతి మనుక
మేమస్తచి తేషువిద్వా । వృషభశిఖరినాథ స్త్వస్త్వైరేవ నూనవృజతిశరణ
భాజామ్భావినోజస్తభేదాన్ ॥ ౩౫ ॥ పరహితిమనుకమేభావయన్త్యా
మ్భవత్యాం స్థిరమనుపథిహార్దం శ్రీనివాసోదధానః । లితరుచిషులక్ష్యభూమి
నీశాసునూనమ్మృధయతి బహుమాన స్త్వప్రతిచ్ఛస్తబుద్ధ్యా ॥ ౩౬ ॥ వృష
గిరినవి ధేషువ్యాజతోవాసభాజానురిత కలుషితానాన్దూ యమానాదయే
త్వమ్ । కరణవిలయకాలేకాన్ది శీఃస్త్వతీనాం స్థరయసి బహులీలమ్నాధవం
సావధానా ॥ ౩౭ ॥ దిశిదిశిగతివిద్భిరేదేశితై ర్మీయమా నాస్థిరతరమనుక
మేస్త్యానలగ్నాగుణై స్త్వమ్ । పరిగతివృషశై లమ్పూరమారోపయ స్తీభవజ
లధగతానామ్పాత పాత్రీభవిత్రి ॥ ౩౮ ॥ పరిమితఫలసంజ్ఞాత్ప్రాణినః కిమ్
చానానిగమవిపణిమ ధ్యేనిత్యముక్తానుషక్తమ్ । ప్రసదనమనుకమే ప్రాప్త
వత్యాధవత్యావృషగిరిహరిసీలం వ్యజ్ఞేతిన్విర్యోఽన్తి ॥ ౩౯ ॥ త్వయిబహుమతి

హీనశ్రీనివాసానుకమ్పజగతిగతిమహాన్యాన్దేవిసమ్మన్యతేయః । సఖలువిబుధ
 సిన్ధానన్నికరేవహన్త్యోంశమయతీ మృగత్పప్తావీచికాభిఃపిపాసామ్ ॥ ౪౦ ॥
 ఆక్షాఘ్నోతిస్థనమనుచరానాథి రాజ్యాదికంవాకాలేదృష్ట్యాకమలవసతేరప్య
 కిష్కృతి-రాణి । పద్మాకాస్తస్మిణ్హితవతీమ్బులనేనసన్యసాధ్యే సారాభిక్షా
 జగతికృతినస్సంశ్రయస్తేదయేత్వామ్ ॥ ౪౧ ॥ ప్రాజాపత్యప్రభృతివిభవ
 మ్మృత్యు పర్యాయదుఃఖజ్ఞాన్తాకాంక్షన్వప్రపగిరి వనేజగ్తుమాస్తస్థిహంవా ।
 ఆశాసానాఃకతిచనవిభోస్త్యత్పరిష్వజగదైర్విరిక్తీ కారింక్షణమపిదయేహార్ద
 తుజైరపాజైః ॥ ౪౨ ॥ నాభీపద్మస్ఫురణసుభగానవ్య నీలోత్పలాభాక్రీడా
 శైలజ్ఞ మపికరుణేవృణ్వతీవేజ్ఞుటాఖ్యమ్ । శీతానిత్యమ్మృనదసవతీశ్రద్ధధా
 నావగాహ్యదివ్యాకాచిజ్జయతిమహతీ దీర్ఘికాతావకినా ॥ ౪౩ ॥ యస్తిన్ద్ర
 ప్రేతదితరసుప్తైర్గమ్యతేగాష్ప దత్వంసత్యంజ్ఞాన నిభిరవధిభిర్దుక్తమానందసి
 ధమ్ । త్వత్ప్రీతకారాత్తమిహకృతి ససూరిబృందాను భావ్యన్నిత్యాపూర్వ
 నిధిమివదయేనిర్విశస్యజ్ఞానాద్రా ॥ ౪౪ ॥ నారంలభ్యాకమపిమహతశ్రీనివా
 సామ్బురాణేకాలేకాలేఘనరసవతీకాళికేవానుకమ్పే । వ్యక్తిస్తేషామృగప
 తిగికా విశ్వమాప్యాయ యస్తీలోపజ్ఞంక్షురతిభవతీశీతశం సద్గుణాఘమ్
 ॥ ౪౫ ॥ భీమనిత్యమ్భనజలనిధామజ్జతామూనవానామాలమ్బార్థంవృషగిరిపతి
 స్త్వన్నియోగాత్ప్రియుజ్జే । ప్రజ్ఞాసారమృత్తి తిమహతామూలభాగేనజ
 ప్తం శాఖాభేదైస్సుభగమనఘంశాశ్వతిం శాస్త్రీపాణిమ్ ॥ ౪౬ ॥ విద్యతే
 వాకతకనికమైరీతిపజ్జాశ యానామ్పద్మాకాస్త్య ప్రణయతిదయేదర్పణ
 స్తేన్వశాస్త్రమ్ । లీలాదితాస్త్య దనవసరేలాశయన్విప్రలిప్సమ్మాయాశా
 స్త్రాణ్య పితమయితుస్త్యత్ప్రిపన్నప్రతీపా ॥ ౪౭ ॥ దైవాత్ప్రిప్రేష్టపగిరి
 తటస్తేషానిత్యన్ని దానాత్స్వమిన్నాహీత్యవశేవచనే విస్తతిసాహమస్త్యమ్ ।
 దేవశ్రీమాదితకరుణేదృష్టిమిచ్ఛం స్త్యదీయాముష్టాతేనశ్రుతిపరిషదాము
 త్తరేణాభిముఖ్యమ్ ॥ ౪౮ ॥ శ్రేయస్సూతిం సకృదపిదయేనస్తృతాం యస్స
 ఛస్తేశీ తోదారామలభతిజనశ్రీనివాసస్యదృష్టిమ్ । దేవాదీనామయమస్స

యోగోద్దేహవత్ప్రేషివిస్తస్థనాన్ముక్తో బలిభిరనమైఃపూర్వతేతస్త్రియైః ॥ ౪౯ ॥
 దివ్యాపాణ్దవి శసికరుణేయేషు సద్దేశికాత్మాక్షి ప్రమ్నాప్రావృషగిరిపతింతు
 త్రబన్ధాద్వదయస్తే । విశ్వాచార్యావిధిశివముఖాస్వాధి కారోపరుద్ధామస్యే
 మాతాజడ ఇవయతేవత్సలాపూద్య శేత్వమ్ ॥ ౫౦ ॥ అతికృపణోపిఽజన్మరధి
 గమ్యదయేభవతీమశిధిలధర్త సేతుపదవీరుచి రామచిరాత్ । అమితమ
 హృత్తి జాలమతిలజ్జ్యభవమ్బునిధిమ్భవతి వృషాచలేశపదపత్తిననిత్య
 ధనీ ॥ ౫౧ ॥ అధిముఖభావసమ్మదభిసమ్మదినామ్మదినాజ్ఞాచిదనలక్ష్మితాన్వ
 చిదభజ్గురగూఢగతి । విమలరసావహా వృషగిరీశదయే భవతీనపదిసరస్వతీవ
 శమయత్యఘమప్రతిఘమ్ ॥ ౫౨ ॥ అపికరుణేజనస్యతిరుణేస్తువిభూషణతామపి
 కమలాసనత్వమపిభామవృషాద్రిపతేః । తరితమతావశేనతనుతేననుతేవితితిః
 పరహితవర్ష్ణాపరిపచేళిమకేళిమతీ ॥ ౫౩ ॥ ధృతిభవనాదయేత్రివిధగిత్వనుకూ
 లతిరా వృషగిరినాధపాద పరిరమ్భ వతీభవతీ । అవిదితవైభవాపిసరసిస్థురి
 వాతను తేనకృదనగాహమాన మపతాపమపాపమపి ॥ ౫౪ ॥ నిగమసమా
 శ్రితానిఖిలలోక సమ్మద్ధిగీర్థ జడఘకూల ముద్వహగతి పరితస్తహితా ।
 ప్రకటితహంసమత్స్యకమతాద్యవతార శతావిబుధసరిచ్చియంవృషగిరీశదయే
 వహా ॥ ౫౫ ॥ జగతిమితిమ్మచా త్వదితిరాతుదయే తరితాఫలనియమోజ్ఞ
 తా భవతిస్తప్తనాయపున । త్వమిహనిరిజుశ ప్రశకనాదివిభూతిమతీవితిర
 సిదేహినాన్నిరవధింప్రపశ్యైలనిధిమ్ ॥ ౫౬ ॥ సకరుణాలోక ప్రభుపరిగ్రహనిగ్ర
 హయోర్నియ తిముసాధిచక్రపరివృత్తిపరమ్పరయా । వృషభమహీధ శేశక
 రుణేవితిరజయతాశ్రుతిమితసమ్మదత్వ ఒకథమ్భవిత్తావితయ ॥ ౫౭ ॥ వృష
 గిరికృష్ణమేఘజనితాక్ష నితాపహరాన్త్వదభిమతిం సువృష్టి ముపజీవ్యనివృ
 త్తతృప్తి । బహుషుజలాశయేషు బహుమూనమపోహ్యదయేనజహతిసత్ప్తి
 ధజ్జగతిచాతకవత్కృతిన ॥ ౫౮ ॥ త్వదుదయతూలికాభిరము నావృప్తశైల
 జామార్గితరశిల్పి నేవపరికల్పితచిత్రధియః । యతిపతియామున ప్రభృతయః
 ప్రథయన్తిదయేజగతిహితన్నన స్త్వయిభరస్యసనాదధికమ్ ॥ ౫౯ ॥ మృదు

హృదయేదయేమృదితకామహి తేమహితేభృతవిబుధేబుధేషువితతాత్మధురే
 మధురే । వృషగిరిసార్యభామదయితేమయి తేమహతీమ్భపుకని ధేనిధహిభవ
 మూలహరాంలహరీమ్ ॥ ౬౦ ॥ అకూపారై రేకోదకసమయవై తణ్ణికజవై
 రనిర్వాప్యంతీ ప్రంతుపయితుమవిద్యాఖ్యబడబామ్ । కృపేత్విస్తతాదృ
 క్షృణిమవృషపుక్ష్యే ధరపతిస్వరూపదైవ గుణ్యద్విఃకానిజబిన్దుప్రభవసి
 ॥ ౬౧ ॥ వివితాసవేతాశీవిగ మపరిశుద్ధేహృదయేపటుప్రత్యాహరప్రభృతి
 పుటపాకప్రచకితాః । నమస్తస్త్వా న్నారాయణశిఖరికూటస్థకరుణేనిరుద్ధత్వ
 ద్దోహాన్యపతిసుతనితినృజహతి ॥ ౬౨ ॥ అనన్యాధీనస్సన్నవతిపరతన్త్రాః ప్ర
 ణమతాఙ్మృపేనర్వద్దృష్టానగణయతి తేమామపకృతిమ్ । పతి స్త్వత్సారాధ్య
 మ్పృథయతివృషత్కృధరపతిర్వ్యవస్థాం వై య్యాత్యాదితివిఘటయస్తీవిహరసి
 ॥ ౬౩ ॥ అపామ్నత్కుశ్యత్రా నసహనమునేర్ధిర్ధునిశఙ్కృపేకాకన్యైకహిత
 మితిహిస స్తి స్తనయనమ్ । విలీనస్వాతన్మ్యైవృషగిరిపతి స్త్వద్విహృతిభిర్దిశక్త్యే
 వస్తేపూజనితసుగతిన్దణ్డనగతిమ్ ॥ ౬౪ ॥ నిషాదానాన్నేతా కపికులపతిః
 కాపిశబరికుచేలఃకుబ్జాసాన్రజయువతయోమూల్యకృదితి । అమీషాన్నిమ్న
 త్వం వృషగిరిపతే రున్నతిమపిప్రభూతైస్సాస్రిణోభిః ప్రసథమనుకమ్పేనమయసి
 ॥ ౬౫ ॥ త్వయాదృప్తస్తుప్తమ్భజతిపరమేష్ఠీని జపదేవహన్తూర్తిరస్తౌవిహరతి
 మృడానీపరిబృథః । బిభర్తిసావరాజ్యం వృషశిఖరిశృంగారి కరుణేశునాసీరో
 దేవాసురసమరనాసీరసుభటః ॥ ౬౬ ॥ దయేదుగ్ధోదన్వద్వ్యతియతసుధా
 సిన్ధునయత స్త్వదాన్లేమాన్ని త్యజ్జానితమృతసజ్జేవనదశాః । స్వదస్తేదాస్తేభ్యశ్శ్రు
 తివదన కర్పూరగుళికావిమృష్టస్తశ్చిత్తంవృషశిఖరివేశ్వర్భూరగణాః ॥ ౬౭ ॥
 జగజ్జన్మస్థేమప్రళయ రచనాకేళిరసిగోవిముక్తైకద్వారంవిఘటితకవాటమ్పృ
 ణయినామ్ । ఇతిత్వయ్యాయత్రద్విత్రియ ముపధీకృత్య కరుణేశుద్ధానాం
 వాచాంవృషశిఖరినాథస్తుతిపదమ్ ॥ ౬౮ ॥ కలిక్షోభోస్తీలజ్జితకలుషకూ
 లఙ్కృషజవై రనుచ్ఛేదైరేతైరవటతటవైషమ్యురహితైః । ప్రవాహైస్తేపద్మా
 నవాచరపరిమాగిణీకృపేవికల్పచేఽనల్పావృషశిఖరిణోనిర్ధిరగణాః ॥ ౬౯ ॥

ఖలశ్చోవృత్తేకిమిదమితి విస్తేరభువనజ్ఞుః పేసిహ్మత్సృజ్యత్యుత్తముఖచమ
 త్కారకరణమ్ । భరన్యసచ్చన్నప్రబలవృజన ప్రాభృతభృతామ్మృతిప్రస్థాన
 స్త్రేశుతినగరశృజ్ఞాటకజుషః ॥ ౨౦ ॥ త్రివిధచిదచిత్తతాస్థేమప్రవృత్తినియా
 మికా వృషగిరివిభోరిచ్చాసాత్వమ్నైరపరాహతా । కృషణపరభృతిజ్ఞు-
 ర్వాణప్రభూతగుణాస్తరావహాసికగుణే నైచక్షణ్యమ్మదీక్షణసాహసే ॥ ౨౧ ॥
 వృషగిరిపతేర్హద్వావిశ్వావతారసహాయినీక్షపితనిఖలావద్యాదేవీ క్షమాది
 నిపేతితా । భువనజననీపుంసామ్భాగాప వర్గవిధాయినీవితిమసివదేవ్యక్తిన్ని
 త్యామ్నిభర్షదయోస్వయమ్ ॥ ౨౨ ॥ స్వయముదయనస్సిద్ధాద్యా విహృతా
 శ్చ శుభాలయా వివిధవిభవప్రహవానాః పరశ్చుపదంవిభాః । వృషగిరిముఖే
 ప్లేతేషీచ్ఛాచధిప్రతిలబ్ధయేదృఢవినిహితానితేణీస్త్వద్దయేనిజపర్వభిః ॥ ౨౩ ॥
 హితమితిజగద్వప్త్యైక్ష్మైరక్ష్మప్తఫలాస్తరైరమతివి హితైరనైర్గర్హయై
 తైశ్చయదృచ్ఛయాపరిణతబహుచ్ఛద్ధాపద్మా సహాయదయోస్వయమ్ప్రదిశ
 సినిజాభి ప్రేతస్తుప్రశామ్యదపత్రపా ॥ ౨౪ ॥ అతివిధిశివైరైశ్వర్యాత్తానుభూ
 తిరస్సైర్జనానహృదయమిహోపచ్ఛన్దైమామసజ్గదశాగ్ధినీ । త్పతిలజనతాతీర్థ
 స్నానక్రమక్షపితైస సాంవితిరసిదయేవీతాతజ్ఞావృషాద్రుపతేఃపదమ్ ॥ ౨౫ ॥
 వృషగిరిసుధాసిన్ధౌజన్తుర్దయేనిహిత స్త్వయాభవ భయపరీతాపచ్ఛిన్తైర్భజ
 న్నఘమర్షణమ్ । ముషితకలుషోముక్తేరగ్రేనైరభిపూర్యతేస్వయముపనస్తై
 స్సౌవత్తానస్తప్రభృత్యనుబన్ధిభిః ॥ ౨౬ ॥ అనితరజమామ స్తర్హులేప్యపాయపరిష్ట
 వేకృతివిదనఘావిచ్ఛిదైర్విమాజ్ఞుపేయమవశ్యతామ్ । ప్రపదనఫలప్రత్యాదేశ
 ప్రసజ్గవివర్జితమ్ప్రీతివిధిముపాదితేసార్థంవృషాద్రుహితేషిణా ॥ ౨౭ ॥ క్షణవిలయ
 నాంశాస్త్రాధానామృలాయనివేశితేపితృసురగణేనిర్వేశాత్స్విగ్నిప్రళయజ్గతే
 అధిగతవృషత్సృజ్యన్నాథా మకాలవంశవదామ్ప్రీతిభువమివవ్యాచఖ్యస్తౌ
 జ్ఞుః పేసిరుపస్థవాం ॥ ౨౮ ॥ త్విదుపనదనాదద్యశోవామహాప్రళయేపివాచితరతి
 నిజమ్పదామ్భాజంవృషాచల శేఖరః । తదిహకరుణేతత్తత్ప్రీతాతరజ్గపరమ్
 రాతరతమతయా జష్టాయాస్తేదురత్యయతాంవిదుః ॥ ౨౯ ॥ ప్రణిహితధియా

స్త్యత్సమృతౌవృషాద్రిశిఖామణౌప్రస్థమరసుధాధారాకారాప్రసీదతిభా
 వనా । దృఢమితిదయేదత్తాస్వాదవిముక్తివలాహకన్నిభృతగరుతోసిన్ధ్యా
 స్థితిరాశయచాతకాః ॥ ౮౦ ॥ కృపేవిగతవేలయాకృతసమగ్రపోస్త్యయా
 కలిజ్వలనదుర్గతేజగతికాశమేఘాయితమ్ । వృషక్షీతిధరాదిఘస్థితిపదేఘసా
 నుస్సవైర్వృషాద్రి పతివిగ్రహైర్వ్యపగతాఖిలావగ్రహైః ॥ ౮౧ ॥ ప్రసూయ
 వివిధజ్జగత్తదభిన్నద్దయేత్స్వదయే సమీక్షణవిచిస్తనప్రభృతిభిస్త్వయన్తాదృ
 తైః ? । విచిత్రగుణచిత్రితాంవివిధదోషవైదేశికీం వృషాచలపతేస్తనం విశసి
 మత్యుక్తార్థాదికామ్ ॥ ౮౨ ॥ యుగాస్తసమయోచితమృజతియోగనిద్రార
 సువృషక్షీతిభృదీశ్వరేవిహరణక్రమాజ్జగతి । ఉదీర్ణచతురర్ణవీకదనవేదినీ
 మ్నేదినీం సముద్ధృతనతీదయేత్స్వదభిజప్తయాదంష్ట్రయా ॥ ౮౩ ॥ సటాపబలభీ
 షణేసరభసాట్టహాసాద్భటే స్ఫురత్కుంధిపరిస్ఫురద్భృకుటికేపివక్త్రేకృతే ।
 దయేవృషగిరిశితుర్దనుజడిమ్బదత్తస్తనాసరోజనదృశాదృశా సముదితాకృతి
 ర్ద్విత్యసే ॥ ౮౪ ॥ ప్రసక్తమధునావిధిప్రణిహితై స్సపర్యోదకై స్సమస్తదురిత
 చ్చిదానిగమగన్ధినిత్వస్వయే । అశేషమవిశేషతస్త్రిజగదజ్జనాద్రీశితుశ్చరాచ
 రమచీకరచ్చరణపఙ్కుజేనాఙ్గితమ్ ॥ ౮౫ ॥ పరశ్వధతపోధనప్రథనసత్కృతా
 పాకృతక్షీతీశ్వరపశుక్షరత్తితజకుఙ్కుమస్థాసకైః । వృషాచలదయాళునా
 ననువిహర్తుమాల్నిప్యధానిధాయహృదయేదయేనిహితరక్షితానాంహితమ్
 ॥ ౮౬ ॥ కృపేకృతజగద్ధితేకృపణజన్తుచిన్తామణేరమాసహచరంక్షీతౌరఘుధు
 రీణాయన్త్యాత్వయా । వ్యభజ్యతసరిత్పతిస్సకృదవేక్షణాత్త్రిణాత్పృక్తప్రబ
 హుపాతకప్రశమహేతునాసేతునా ॥ ౮౭ ॥ కృపేపరవతస్త్యయావృషగిరిశుతుః
 క్రీడితజ్జగద్ధితమశేషతస్తదిదమిత్థమధ్యాత్మే । మదచ్ఛలపరిచ్యుతప్రణతదు
 మ్మృతప్రేక్షితైర్నతప్రబలదానవైర్నలధరస్యహేలాశచైః ॥ ౮౮ ॥ ప్రభూ
 తవిబుధద్విషదృగణాన్న విశ్వమ్భరాభరాపనయనచ్ఛలాత్త్వమనతార్య
 లక్ష్మీధరమ్ । నిరాకృతనతీదయేనిగమసాధదీపశ్రియావివశ్చిదవిగీతయాజగతి
 గీతయాన్ధస్తమః ॥ ౮౯ ॥ వృషాద్రిహయసాదినః ప్రబలదోర్ధరుత్పేక్షిత

స్త్రిపాస్ఫుటతటిద్దుఁ స్త్వదవ సేకసంస్కారవాన్ । కరిష్యతిదయేకలిప్రబల
 ఘర్త్యిర్ములనమునః కృతయుగాఙ్గురమ్ము వికృతాణధారాధరః ॥ ౯౦ ॥
 విశోష్ణకారమితి నామసదాదుహానామద్యాపిదేవి భవతీమవధీరయస్తమ్ ।
 సాధేనివేశయన్మహాద్రిపతౌ దయేత్వంస్యస్తస్వర త్తణభర స్త్వయిమా స్త్వ
 యైవ ॥ ౯౧ ॥ నై సర్గిణీతరసా కరుణేనియక్తాసిఘ్నేత రేపిమయితే వితి
 తిర్యదిన్యాత్ । విస్తాపయేద్వృషగిరీశ్వరమప్యవార్యావేలాతి లఙ్ఘనదశేవమ
 హామ్బురాశేః ॥ ౯౨ ॥ విక్షాతశాసనగతిర్వి పరీతవృత్త్యావృత్రాదిభిఃపరిచితా
 మ్పదవీమ్బజామి । ఏవంవిధేవృషగిరీశదయే మయిత్సన్నినేవిభోశ్యమయ దణ్డధ
 రత్వలీలామ్ ॥ ౯౩ ॥ మాసాహసోక్తిఘనకఙ్కుశవభృతాన్యౌపశ్యత్సుతేషువి
 దధామ్యతినాహసాని । పద్మాసహాయకరుణే నరుణత్రికి స్త్వజ్ఞోరఙ్గులిజ్జశకు
 నేరివచేష్టితమ్మే ॥ ౯౪ ॥ విత్తేపమర్హసిదయేవిఫులాయితేఽపివ్యాజంవిభావ్య
 వృషశైల పతేర్విహరమ్ । స్వాధీనశత్ర్వ సరణిస్వయమత్రజత్రాద్రాఘీయ
 సీదృఢతరాగుణవాగురాత్వమ్ ॥ ౯౫ ॥ సస్తస్యమాన మపరాధగ్రాంవిచి
 స్త్వత్రస్యామిహ స్తభవతీఞ్చ విభావయామి । అహ్నయమేన్మషగిరీ శదయే
 జహీమామాశీవిష్కగ్రహణకేళినిభామవస్థామ్ ॥ ౯౬ ॥ జౌత్సుక్యపూర్వము
 పహృత్యమహాపరాధాన్తాతఃప్రసాదయితుమిచ్ఛతి మేమనస్తామ్ । ఆఘోహ్య
 తాన్ని రవశేషమలబ్ధ తృప్తిస్తామ్యస్య హోన్మషగిరీశధృతాదయేత్వమ్
 ॥ ౯౭ ॥ జహ్యద్వృషాచలపతిః ప్రతిఘేపినత్వాఙ్గుర్లోపత ప్రణవశీతళతాముద
 నాన్వాన్ । సామామరుస్తుదభరన్యసనానువృత్తిస్తదీక్షణై స్సృశదయేతివకేళి
 పద్దైః ॥ ౯౮ ॥ దృష్టే పిదుర్బలధియస్తమసేవీదృష్టం స్నాత్వాపిహుళిరిసి
 కమ్బజనేపిభీమమ్ । బధ్వాగ్రహణవృషశైల పతేర్దయేమా స్త్వద్వారణంస్వ
 యమనుగ్రహ శృఙ్ఖలాభిః ॥ ౯౯ ॥ నాతఃపరశ్శిమపి మేత్వయినాధనీయ
 మ్చూత్తిర్యయేమయికురుష్వతథాప్రసాదమ్ । బద్ధాదరోన్మషగిరిప్రణయాయథా
 సాముక్తానుభూతి మిహదాస్యతిమేముకున్దః ॥ ౧౦౦ ॥ నిస్సీమనై భవజహ
 మ్మిష తాఙ్గుణానాస్తాతుర్దయే వృషగిరీశగుణేశ్వరీన్వామ్ । తై రేవనూనమవ

శై రభినద్దితమ్మే సత్యాపిత స్తవబలాదకుతోభయత్వమ్ || ౧౦౧ || అద్యాపిత
 ద్వృషగిరీశదయేభవత్యామార మ్భూమాత్రమనిదమ్పురీధమస్తతీనామ్ | సద్గర్వి
 తస్వపరనిర్వహా యోగహేధాః మస్దస్యసాహసమిదస్తవ్యయి వదినోమే
 || ౧౦౨ || ప్రాయోదయేత్వదనుభావ మహమ్బురాశౌప్రాచేతసప్రభతయోపి
 పరస్తటస్థాః | తత్రావత్తీరమతలస్పృశమాఘ్రతమ్మామ్నద్వాపతేః ప్రహసనో
 చితి మాద్రయేధాః || ౧౦౩ || వేదాస్తదేశికపదేవి నివేశ్యబాలస్తేప్రాదయా
 శతకమేతదవాదయన్తామ్ | వై హరికేణవిధినాసమయేగృహీతం వీణావిశేష
 మివ వేజ్జ-టశైలనాథ || ౧౦౪ || అనవధిమధిక్యత్య శ్రీనివాసానుకమ్పామ
 వితథవిషయత్వాద్విశ్వమ వ్రీళయన్తీ|వివిధకుశలనీవీవేజ్జ-టేశ ప్రసూతాస్త
 తిరియమనవద్యా శోభతేసత్వభాజామ్ || ౧౦౫ || శతకమిదముదారంసమ్యగ
 భ్యస్యమానాన్వృప్తిగిరిమధిరుహ్యవ్యక్తమాలోకయన్తీ | అనితరశరణానా
 మాధిరాజ్యేభిషిక్తేచ్ఛమితివిమలపతాశార్జ్జధన్వానుకమ్పా || ౧౦౬ || విశ్వా
 నుగ్రహమాతరంస్యతిషజత్స్విర్గాప వర్గాంసుధా సద్గ్రీచీమివవేజ్జ-టేశ్వర
 కవిర్భక్త్యాదయామస్తతి | పద్యానామిహయద్విధేయభగవత్సజ్జ-ల్పకల్పద్రు
 మాజ్జఞ్ఞామూలత ధూతచూతసయతి సాన్మూతికోఽయజ్జ-క్రీమః || ౧౦౭ ||
 కామంసస్తుమిధఃకిరమ్పితగుణా వద్యానిపద్యానిసకిస్యాన్తి శతకే సదమ్బు
 కతకేదోషశ్రుతింతామృతి | నిష్ప్రిత్యాహవృషాద్రి నిర్ధరిర్గురతా-రచ్చ
 లేనోచ్చలదీనాలమ్బనదివ్యదమ్పతిదయాకల్లోలకోలాహలః || ౧౦౮ ||

దయాశతకం సమ్పూర్ణమ్.

కవితార్కిక-సింహాయ కల్యాణ గుణశాలినే |

శ్రీమతేవేజ్జ-టేశాయ వేదాస్తగురవేనమః |

ము కు న్ద మా లా .

॥ ౧ ॥ ౧ ॥ ౧ ॥ ౧ ॥ ౧ ॥

ఘృత్యతేయత్రనగ రే రజ్జయాత్రాదినేదితే ।

తిమహంశిరిసావన్దే రాజానజులశేఖరిమ్ ॥

శ్రీవల్లభేతివరదేతిదయాపగేతి భక్తప్రియేతి భవల్లాసకోవిదేతి ।
 నాధేతినాగశయనేతిజగన్నివాసేత్యాలాపనమ్ప్రతిపదజురుమేముకున్ద ॥ ౧ ॥
 జయతుజయతుదేవో దేవకీసన్దనాయజ్ఞయతుజయతుకృష్ణోవృష్ణి వంశప్రదీ
 పః । జయతుజయతుమేఘశ్యామలకోమలాజ్ఞో జయతుజయతుపృథ్వీభారనా
 శోముకున్దః ॥ ౨ ॥ ముకున్దమూర్ధ్నా ప్రణమిత్వయాచే భవన్తమేకాన్తమి
 యన్తమర్థమ్ । అవిచ్ఛత్తిన్తవ్చరణావనిదే భవేభవేమేన్తస్థభవత్ప్రసాదా
 త్ ॥ ౩ ॥ నాహంబద్ధేతివచరణయోర్ద్విద్వ మదద్వద్వహేతో కుమ్భిపా
 కజ్గురు మపిహరేనారికన్నాపనేతుమ్ । రమ్యారామామృదు తిసులతానన్దనే
 నాపిరన్తమ్భావేభావేహృదయభవనే భావయేయమ్భవన్తమ్ ॥ ౪ ॥ నాస్థా
 భర్తేనవసునిచయేనైవకామోప భోగేయద్యద్భవ్యమ్భవతుభగవ న్స్పూర్వ
 కర్తానురూపమ్ । ఏతత్స్పృర్భిష్టుమబహు మతిజ్ఞస్తజన్తాన్తరేన్ త్వత్పా
 దామ్భోరుహాయగ గతానిశ్వలాభక్తిరన్త ॥ ౫ ॥ దివివాభువివామమాన్త
 వాసో నరకేవానరకాన్తకప్రకామమ్ । అనధీరితశారదారివిన్దోచరణోతేమర
 ణేపిచిన్తయామి ॥ ౬ ॥ కృష్ణత్వదీయపదపజ్జ-జవజ్జరాన్తమదై వ్యవమేవిశతు
 మానసరాజహంసః । ప్రాణప్రయాణసమయేకి ఘవాతిష్టై క్కణ్ఠావరోధనవిధౌ
 స్తరణజు-తిస్తే ॥ ౭ ॥ చిన్తయామిహరిమేవనన్తలమ్మన్దమన్దహసితాననా
 మ్భుజమ్ । నన్దగోపతనయమ్పరాత్పర న్నారదాదిమునిబృన్దనన్దితిమ్ ॥ ౮ ॥
 కరచరణసరోక్షేకాన్తిమిన్నేత్రిమీనేత్రమముషిభుజవీచివ్యాకులే-గాధమూర్తే
 హరిసరసివిగాహ్యపీయ తేజోజలౌఘమ్భవమరుపరిఘ్నః ఖేదమద్యత్విజామి

॥ ౯ ॥ సరసిజనయనేనశభ్రచక్రేమురభిదిమావిరమస్వచిత్తరస్తుమ్ । సుఖతరమప
 రన్నజాతుజానేహరిచరణ స్థరణామృతేనతుల్యమ్ ॥ ౧౦ ॥ మాభీర్తస్థమనౌవి
 చిస్త్యబహుధాయామిశ్చిరంయతనా నామినః ప్రభవన్తిపాపరిపవస్వా
 మిననుశ్రీధరః । ఆలస్యంవ్యపసీయ భక్తిసులభ స్థాయస్వనారాయణం
 లోకస్యవ్యసనాపనోదనక రోదానస్యకిన్నత్తమః ॥ ౧౧ ॥ భవజలధిగతానా
 న్దన్దన్దవాతాహతానాం సుతదుహితృకళత్రత్రాణభారార్దితానామ్ । విషమ
 విషయతోయేమజ్జతామస్థవానా మ్భవతుశరణమేకోవిష్ణు పోతోనరాణామ్
 ॥ ౧౨ ॥ భవజలధిమగాధస్తుప్తరన్ని స్తరేయజ్ఞ-భవహమితిచేతోమాన్త
 గాఃకాతరత్వమ్ । సరసిజదృశిదేవేతావకీభక్తిరేకా నరకభిదినిషణ్ణాతారయి
 వ్యత్యవశ్యమ్ ॥ ౧౩ ॥ తృష్ణతోయే మదనపవనో ధూతమోహూర్తి
 మాలే దారావక్రేతనయసహజ గ్రాహసజ్ఞాకులేచ । సంసారాభ్యేమహతి
 జలధౌమజ్జతాన్నస్తిధామన్నాదామోజేవరద భవతోభక్తినావమ్పయి
 చ్చ ॥ ౧౪ ॥ మాద్రాక్షంక్షీణపుణ్యక్షణమపిభవతోభక్తిహీనా న్పదాబ్జే
 మాశ్రౌషంశ్రావ్యబస్థ స్తవచరితమపాస్యాన్యదాఖ్యాన జాతమ్ । మాస్తాష్ట
 మ్తాధవత్వామపిభవనపతే చేతసాపహ్నువానా న్నాభూవస్త్యత్సపర్యా
 వృతికరరహితోజన్మజన్మాస్తరేపి ॥ ౧౫ ॥ జహ్వోకీర్తయ కేశవమ్మరిపు
 ణ్డేప్తోభజశ్రీధరమ్పాణిద్వంద్వసమర్చయాచ్యుతకథాశ్శోభితవ్యయత్వంశృణు
 । కృష్ణంలోకయలో చనద్వయహరేర్గచ్ఛాఙ్గియగ్గాలయ జ్ఞానుభూతిణాము
 కుస్తపాదతులసీమ్మూర్తన్న మాధోక్షజమ్ ॥ ౧౬ ॥ హేలోకాశ్శృణుతప్ర
 సూతిమరణవ్యాధేశ్చీకీతానిమహం యోగజ్ఞాస్సముదా హరన్తిమునయో
 యాంయాజ్ఞవల్క్యదయః । అస్త్యోతిరమేయమేక మమృత జ్ఞప్తాఖ్య
 మాపీయతాస్తప్తీ తమ్పరమాషధం విలనుతేనిర్వాణమాత్యన్తికమ్ ॥ ౧౭ ॥
 హేమరత్యఃపరమంహితంశృణుతపూ వత్యోమిసంక్షేపతస్సంసారాణ్ణవమాప
 దూర్తిరహుళం సమ్యక్ప్రవిశ్యస్థితాః । నానాజ్ఞానమహస్యచేతసిసమో
 నారాయణాయేత్యముమ్మస్త్రిం సప్రణవమ్పిణామ సహితమ్ప్రవర్తయధ్వ

ముహూః ॥ ౧౮ ॥ పృథ్వీరేణురణుపయాంసికణికాఃఫల్గుస్ఫులిగ్జ్లలఘుస్తేజోవి
శ్వసనమ్మరు త్తనుతరం రస్థగనుసూత్సన్నభః । త్సుద్రాగుద్రపితామహప్ర
భృతయఃకీటాస్సమస్తాస్సురాదృప్తే యత్రసతావశోవిజయతే భూమావ
ధూతావధిః ॥ ౧౯ ॥ బద్ధేనాజ్జలినానతేనశిరసా గాత్రైస్సరోమోద్గమైః
కణ్ఠేనస్వరగద్గదేననయనేనోద్గీర్ణ బాష్పామ్బునా । నిత్యస్తవ్యచ్చరణారవిష్ట
యుగళ ధ్యానామృతాస్వాదినా మస్తాకం సరసీరుహాక్షుసతతంసమ్పద్యతా
జ్జీవితమ్ ॥ ౨౦ ॥ హేగోపాలక హేకృపాజలనిధే హేసింధుఃన్యాపతేహేం
సాస్తక హేగజేంద్రకగుణాపారీణ హేమాధవ । హేరామానుజ హేజగ
త్ప్రయగురో హేపుణ్డరీకాక్షమాం హేగోపీజననాధపాలయపరఞ్జానామిన
త్వాంవినా ॥ ౨౧ ॥ భక్తాపాయ భుజగ్గారుడమణిస్త్రై లోక్యరత్నామణి
గోపీలోచనచాతకామ్బుదమణి స్సాస్తవ్యముద్రామణిః । యఃకాంతామణి
రుక్మిణీఘనకుచద్వంద్యైకభూషామణి శ్చేయోదేవశిఖామణిర్దిశతుసౌ గోపా
లచూడామణిః ॥ ౨౨ ॥ శత్రుచ్ఛేదైకమస్త్రం సకలముపనిషద్వాక్యస
మ్పూజ్యమస్త్రం సంసారోత్తారమస్త్రం సముపచితితమస్సజ్ఞనిర్యాణమ
స్త్రమ్ । సర్వైశ్వరైకమస్త్రం వ్యసనభుజగస్తప్త సన్తానిమస్త్రోజ్జేహ్వశీ
కృష్ణమస్త్రోజ్జపజపసత త్తజ్జన్తసాఫల్యమస్త్రమ్ ॥ ౨౩ ॥ వ్యామోహప్రశ
మాపథమ్మనిమ నౌవృత్తిప్రవృత్త్యాపథన్దై త్యేన్ద్రార్థికరాపథస్త్రిభువనే
సజ్జీవనైకాపథమ్ । భక్తాత్మస్తహితౌపథమ్భవ భయప్రధ్యంసనైకాపథం
శ్రేయఃప్రాప్తికరాపథమ్మి బమనశ్శీకృష్ణదివ్యాపథమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆమ్నా
యాభ్యసనాన్యరణ్యరుదితం వేదవ్రతాన్యన్వహమ్నేద శ్చేదఫలానిపూర్తవిధ
యస్స ర్వేహుతమ్భస్త్వని । తీర్థానామవగాహనానిచగజన్నానంబినాయత్పదవ్య
ద్వావమృగుహసం స్తృతీర్తిజయ తేదేవస్సనారాయణః ॥ ౨౫ ॥ శ్రీమన్నా
మప్రోచ్యనారాయణాఖ్యజ్ఞే-నప్రాపు రావజ్ఞితమ్పాపినోఽఽః । హాసఃపూర్వం
వాక్పవృత్తానత స్త్రితేనప్రాప్తజర్భవాసాదిమఃఖమ్ ॥ ౨౬ ॥ మజ్జన్తనః
ఫలమిదమ్మధుక్తై టభారేమత్ప్విర్ధనీయ మదనుగ్రహవషవవ । త్వద్భుత

భృత్యపరిచారకభృత్యభృత్య భృత్యస్యభృత్య ఇతిమాంస్తరలోకనాథ
 || ౨౭ || నాధేనఃపురుషోత్తమేత్రిజగతామేకాధిపేచేతిసాసేవ్యేస్యస్యపదస్య
 దాతరిసురేనారాయణేతివృత్తి | యజ్ఞ-ఇచ్ఛిత్పురుషాధ మజ్ఞ-తిపయగ్రామే
 శమల్పార్థదం సేవాయైమృగయామహేనరమహిమ మూకావరాకావయ
 మ్ || ౨౮ || మదనపరిహరస్థితిమృదీయే మనసిముకుందపదారవిన్దధామ్ని |
 హరనయనకృతానునాకృశోసి స్థరసినచక్ర పరాక్రమమ్మరారే || ౨౯ ||
 తత్త్వమ్బ్రువాణానిపరమ్పరస్తాత్ మధుక్షరస్తీవనతామ్ఫలాని | ప్రావర్త
 యప్రాజ్ఞలిరస్థిజహ్వేనామానినారాయణగోచరాణి || ౩౦ || ఇదంశరీరమ్మ
 రిణామపేశలమ్పతిత్యవశ్యంశ్లథసన్ధిజర్ఘ్నిరమ్ కిమాపధై క్లిశ్యసిమూఢదు
 ర్భతే నిరామయజ్ఞుష్టరసాయనమ్పిబ || ౩౧ || వారావారాకరవరసుతా
 తేతనూజోవిరిచ్ఛస్త్రుతా వేదస్తవసురగణోభృత్యవర్గప్రసాదః | ముక్తిర్నా
 యాజగదవికలన్తావకీదేవకీతే మాతామిత్రంవలరిపుసుతి స్వయ్యతోన్యన్న
 జానే || ౩౨ || కృష్ణారక్షతునో జగత్ప్రియగురుః కృష్ణన్నమన్యామ్యహ
 జ్ఞుష్టేనామరశత్రువైవినిహతాః కృష్ణాయతిస్తైనమః | కృష్ణాదేవసముఖి
 తజ్జగదిదజ్ఞుష్టస్యదాసోస్యహజ్ఞుష్టేతివృత్తిసర్వమేతదఖిలంహేళ్యష్టరీత
 స్వమామ్ || ౩౩ || తత్త్వమ్మనీదభగవ జుగురుమయ్యనాథే విష్ణోఃకృపా
 మ్పరమకారుణికఃకిలత్వమ్ | సంసారసాగరనిమగ్నమనస్తదీన ముద్ధర్తుమ
 ర్హసిహరేపురుషోత్తమోసి || ౩౪ || సమామినారాయణపాదపజ్జ-జజ్జ-రో
 మినారాయణపూజనంసదా | వదామినారాయణనా మనిర్మలంస్తరామినా
 రాయణతత్త్వమవ్యయమ్ || ౩౫ || శ్రీనాథనారాయణవాసుదేవ శ్రీకృష్ణభ
 క్తప్రియచక్రపాణే | శ్రీపద్మనాభాచ్యుతకైటభాణే శ్రీరామపద్మాక్షహరే
 శ్శురారే || ౩౬ || అనస్తవై కణ్ఠముకుందకృష్ణ గోవిందామోదరమాధవేతి |
 వక్తుంసమర్థోపిసవక్తికశ్చిత్ అహోజనానాం వ్యసనాభిముఖ్యమ్ || ౩౭ ||
 ధ్యాయన్తియేవిష్ణుమనస్తమవ్యయం హృత్పద్మమధ్యేసతతం వ్యవస్థితమ్ |
 సమాహితానాం సతతాభయప్రద స్తేయాన్తిసిద్ధిమ్మరమాచ్ఛ వైష్ణవీమ్

॥ ౩౮ ॥ క్షీరసాగరతరంగజీకరాసారతారకతచారము ర్మయోభోగిభోగశయ
నీయశాయి నే మాధవాయమధువిద్విషేనమః ॥ ౩౯ ॥ యస్యప్రియాశ్రు
తిధరాకవిలోకవిరామిత్రేద్విజ న్నవరపద్మశరావభూతామ్ । తేనామ్బుజాక్ష
చరణామ్బుజపట్న దేనరాజ్ఞాకృత్యాతిరియజ్కులశేఖరేణ । ౪౦ ॥

ముకుందమాలా సమ్మూర్ణా

శ్రీ వేద్యుల శ సుప్రభాతమ్.

వస్త్రేనయనోత్పలస్యశశినం శేషచలాధీశ్వరమృచ్ఛాద్యర్చితపాద
పద్మయుగళం లోకైకనేత్రోత్సవమ్ । వాసిష్ఠైస్సనకాదిభిర్దునిగణై స్సంసే
వ్యమానంసదా భక్తానామఖలార్థదాయినమహం శ్రీవేద్యుల శజ్జురుమ్ ॥
కౌసల్యాసుప్రజారామ పూర్వాసన్ధ్యాప్రసర్తతే । ఉత్తిష్ఠనరశామూలక
ర్తవ్యదైవమూహ్నికమ్ ॥ మాంస్సమస్తజగతామృధుకై టభారేర్వక్షోవిహ
రిణిమనోహరదివ్యరూపే । శ్రీహ్వయినిశ్రితజనప్రియదానశీలే శ్రీవేద్యుల శ
శదయితేతవసుప్రభాతమ్ ॥ ౧ ॥ తవసుప్రభాత మరవిందలోచనేభవతుప్రస
న్నముఖచంద్రిమణ్డలే । విధిశఙ్కరేంద్ర వనితాభివందితేవృషశైలనాథదయితే
దయానిధే ॥ ౨ ॥ అత్యాదిసప్తయుషయస్సయ పాస్యసన్ధ్యా మాకాశసింధు
కమలానిమగ్నసాహరాణి । ఆదాయపాదయుగమర్చయితుమృపన్నా శ్శేషా
ద్రీశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ ॥ ౩ ॥ పశ్చాననాజ్జభవషణ్ముఖవాసవాద్య
స్త్రివిక్రమాదిచరితంవిబుధాస్తునన్తి । భాషాపటిపఠతివాసరశుద్ధిమారా

శ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౪ || ఈవత్ప్రభుల సరసీరుహనారికేశ
 పూగద్రుమాదిసుమ నోహరపాళికానామ్ | ఆవాతిమద్దమనిలస్సహదివ్య
 గ్ధై శ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౫ || ఉ స్తీల్యనేత్రయుగము త్త
 మపశ్చరస్థాః పాత్రావశిష్టకదళీఫలపాయసాని | భుక్త్వాసలీలమధు కేళిశు
 కాః పతన్తి శ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౬ || భృంజావళీచమకరస్థ
 రసానువిధార్థుజ్ఞా-రగీతనినదై స్సహ సేవనాయ | నిర్యాత్యుపాస్తసరసీక
 మహాదరేభ్యశ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౭ || త స్త్రీప్రకర్షమధు
 రస్వసయావిపశ్చ్యు గాయత్యనస్తచరితస్తవనారదోపి | భామాసమగ్రమధు
 కృత్కరచారుమై శ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౮ || యోహ
 గణేవరదధ్నివిమధ్యమానే ఘోషాలయేషుదధిమస్థనతీవ్రఘోషాః | రో
 షాత్కలింబిదధ తేకకుభశ్చకుమ్భా శ్రీమద్విశేఖరవిభోత వసుప్రభాతమ్
 || ౯ || అస్తద్ధేతిమిరజాలమథా న్తరితేపుంసానిజేనసమమేత్యచచక్రవాకీ
 తారస్వనై స్సమముదేతిచతామ్రచూడై శ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాత
 మ్ || ౧౦ || త్రిణీధరాగ్రసరసాంసర సీరుహాణిపాణానిమన్త్రితజలనిమహీ
 సురాణామ్ | చణ్డాంశుసారథికరాః ప్రచరన్తిచోర్ధ్వం శ్రీమద్విశేఖరవిభోత
 వసుప్రభాతమ్ || ౧౧ || పద్దేశమిత్రశతపత్రగతాళివగోహర్తుంశ్రియజ్ఞు-వ
 లయస్యనిజాబ్జలత్ప్యై | భేరినినాదమవకుర్వతిరుజ్జియాభి శ్రీమద్విశేఖర
 విభోతవసుప్రభాతమ్ || ౧౨ || శ్రీమన్నభీష్టవరదాఖిలలోకబంధోశ్రీశ్రీనివా
 సజగదేకదయైః సింధో | శ్రీదేవతాగ్రహ భుజాస్తరదివ్యమూర్తేశ్రీమద్వి
 శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౧౩ || శ్రీశేషశైలగరుడచలవేంకటాద్రి
 నారాయణాద్రివృషభాద్రి వృషాద్రిముఖ్యాః | ఆఖ్యాస్త్యదీయవసతేరని
 శమృతన్తి శ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౧౪ || శ్రీసావ్యపుష్కరః
 కాష్టవనిర్తలాజ్ఞాశ్రీయోగ్ధి నోహరవిరిశ్చ సనన్దనాద్యాః | ద్వాకేవనన్తి
 వరవేత్రహతో త్రమాజ్ఞాశ్రీమద్విశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౧౫ || త్వ
 త్పదధూళిభరణస్ఫురితో త్రమాజ్ఞా స్వర్ణాపవర్ణనిరపేక్ష నిజాస్తరజ్ఞాః |

భక్తావస నిభువికిజ్ఞ-రకృత్య లోలాశ్చేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్
 || ౧౬ || త్వద్గోపురాగ్రశిఖరాణి నిరీక్షమాణాస్త్విరావర్గపదవిపదమూళ
 యస్తే । మర్త్యత్వమత్రభువనేసురనాయకాద్యా శ్చేషాద్రి శేఖరవిభోతవ
 సుప్రభాతమ్ || ౧౭ || శ్రీభూమినాయకదయాదిగుణామృతాబ్ధే దేవాదిదేవ
 జగదేశశరణ్యమూలే । శ్రీమన్ననస్తగరుడాదిభిరచితాశ్చేషాద్రిశేఖ
 రవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౧౮ || సూర్యేన్దుభామబుధవాక్పతికావ్యసారిస్వ
 ర్భానుకేతుదివిషత్పరిషత్ప్రధానాః । త్వద్దాసదాసచరమావధిదాసదాసాశ్చే
 షాద్రిశేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౧౯ || సేవాపరాశ్చివసురేశకృతానుధమ
 రక్షోమ్బు నాధపవమానధనాధినాథాః । బధ్వాశ్శలిమ్ప్రవిమలేనిజశీర్షణే
 శేషేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౨౦ || ధాటీషుతేవిహగరాజమృ
 గాధిరాజనా గాధిరాజగజరాజహయాధిరాజాః । స్వస్వాధికారమహిమాధి
 కమర్చయన్తేషేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౨౧ || శ్రీపద్మనాభపు
 రుషోత్తమవాసుదేవవై కుణమాధవజనార్దనచక్రపాణే శ్రీవత్సచిహ్నశరణాగత
 సారిజాతేశేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౨౨ || కన్దర్పదర్పహరసున్ద
 రిదివ్యమూలే కాన్తాకుచామ్బురుహకుట్టలలోలభృగ్గ । కల్యాణనిర్మలగు
 ణాకరిదివ్యకీర్తేశేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౨౩ || మీనాకృతేశ
 మతకోలన్యసిహ్నవర్ణిస్తామిన్ పరశ్వధతపోధనరామభద్ర । శేషాంశరామ
 యదునన్దనకల్పిరూపేశేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభాతమ్ || ౨౪ || ఏలాల
 వజ్రఘనసారసుగన్ధతీర్థ నివ్యంవియత్సిరిసిహేమఘటేషుపూర్ణామ్ । హృ
 త్వాద్యనైదికశిఖామణయఃప్రహృష్టా స్త్రిష్టన్తివేంకటపతేతవసుప్రభా
 తమ్ || ౨౫ || లక్ష్మీనివాసనిరవద్యగుణైకసిన్ధోసంసారసాగరసముత్తరణైక
 పోత । వేదాస్తవేద్యనిజవైభవభక్తభోగ్యేశేషాద్రి శేఖరవిభోతవసుప్రభా
 తమ్ || ౨౬ || భాస్వానుదేతివికచానిసరోరుహాణిసమ్పూరయన్తినినదైః
 కుభోవిహజ్గాః । శ్రీవైష్ణవాస్సతతమద్ధతి మద్గళాస్తేధామాశ్రయన్తి తవ
 వేంకటసుప్రభాతమ్ || ౨౭ || ఇత్థంవృషాచల పతేరిహసుప్రభాతయేమాన

వాఃప్రతిదినమ్మతితుమ్మివృత్తాః । తేషామ్మృతభారసమయే స్మృతిరద్భభాజా
మ్మృక్షామ్మృతార్థసులభామ్మరమామ్మసూతే ॥ ౨౮ ॥

శ్రీ వేంకటేశ సుప్రభాతమ్ సమాప్తమ్.

శ్రీ వేంకటేశ స్తోత్రమ్.

కమలాకుచచూచక కుంజు-మతోనియ తారుణితాతులనీలతమో ।
కమలా-మతలోచనలోకపతేవిజయూభవ వేంకటశైలపతే ॥ ౧ ॥ సచతుర్ము
ఖపద్మఖపద్మముఖ ప్రముఖాఖలదైవతమాళిమణే । శరణాగతవత్సలశౌర్య
నిధేవరిపాలయమాం వృషశైలపతే ॥ ౨ ॥ అతివేలతయాతవదుర్విషయైర
తివేలకృతైరపరాధశతైః । భరితస్త్వరితంప్రవృషశైలపతే పరయాశ్చపయా
పరిపాహిహరే ॥ ౩ ॥ అతివేంకటశైలముదారమ తేజనతాభిమతాధిగతా
న్నరతాత్ । పరదేవతయాగదితాన్నిగమైః కమలాదయితాన్నపరజ్ఞుల
యే ॥ ౪ ॥ కలవేణురవావశగోప వధూశతకోటివృతాత్త్వరకోటిసమాత్ ।
ప్రతివల్లవిచాభిమతాసుకృతా ద్వసుదేవసుతాన్నపరజ్ఞులయే ॥ ౫ ॥ అభి
రామగుణాశరదాశరభే జగదేకధనుర్ధరధీరమతే । రఘునాయకరామరమేశ
విభోవరదోభవదేవదయాజలధే ॥ ౬ ॥ అవనీతనయాకమనీయవరంరజనీకర
చారుముఖామ్బురుహమ్ । రజనీచరరాజత మోమిహిరజ్జ-మనీయమహంర
ఘురామమయే ॥ ౭ ॥ వినావేంకటేశన్ననాథోననాధస్సదావేంకటేశస్తరా
మిస్తరామిహరే వేంకటేశప్రసీదప్రసీదప్రియంవేంకటేశప్రయచ్ఛప్రయచ్ఛ
॥ ౮ ॥ అహస్తూరతస్థోపదామ్యాజయుగ్ధప్రణామేచ్ఛయానిత్యసేవాజ్ఞ-రోమి
సకృత్సేవయానిత్యసేవాఫలత్వమ్మృత్యుచ్ఛప్రయచ్ఛప్రభోవేంకటేశ ॥ ౯ ॥
అజ్ఞానినామయాదోషాన శేషాన్విహితాస్తరే । క్షమస్వత్వం క్షమస్వ
త్వంశేషశైలశిఖామణే. ॥ ౧౦ ॥

శ్రీ వేంకటేశ స్తోత్రం సమాప్తమ్.

దశావతారస్తోత్రమ్

శ్రీమాన్వేంకటాచార్యకవితార్కికకేశరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యోమేనన్నిధంతాంసదాహృది ॥

దేవోనశ్శుభమాతనోతు దశధానిర్వర్తయన్ముఖికాంరజ్జేధామ
 నిలబ్ధనిర్భరరసైరధ్యక్షితో భావుకైః । యద్భావేషు పృథగ్విధేష్వనుగు
 ణాన్భావాన్ స్వయంబ్రుభ్రతీయద్ధైరిహధర్షిణీ విహరతే నానాకృతిర్నా
 యికా ॥ ౧ ॥ నిర్మగ్నశ్శృతిజాలమార్గదశా దత్తక్షణైర్వీక్షణైరస్తప్త
 స్వదివారవిదగహనా న్యాదస్వతీనామపామ్ । నిష్ప్రత్యూహతరజ్జరిభణ
 మిధః ప్రత్యూఢపాశశ్చటా షోలారోహసదోహశమ్భగవతోమాత్స్యంవపుః
 పాతునః ॥ ౨ ॥ అవ్యాసుగ్భవనత్రయీమ సిభృతజ్జుష్టాయనైరద్రీణా
 నిద్రాణస్యపరస్యకూర్తవపుషోనిశ్వాసవాతోర్తయః । యద్విక్షేపణసంస్కృ
 తోదధిపయఃప్రేక్షోపవర్యజ్ఞికానిత్యారోహణనిర్వృతో విహరతేదేవస్స
 హైవశ్రియా ॥ ౩ ॥ గోపాయేదనిశజ్జగన్తికుహనాపోతీపవిత్రీకృతబహ్మణ్డప్ర
 శయోర్ధిఘోషసుభిఘోణారవైర్దుర్దురైః । యద్దంష్ట్రాఙ్గురకోటిగాఢ
 ఘటనానిష్కమ్పనిత్యస్థితిస్సృష్టాస్తమ్భమ సాదసాభగవతీముస్తేవవిశ్వమ్భ
 రా ॥ ౪ ॥ ప్రత్యాగిష్టపురానిప్రహరణగ్రామక్షణమ్పాణిజైరవ్యాత్తీణి
 జగన్త్యకుణ్డమహిమావై కుణ్డకణ్ఠీరవః । యత్ప్రేమర్భవనాదవస్థ్య జతరా
 యావృచ్ఛికాద్వేదసాం యాకాచిత్సహసామహానుగృహస్థాణాపితామ
 హ్యభూత్ ॥ ౫ ॥ వ్రీడావిధవదాన్యదానవయశో నాసీరథాటీభటస్త్రై
 యత్తుమ్ కుటమ్పనన్నవతునస్త్రై విక్రమోవిక్రమః । యత్ప్రేస్తావసము
 చ్ఛృతధ్వజపటీవృత్తాస్తసిద్ధాన్తిభిస్సృగితోభిస్సురసిద్ధురప్త సుదిశాసాధేషు
 దోధూయతే ॥ ౬ ॥ క్రోధాగ్నిజ్ఞమదగ్నివీక్షణభవంస్తవ్యయిష్యక్రమా

దక్షత్రామిహ సంతతక్షయఃకమాన్విస్సప్తకృత్వఃక్షితిమ్ । దత్వాకర్షణిద
 ష్టిణాఙ్ఘ్రి చనతామాస్కన్ద్యసిన్ధుం వనన్నబ్రహ్మణ్య మపాకరోతుభగవా
 నాబ్రహ్మకీటమ్మునిః ॥ ౭ ॥ పారావారపయో విశోషణకలాపారీణకాలాసల
 జ్వాలాజాలవిహార హరివిశిఖవ్యాపారఘోరక్రమః । సర్వావస్థసకృత్ప్రపన్న
 జనతాసంరక్షణైక ప్రతిధర్తోవిగ్రహవానధర్మ విరతిస్థస్త్విసతస్త్వీతునః ॥ ౮ ॥
 ఘక్తగౌరవపట్టణప్రభృతయఃప్రాస్తప్రలమ్బాదయస్తాలాఙ్ఘ్య స్యతథావిధా
 విహృతయస్తవ్యస్తుభద్రాణినిః । క్షీరంశర్కరయో వయాభిరపుధగ్భూతాః
 ప్రభూతైర్గుణై రాకామారకమన్వదస్తజగతే కృష్ణస్యతాఃకేళయః ॥ ౯ ॥
 నాథాయైవ నమఃపదమృతతనశ్శితైశ్చ శ్చరిత్రక్రమైర్భూయోభిర్భువనాన్య
 మూనికుహనాగోపాయగోపాయతే । కాళిన్దీరిసికాయకాళియఘ్రిసాగరస్ఫ
 టావాటికారక్షోత్సజ్జవిశేజ్ఞచఙ్ఘ్రి మధురాపర్యాయ చర్యాయతే ॥ ౧౦ ॥
 భావిన్యాదశయాభవన్నిహభవద్వంసాయనః కల్పతాఙ్ఘ్రీవిష్ణుయశస్సుతః
 కలికథాకాలుష్యకూలఙ్ఘ్రిషః । నిశ్చేషక్షతకన్డకేక్షితితలేధారాజలౌమైధుః
 వస్తర్థజ్ఞార్తయుగమ్పిరోహ యతియన్నిస్త్రం శధారాధరః ॥ ౧౧ ॥
 ఇచ్ఛామీన విహారకచ్ఛపమహా పోత్రిక్ యదృచ్ఛాహరేరతౌ వామన
 రోష రామకరుణా కాకుత్స్థహేలాహలిక్ । క్షీడావల్లనకల్గవాహన దశాక
 ల్కిన్నితి ప్రత్యహఙ్ఘ్రిస్తః పురుషాపునస్తభువనమ్మయ్యోఘపణ్యాపణాః
 ॥ ౧౨ ॥ విద్యోదన్వతి వేఙ్ఘ్రేశ్వరకవౌజాతజ్జగన్తజ్జలదేవేశస్యదశావతార
 విషయం స్తోత్రంవివక్షేతయః । వక్త్రేతస్యసరస్వతీబహుముఖభక్తిః పరా
 మానసేశుద్ధిః కాపితనాదిశాసుదశసుఖ్యాతిశ్శుభాబృమ్భతే ॥ ౧౩ ॥

దశావతారస్తోత్రమ్ సమ్పూర్ణమ్.

అ భీ తి స్త వః

శ్రీమాన్వేద్యుటనాథార్యః కవితార్కికకేసరి ।

వేదాంతాచార్యవర్యోమేనన్నిధతాంసదాహృది ॥

అభీతిరిహయజ్ఞుషాం యదవధీరితానామ్భయమ్భయాభయ విభా
యినోజగతి యన్ని దేశేస్థితాః । తదేతదతిలఙ్ఘిత ద్రుహితశమ్భుశక్రాదికం
రమాసఖమధీమ హేకిమపిరజ్ఞధుర్యవృహః ॥ ౧ ॥ దయాశిశిరితాశయామ
నసిమేనదాజాగ్రయశ్శియాధ్యుషిత వక్షసశ్శితమరుద్వృధా సైకతాః ।
జగద్ధరితఘ స్తరాజలధిశిమ్భుడమ్భుస్పృశ స్సకృత్ప్రణతరక్షణప్రధితసంవిదస్సం
విదః ॥ ౨ ॥ యదద్యమితబుద్ధినాబహుళమోహభాజామయా గుణగ్రధిత
కాయనా జ్ఞసనప్ర తినై చిత్ప్రతః । అతర్కితహితాహితక్రమ విశేషమార
భ్యతే తదప్యచితమర్చనమ్మగృహాణరజ్జేత్వర ॥ ౩ ॥ మరు త్తరణిపావకత్రి
దశనాధకాలాదయస్వ కృత్యమధికుర్వతేత్వదపరాధతోభిభ్యతః । మహ
త్కిమపివజ్రముద్యతమివేతియచ్ఛ్చాయతే తరత్యనఘతద్భయం యథిహ
తావకస్తావక ॥ ౪ ॥ భవ స్తమిహయస్సుధీర్నియత చేతనాచేతనమ్మనాయ
తినమస్యతి స్థరతివ క్తిపర్యేతివా । గుణజ్ఞమపివేత్తివాతవగుణేశగోపాయి
తుః కదాచనకుతశ్చనక్వచనతస్యనస్యాద్భయమ్ ॥ ౫ ॥ స్థితేమనసివిగ్రహే
గుణినిధాతుసామ్యేనతి స్త రేదఘలదేహీనంయ ఇహజాతుచిత్త్వామజమ్ ।
తయైవఖలుసన్ధయాత మధదీర్ఘనిద్రావశం స్వయంవిహితసం స్తృతిర్నయసి
ధామనై శ్రేయసమ్ ॥ ౬ ॥ రమాదయితరజ్జభూరమణకృష్ణవిష్ణుహరే త్రి
విక్రమజనార్దన త్రియుగనాధనారాయణ । ఇతీవశుభదానియఃపఠతినామధే
యానితే నతస్యయమవశ్యతానరక పాతభీతికుతః ॥ ౭ ॥ కదాచిదపిరజ్జభూ
రసికయత్రదేశేవశీ త్వదేశనియతాశయ స్త్రి దశవద్దితోవ ర్తతే । తదక్షత

తపోవనస్తవచరాజధానీస్థిరా సుఖస్యసుఖమాస్పదంనుచరితస్యగర్గమృహత్
 || ౮ || త్రివర్గపథవర్తినాస్త్రైగుణలబ్ధనోద్యోగినా ద్విషత్ప్రేమభానాన్
 మపిచరజ్గపృశ్యోదయాః | ఫలత్సమయకాతరీహరణజాగరూకాఃప్రభో కర
 గ్రహణదీప్తితాః కథితేనదివ్యాగుణాః || ౯ || బిభేతిభవభృత్ప్రేభోత్వదు
 పదేశతీవ్రాపథా త్కదధ్వరసమర్విషేబలిశభక్షవత్ప్రేయతే | అపథ్యపరిహ
 రధివిముఖమిత్యమాక స్థితే తమప్యవసరేక్రమాద ఎతివత్సలాత్విద్వయా || ౧౦ ||
 అపార్థిత్యతినిశ్చితఃప్రహరణాదియోగస్తవస్వయంవహసిర్భయస్తదపిరజ్గపృ
 ధీవతే | స్వరక్షణమివాభవత్ప్రేణతరక్షణస్తావకం యదాత్థ పరమార్థవిన్ని
 యతసుస్తరాత్తేతితే || ౧౧ || లఘిష్ఠసుఖసజ్జతైస్సృష్టితకర్తృనిర్వర్తితైః
 కళత్రసుతనోదరానుచరబన్ధసమ్బంధిభిః | ధనప్రభృతికైరపిప్రచురభీతిభేదో
 త్తైః నబిభ్రతిధృతింవిభోత్వదనుభూతిభోగార్థినః || ౧౨ || నవక్తుమపిశ
 క్యతేనరకగర్భవాసాదికం వపుశ్చబహూధాతుకన్నిపుణిస్తనేతాదృశమ్ |
 త్రివిప్రపముఖస్తదాతవపదస్యదేదీప్యతిః కిమత్రినభయాస్పదమ్భవతిరజ్గపృథ్వీ
 వతే || ౧౩ || భవన్తిముఖభేదతోభయనిదానమేవప్రభో శుభాశుభవికల్పితా
 జగతిదేశకాలాదయః | ఇతిప్రథితసాధ్వసేమయిదయిష్యసే త్వన్నచేత్కి
 ఇత్థమనుకమ్పితాత్వదనుకమ్పనీయశ్చకః || ౧౪ || సకృత్ప్రే పదనస్పృశామ
 భయదాననిత్యవ్రతీనచద్విరభిభాష సేత్సిమితివిశ్రుతసాన్వీకీతః | యథోక్తక
 రణంవిదుస్తవతు యాతుధానాదయః కథంవితిధమన్తతత్కృతపాసార్వ
 భామేమయి || ౧౫ || అనుక్షణసముత్థితేమరితివారిధాదుస్తరే యదిక్వచనని
 స్క్రృతిర్భవతిసాపిదోషావిలా | తదిత్థమగతౌమయిప్రతి విధానమాధీయ
 తాంస్వబుద్ధిపరికల్పిత జ్ఞానుపిరజ్గధుర్యత్వయా || ౧౬ || విషాదబహు
 శాదహంవిషయవర్గతోదర్శయాద్భిభేమివృజినోత్తరస్త్యదనుభూతి విచ్ఛే
 దతః | మయానియతినాధవా నయమితిత్వ మర్థాపయస్తయాధన జగత్ప్రతేద
 యితరజ్గసంరక్షమామ్ || ౧౭ || నిసర్గనిరనిష్ఠతా తవనిరంహసశ్శూక్రియతే
 తతస్త్రియుగసృష్టివద్భవతినంహృతిః క్రీడితమ్ | తథాపిశరణాగతప్రణయభ

జగీతోభవా న్నదిప్రవిహయద్భవేతి- మహిమా స్తతజ్జహ్యపః ॥ ౧౮ ॥ కయా
 ధుసుత వాయసద్విరద పుజనద్రావదీవిభీషణభుజద్భమప్రజగణామృరీషాదయః।
 భవత్పదసమాశ్రితాభయవిముక్తిమాపుర్యథాలభేమహితథావయం సజదిర
 జ్గధుర్యత్వయా ॥ ౧౯ ॥ భయంశమయరజ్గధామ్నస్య నితరాభిలాషస్సృ
 శాం శ్రియమ్భహుళ యప్రభోశ్రితవిపక్షమున్మలయ । స్వయంసముదితం
 వపుస్తవనిశామయస్తస్సదా వయన్త్రిదశనిర్వృతిమ్మువిముకుప్దవిద్దేమహి
 ॥ ౨౦ ॥ శ్రియఃపరిబృథేత్వయిశ్రిత జనస్యసంరక్షకే సదద్భుతిగుణోదధావితీ
 సమర్పితోఽయమ్భరిః । ప్రతీక్షణమతఃపరమ్ప్రథయరజ్గధామాదిషు ప్రభుత్వ
 మనుపాధికమ్ప్రధితహేతిభిర్హేతిభిః ॥ ౨౧ ॥ కలిప్రణిధిలక్షణైః కలితశాశ్వతో
 కాయితైస్త్తుగుమ-యవనాదిభిర్జగతిప్రమ్భమాణమ్భయమ్ । ప్రకృష్టనిజశక్తి
 భిఃప్రసభమాయుధైఃపంచభిః ఖీతిత్రిదశలక్షణైః శుపయరజ్గనాథక్షణాత్
 ॥ ౨౨ ॥ దితిప్రభవదేహభృద్దహనసోమసూర్యాత్కస్తవఃప్రమథనమ్ప్రభోస
 ముదితాస్త్రీబృహస్పతిః । స్వవృత్తివశవర్తితద్విదశవృత్తిచక్రమ్మనః ప్రవర్త
 యతుధామ్నతేమహతిధర్మచక్రస్థితిమ్ ॥ ౨౩ ॥ మనుప్రభృతిమానితేమహతి
 రజ్గధామాది కేదనుప్రభవదారుణైర్దరము దీర్యమాణమ్పరైః । ప్రకృష్ట
 గుణక శ్రియావసుధయాచసస్థుక్షిత ప్రయుక్తకరణోదధే ప్రశమయస్వశ
 క్త్యాస్వయమ్ ॥ ౨౪ ॥ భుజద్భమవిహజ్గమప్రవరపై న్యనాథాఃప్రభో త్తథైవ
 కుముదాదయో నగరగోపురద్వారపాః । అచిన్త్యబలవిక్రమాస్త్యమివరజ్గ
 సంరక్షకాజితస్తథితివాదినో జగదనుగ్రహేజాగ్రతి ॥ ౨౫ ॥ విధిస్త్రిపుర
 మర్దన స్త్రిదశపుజవశావకో యమప్రభృతయోషియద్విమతిరక్షణేనక్ష
 మాః । రిరిక్షిమతియత్రచప్రతిభయన్నకిచ్చితన్వచిత్సనః ప్రతిభటాన్ప్రభోశ
 మయ రజ్గధామాదికే ॥ ౨౬ ॥ సక్తేటభతమౌరవిర్మధుపరాగ జ్ఞా
 మరుద్ధిరగ్నిగిరిదారణ త్రితితకాలనేమిద్రుమః । కిమత్రబహునాభజద్భవప
 యోధిముష్టిన్ధయస్త్రివిక్రమభవత్యమః ఖీపతుమంతురజ్గద్విషః ॥ ౨౭ ॥
 యతిప్రవరభారతీరసభారేణనీతంవయఃప్రపుల్లపలితంశిరఃపదమిహక్షమమ్పూ

ర్థయే । నిరస్తరిపునమ్భవేక్యవన రజముఖ్యేవిభో పరస్పరహితైషిణామ్పరి
నరేషుమాంవర్తయ ॥ ౨౮ ॥ ప్రబుద్ధగురువీక్షణప్రథిత వేఙ్మతుకోద్భవా
మిమామభయసిద్ధయే పతతరజభర్తుస్తుతిమ్ । భయస్య జలభద్రమిత్య
భిదధత్సవఃకేశవ స్వయంజ్ఞనఘృణానిధిరుణగణేనగోపాయతి ॥ ౨౯ ॥

అభీతిస్తవస్సమూర్ణః.

శ్రీనన్ద్యార్థదీపికా.

మూలం.—ఆపోహిష్ఠామయోభవః । తానడోర్జేదధాతన । మహేరణాయచ
క్షసే । యోవశ్శివతమోరసః । తస్యభాజయతేహసః । ఉశతీరివ
మాతరః । తస్మాల్లరజ్జమామవః । యస్యక్షయాయజిన్వధ । ఆపోజన
యథా చనః ॥

పదం.—ఆపః, హి, స్థ, మయోభవః, తాః, నః, ఉడే, దధాతన, మహే,
రణాయ, చక్షసే, యః, వః, శివతమః, రసః, తస్య, భాజయత, ఇహ, నః, ఉశతీః, ఇవ,
మాతరః, తస్మై, అరం, గమామ, వః, యస్య, క్షయాయ, జిన్వధ, ఆపః, జనయథ, చ, నః.

అర్థం.—(హే) ఆపః=(ఓ)జలజ్ఞతే, (యూయం=నీజ్ఞతే), మయోభవః=
సర్వప్రాణికులముం సుఖసానజ్ఞాక, స్థాహి=ఇరుక్కిరీకళన్నా, తాః=అప్పడిప్పట్టి
నీజ్ఞతే, మహే=మహత్తనతుం, రణాయ=రమణీయమానతుమాన, చక్షసే=ఇన్ద్రియజ్ఞతే
పారుట్టు, (ఇన్ద్రియప్రకాశసిద్ధర్థం) నః=ఎజ్ఞకు, ఉడే=అన్నతై, దధాతన=కొడు
జ్ఞతే. (ఇక్లే అన్నశబ్దము ఇన్ద్రియపోషకవిషయజ్ఞతే తాత్పర్యం) వః=ఉజ్ఞకు,
యః=యాతొడు, శివతమః=పుణ్యతమమాన, రసః=సుఖరూపమానపరమాత్మావో, తస్య=
అద్వపరమాత్మై, నః=ఎజ్ఞతై, ఇహ=ఇంద్రియజ్ఞతేయే, ఉశతీః=స్నేహాయుక్తాన,
మాతరీవ=తాయార్కళోపాల, భాజయత=అడైవియుజ్ఞతే. (యూయం=నీజ్ఞతే)

యస్య=ఎవ్వరైనా తినుడైయ, తుయాయ=వాస తైయం పారుట్టు, జన్మభ=ప్రీతాశాక అకి
రీకళో, తస్యై=అన్య పరమాత్మవై పారుట్టు, వః=ఉద్భవై, అరం=మికవుం, గమాను=
అడైయక్కడవోం. (హే) ఆపః=(ఓ) జలజ్ఞశే, నః=ఎద్దలై, జనయథాచ=స తైయన్
వారాకప్పణ్ణుజ్ఞో. (బ్రహ్మసాక్షాత్కారయోగ్యాశాకప్పణ్ణుజ్ఞో).

(బ్రహ్మసభవత్తుక్కు ఉపయోగమాన విహికసమృద్ధియైయుం, బ్రహ్మసభవతై యం,
కొడుజ్ఞశేన్దుతాత్పర్యం).

మూలం—దధిక్రావ్ణో అకారిషమ్ | జిష్ఠోరశ్వస్య వాజినః | సురభిసాముఖా
కరత్ | ప్రణతియాగ్ంషి తారిషత్ ||

పదం—దధిక్రావ్ణో, అకారిషం, జిష్ఠో, అశ్వస్య, వాజినః, సురభి, నః,
ముఖా, కరత్, ప్ర, నః, ఆయాగ్ంషి, తారిషత్.

అర్థం—జిష్ఠః=దుప్పనిగ్రహత్తిల్ జయశీలనాయం, అశ్వస్య*=అన్యహిసా
ర్యవ్యాపకనాయం, వాజినః=భక్తరక్షణత్తిల్ త్వరై యుభవనాయమిరుక్కిణ, దధి
క్రావ్ణో=జగత్తుక్కులై ఆక్రమిక్కిణపరమాత్మపుక్కు, అకారిషం=స్తోత్రం శైయకీటా.
(నః=అవత్) నః=ఎద్దలదైయ, ముఖా=ముఖజ్ఞలై యం మనస్సైయం, సురభి=పరిశు
ద్ధజ్ఞాక, కరత్=వణ్ణక్కడవత్. నః=ఎద్దలకుక్కు, ఆయాగ్ంషి=ఆయుస్సుక్కలై,
ప్రతారిషత్=ఉపద్రవమిల్లామల్ పూర్ణమాయ కొడుక్కక్కడవత్. (ఆయుస్సు ఇల్లావి
ట్టాలుం, ఉశ్చ ఆయుస్సిల్ వ్యాధిముదలియ ఉపద్రవమిరుద్దాలుం స్తోత్రం శైయశక్తియిల్లా
మల్ పోకిణపడియాల్, భగవత్స్తోత్రోపయుక్తమాక ఆయురాశోగ్యజ్ఞో ప్రార్థిక్కుప్పట్టతి
నాల్ ముముక్షుత్వవోనియైయైన్దు అతియత్తక్కుతు)

మూలం—సూర్యశ్చమామన్యశ్చ మన్యపతయశ్చ మన్యకృతేభ్యః | పాపే
భ్యోరక్షంతామ్ | యద్రాత్రియాపాపమకారీషమ్ | మనసావాచా
హస్తాభ్యామ్ | పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా | రాత్రిస్తదవలుప్తుతు |
యత్క్రిచ్చదురితప్తుయి | ఇదమహమ్కృమమృతయోనౌ | సూర్యే
జ్యోతిషి జుహూమిస్వాహా ||

* అశూన్యాప్తా వితి ధాతుః.

† దధి=జగత్తై, క్రామతి=ఆక్రమిక్కిటాత్.

పదం—సూర్యః, చ, మా, మన్యుః, చ, మన్యుపతయః, చ, మన్యుశ్చలేభ్యః, పాపేభ్యః, రక్షంతాం, యత్, రాత్రియా, పాపం, అకారపం, మనసా, వాచా, హస్తాభ్యాం, పద్భ్యాం, ఉదరేణ, శిక్షా, రాత్రిః, తత్, అవలుమ్మతు, యత్, కిచ్చ, దురితం, మయి, ఇదం, అహం, మాం, అమృతయోనౌ, సూర్యే, జ్యోతిషి, జుహోమి, స్వాహా.

అర్థం—సూర్యశ్చ * = నిరుపాధిక ప్రేరకనాన పరమాత్మావుం, మన్యుశ్చ = క్రోధముం, మన్యుపతయశ్చ = కోపత్తుక్కు ఉత్పాదకజ్ఞాన రాగాదికగుం, మా = ఎన్నై, మన్యుశ్చలేభ్యః = క్రోధాదికభారే శయ్యప్పట్ట (ఉడ్డాన), పాపేభ్యః = పాపజ్ఞనిష్ఠం, రక్షంతాం = రక్షిక్కుక్కడవర్కత్. (సర్వేశ్వరనే క్రోధంముడలనవైకలై నివర్తిపణ్ణి ఎడలై పాపసమూహజ్ఞనిష్ఠం విముక్తనాక్కుక్కడవనెట్టుభావం. ఇతినాల్ ఉత్తరాఘానంజే ప్పత్తైచ్చొన్నపడి). రాత్రియా = రాత్రియిల్, మనసా = మనస్సారేయుం, వాచా = వాక్కారేయుం, హస్తాభ్యాం = వైకభారేయుం, పద్భ్యాం = కాలికభారేయుం, ఉదరేణ = వయత్రారేయుం, శిక్షా = గుహ్యజ్ఞభారేయుం, యత్ = యాతొరు, పాపం = పాపత్తై, అకారపం = కేయలేనో, తత్ = అన్దపాపత్తై, రాత్రిః† = చతుర్విధపురుషార్థ ప్రదాతావాయుం నిరుపాధికరక్షకమమానపరమాత్మా, అవలుమ్మతు = నశిక్కుప్పణ్ణిక్కడవక్. (అన్దపాపజ్ఞో మూఱ్ఱవిదజ్ఞో. అదిల్ అభిక్ష్యభక్షణం, అభోజ్యభోజనం, అపేయపానం, అయాజ్యయాజనం, అసత్ప్రతిగ్రహణం, పరదారాభిమర్శనం, పరద్రవ్యావహరణం, ప్రాణిహింసనం, ఇవైశారీరజ్ఞో. వాక్పారుష్యం, అన్యతం, వివాదం, శ్రుతివిక్రయం, ఇవైవాదికజ్ఞో. పరోపతాపనం, పరాభిద్రోహం, క్రోధహోభమోహో హక్కారజ్ఞో, ఇవైయనసికజ్ఞో. ఇది నాల్ ప్రపన్ననుక్కు పూర్వాఘనాశ్చైచ్చొన్నపడి). యత్కిచ్చ = ఇన్నంయాతొరు, దురితం = ప్రార్థనూపమాన పాపమానతు, మయి = ఎన్నిడత్తిల్, (వర్తలే = ఇరుక్కిఱతో, తదపి = అన్దపాపత్తైయుం, నశిక్కుప్పణ్ణిక్కడవక్). ఇదం = ఇన్ద, అహం = అనన్యగతికనాయం అకిచ్చిననాయుమాననాక్, అమృతయోనౌ = మోక్షత్తుక్కుక్కారణమాన, జ్యోతిషి = నిరుపాధిక లేజన్మనాన, సూర్యే = నియన్తావాన. పరమాత్మావినిడత్తిల్, స్వాహా = స్వాహాయెట్టు, మాం = ఎన్నై, జు హోమి = సమర్పణంపణ్ణికి తేక్.

* ము = నన్దాయ్, ఎన్దాల్ నిరుపాధికనాయ్, ఈరయతి = ప్రేరణమృణ్ణానిల్లిఱు, నిరుపాధిక ప్రేరకక్.

† “రాదానేత్తైక్ పాలనే” ఎన్నిఱుధాతు. “రాఆదానే” ఎన్నిఱుధాతువినాల్ జగత్సంహత్వ త్వమంశొల్లలాం.

(జగత్కారణభూతమం మోక్షప్రదనుమానశ్రియఃపతియనిడత్తిల్ ఇన్ద్రాత్తావై సమర్పణంబణ్ణినాల్ ఆపక్ సకలప్రతిబంధకనివృత్తిపూర్వకమాయ్ బ్రహ్మనుభవంకొడుప్పనెఱ్ఱతాత్పర్యం).

మూలం-ఆపఃపునస్తు పృథివీమృథివీపూతా పునాతుమామ్ | పునస్తుబ్రహ్మణస్పతిర్భివృత్తా పూతాపునాతుమామ్ | యనుచ్ఛిష్టమభోజ్యం యద్వామశ్చరీత మ్మమ | సర్వమునస్తుమామా పోఽసతాఞ్చ ప్రతిగ్రహంస్యాహః |

పదం.—ఆపః, పునస్తు, పృథివీ, పృథివీ, పూతా, పునాతు, మాం, పునస్తు, బ్రహ్మణస్పతిః, బ్రహ్మపూతా, పునాతు, మాం, యత్, ఉచ్ఛిష్టం, అభోజ్యం, యద్వా, దుశ్చరీతం, మమ, సర్వం, పునస్తు, మాం, ఆపః, అసతాం, చ, ప్రతిగ్రహం, స్యాహః.

అర్థం.—ఆపః=వర్షోదకజ్ఞో, పృథివీ=భూమియై, పునస్తు=పరిశుద్ధమాక పృణ్ణక్కడవతుకళో. (శుద్ధస్వరూపమాకటినాల్ వర్షజలత్తుక్కు పృథివీపావనకరత్వం శొల్లపట్టతు.) పూతా=ఇప్పడి పరిశుద్ధమాన, పృథివీ=భూమియానతు, మాం=ఎన్నై, పునాతు=పరిశుద్ధం పృణ్ణక్కడవతు. (పృథ్వీగత జలత్తై ప్రాశనంపణ్ణవతినాల్ ఎఱ్ఱభావం) (జలజ్ఞో పరమాత్మత్తుక్కు విశేషస్థానమా యరుప్పతినాల్ పృథివీ ఆభిమతవల్లభై యాన త్తినాయిం రెఱ్ఱుక్కుం పావనకరత్వం శొల్లపట్టతు) బ్రహ్మణః=బ్రహ్మత్తుక్కు, పతిః=ప్రభువాన పరమాత్మా, అల్లతు ప్రణవత్తుక్కు ముఖ్య ప్రతిపాద్యనాన పరమాత్మా, (మా=ఎన్నై) పునస్తు=శుద్ధిపృణ్ణక్కడవతు. బ్రహ్మపూతా=పరమాత్మావారే పరిశుద్ధమాన భూమియానతు, మాం=ఎన్నై, పునాతు=శుద్ధిపృణ్ణక్కడవతు, అల్లతు, బ్రహ్మపూతాః=పరమాత్మావారే పరిశుద్ధమాన జలజ్ఞో, పునస్తు=శుద్ధిపృణ్ణక్కడవతుకళో. ఉచ్ఛిష్టం=పురుష స్తరభుక్తశేషమాన, యత్=యాతొరు అన్నమానతు, (భుక్తం=ఎన్నారే భుజక్కుప్పట్టతో) అభోజ్యం=జాతియారేయావతు ఆశ్రయత్తారేయావతు నిమిత్తత్తారేయావతు దుష్టమాయరుక్కుప్పట్ట అన్నాదియానతు, (భుక్తం=భుజక్కుప్పట్టతో,) యద్వా=యచ్చ=ఇన్నుం, మమ=ఎన్నుడైయ, దుశ్చరీతం=మనోవాక్కాయ త్రివిధకరణజ్ఞభారే శైయ్యప్పట్ట యాతొరు దుష్ట శైయ్యకైయో, అసతాం=అసత్తుక్కు, శుడైయ, ప్రతిగ్రహఞ్చ=ద్రవ్యత్తై వాణిక్కిళ్ళుకైయో, సర్వం=ఇన్నై యెల్లాత్తైయం, ఆపః=జలజ్ఞో, పునస్తు=శుద్ధిపృణ్ణక్కడవతుకళో. (క్రిష్ణయొన్న పాపనివృత్తి మూలమాయ్) మాం=ఎన్నైయం (పునస్తు=శుద్ధిపృణ్ణక్కడవతుకళో.) (ఇక్లే ఆప్ పృథివీశబ్దజుక్కు భగవత్ప

రత్నం తెలిస్తేగొల్కపేజ్జీయకు) స్వాహా=ఇతెల్లాతైయుం భగవత్పాదారవిందజ్ఞులే
స్వాహా వెష్ట సమర్పితేఁ.

మూలం.—అగ్నిశ్చ మామన్యశ్చ మన్య పతయశ్చ మన్యకృతేభ్యః ।
పాపేభ్యఃరక్షంతామ్ । యదహ్నాపాపమకార్షమ్ । మనసావాచా
హస్తాభ్యామ్ । పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా । అహస్తదవలుమ్మతు ।
యత్కించదురితమ్యయి । ఇదమహమ్తామమృతయోనా । సత్యే
జ్యోతిషిజాహూమిస్వాహా ॥

పదం.—అగ్నిః, చ, మా, మన్యః, చ, మన్యపతయః, చ, మన్యకృతేభ్యః,
పాపేభ్యః, రక్షంతామ్, యత్, అహ్నా, పాప, అకార్షం, మనసా, వాచా, హస్తాభ్యాం,
పద్భ్యాం, ఉదరేణ, శిశ్నా, అహః, తత్, అవలుమ్మతు, యత్, కిం, చ, దురితం, మయి,
ఇదం, అహం, మాం, అమృతయోనా, సత్యే, జ్యోతిషి, జాహూమి, స్వాహా.

అర్థం.—అగ్నిః* = పరమాత్మా.

అహ్నా = దిన త్రిత్.

అహః = అహింసకనాన, అల్లతు, భక్తర్తలైక్తైవిదాదవనాన శ్రియఃపతి.

ముక్తశొన్న పాపజ్ఞునిష్ఠం రక్షీక్మవేణమెష్ట మున్నోడే అన్వయం,

అప్పడిప్పట్ట.

సత్యే = నిరుపాధికసత్యై యదైయవనాన పరమాత్మావినిడ త్రిత్.

మగ్ధ పదజ్ఞుక్కు “సూర్యశ్చ” మన్త్రంపోలవే అర్థం.

మూలం.—ఓమ్.

పదం.—అ, ఉ, ఓ,

అర్థం.—“అకార ఉకార మకార ఇతి” ఎన్నిట శ్రుతియారే ప్రణవమానతు
అ, ఉ, ఓ ఎన్ఱ మూన్ఱు పదముల్లతు. ఇతిల్ “అ” ఎన్నిట పదం లున్ఱు చతుర్థిమాయం.
“అవరక్షణే” ఎన్నిట ధాతువారే నిరుపాధిక సర్వరక్షణార్థ ప్రతిపాదకమాయం, రక్ష
కర్తృపయన్తమాన దయావాత్సల్యాది గుణాకర్షకమాయం, “అకారోవై సర్వావాక్”

* అగ్నిం = ఉత్కృష్టస్థానమాన పరమపదతై, నయతి = అదై విక్రియవక్.

ఎన్ని ప్రమాణతైలే సర్వవాచకజ్ఞత్వం కారణమాకైయారే సర్వవాచ్యత్వం కారణభూత బ్రహ్మప్రతిపాదకమాయం, కారణత్వోపయుక్తమాన జ్ఞానశక్త్యాది సూచకమాయం, “అనిషేధేభూమా విష్ణే” ఎన్ని నిఘట్టవాదే విష్ణుపరమాయ మిరుక్కుం. ఇతిల్ “ఆయ” ఎన్ని చతుర్థి కేషత్వత్వై చ్చొల్లగీటు.

“ఉ” ఎన్ని పదం లక్ష్మీవాచకమాయం, “తదేవాగ్నిస్తద్వాయ స్తృతూస్సర్వస్తదుచస్త్రీమాః” ఎన్ని శ్రుతియిలే ఏవకారణాన త్రిల్ ఉకార మిరుక్కిటుహారే ఇవిష్టత్తిలం అవధారణవాచకమాయ మిరుక్కుం.

“ఘ” ఎన్ని పదం “మన ఆవబోధనే” ఎన్ని ధాతువారే జ్ఞాన గుణకారకమాయం, జ్ఞానస్వరూపార్థకమాయ మిరుక్కుం.

జ్ఞానత్వై స్వరూపమాయం గుణమాయ ముల్ల జీవన్ సర్వవత్కనం సర్వకారణనం లక్ష్మీ విశిష్టనూన నారాయణ నారదనుక్మ కేషభూతనెష్ట వాక్యార్థం. ఇన్ద్ర. అర్థం పద్మోద్భవ సంహితైయిల్ “అకారణోచ్యతేవిష్ణు సర్వలోకేశ్వరోహరిః । ఉకారణోచ్యతేలక్ష్మీకాహోదాసవాచకః ॥ ” ఇన్ద్రలోక త్రిరేఖొల్లప్పట్టతు.

మూలం-ఓంభూః ఓంభువః ఓగ్ంసువః ఓమ్మహః ఓంజనః ఓంతపః ఓగ్ం సత్త్రిమ్.

పదం—సులభం.

అర్థం—ఓంభూః = భూలోకశరీరనాయ్, ఓంభువః = భువన్లోకశరీరనాయ్, (మృదుపదజ్ఞత్వం-ఇష్టడియేఅర్థం).

మూలం-తత్సవితుర్వరేణ్యం, భర్గోదేవస్యధీమహి, ధియోయోనః ప్రచోదయాత్.

పదం—తత్, సవితుః, వరేణ్యం, భర్గః, దేవస్య, ధీమహిః, ధియః, యః, నః, ప్రచోదయాత్.

అర్థం—దేవస్య=ఇన్ద్రశబ్దం “దివ్ క్రీడాకాన్తితిషు ” ఎన్నిధాతువినిష్టంని స్పన్దమాకైయారే చేతనాచేతనాత్మక జగత్క్రియైలే ఆనన్దిత్తుకొడ్డిరుక్కిఅవనుం

నిరతిశయకాన్తియు క్తమమాన, సవితుః * = సకలజగత్సృష్టావానవానుదేవనుడైయ, †
వరేణియం = ఎల్లమహాత్మాకృతాల్ ప్రార్థనీయమానతుం, తత్ = వేదాన్తప్రసిద్ధమానతు
మాన, భర్తః = సర్వాజ్ఞాననివర్తక సర్వకర్మఫలవిపాకహేతు సర్వధారకమానతేజస్వినీ,
ధీమహి = ధ్యానంపణ్య కృడవోం. యః = యాతొరు తేజస్సానతు, నః = ఎజ్జకుక్కు,
ధియః = త్యాజ్యోపాదేయాదివిషయకమానఉపాసనాదికకుక్కు ఉపయుక్తమానసర్వజ్ఞా
నజ్ఞతైయుం, ప్రవోదయాత్ = ప్రేరిక్కుక్కడవతు. (ఏనక్కడవతు) జగత్కారణతయా
ఉపాసీక్కుప్పట్ట పరబ్రహ్మమానపురుషోత్తమౌ తైలధారావదవిచ్చిన్నస్ఫుతి సత్తానయా
పభక్తియైనమక్కు ఉణ్ణుపణ్యక్కడవనెన్టు తాత్పర్యం.

ఉపాయాన్తరత్తైవిట్టు భగవానొరువనైయే సాధనమాకవుడైయప్రపన్నమక్కు
సదాజప్యమాన ద్వయత్తినుడైయఅర్హత్తై ఇన్దగాయత్రీప్రతిపాదిక్కిఱతుః—

తత్సవితుః = ఇతుబరేపదం, “తచ్చబ్రహ్మచక్ర శ్రీమాన్ గాయత్రీర్థ ఇతిరితః”
“ఎన్ఱిఱపరాశరసంహితావచనత్తాలే తచ్చబ్రతుక్కు సకలశ్రుతిప్రసిద్ధే తరవాన్వర్తకరీయః
పతిత్వవిశిష్టనెన్టు అర్థమాకైయాలే ద్వయత్తిలిరుక్కుప్పట్ట శ్రీమచ్చబ్రాధం ఇతిత్ శొల్లప్పదు
కిఱతు. సవితుః = “ఘాజ్ ప్రాణిప్రసవే” ఎన్ఱిఱధాతువాలే ఎన్ఱిట్టసకలజగత్కారణత్వ
ముళ్ళననాయంతదుపయుక్తఅవాప్తనువ్తకామత్వ, సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్త్యాది గుణము
ళ్ళవనం. ఇన్దవర్ధం, “సవితాసకలోత్పత్తిస్థితిసంహరకారణమ్” ఎన్ఱిఱనిర్వచనత్తాలేయుం
ఎన్ఱిఱదుకిఱతు. దేవస్య = “దివక్రీడాకాన్తిః” ఎన్ఱిఱధాతువాలే ఎన్ఱిట్టనిరతిశయానన్ద
యుక్తనుంనిరతిశయకాన్తియుళ్ళననుమాన నారాయణనుడైయ, వరేణియం = ఆశ్రయణీయ
మాన, (ఇత్తాల్ తదుపయుక్తవాత్సల్యస్వామిత్వసాశీల్యసౌలభ్యాదిగుణజ్ఞోతోమ్రుకిఱతు)
“సవితుః” “దేవస్య” “వరేణియం” ఎన్ఱిఱశబ్దజ్ఞానివాలే నారాయణశబ్దార్థపృష్ఠ్యం
తోమ్రుకిఱతు. భర్తః = నిరతిశయాజ్వల్య సాన్దర్యాదిగుణవిశిష్టవిగ్రహత్తై. ఇక్లేవిగ్రహశబ్దం
ప్రశ్నోపయుక్తమాన చరణరూపమాన అవయవవిశేషత్తైచ్చొల్లకిఱతు, ఇతువరైక్కుం
గాయత్రీయల్ “తత్సవితుర్వరేణియంభగోదేవస్య” ఎన్ఱిఱపర్యవత్తాల్ “శ్రీమన్నారాయణచరణౌ”
ఎన్ఱిఱపర్యవత్తమళ్ళ శబ్దార్థం ప్రతిపాదిక్కుప్పదుకిఱతు. ధీమహి = శరణ్యత్వే
నధ్యానంపణ్యక్కడవోం. ఇతినాల్ “శరణంప్రపద్యే” ఎన్ఱిఱశబ్దార్థం శొల్లప్పదుకిఱతు.
ఇన్దగాయత్రీపూర్వఖండైతాల్ ద్వయత్తినుడైయ పూర్వఖండార్థం శొల్లప్పదుకిఱతు. “యః”
ఎన్ఱిఱపదం సకలప్రమాణప్రసిద్ధలక్షీవిశిష్ట నారాయణప్రతిపాదకమాన తచ్చబ్రతుక్కుప్రతి

* “ఘాజ్ ప్రాణిప్రసవే” ఎన్ఱిఱధాతు.

† అభేదేష్ఠీ.

శ్రీసన్ధ్యార్థపీఠికా.

సమన్ధియాకై యాత్ ఇవన్ధ్యతై ప్రతిపాదిక్కిఱుతు. నః = భగవానేయే ~~ఉపాధ్యాయ~~ మాక పెండ్లిసమక్కు, ధియః = పరిపూర్ణానవరతనిత్యవికదతమ అనన్య ప్రయోజనఅనవధికాతిశయాతిప్రియభగవదను భవజనితప్రీతికారితకై జ్ఞర్య విషయజ్ఞానజ్ఞతై. ఇవన్ధీశబ్దం “తద్దానమజ్ఞానమతోన్యదుక్తమ్” ఎన్నిజపురాణవచనం. కై జ్ఞర్యజ్ఞానంతాజ్ఞానం, తదితరజ్ఞానం అజ్ఞానమెన్నిజ అర్థతై ప్రతిపాదిక్కిఱుతినా లే కై జ్ఞర్య విషయజ్ఞానతైయే ప్రధాన మాకన్పొల్లుకీఱుతు. ప్రహోదయాత్ = ఏవక్కడవక, స్వముఖోల్లాసహేతుభూతమాన పరిచర్యైయిల్ ఆజ్ఞాపిక్కుక్కడన నెవ్వుతాత్పర్యం. ఇజ్ఞేప్రార్థనార్థకలకారత్వై కై జ్ఞర్య ప్రార్థనైశొల్లపట్టతు. “యః” ఎన్నిజపదత్వై “శ్రీమతేనారాయణ” ఎన్నిజశబ్దార్థముం, “నోధియః ప్రహోదయాత్” ఎన్నిజశబ్దజ్ఞానా లే కై జ్ఞర్యప్రార్థనావాచకమాన “అయ” శబ్దార్థముం, కై జ్ఞర్యత్తిల్ భగవానారేయే ఏవప్పట్టవక ఎన్నిజతాత్పర్యత్వై మమకార నివృత్తియైన్పొల్లుకీఱు నమశ్శబ్దార్థముం శొల్లపట్టతు.

మూలం-ఓమాప్రోజ్యోతీరసోమృతమ్మృత్తాభూర్భువస్సువరోమ్.

పదం—ఓం, ఆపః, జ్యోతిః, రసః, అమృతం, బ్రహ్మ, భూః, భువః, సువః, ఓం.

అర్థం—ఆపః = జలభూతముం, జ్యోతిః = తేజోభూతముం (పశ్చిభూతజ్ఞో) రసః = రసవిషయముం (పశ్చివిషయజ్ఞో) అమృతం = కాలముం, బ్రహ్మ = మూలప్రకృతియుం, భూః = భూలోకముం, భువః = భువర్లోకముం, సువః = సువర్లోకముం, (సర్వలోకజ్ఞో) ఇవైయెల్లాం, ఓం = బ్రహ్మత్వకం. (అదియిలుం ఆ స్త్యత్తిలుం ఇవప్రణవశొల్లుకీఱుతినా లే బ్రహ్మ త్తిలిగుదై ఉత్పత్తియుం అతిరేయేలయముం ఎన్నిజఅర్థం ఏర్పడుకీఱుతు) గాయత్రియిల్ ముదల్ ప్రణవత్తినా లే జీవమక్కు భగవచ్చేషత్వముం గాయత్రీశిరస్సా లే అచేతనవర్గత్తుక్కు భగవదాత్మకత్వముం ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు. ఇప్పడిచేతనాచేత నాత్మక ప్రపశ్చివిశిష్టనాన పరమాత్మావిమలదైయ ఉపాసనంగాయత్రీయారే ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు.

మూలం-ఆయాతువరదాదేవీ । అక్షరంబ్రహ్మసమ్మితమ్ । గాయత్రీశ్చ ఛందసా మ్మృతేదమ్మృత్తజాషస్వనః । ఓజోసి సహోసి బలమసి భ్రాజోసి దేవానాన్ధామనామాసి విశ్వమసి విశ్వాయు స్సర్వమసి సర్వాయు రభిభూరోజ్గాయత్రీ మావాహయామి.

పదం-ఆయాతు, వరదా, దేవీ, అక్షరం, బ్రహ్మసమ్మితం, గాయత్రీం, ఛందసాం, మూతా, ఇదం, బ్రహ్మ, జాషస్వ, నః, ఓజః, అసి, సహః, అసి, బలం, అసి, భ్రాజః,

అసి, దేవానాం, ధామ, నామ, అసి, విశ్వం, అసి, విశ్వాయుః, సర్వం, అసి, సర్వాయుః, ఆభిభూః, ఓం, గాయత్రీం, ఆవాహయామి.

అర్థం—పరదా=అశ్రితాభీష్ట ఫలప్రదైయాన, దేవి=బ్రహ్మత్వైకై యానగా
యత్రీ, అయాతు=అస్తదనుగ్రహార్థం సాక్షాదావిర్భవిక్కుక్కడవల్. (అస్తగాయత్రీ ఎప్ప
డిప్పట్టవలెన్నిల్) అక్షరం=నాశరహితైయాయం, బ్రహ్మ=వేదత్తుక్కు, సన్నితం=
తుల్యమానవశుం, అభవా, బ్రహ్మ=ప్రణవం, సన్నితం=అతర్హ సమానమానవల్, ఎవ్టాల్,
ప్రణవ తైస్పిలసర్వార్థ సక్తాహితై, అభవా, బ్రహ్మసన్నితం=బ్రహ్మ=పరమాత్మ, (అవ
నోదే) సన్నితం=సమానం, (సర్వజగత్కారణనానపరమాత్మవైపోలే సర్వవాద్యయమూల
భూతమానవేదత్తుక్కు మాతా విష్ణుతాత్పర్యం) (అప్పడిప్పట్ట) ఛందసం=త్రిష్టుప్ముద
లానఛందస్సుకళుక్కు (వేదజ్ఞుకళుక్కు) మాతా=ప్రభావైయాన, గాయత్రీం * =గాయత్రీ
యానసి, నః=ఎజ్జభుడైయ, ఇదం=ఇదం, బ్రహ్మ=స్తోత్రై, జుషస్వ=గ్రహిఓజోసి=
ఇన్ద్రియజ్ఞుకళుక్కు శక్తియాకితాయ్, సహాసి=వేగవాన్తగుక్కు వేగమాకితాయ్, బలమసి=
భరిక్కిరవర్గుకళుక్కు బలమాకితాయ్, భ్రాజోసి=ప్రకాశవాన్తగుక్కు ప్రకాశమాకి
తాయ్, దేవానాం=దేవతైకళుక్కు, నామ=ప్రసిద్ధమాన, ధామాసి=స్థానమాకితాయ్,
విశ్వమసి=విష్ణువైపోలే సర్వాక్రమణసమర్థమాకితాయ్, విశ్వాయుః=సమస్తభూతజ్ఞు
డైయ ఆయుర్వర్ణకై యాయ్ (అసి=అకితాయ్) సర్వమసి=ఎల్లారుక్కుం నిర్వాహికియా
కితాయ్, సర్వాయుః=సమస్తపేర్గుకళుక్కుంకాలవ్యవస్థైజ్ఞుకితాయ్, అభిభూః=సమ
స్తపాపజ్ఞైయం అవమానప్పుడుత్తుకితాయ్, (ఇప్పడిప్పట్ట) గాయత్రీం=గాయత్రీయా
నవున్నై, ఓం=ఓంఎన్దిజుమ్ స్తోత్రై, ఆవాహయామి=ఎన్నిడత్తిల్ వరుమ్మడియాయ్
ప్రాధిక్కిరేక్ (ఇదంగాయత్రీప్రతిపాద్యక్ పరమాత్మారాయణనే ఎన్టుపూర్వమే శొల్ల
ప్పటిరుక్కిఱతినాలే ఆవాహనత్తిలం పరమాత్మవుక్కి ప్రాధాన్యం శొల్లప్పట్టతు).

మూలం-ఉత్తమేశిఖరే దేవిభూమ్యామృత్వలమూర్ధని । బ్రాహ్మణేభ్యోహ్యను
జ్ఞానజచ్చదేవియథానుఖమ్.

పదం—ఉత్తమే, శిఖరే, దేవి, భూమ్యాం, పర్వతమూర్ధని, బ్రాహ్మణేభ్యః,
హి, అనుజ్ఞానం, గచ్చ, దేవి, యథానుఖం.

* గాయస్తం=శుద్ధాన్తఃకరణత్తోడుస్తోత్రంపట్టుకొననై, త్రాయలే=రక్షిక్కిఱతు.

అర్థం—(పా) దేవి=(ఓ) గాయత్రీ, పరస్వత=మేర్వాది పరస్వతశ్శబ్దమై, మూర్ధని=ఊర్ధ్వభాగత్తిలేయరానిర్మితి, ఉత్తమే=శ్రేష్ఠమాన, అతావతు, ఏకాన్వియు మృదిభాగవతపరిగృహీతమాన, శిఖరే=కొడిముడియిలే, యథానుఖం=ఎప్పడినుఖమో అన్వపడి, గచ్ఛ=పో, దేవి=నిరతిశయకాన్తియుల్లవశే, బ్రాహ్మణేభ్యః=నిరస్తరోపాన కాళాన బ్రాహ్మణగళారే, అనుజ్ఞానం=అనుజ్ఞేయానతు, (కృతం=పణ్యపట్టతు.)

అహరహస్సన్ధ్యోపాసనాన స్తరంక ర్తవ్యమాన అభిగమనోపాదనాదికగుక్కునియ మిక్కువేణుమెఱుఱుతత్పర్యం. “సన్ధ్యాహీనోఽపచిర్నిత్య మనర్హ స్మరవకర్తృసు” ఎఱుఱుసన్ధ్యా వస్తనకర్తాన స్తరమే ఇతరకర్తజ్జలై యథుపేక్కువేణుం.

మూలం—మిత్రస్యచర్షణీ ధృతశ్శ్రీమో దేవస్యసానసిమ్ । సత్యజ్ఞిత్రత్రవస్త మమ్ । మిత్రోజనాన్ యాతయతిప్రజానన్మిత్రోదాధార పృథివీము తద్యామ్ । మిత్రః కృష్టిరనిమిషాభిచప్తే సత్యాయహవ్యజ్ఞుతవద్వి ధేమ । ప్రసమిత్రమర్తో అస్తుప్రయస్వాన్యస్త ఆదిత్య శిక్షతివ్రతేన । నహస్యతే నజీయతే త్వోత్తోనై నమగ్ంహో అశ్నోత్యన్తితోన దూరాత్.

పదం—మిత్రస్య, చర్షణీధృతః, శ్రవః, దేవస్య, సానసిం, సత్యం, చిత్రత్రవస్తమం, మిత్రః, జనాన్, యాతయతి, ప్రజానన్, మిత్రః, దాధార, పృథివీం, ఉత, ద్యాం, మిత్రః, కృష్టిః, అనిమిష, అభిచప్తే, సత్యాయ, హవ్యం, ఘృతవత్, విధేమ, ప్ర, సః, మిత్ర, మర్తః, అస్తు, ప్రయస్వాన్, యః, తే, ఆదిత్య, శిక్షతి, వ్రతేన, న, హస్యతే, న, జీయతే, త్వ, ఉతః, న, ఏనం, అగ్ంహః, అశ్నోతి, అన్తితః, న, దూరాత్.

అర్థం—చర్షణీ=జ్ఞానికలై, ధృతః=పోషిక్రిఱవనాయం, దేవస్య=క్రీడా యుక్తనాయం, మిత్రస్య * =సర్వరక్షకమం వేదాన్తజ్ఞభినాల్ అపరిచ్ఛిన్నమహిమై యుల్లవనుమాన పరమాత్మావినుడైయ, శ్రవః=యశస్సానతు, సా=నన్తక, ససిం† =

* మితం=అశ్వనై, రాతి=ఖడ్గిక్రిఱవన్, ఎన్దితివృత్పత్తియారే ఏఱుట్టవేదాన్తా పరిచ్ఛిన్న మహిమైయుల్లవన్.

† ససిం=నసయతిఎన్తాల్ కుటిలమాకష్టణ్ణుజితాన్, అతావతు, వగజ్ఞుష్టణుజితాన్.

సేవిక-త్తక్క-తు. (అన్దయశస్సుసప్పడిప్పట్టదెవ్వాల్) సత్త్యం=కాలాన్తరత్తిలేయుం నాశ రహితమానతుం, చిత్రశ్రవస్తమం=ఆశ్చర్యమాన భగవచ్చేష్టైకశైష్ట్యమియతాకైయాల్ కేష్టక్రిఱవర్కకుం అధికసుఖకరమానతు మాయుగక్రిఱతు. (అప్పడిప్పట్ట యశస్సై స్తోత్రఁపట్టుకీతే).
 మిత్రః=పరమాత్మ, జనాన్=పుణ్యపాపాత్తక ఉభయకర్తయుక్తాళానజనజ్జలై, ప్రజానన్=తత్తత్కర్తాదుగుణమాక అనుగ్రహిక్రిఱవనాయ్, యాతయతి=అవాశవాశ్ కర్తజ్జలిలే నియోగిక్రిఱాన్. (కర్తాదుగుణమాయ్ ప్రేరకనాయుక్తాయాలే వైషమ్యసై ర్మప్య (నిర్దయత్వ) దోషప్రసక్తి యిల్లెయెష్టతాత్పర్యం) పృథివీం=భూమియైయుం, ఉత=మేలుం, ద్యాం=ఆకాశత్తైయుం, మిత్రః=పరమాత్మ, నాధార=ధరిత్రాన్, కృష్టిః=ప్రజైకశై, అనిమిష=కణిక్రిఱ్టామల్ బాగరూకనాయ్, మిత్రః=పరమాత్మ, అభివష్టే = ప్రకాశిక్ర-పట్టుకీతాన్, (జ్ఞానప్రదానత్తాలే రక్షిక్రిఱాన్. ఎల్లారాలే భజిక్ర-త్తక్క అవిచ్చిన్నాశ్చర్య శ్రావ్యతమయశోవత్సయం, నానావిధ జన్తుసమూహ ప్రేరకత్వముం, పృథివ్యాదిసకలతత్వధారకత్వముం, అసంకుచితజ్ఞానత్తాలే సర్వజన్తు క్కలై ప్రకాశిపిక్రిఱతుం పరమపురుషవిస్తర్గల్.

సత్యాయ=అవికారనానభగవానేయుం పొరుట్టు, హవ్యం=పురోడాశాదియై, ఘృతవత్=నెయ్యోడుకలన్నిరుక్కుమ్మడి, విధేమ=నివేదనంపట్టక్కడవోం.
 క్రిష్ణోచ్చిన్న “శ్రవస్తమం” పర్యస్తముల్ల వాక్యజ్జలినాలే భగవానేయుం పొరుట్టు ముతల్వాచికకై జ్ఞుర్యముం, “మిత్రోజనాన్” ఇత్యాదికలినాలే మానసికకై జ్ఞుర్యముం, “సత్యాయహవ్యం” ఇత్యాదివాక్యత్తాలేకాయికకై జ్ఞుర్యముం శొల్లప్పట్టతు.
 (హే) మిత్ర=వారీర్ భగవానే, ఆదిత్య * =సర్వత్తైయుం ప్రళయకాలత్తిలే భక్తిక్రిఱవనే, యః=యాతొరు, మ ర్తః=మనుష్యన్, వ్రతేన=పూజావ్రతత్తోడే కూడి యవనాయ్, తే=ఉక్ పొరుట్టు, శిక్షతి=అన్నమ్మతలనతుకళాలే ఉపచారంపట్టుకీ తానో, సః=అన్దమనుష్యనానవన్, ప్ర=మికవుం ఉత్కృష్టమాన, ప్రయస్వాన్= అన్నాదిసమ్మత్తుళ్ళవనాక, అస్తు=ఆకక్కడవన్. (యాతొరువన్ భగవదారాధనం పట్టామల్ భుజిక్ర-కూడాదెన్ని నియమయ్య క్తనాయ్ ఆరాధనం పట్టుకీతానో అవసు క్కు భగవానానపురుషోత్తమన్ ప్రకృప్తమాన అన్నంఎష్టాల్ బ్రహ్మసభవత్తైక్కిడు క్రిఱానెష్ట తాత్పర్యం).

* “అదభక్షణే” ఎన్నితిధాతు.

త్వా=ఉన్నారే. ఉత్త=రక్షిక్ర-పుట్టనక, సహస్యతే=మృత్యువారే కొల్లపుడ
మాట్టాక, నజీయతే=శబ్దస్పర్శాది విషయజ్ఞాతారే జయక్ర-పుడమాట్టాక. (ఇత్రాల్
మోక్షం పెఱుకిజవరై యిల్ ఆధ్యాత్మికాదిదుఃఖజ్ఞలిల్ నిష్ఠం భగవాన్ రక్షిక్ర-తానెన్ఱు
సిద్ధం).

పీనం=ఇంద్ర ఉక్ భక్తనై, అగ్ంహః=పాపమానసు, అ నితః=ఇంద్రజన్మత్రిలే
యుం, దూరాత్=పూర్వజన్మత్రిలేయుం, నాశ్నోతి=అడైకిఱిదిన్ఱై. (ఇత్రాల్ ముముక్షు
పుష్క- పూర్వపుణ్యపాపజ్ఞుడైయ నాశముం ఉత్తరపుణ్యపాపజ్ఞుడైయ అణుకామై
యుం కాణ్ణిక్ర-పుట్టన).

మూలం—ఆసత్వే సరజసావర్తమానోనివే శయన్మమృతమ్మర్త్యశ్చ | హిర
ణ్యయేన సవితారణేనాదే ప్రాయాతిభువనావిపశ్యన్ | ఉద్వయస్త
మస్సస్పరి పశ్యన్తా జ్యోతిరుత్తరమ్ | దేవద్వేవత్రాసూర్య మగస్త
జ్యోతిరుత్తమమ్ | ఉదుత్యజ్జాతవేదసద్దేవం వహన్తికేతవః | దృశే
విశ్వామసూర్యమ్ | చిత్రద్దేవానాముదగా దనీకశ్చక్షుర్మిత్రస్య వరు
ణస్యాగ్నేః | ఆప్రాద్యావాపృథివీ అస్తరిత్యగ్ం సూర్య ఆత్మాజగత
స్తథుషశ్చ | తిచ్చక్షుద్దే వహితమ్మరస్తాచ్చుక్రముచ్చరత్ | పశ్యే
మశరదశ్శతజ్జీ వేమశరదశ్శత స్సద్దామశరదశ్శత మ్మోదామశరద
శ్శతమ్భవామశరదశ్శతగ్ం శృణవామశరదశ్శతమ్మి బ్రవామశరద
శ్శతమజీతాన్యామశరదశ్శతజ్జ్యోక్చ సూర్యద్వితే | యఉదగాస్త
హతోర్ణవాద్వి భ్రాజమానస్సరిస్య మధ్యాభిమావృష భోలోహి
తౌక్షస్సూర్యోవిపశ్యన్తనసాపునాతు.

పదం.—ఆ, సత్వేన, సరసా, వర్తమానః, నివేశయత్, అమృతం, మర్త్యం, చ,
హిరణ్యయేన, సవితా, రణేన, ఆ, దేవః, యాతి, భువనా, విపశ్యత్, ఉత్, వయం, తమసః,
సరి, పశ్యన్తః, జ్యోతిః, ఉత్తరం, దేవం, దేవత్రా, సూర్యం, అగస్త, జ్యోతిః, ఉత్త
మం, ఉత్, ఉ, త్యం, జాతవేదసం, దేవం, వహన్తి, కేతవః, దృశే, విశ్వామ, సూర్యం,
చిత్రం, దేవానాం, ఉదగాత్, అనీకం, చక్షుః, మిత్రస్య, వరుణస్య, అగ్నేః, ఆ, అప్రా,
ద్యావాపృథివీ, అస్తరిత్యం, సూర్యః, ఆత్మా, జగతః, తథుషః, చ, తత్, చక్షుః, దేవ

హితం, పురస్తాత్, కుక్రం, ఉచ్చరత్, పశ్యేమ, శరదః, శతం, జీవేమ, శరదః, శతం, నదామ, శరదః, శతం, మోదామ, శరదః, శతం, భవామ, శరదః, శతం, శృణవామ, శరదః, శతం, ప్రబ్రవామ, శరదః, శతం, అజీతాః, స్వామ, శరదః, శతం, జ్యోక్, ఏ, నూర్వం, దృశే, యః, ఉదగాత్, మహతః, అగ్గవాత్, విభ్రాజమాన్, సరిరస్య, మగ్ధ్యత్, సః, మా, పృషభః, లోహితాక్షః, సూర్యః, విపశ్చిత్, మనసా, పునాతు.

అర్థం.—సత్యేన=వికారిరహితమాన లోకస్థితేయం, ఎన్టాల్ కాలకృత పరిణామరహితమానవైకల్యలోకస్థితేయం, రజసా=అత్విరజస్వమోగుణ ప్రకృతికార్యమాన బ్రహ్మా సహస్రస్థితేయం (ఇంద్రేణుశబ్దభిన్నాల్ నిత్యలిలావిభూతిద్వయం శొల్లపట్టతు.) ఆవర్తమానః = అన్తర్బహిర్భావనాయం, దేవః = క్రీడాశీలనమాన, సవితా = సకల జగత్సృష్టికర్తావాన సరమాత్మా, అమృతం = బ్రహ్మభవస్థితేయం, మర్త్యశ్చ=శవ్యరమాన విశ్వస్థైశ్చల్యపుత్రాదిఫలస్థితేయం, నివేశయత్ = కొడుక్కి అవనాయక్కింజు, హిరణ్యయేన=మహోహరమాన, రథేన=గరుడగర్భత్వే, (“ సుప స్థోసిగరుత్వాత్ ” ఎనిర శ్రుతియాల్ గరుడమక్కు విష్ణురథత్వం సుప్రసన్నం) అల్లతు, హిరణ్యయేన=శ్లాఘ్యతమమాన, రథేన=ప్రణవగర్భత్వే, ఆ=నాలుకపై స్థితేయం, యాతి=సంభ్రమిక్కితాత్ (“ ఓంకార రథమాస్థాయశ్చితిః పురుషస్థిమ ” ఎనితిత్త్రుతియాల్ సర్వవాజ్ఞయమూలమాన ప్రావక్తుక్కురథత్వనిరూపాయం క్రిమే). ఎన్నెన్నో క్రితవనాక వరుణితా నెన్టాల్, భువనా=సకలపాణినగర్భత్వై, విశ్వక్=రజత్ త్విత్ కర్తవ్యం గుణమాక నియమిక్కితత్వం విశేషమాకస్పార్శితవనాక. (ఎన్నెన్నోపట్టనవై ఉపాసే ఎన్టు అధ్యాహారం పణ్ణిక్కింజువతు).

తమసః=ప్రకృతియైక్యాట్టిలం, పరి=మేలేయిరుక్కితి, ఉత్తరం=ఉత్తరస్థితి రమాన, జ్యోతిః=తేజఃప్రమగమానపరిబ్రహ్మత్వై, ఉత్పత్త్యై=ఉత్పత్తియభిమాకధ్యాన మ్మణ్ణికితి, వయం=నాజ్ఞత్, దేవత్రా=దేవతైకలిత్, ఎన్టాల్ అన్వయస్థుక్కులిలేయం ఇరానిన్టు, ఉత్తిమం దేవం=దేవతైకళుక్కుల్ ఉత్తరస్థితిమమాన, జ్యోతిః=తేజో రూపమాన, సూర్యం=పరిమాత్మావై, అగస్త్య=అదైవో (సంకార సాగరిత్తిల్ నిన్టుం ముక్తాశాకక్కుడవోమెన్టు తాత్పర్యం) (ఎమన్త కాగ్నికారణజాతిత్వై అతిక్రిమిత్తిరుక్కి అతిలాల్ ఆఘ్రాణిక్కుప్పడాతి సంసారసాగరిత్వై యదైయనాయం మిన్నల్పోల ప్రకాశిక్కితి నిరతిశయ తేజోయక్తిమాన శరీరముదైయవనుమాన పరిమపురుషువై ఉపాసిక్కితిజీవక్ సర్వవ్యాప్తమం అప్పడిప్పట్ట విగ్రహవిశిష్టమమాన పరిమాత్మావైయే అదై కితానెన్టు శొల్లపట్టతు).

ఉడుత్యం=ఉత్కృష్టవాతవే, అతావతు, విట్టుప్పిటియాద స్వస్వభావముగ్గవనా
 కవే అవతరితై, జాతవేదసం=భూతజలైయతివననాయం జాతవేదస్సెన్లితిపెయైయ
 డైయననుమాన, దేవసూర్యం=పరమాత్మవై, కేతవః=ప్రభావప్రకాశజ్ఞానజ్ఞానశక్తివా
 త్సల్యాది దివ్యాత్మిగుణజ్ఞాన, విశ్వాను=ఎల్లారుడైయ, దృశే=దర్శనతైయం పారుట్టు,
 నహన్తి=అవతరిప్పిక్కిలుతుకల్. (పరమపద త్తిల్ నిత్యముక్తాభుడక్ నిరతిశయానన్దాను
 భవస్మృతికితి వాసుదేవక్ లీలావిభూతియిల్ తావశ్రయమహాబ్బలైయారే కొళుత్త
 ప్పుట్టుం, ముక్తాభుక్కు=అనుభవయోగ్యమన బ్రహ్మదైవానుభవ మిల్లా మైయాల్ అతిత్తుద్ర
 వియభోగజ్ఞరితే ఆనక్తాభాయం సజ్జ హవస్థయైఅనుభవితప్రమానాభుమాన జీవన్మృ
 తైస్సార్దు సినిధిధ వాత్సల్య కారుణ్యాది పరిపూర్ణత్వతైరే రామకృష్ణాది ప్రాదుర్భావ
 ముఖమాన్ భూమియిల్ అవతరిత్తాక్, అప్పడిప్పట్ట భగవానై భజక్కువేణుమెత్తు
 తాత్పర్యం).

దేవానాం=దేవతైశుక్కు, చిత్రం=నానావిధం, అసికం=బలం, (యాతొరుస
 ర్వేవ్వరినిడ త్తిలిరును) ఉదగాత్=ఉడ్డాచ్చుతో, (మత్స్యకూర్మాది స్వమూర్తి భేదజ్ఞాతై
 యం, భగవత్కత్తుక్కుసాత్త్వికబలభద్రాది పరికరజ్ఞాతైయం ఎవ్వభగవానారేదేవతైకళు
 క్కు=హోయబలమృద్ధుప్పట్టితో అనై భజయ్యుక్తోత్తమపూర్వతోడే అన్వయం) మిత్రస్య=
 సూర్యుక్కుం, విరుణస్య=విరుణుక్కుం, అగ్నేః=అగ్నిక్కుం, (సర్వదేవర్థుక్కుం)
 చక్రః=కళపోల జ్ఞానప్రసాద, సూర్యః=పరమాత్మ, ద్యౌవాపుణివీ=సర్వభూమిక
 తైయం, అస్తరితం=అకాశతైయం, (నమస్తనస్తుజాతతైయం), ఆ=నాలుపక్కుత్తిరే
 యం, అహ్వా=తన్నారేయేని త్తిప్పిక్కిణ్డాక్, (ఆకైయారేతాక్) జగతః=జగ్గుముత్తు
 క్కుం, తిసుమశ్చ=సావరస్తుక్కుం, (నమస్తజగత్తుక్కుం) ఆత్మ=ఆత్మవాకిటాక్,
 (నియమన పూర్వోకమాక అదైవశైల్లా త్తిరేయం వాప్తిత్తిగ్కిణ్డానెత్తు అర్థం. ఇప్పడిప్ప
 ట్టిపరమాత్మ ఉపాస్య నెత్తు వాక్యకేమం).

తత్=శ్రుతిప్రసేదనం, చక్రః=సర్వజనజ్ఞుక్కు జ్ఞాప్రపదనం, దేవహితం=
 దేవతైశుక్కు హితత్తై ప్రవర్తిక్కుప్పణ్ణికావనమంశుక్రం=శుద్ధస్వరూపనం, ఉచ్చరత్=ఉచ్చరూపక
 ఎత్తాల్ శుద్ధస్వరూపమాన పడియాల్ ఎత్తుక్కుం నశియాతవనై, ఇప్పడి
 ప్పుట్ట పరమాత్మవై పునస్తాత్=ఎదిరే, శరదశృతం=బహుకాలంపరైయిల్, పశ్యేమ=బలాహ్వైశ్వర్యాది యుక్తాభాయ పార్కక్కుడవోం, (అన్దసాక్షాత్కారసిద్ధర్థం) శర
 దశృతం=అనేకనల్ల కాలం, జీవేమ=జీవిక్కుక్కుడవోం, శరదశృతం=బహుకాలం,
 నందామ=సన్నితపుత్ర శిష్యుడికళుడక్ భగవద్గుణ విభూతికలై స్సార్దుసన్తోషిక్కుక్కుడ

వోం, శరదశృతం=బహుకాలం, మోదామ=పూర్వోక్తానంద తిమిదైయ చరమానసైయై
యదైయక్కడవోం, శరదశృతం=బహుకాలం, భవామ=ఉత్తరోత్తరమభివృద్ధిశాకక్క
డవోం, శరదశృతం=బహుకాలం, శృణవామ=ప్రియహితాలావజ్ఞాన భగవత్పుష్కలై
కేక్రక్కక్కడవోం, శరదశృతం=బహుకాలం, ప్రబ్రవామ=బాహ్యమదృష్టికల్ విషయ
త్తిలే కణనవాక్కుకళుళ్ల వాశాకక్కడవోం, శరదశృతం=బహుకాలం, అజీతాః=వేద
విరోధనాదాదికళాన శుక్కుతార్కికాశాలే జయిక్కప్పదారవాశాక, స్వామ=అకక్కడ
వోం, జ్యోక్=బహుకాలం, నూర్యం=పరమాత్మైవై, దృశే=పార్క అపేక్షిక్కిరోం,
యః=యాతొయపరమాత్మ, మహతః=మహత్తన, అర్థవాత్=సముద్రత్తిల్ నిస్తుం వెలి
యిలే (సమస్తతత్వజ్ఞి ఉల్లంపుటియం) ఉదగాత్=స్వప్నమాయ (శ్రుతికళినారే)
అతీయప్పడుకితానో, సరిస్య=సముద్రజల తిమిదైయ, మధ్యాత్=మధ్యత్తిల్, విభ్రాజ
మానః=విశేషమాక ప్రకాశిక్కితానో (సర్వాస్తర్యామియాయ అన్తవహేయగుణజ్ఞాలే
ఒట్టుప్పదామల్ ఇరువైతాక్ ప్రకాశమానత్వం) సః=అన్త, నృభః * =సర్వశేషనా
యుం ధర్మప్రసక్తకనాయం, లోహితాక్షః=సద్యోవికశిత కైవామరైప్పల శివన్త కణ్ణు
భృననుం, విపశ్చిత్=సర్వజ్ఞనుమాన, నూర్యః=పరమాత్మ, మా=ఎన్నై, మనసా=సత్య
సజ్జుత్తాలే, పునాకు=పశుధనాక్కక్కడవక్. (ప్రతిబద్ధకత్తై నిన్తత్తిపణ్ణి స్వానుభవ
యోగ్యమాక ప్పణ్ణిక్కడవక్).

మూలం.—ఇమన్తేవరుణశ్రుధీ హవమద్యాచమృడయ । త్వమవస్యరా
చకే । తత్త్వయామిబ్రహ్మణా వస్తమానస్తదాశాస్తే యజమానో
హవిర్భిః । అహేడమానోవరుణే హబోధ్యురశేం సమాస ఆయుః
ప్రమాషీః । యచ్ఛిద్ధితే విశోయథాప్రదేవ వరుణవ్రతమ్ । ఋణీ
మసిద్యవిద్యవి । యత్కి-ఇచ్చేదం వరుణదై వ్యేజనేభి ద్రోహమ్మమహ్య
శ్చరామసి । అచిత్తీయత్రవధర్తాయయోషి మమానస్తస్మాదేనసో
దేవరీషః । కింవాసోయద్రిపుర్నదీవి యద్యాహూ సత్యముతియన్న
విద్య । సర్వాతా విప్యశిధిరే వదేవాథాతే స్వామవరుణప్రియాసః.

పదం.—ఇమం, మే, వరుణ, శ్రుధీ, హవం, అద్య, చ, మృడయ, త్వం, అన
స్యః, ఆచకే, తత్, త్వ, యామి, బ్రహ్మణా, వస్తమానః, తత్, ఆశాస్తే, యజమానః,

* వృపం=ధర్మత్తై, భాసయతి=ప్రకాశిక్కిప్పణ్ణుకిటవక్.

హవిర్భూతి, అహేడమానః, పరుణ, ఇహ, బోధి, ఉరుశగ్ంస, మా, నః, ఆయుః, ప్రమోషీ, యత్, చిత్, హి, తే, విశః, యథా, ప్ర, దేవ, పరుణ, న్రతం, మిసీమసి, ద్యువిద్యువి, యత్, కిచ్చు, ఇసం, పరుణ, దైవ్యే, జనే, అభిద్రోహం, మనుష్యాః, చరామసి, అచిత్తీ, యత్, తన, గర్భా, యుయోపిమ, మా, నః, తస్మాత్, ఏనసః, దేవ, రీరిషః, కితవాసః, యత్, రిరిపుః, న, దీవి, యత్, వా, ఘా, సత్యం, ఉత, యత్, న, విద్మ, సర్వా, తా, విష్య, కిధిరా, ఇన, దేవ, అథ, తే, స్యామ, పరుణ, ప్రియాసః.

అర్థం.—(హే) పరుణ=“వృణోతి” ఎన్నిటి వృత్తాంతియారే ఆపరణం, ఎష్టాల్, చేతనాచేతనాత్త వసనాచుత్తు ఆపరణభూతమం, అల్లతు, “వృణోతి సర్వం” ఎన్నిటినినారే ఎల్లావిడత్తిలుం నసిక్కిటననాయం, అల్లతు, “వారయతి” ఎన్నిటినినాల్ పాతకసమాహజ్యై త్తదుక్కిటననం, అల్లతు, “వరయతి” ఎన్నిటినినాల్ సమృద్ధిమహజ్యై కొడుప్పననుమాన పరమాత్మావే, మే=ఎన్నుడైయ, ఇమం=ఇంద్ర, హనం=ప్రాధానాయాపమాన అణ్ణుక్కిటత్తై, శ్రుధి=కేళి, అద్యాచ=ఇప్పోదే, (మాం=ఎన్నై) మృడయ=సుఖయాకస్పణ్ణ, అవస్యః * =ఆత్మరక్షణేచ్చై యుక్లననాన నాక్, త్వం=ఉన్నై, ఆచకే=ఆభిముఖ్యుత్తోడు ప్రాధిక్కిలే, అల్లతు, ఉన్నుడైయ త్తప్రియైయాచిక్కిలే (నీఅర్థితార్థప్రాన చతురశ్చైవ ప్రసిద్ధమన్నా) తత్=ఆత్మయాల్, త్వం=ఉన్నై, బ్రహ్మణా=వేదమన్త్రైతారే అల్లతు ప్రణవత్తారే, నందమానః=స్తోత్రంపణ్ణుకిటననాయ్, యామి=శరణమడక్కిలే, (లోకత్తిల్ శరణాగ తమనోభసాఫల్యం పణ్ణుకిటతు శరణ్యమక్కు విధిప్రాప్తమానధర్మం ఎన్ను కపోతవా నరాదివృత్తాంతలిరే సుప్రసిద్ధం. సర్వజ్ఞమం, సర్వశక్తమం, అపారకారుణ్యపాశీల్య వాత్సల్యాదిగుణజుభుక్తు జలధియా నపరమాత్మావిత్ విషయత్తిరే కేక్రక్కవేణుమా) తత్=ధగవదాక్రయణం ఫలత్తివిష్టు పిరియాతాన్తైయారే, యజమానః=యజ్ఞంపణ్ణుకి టనాక్, హవిర్భూతి=పురోడాశాదిహవిస్సుక్కళారే (ఉన్నై ఆరాధనంపణ్ణిక్కిణ్ణు) ఆశా న్తే=ఇష్టసిద్ధియై ప్రాధిక్కిటాక్. (ఎష్టాల్ ముతల్ పడియాయుక్కిట కర్తయోగనిష్ఠ నాన ముముక్షువుక్కి ఫలం సిద్ధిమాయుక్కు సర్వాత్మనాఫ్యస్త భగనానశరణాగతాక్ విషయత్తిల్ కొల్లవేణుమా).

(హే) పరుణ=(ఓ) పరమాత్మావే, అహేడమానః=కోపియాదపనాయ్, ఇహ= ఇంద్రలోకత్తిరే, (ఎన్నుడైయవిజ్ఞాపనత్తై) బోధి=అతీస్తుక్కిల్. (ఎష్టాల్ అనాదికాలస్తు ద్ద్యువిద్యుదియాయ్ కొణ్ణుపరుణిట అత్యుత్తరగపత్యై కరణాది అనస్త అపరాధజ్యై

ఎన్నిదత్తిలో ఆలోచిత్తు “నక్షమామి” త్తమిక్కుమాట్టే, “క్షీపామి” ఎత్తిన్దువిడు వేక ఎన్ఱుకోపంశెయ్యుక్కుడాతు, ఉకవిషయమాయ శరణాగతి పట్టుకీతేక ఎన్నితి చ్చొత్తైక్కడై నీసర్వత్తైయుం త్తమిక్కిటనవాకై యారే ఉకఅనుగ్రహత్తుక్కు నాక పాత్రమాకీతేక, ఉక ప్రసాదంతవర వేతేపుణ్యముం ఉకకోపంతవర వేతేపాపముం కిడైయాతు) ఉశశగ్ంస=ఎల్లారాలేయుం స్తోత్రంపట్టుప్పట్ట శరణాగతపత్తులనే, అల్లరు, ఉరు=మహత్తాన, శగ్ంస=కీర్తియుళ్లవనే, (“రిపూజామపివత్తులః” ఎన్ఱు శత్రుక్కు లిడత్తిలో కూపవాత్తుల్యుత్తువనెన్నితి కీర్తియుళ్లవనే) నః=ఎజ్జరుడైయ, ఆయుః= ఆయునై, మాప్రమోషీః = నాశంపట్టాతే, (ఎన్ఱు శరణాగతర్థశాన ఎజ్జరాలే శెయ్యుప్పడుం సర్వవిధకై జ్ఞుర్వజ్జలిల్ ఎజ్జరుడైయకాలం న్నర్థమాయ పోక్కామల్ అనవరతమాయ భగవత్తైజ్ఞుర్వజ్జలైయే శెయ్విక్కువేమం).

దేవ=అనవరతం శ్రీదనశీలనాన, (హే) వరుణ=ఓభగవానే, తే=ఉన్నైయు ద్దేశిత్తు పట్టుప్పట్ట, యచ్చిద్ది * =యాతొరు, నతం=ఆరాధనాది నతమా, (తత్=అతు కత్తై) ద్యువిద్యువి=దినేదినే (సర్వకాలముం) విశోయథా=మనుష్యులైప్పోరే ఎన్ఱుల్ అజ్ఞానైప్పోరే, ప్రమనీమసి=మిశ్రుంనాశంశెయ్కితోం (అజ్ఞాల్ ఎప్పడి విపితారాధ నత్తై లోపిక్కుప్పట్టుకితార్థో అన్పడి) (ఆత్మైయల్ ఉన్నుడైయ ఆరాధనక్కుటైపు నారే ఉజ్ఞానఅపరాధత్తై నీయేత్తమి త్తురుళవేమమెన్ఱు తాత్పర్యం).

(హే) వరుణ=(ఓ) భగవానే, దైవ్యేజనే=దేవజైకలిడత్తిలో (ఉన్నుడైయ అజ్ఞానర్థిశాన ఆచార్యాదికలిడత్తియం) మనుష్యాః = నికృష్టకర్మకళాన నాజ్ఞల్, అచిత్తీ=అజ్ఞానత్తారే, యత్కింశ్చ=యాతొరు, ఇదం=ఇద, అభిద్రోహం=అపరాధత్తై, చరామసి=పట్టువోమా, యత్=యాతొరుపాపత్తారే, తవ=ఉన్నుడైయ, ధర్మ= కై జ్ఞుర్వయాపమాన ధర్మజ్ఞై, యుయోపిమ = నాశంపట్టువోమా (ఇత్తారేభగవద్రో హముం భాగవతద్రోహముం శొల్లప్పట్టతు), (హే)దేవ=(ఓ) భగవానే, నః=ఎజ్జలై, తస్మాత్=అన్ఱ, వీనసః=ఉభయవిధమాన పాపత్తినారే, మారీషః=హింసిక్కువేజ్ఞాం, (ఎన్ఱుల్ ఎన్నుడైయ భరన్యానత్తై అశ్లేశిత్ర ఉన్నారేయేఇన్ఱ సమస్తపాపజ్ఞుం శ్తమిక్కుప్పడ త్తక్కుతుకో) కితవాసః=కపటికళాన, (వయం=నాజ్ఞల్) నరిరీపుః= శత్రువైపాల, యత్=యాతొరు, దివి=నిషిద్ధకార్యం (పాపత్తై) పట్టుకితోమా, య

* ఇక్ష్లే చిత్, హి, ఎన్నితి పదద్వయం పాదపూరణార్థం.

ద్వాభూ * = యాలోరు పాపమానకు, సత్యం = బుద్ధిపూర్వకమో, ఉత = ఇల్లావిట్టాల్, యత్ = యాలోరు పాపత్వై, నవిద్ధ = అతీయామల్ పోనోమా (ఎవ్వూ అతీయామల్ శెయదోమా) సర్వా = సమస్తజ్ఞాన, తా = అస్తపాపజ్కులై, శిథిరేవ † = భిన్నాభిన్న జ్ఞాన, విష్య = పోక్కడి.

దేన = క్రీడాశీలనాన, వరుణ = పరమాత్మావే, అథ = నీతు మిత్తపిర్నాదు, తే = ఉనక్కు, ప్రియాసః = ఇష్టాశాక, స్వామ = ఆకృడవోం, (నీసలపాపవిమోచనం శెయ తపిన్సు సమస్తబుద్ధశ్రినిష్ఠుం విడువట్టినాజ్ఞల్ “ప్రియోహిజ్ఞానినోత్సర్గం” ఎన్నిటి పడియే ఉత్తోల్లం ప్రీతినర్థకాశాయం ఉక్ ఇచ్చాను సారికశాయం ఉన్నదెయ స్వరూప గుణవిభూత్యనుభవైకరసాశాయం ఆకృడవోమెట్టు తాత్పర్యం).

శ్రీసన్యాధీపికా సమ్మతాః.

శ్రీరంగద్యమ్.

చిదచిత్పరతత్వానా నైత్యయాథార్థ్యవేదినే ।

రామానుజాయమునయే నమోమమగీరియసే ॥

స్వాధీన ప్రవిధచేతనా చేతన స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిభేదం, క్లేశకర్తా ద్యకేషదోషా సంస్కృప్తం, స్వాభావికా నవధికాతిశయ జ్ఞానబలైశ్వర్య వీర్యశక్తి తేజస్సాకీల్యవాత్సల్య మూర్ధవార్జవసౌహార్ద సామ్యకారుణ్య మా ధుర్య గామ్భీర్యదార్య చాతుర్య ధైర్య దైర్య శౌర్య పరాక్రమ సత్య కామ సత్య సజ్జల్ప కృతిత్వ కృతిజ్ఞతాద్యసంఖ్యేయ కల్యాణగుణగణౌఘ మహార్ణవం, పరబ్రహ్మభూతం, పురుషోత్తమం, శ్రీరంగశాయినం, అస్త్యత్సాస్మి నం, ప్రబుద్ధనిత్యనియామ్య నిత్యదాస్యైకరసాత్మిన్వభావౌహం, తదేకా నుభవస్తదేకప్రియః పరిపూర్ణమృగవస్తం, విశదతిమానుభవేన నిరస్తర

* ఇక్లే, వా, ఘా, ఎన్నిటి పదద్వయం పాదపూరణార్థం.

† ఇక్లే, ఇవ, ఎన్నిటిపదం పాదపూరణార్థం.

మనుభూయ, తదనుభవజనితా సవధికాతిశయ ప్రీతికారితా శేషానన్ధాచితా శేషశేషతైకరతి రూపనిత్య కిజ్జురోభవాని. సావ్యత్త నిత్య నియామ్య నిత్య దాస్యైక రసాత్మ స్వభావాను సన్ధానపూర్వక భగవద్ సవధికాతిశయ సావ్య మ్యాద్యఖిల గుణగణానుభవజనితా సవధికాతిశయ ప్రీతికారితా శేషానన్ధాచితా శేషశేషతైకరతిరూప నిత్యకై జ్జుర్యప్రాప్త్యుపాయ భక్తితమపాయ సమ్యజ్ఞానతదుపాయ సమీచీనక్రియాతదనుగుణ సాత్వికతా స్తిక్యాదినమ స్తాత్మగుణవిహీనః, దురుత్తరానస్త తద్విపర్యయజ్ఞాన క్రియానుగుణానాదిపా పవాసనామహర్ణవాన్తర్నిమగ్నః, తిలతైలవద్దారువమ్నీవద్దుర్వివేచత్రిగుణ క్షణక్షరణస్వభావాచేతన ప్రకృతివ్యాప్తిరూపదురత్యయభగవన్నాయాతిరో హితస్వప్రకాశః, అనాద్యవిద్యాసజ్ఞితానంతాశక్యవిప్రసంసనక ర్తృపాశేప్రగ్రధితః, అనాగతానస్తకాల సమీక్షయాప్యదృష్ట సంతారోపాయః, నిఖిల జన్తు జాతశరణ్య, శ్రీమన్నారాయణ, తవచరణారవిందయుగళం శరణమహమ్మృ పయ్యే. ఎవమవస్థితస్యాప్యర్థితమాత్రేణపరమకారుణికః, భగవాన్, సావ్యను భవప్రీత్యోపనీతైకాన్తికాత్మనిక నిత్యకై జ్జురైకరతి రూపనిత్యదాస్య న్దాస్యతీవిశ్వాసపూర్వకమ్భగవస్త నిత్యకై జ్జురతామ్పూర్ణయే ॥ శ్లోకః ॥ తవానుభూతిసమ్భూత ప్రీతికారితదాసతామ్ । దేహీమేకప్రయానాధనజా నేగతిమన్యథా ॥ సర్వానన్ధాచితాశేష శేషతైకరతిస్తవ । భవేయముద్ధారీ కాక్షత్వ మేనైవజ్జురుప్సమామ్ ॥ ఏవమ్భూతతత్త్వయాథాత్మ్యావబో ధిత తదిచ్ఛారహితస్యా ప్యేతదుచ్ఛారణ మాత్రావలమ్బనేనోచ్యమానార్థ పరమార్థనిష్ఠమేమన స్వమేవాద్యైవకారయ. అపారకరుణామ్బుధే, అనా లోచితవిశేషా శేషలోకశరణ్య, ప్రణతార్తిహర, ఆశ్రితవాత్సల్యైకమహో దధే, అనవరత విదితనిఖిలభూతజాతయాథాత్మ్య, అశేషచరాచరభూత, నిఖిలనియమననిరత, అశేషచిదచిద్వస్తుశేషేభూత, నిఖిలజగదాధార, అఖిల జగత్స్వామిన్, అస్తత్స్వామిన్, సత్యకామ, సత్యసజ్జుల్ప, సకలేతరవి లక్షణ, అర్థికల్పక, ఆపత్సఖ, కాకుత్స్థ, శ్రీమన్నారాయణ, పురుషోత్తమ, శ్రీరంగనాథ, మమనాథ, సమోస్తుతే ॥

శ్రీరంగద్యం సమ్పూర్ణమ్.

నిత్యానుసంధానమ్.

త ని య స్త థ్.

రామానుజదయాపాత్రం జ్ఞానవై రాగ్యభూషణమ్ ।
శ్రీమద్వేంకటనాథార్యం వందేవేదాంతదేశికమ్ ॥

లక్ష్మీనాథసమారమ్భా న్నాథయామునమధ్యమామ్ ।
అస్తదాచార్యపర్యంతం వందేగురుపరమ్పరామ్ ॥

యోనిత్యమచ్యుతపదామ్బుజయుగ్మరుక్త వ్యామోహ
తస్తదితరాణితృణాయమేనే । అస్తద్గురోర్భగవతోస్యద
యైకసిన్ధోరామానుజస్యచరణౌశరణమ్మృపద్యే ॥

మాతాపితాయవలయస్త సయావిభూతి స్సర్వంయదేవ
నియమేనమదస్వయానామ్ । ఆద్యస్యనః కులపతేర్వకు
ళాభిరామంశ్రీమత్తదజ్ఞీయుగళమ్మృణమామిమూర్ధ్నా ॥

భూతంసరశ్చమహా దాహ్వయభట్టనాథ శ్రీభక్తిసారకు
లశేఖరయోగివాహః । భక్తజ్ఞీరేణుపర కాలయతీంద్ర
మిత్రాః శ్రీమత్పరాంబుశమునిమ్మృణతోస్థినిత్యమ్ ॥

తిరుప్పల్లాణ్డ.

గురుముఖమనధీత్య ప్రాహవేదానశేషా స్మరపతిపరీక్ల
ప్తంశుల్కమాదాతుకామః । శ్వశురమమరవస్త్యంర
జ్ఞనాథస్యసాక్షాద్ద్విజ కులతిలకస్తంవిష్ణుచిత్తన్నమామి ॥

, ఇక్కుటిప్ప నిఱుత్తుమిడంగళై క్కాట్టుం.

* ఇక్కుటిప్ప ఇరట్టిత్తు నేవిక్కుం పాకుగంగళై క్కాట్టుం.

మిన్నార్తడమదిల్ శూల్ విల్లిపుత్తూరెన్టెరుకాల్,
శొన్నార్ కళుత్తకమలం శూడినాం-మున్నాల్
కిళియఱుత్తానెన్టరైల్లో, కీళ్ మైయినచ్చేరుం
వళియఱుత్తో నెన్జమేవన్దు.

పాణ్డియై కొణ్డాడప్పట్టర్ పిరావ్ వన్దానెన్ట,
ఈణ్డియశెడ మెడుత్తూద-వేణ్డియ
వేదజళోదివ్విరై నుకిళియఱుత్తై,
పాదజళోయాముడై యపర్దు.

* పల్లాణుపల్లాణుపల్లాయరత్తాణ్డు, పలకోడినూతాయరం
మల్లాణ్డతిణ్డోల్ మణివణ్ణా, ఉన్ శెవ్వడి శెవ్వితిరుక్కాప్ప|| ౧ ||

* అడియోమోడుం నిన్నోడుం పిరివిన్దియాయరం పల్లాణ్డు,
వడివాయ్ నిన్ వలమార్ పినిల్ వాల్ గిన్ట మజ్జేయుంపల్లాణ్డు,
వడివార్ శోదివలత్తైయుం శుడరాళీయుం పల్లాణ్డు,
పడై పోర్ పుక్కు-ముక్కుబు మప్పాళిశెన్నియముం పల్లాణ్డే || ౨ ||

వాథాట్ పట్టునిన్దరుళ్ళే రేల్ వన్దుమణ్ణవ్వుణముంకోణ్ మిన్,
కూథాట్ పట్టునిన్దర్ గళై యెజ్జళోకుళువినిల్ పుగుదూట్టోం,
ఏథాట్ కాలుం పళిప్పిలోం నాజ్జిరాక్కడర్ వాల్, ఇలజై
పాథాళాగప్పడై పొరుదానుక్కు- ప్పల్లాణ్డుకూఱుదుమే|| ౩ ||

ఏడునిల త్తిలిడువదన్ మున్నంవ నెజ్జళో కుథాంపుగున్దు,
కూడుమనముడై యార్ గళో వరంబాళివన్దెల్లెక్కూడుమినో,

నాడునగరముం నన్దరియ సమోనారాయణాయవెన్ఱు,
పాడుమసముడై ప్పత్తరుళ్ళీర్ వన్దు పల్లాణ్ణుకూఱుమినే || ౪

లణ్ణుక్కు-లత్తు క్క-దిపతియాగి యశురరిరాక్క-డరై,
ఇణ్ణుక్కు-లత్తై యెడుత్తుక్కు-లై న్ద విరుడీకేశన్దనకు...,
తొణ్ణుక్కు-లత్తిలుళ్ళీర్ వన్దడి తొఱుదాయర నామణ్ణొల్లి,
పణ్ణుక్కు-లత్తై త్తవిర్ న్దుపల్లాణ్ణుపల్లాయరత్తాణ్ణై న్నినే || ౫ ||

ఎన్దై త్తెన్దైతెన్దైతెన్దై త్తమ్మత్తప్ప నేళ్ పడిగాల్తుడన్దీ,
నన్దు వళివళి యాట్ చెయ్యగిన్ఱొం, తిరువ్రాణ త్తిరువిళివి
లన్దియంపోదిలరి యురువాగి యరియై యళిత్తవన్దై,
పన్దై నెత్తీరప్పల్లాణ్ణుపల్లాయరత్తాణ్ణై పాడుదుమే || ౬ ||

తీయిట్ పొలిగిన్ద శెఱ్ఱుడరాళి తిగళ్ తిరుచ్చక్క-రత్తిన్,
కోయిట్ పొటియా లేయిల్ బుణ్ణునిన్దుకుడికుడియాట్ చెయ్యగిన్ఱొం,
మాయ ప్పొరు ప్పడై వాణనై యాయరన్దోళుంపోళికురుది
పాయ, శుళుల్ శ్రియవాళివల్లానుక్కు-ప్పల్లాణ్ణుకూఱుదుమే || ౭ ||

నెయ్యిడై నల్లదోర్ శోఱుం నియతిముమత్తాణ్ణచ్చేవగముం,
కై యడై క్కాయుంకఱుత్తుక్కు-ప్పొణ్ణొడుకాదుక్కు-క్కుణ్ణలముం,
మెయ్యిడనల్లదోర్ శాన్దమున్దన్దన్దై వెళ్ళుయిరాక్క-వల్ల,
పై యుడై నాగప్పగై కొడియూనుక్కు-ప్పల్లాణ్ణు కూఱువనే || ౮ ||

ఉడుత్తు క్కు-లై న్ద నిన్దపీతగ వాడై యుడుత్తుక్కు-లత్తదుణ్ణు,
తొడుత్త తుళాయ్ మలర్ శూడి క్కు-లై న్దనశూడుమిత్తోణ్ణిగళోం,
విడుత్తదిశై క్కు-రుమంతిరు త్తి తిరువ్రాణ త్తిరువిళివిల్,
పడుత్తపై న్నాగిణై ప్పళ్ళికొణ్ణొనుక్కు-ప్పల్లాణ్ణు కూఱుదుమే || ౯ ||

ఎన్నా శేంబెరుమా నుస్టనక్క- డియోమెన్ట్రైతుప్పట్ట
వన్నా శే, అడియోజ్గ శడిక్కుడిల్ వీడు పెల్లొయ్ న్దదుకాణ్,
శెన్నాళ్ తోల్ శ్రీ త్తిరుమదురై యుట్ చిలై కునిత్తు, వ్దనలైయ
పెన్నాగ త్తలై ప్పొయ్ న్దవనే ఉన్నై ప్పల్లాణ్ణు కూఱుదుమే || ౧౦ ||

అల్వళి కొన్-న్టమిల్లావణిగోట్టియర్ కోణ్, అపిమానతుజ్గ
శెల్వనై ప్పొల త్తిరుమా లే నానుమునక్కు-ప్పళివడియేణ్,
నల్వగై యాల్ నమోనారాయణావెన్ట నామం పలపరవి,
పల్వగై యాలుంపవి త్తిరనే ఉన్నై ప్పల్లాణ్ణు కూఱువనే || ౧౧ ||

పల్లాణ్ణెన్ట పవిత్తిరనై పురమేట్టియై, శార్ జ మెన్నుం
విల్లాణ్ణాన్టనై విల్లిళుత్తుర్ విట్టుశి త్తణ్ విరుంబియశోళ,
నల్లాణ్ణెన్ట నవిన్టరై ప్పార్ నమోనారాయణాయవెన్ట,
పల్లాణ్ణుంపరమా త్తనై మ్పూళ్ న్దిరుదేత్తువర్ పల్లాణ్ణే || ౧౨ ||

తిరుప్పల్లియెళుచ్చి.

—XXXXX—

తమేవమత్వా పరవాసుదేవం
రజేశయం రాజవదర్హణీయమ్ ।
ప్రాబోధకిం యోక్యతసూక్తిమాలా
మృక్వాఙ్గిరేణుమ్భగవస్తమీడే ॥

మణ్ణుడియెప్పర్ మామత్తైయోర్ మన్నియశీర్,
తొణ్డరడిప్పొడి తొన్నగరం, వణ్ణు
తిణర్త వయల్ తెన్నరజ త్తమ్మానై, ప్పల్లి
యుణర్తం పిరానుది త్త వూర్ ॥

కదిరవన్ గుణాదిశైచ్చిగరంవన్దైన్దాన్
కనైయిరుళగన్దదు కాలైయంపొళుదాయ్,
మదువిరున్దొళుగినమామలరెల్లాం
వాసవరశర్గళ్ వన్దవన్దేణ్ణి,
ఎదిర్దిశై నితై న్దసరివరొడుం పుగున్ద
విరున్దొళిన్ శ్రీట్రముం పిడియొడు మురళుం,
అదిర్దిలి లలై కడల్ పోన్ద్రుళదెన్దుం
అరన్ద్రత్తమ్మా! పళ్ళియొన్దరుళాయ్ || ౧ ||

కొళున్దొడి ములైయిన్ కొళుమలరణవి
కూర్న్దదుగుణాదిశై మారుద మిదువ్రొ,
ఎళున్దనమలరన్దై ప్పళ్ళికోణ్ణన్దుం
ఈన్ బసిన నై న్దమిరుజ్జెటగుదటి,
విళున్దొయముదలై యిన్ పిలంబురై పేళ్ వాయ్
వెల్లైయిటుటవదన్ విడత్తినుక్కన్దుజ్జి,
అళున్దొయవానై యి నరున్దయర్ కెడుత్త
అరన్ద్రత్తమ్మా! పళ్ళియొన్దరుళాయ్ || ౨ ||

శుడరొళి పరన్దన శూళ్ దిశై యెల్లాం
తున్నియతారగై మిన్నొళిశురుజ్జి,
వడరొళిపళు త్తనన్ పవిమదియినన్
పాయరుళగన్దదుపైంపొళిల్ కముగిన్,
మడలిడై క్కీ-టివన్ పాళై గళ్ నాట
నై కత్తై కూర్న్దదుమారుదమిదువ్రొ,
అడలొళితిగళ్ దరుతిగిరియన్దడై
అరన్ద్రత్తమ్మా! పళ్ళి యొన్దరుళాయ్ || ౩ ||

మోట్టిశమేదిగల్ తలై విడుమాయర్ గల్
 వేయ్ జుల్లో శై యుంవిడై మణిక్కురలుం,
 ఈట్టియ విత్తై దిత్తై పరస్తనవయలుల్
 ఇరుస్తన శురుంబినం, ఇలశైయర్ కులత్తై,
 వాట్టియవరిశిలై వానవరేత్తే!
 మామునివేల్ వియైక్కాత్తు, అవపిరదం
 ఆట్టియవడుతిఱలయో త్తియెమ్మరశే!
 అరజ్జత్తమ్మా! పళ్ళియెమ్మనరుళాయే || ౪ ||

పులంబినపుట్ కళుం పూంపొత్తిల్ గళిన్ వాయ్
 పోయిల్ ముక్కజుల్ పుగుస్తదుపులరి,
 కలస్తదుగుణది శైక్క నైకడలరవం
 కళివణ్ణుమిత్తల్ శ్రియకలంబగంపునైస్త,
 అలజ్జలన్దై యిల్ కొణ్ణడియిన్దై పణివాన్
 అమరర్ గల్ పుగుస్తనరాదలిలమ్మా!
 ఇలశైయర్ కోన్ వళిపాడు శైయ్ కోయిల్
 ఎంబెరుమాన్! పళ్ళియెమ్మనరుళాయే || ౫ ||

ఇరవియర్ మణినెడు న్దేరొడుమివరో
 ఇత్తై యవర్ పదిసెరువిడై యరుమివరో,
 మరువియఘయిలిన సఱుముగనివనో
 మరుదరుంవశుక్కళుం వద్దువన్దీన్దీ,
 పురవియో డాడలుంపాడలుం తేరుం
 కుమరతండంపుగున్దీన్దీయవెళ్లం,
 అరువనై యనై యనిన్ కోయిల్ మున్నివరో
 అరజ్జత్తమ్మా! పళ్ళియెమ్మనరుళాయే || ౬ ||

అస్తర త్తమరగళ్ కూట్టజళివై యో
 అరుస్తవమునివరు మ్మరుదరుమివరో,
 ఇద్దిరనానై యుం తానుం వన్దివనో
 ఎమ్మెరుమానున కోయిల్ వాశల్,
 శుస్తరర్ నెరుక్క-విచ్చాదరర్ నూక్క
 ఇయక్కరు మ్మయణ్ణీనర్ తిరువడిత్తొమ్మివాళ్,
 అస్తరంపారిడమిల్లై మున్ శ్రీదువ్రా
 అరజత్తమ్మా ! పళ్ళియెఱుస్తరుళాయే || 2 ||

వంబవిళ్ వానవర్ వాయుత్తై వక్రజ
 మానిది కబిలై యున్ కణ్ణాడి ముదలా,
 ఎంబెరుమాన్ పడిమెయ్ క్క-లంకాణ్ణాట్ కుక్కు
 ఎత్ పన వాయిన కొణ్ణానన్ మునివర్,
 తుంబురు నారదర్ పుగుస్తన రివరో
 తోన్ఱిన నిరవియుం తులజ్గొళి పరప్పి,
 అంబర తలత్తి నిస్తకల్ గిస్త దిరుళ్ పోయ్
 అరజత్తమ్మా ! పళ్ళియెఱుస్తరుళాయే || ౩ ||

ఏదమిల్ తణ్ణమైయెక్క-మ్మత్తళి
 యాళ్ కుళుల్ ముళువ మోడిశై దిశై క్కెఱుమి,
 కీడజళ్ పాడినర్ కిన్నరర్ గెరుడర్ గళ్,
 కస్తరు వరవర్ కజ్గులు శెల్లాం,
 మాదవర్ వానవర్ శారణ రియక్కర్
 శిత్తరు మ్మయణ్ణీనర్ తిరువడి ల్తొమ్మివాళ్,
 ఆదలి లవర్ క్కు నాళోలక్క-మరుళ
 అరజత్తమ్మా ! పళ్ళియెఱుస్తరుళాయే || ౪ ||

* కడిమలర్ క్కమలజ్గల్ మలర్ న్దన వివైయో
 కదిరవన్ కనై కడల్ ములై త్తన నివనో,
 తుడియిడై యార్ శురుకుళల్ పిళిన్దుదటి
 త్తుగిలుడు త్తేటినర్ శూళ్ పునలరన్దా,
 తొడై యొ త్తతుళవముం కూడై యుం పొలిను
 తోన్టియతోళ్ తొడ్డ రడిప్పొడి యెన్నుం
 అడియనై, అళియ నెన్దరుళి యున్నడియార్
 క్కట్ పడుత్తాయ్ పళియెన్దునరుళాయ్ || ౧౦ ||

తిరుప్పావై.

— ❦ —

నీళా తుజ్గన్దనగిరితటిను ప్తముదోభ్యధ్యకృష్ణ మ్పారార్థ్యంస్వం
 శ్రుతిశతశిరసిన్దమధ్యాపయన్తీ । సోప్చిష్టాయాం ప్రజనిగ
 లితం యాబలాత్కృత్య భుజ్జే-గోదా తపై వ్రనమ ఇదమిద
 మ్భూయ ఏవాస్తు భూయః ||

అన్నవయల్ పుదువై యాడైళ్, అరజ్గల్కు-
 ప్పున్ను తిరుప్పావై పల్ పదియం-ఇన్నిశై యాల్
 పాడి కొడుత్తాళ్ నత్తామాలై, పూమాలై
 శూడి కొడుత్తా లై చ్చొల్లు.

శూడికొడు త్తశుడర్ కొడియే తొల్ పావై
 పాడియరుళవల్లపల్ వల్లై యాయ్-నాడినీ
 వేగ్గడవ త్కొన్నై విదియెన్దవిమ్మూర్ ౧౦
 నాగ్గడవావణ్ణమేనల్లు ||

* మార్గభ్రష్టజ్ఞు మతినితైస్తనన్నాళాల్,
 నీరాడప్పోదువీర్ పోదుమినో, నేరిత్తయిర్,
 శీర్మల్ గుమాయ్ ప్పాడి చ్చెల్వచ్చిగుమియర్ గాళో,
 కూరేల్కోడునైళిలన్ నన్దగోపన్ కుమరన్,
 వరాన్దకణ్ణి యశోదై యిళజ్జిజ్జం,
 కార్మేని చ్చెజ్జణ్ కదిర్తదియంపోల్లుగత్తాన్,
 నారాయణనే నమక్కే ప్పత్తై తరువాన్,
 పారోర్ పుగళ ప్పడినేలోరెంపావాయ్ || ౧ ||

నైయత్తువాళోవీర్ గాళో నాముంనంపావై క్కు,
 శెయ్యుంకిరిశై గళో కేళీరో, పామ్మడలుళో
 వైయత్తుయిష్ట పరమనడిపాడి,
 నెయ్యుణ్ణోం పాలుణ్ణోం నాట్కారేనీరాడి,
 మైయిట్టెముదోంమలరిట్టనామ్మడియోం,
 శెయ్యూనినశెయ్యోం తీక్కుఱుళై చ్చెన్మోదోం,
 వియముంపిచ్చై చ్చెయ్యుమాన్దనై యుంకై కాట్టి,
 ఉయ్యుమాత్తెణ్ణియుగ న్దేలోరెంపావాయ్ || ౨ ||

* ఓజ్జియులగళన్దవుత్తిమన్ పేర్ పాడి,
 నాజ్గళో నంపావై క్కు చ్చాచ్చో శ్రీనీరాడినాల్,
 తీజ్జిన్మినాడెల్లాంతిజ్గళో ముమ్మరీపెయ్దు,
 ఓజ్జుపెరుజ్జొన్నెలూడుకయలుగళో,
 పూజ్జువళై ప్పొదిల్ పాటివెణ్ణుకణ్ పడుప్ప,
 తేజ్జాదేవుక్కిగున్దశీర్తములై పర్ శ్రీ,
 వాజ్జ, కుడంనితై క్కుంవళళల్ పెరుంపశుక్కళో,
 నీజ్జాదశెల్వం నితై న్దేలోరెంపావాయ్ || ౩ ||

ఆభీమతైక్కణ్ణా వైష్ణవీకై కరవేల్,
 అభీయుట్ పుక్కుముగన్దుకొడార్ త్తేటి,
 ఊభీముదల్వసురువంపోల్ మెయ్ కలుత్తు,
 పాభీయన్దొళుడై ప్పట్టనాబక్ కై యిల్,
 ఆభీపోల్ మిన్న్ది నలంపురిపోల్ నిన్దదిన్దు.
 తాథాదేశార్ జముదై త్త శరమత్తై పోల్,
 వాళిపులగినిల్ పెయ్ దిడాయ్. నాజ్గళుం
 మార్గళీసీరాడ మగిత్ నేలో రెంపావాయ్ || ౪ ||

మాయనై మన్ను వడమదునై మైన్దనై,
 తూయ పెరునీయము నై త్తువై వనై,
 ఆయర్ కుల త్తినిల్ తోన్దుంమణివిళకై గా,
 తాయైక్కుడల్ విళక్కుణ్ణాయ్ ద దామోదరనై,
 తూయోమాయ్ వన్దనాంతూమల్ తూవిత్తొళుదు,
 వాయినాల్ పాడిమన త్తినాల్ శిన్దిక్కి,
 పోయప్పిత్తై యుం పుగుదరువానిన్దనవుం,
 తీయినిల్ తూశాగుం శెప్పేలో రెంపావాయ్ || ౫ ||

పుళ్లుంశిలుంబినకాణ్ పుళ్లరై య్ కోయిలిన్,
 వైళైవిళిశణ్ణి పేరరవణ్ణేటియై యో,
 పిళ్ళాయెళున్దిరాయ్ పేయ్ములై నళున్జు,
 కళ్లచ్చగడంకలక్కళీయక్కాలోచ్చి,
 వెళ్ల త్తరవిల్ తుయిలమర్ న్దవి త్తినై,
 ఉళ్లత్తుక్కొణ్ణు మునివర్ గళుం యోగిగళుం,
 మెళ్ల వెళున్దరియెన్ద పేరరవం,
 ఉళ్లంపుగున్దుకుళిన్ నేలో రెంపావాయ్ || ౬ ||

కీశుకీశేనైజుమానైచ్చార్తై, కలన్దు
 పేళిన పేచ్చరవం కేట్టిలై యోపేయ్ పెన్దై,
 కాళుంపిఱప్పంకలకలప్పకై గోపేర్తు,
 వాళనఱుక్కుళాయ్చ్చియర్, మత్తినాల్
 ఓళై పడు త్తతయిరవంకేట్టిలై యో,
 నాయగ పెణ్ పిళ్ళాయ్ నారాయణ్ మూర్తి,
 కేశవనై ప్పాడవుంసీ కేట్టేడిత్తియో,
 తేశముడై యాయ్ తిఱవేలో రెంపావాయ్ || ౭ ||

కీర్ వానం వెల్లెన్దైగుమైశిఱువీడు.
 మేయ్ వాణ్ పరిన్దన కాణ్ మిక్కుళ్ళ పిళ్ళైగళుం,
 పోవాణ్ పోగిన్దై పోగామల్ కాత్తు, ఉనై
 కూవువాణ్ వన్దునిన్దొం, గోదుకులముడై య
 పావాయెమ్మిరాయ్ పాడిప్పత్తై కొణ్డై,
 మావాయ్ పిళన్దనై మల్లరై మాట్టియ,
 తేవాదిదేనై చ్చెన్దునాం శేవిత్రాల్,
 ఆవావెన్దొరాయ్ సరుళేలో రెంపావాయ్ || ౮ ||

తూమణిమాడత్తుచ్చుల్ నింవిళక్కెరియ,
 తూపజ్గమగిత్తుయిలగై మేల్ కిణ్ వళిరుం,
 మామాణ్ మగళే మణిక్కిదివంతాళో తిఱవాయ్
 మామిరివళై యెమ్మప్పీరో, ఉణ్ మగళోదాణ్
 ఊమైయోన్దై చ్చెగుఱోలనన్దలో,
 ఏమ పెరున్దుయిల్ మన్దిరప్పట్టాళో,
 మామాయన్దాదవణ్ వైగున్దనెన్దై,
 నామంపలవుంనవిన్దేలో రెంపావాయ్ || ౯ ||

నోద్దుచ్చువర్కంపుగుగిస్తవమ్మ నాయ్,
 మాద్దుముద్దారాగోవాశల్తితివాదార్,
 నాద్దుత్తుథాయ్ ముడి నారాయణన్, నమ్మల్
 పోద్దు పుత్తై దరుం పుణ్ణియనాల్, పణ్ణారునాళ్
 కూద్దు త్రివాయ్పీళ్ న్దకుంబకరుణనుం,
 త్రోద్దుమునక్కే పెరున్దుయిల్ దాన్ తన్దానో
 ఆద్దు అనన్దలుడై యాయరుజలమే,
 తేద్దుమాయ్ వన్దు తితివేలోరెంపావాయ్ || ౧౦ ||

కద్దుక్కుటవై క్కణజ్గళ్ పలకటన్దు,
 శెద్దూర్తితితిలభయచ్చెన్దు శెరుచ్చెయ్యన్దు,
 కుద్దు మొన్దిల్లాద కోవలర్దంపొట్కొడియే,
 పుద్దు రవల్గుల్ పునమయిలే పోదరాయ్,
 శుద్దు త్తు త్తోళ్ళి మారెల్లారుంవన్దు, నిన్
 ముద్దుంపుగున్దుముగిల్ వణ్ణన్ పేర్పాడ,
 శిద్దూదే పేళాదే శెల్వపెణ్ణాట్టి, నీ
 ఎద్దుక్కుటజుంపారుళేలోరెంపావాయ్ || ౧౧ ||

కనై త్తిళజ్గల్ శెరుమైకన్దుక్కిరజ్జి,
 నినై త్తుములై వళియేనిన్దుపాల్ శోర,
 ననై త్తిల్లన్ శేతాక్కుంనత్పెల్వన్ తన్దాయ్,
 పని త్తలై పీళునిన్ వాశల్కడై పద్దీ
 శిన త్తినాల్ తెన్నిలజ్జెక్కోమానై చ్చెద్దు ,
 మనత్తుక్కినియానై ప్పాడవుంనీ వాయ్ తితివాయ్,
 ఇని త్తానెదునిరాయ్ దెన్న పేరుటక్కుం
 అనై త్తిల్ల త్తారుమతిన్దేలో రెంపావాయ్ || ౧౨ ||

పుళ్ళి వాయ్ కీడ్డానై ప్పొల్లావరక్కనై,
 కిళ్ళిక్కళైన్దానైళ్ళీర్రిమైపాడిప్పయ్,
 ప్పిల్లైగళెల్లారుంపానై క్కళంపుక్కార్,
 వెళ్ళియెఱున్దువియాళు ముఱజ్జిల్లు,
 పుళ్ళుం శిలుంబినగాణ్ పోదరిక్కణ్ణినాయ్,
 కుళ్ళక్కుళిరక్కుడైన్దునీరాడాడే,
 పళ్ళిక్కిడత్తియో పావాయ్ నీనన్నాళాల్,
 కళ్ళప్పవిర్దుకలన్దేలోరెంపావాయ్ || ౧౩ ||

ఉజ్జల్ పుళ్ళైక్కడై తోట్టత్తువావియుళ్,
 శెజ్జలు నీర్వాయ్ నెగిళ్ న్నాంబల్ వాయ్ కూంబినగాణ్,
 శెజ్జల్ పాడిక్కుఱై వెణ్ పల్తవత్తవర్,
 తిజ్జల్ తిరుక్కోయిల్ శజ్జిడువాన్ పోదన్దార్,
 ఎజ్జళై మున్న మెఱుప్పవాన్ వాయ్ పేళుం,
 సజ్జాయెఱున్దిరాయ్ నాణాదాయ్ నావుడై యాయ్,
 శజ్జిడు శక్కరమేన్దుంత్తడక్కైయన్,
 పజ్జయక్కణ్ణానెప్పాడేలోరెంపావాయ్ || ౧౪ ||

ఎల్లైయిళజ్జిళియేయిన్న ముఱజ్జుదియో,
 శిల్లెన్దత్తైయన్ మిన్ నజ్జమిర్ పోదరుగిన్దే,
 వల్లెయన్ కట్టురైగళ్ పన్దేయన్ వాయటిదుం,
 వల్లైగళ్ సిజ్జళేనానేదానాయిడుగ్,
 ఒల్లెనీపోదాయున క్కెన్న వేఱుడైమై,
 ఎల్లారుంపోన్దారోపోన్దార్ పోన్దొన్దొక్కోళ్,

వల్లానై కొన్డానై మాల్ శారై మాల్ నిభిక్క
వల్లానై, మాయనై ప్పాడేలోరెంపావాయ్. || ౧౫ ||

నాయగనాయ్ నిస్తనన్దగోపనుడైయ
కోయిల్ కాప్పనే, కొడి త్తోన్దుంతోరణ
వాశల్ కాప్పనే, మణిక్కదవన్దాళ్ తిఱవాయ్,
ఆయర్ శిఱుమియ రోముక్కు, అత్తై పత్తై
మాయ స్తణివణ్ణొనెన్నె లేవాయ్ నేర్న్దాన్,
తూయోమాయ్ వన్దొంతుయిలెఱుపాడువాన్,
వాయూల్ మున్నమున్నం మాల్ శాదేయమ్మా, నీ
నేశనిలై క్కదవంనీక్కేలోరెంపావాయ్. || ౧౬ ||

అంబరమేత్తణ్ణేరే శోతేయఱ్ఱాయ్,
ఎంబెరుమాన్ నన్దగోపాలా ఎఱున్దిరాయ్,
కొంబనార్కెల్లాంకొమ్మ నేకులవిళక్కే,
ఎంబెరుమాట్టి యశోతాయఱివుతాయ్,
అంబరమూడఱుత్తొన్దొ యులగళన్ద,
ఉంబర్కోమానే యుఱ్ఱొ దెఱున్దిరాయ్,
శెంబొఱ్ఱులడి చ్చెల్వొపలదేవా,
ఉంబియుంనీయు ముఱ్ఱణ్ణేలోరెంపావాయ్. || ౧౭ ||

* ఉన్దుమదగళిల్ ని నోడాదతోళ్ వలియన్,
నన్దగోపాలన్ మరు మగళేనప్పిన్నాయ్,
కన్దఱ్ఱమమ్మంకుఱిలి కడై తిఱవాయ్,
వన్దెఱ్ఱుంకోళియత్తై త్తెనగాణ్, మాదవి
ప్పన్దల్ మేల్ పల్ కాల్ కుయిలినఱ్ఱళ్ కూవినగాణ్.

పద్దార్విరళీయున్ మైత్తునకపేర్పాడ,
శెన్దామరైక్కైక్కయాలశీరార్ నళైయైలిప్ప,
వన్దుతిఱవాయ్ మగిల్ నేలోరెంపావాయ్. ||౧౮||

కుత్తువిళక్కెరియ కోట్టుక్కాల్ కట్టేల్ మేల్,
మైత్తైస్తప్పజ్జయన త్తిమ్మేలేటి,
కోత్తలర్ పూజుళుల్ నప్పినైక్కింజ్జేమేల్,
నైత్తుక్కిడన్దమలర్ మార్ బావాయ్ తిఱవాయ్,
మైత్తడగ్గణినాయ్ నీయున్ మణాళనై
ఎత్తనై పోదుంఱుయిలెళి పైట్టాయ్ గాణ్,
ఎత్తనై యేలుంపిరివాల్ నిక్కిల్లాయాల్,
తిత్తునమన్దుతగ వేలోరెంపావాయ్. ||౧౯||

మున్నత్తుమూవరమరర్ క్కమున్ శెన్దు,
కప్పన్దవిర్ క్కుంకలి యేతుయిలెళాయ్,
శెప్పముడై యాయ్ తిఱలుడై యాయ్, శెల్ నాన్ క్కు-
వెప్పజ్గొడుక్కుంవిమలా తుయిలెళాయ్,
శెప్పన్న మేన్ ములై చ్చెవ్వాయ్ చ్చిఱు మరుజ్జుల్,
నప్పినైక్కిన్జ్జాయ్ తిరువేతుయిలెళాయ్,
ఉక్కిముంతట్టొళియుంతిన్దున్ మణాళనై,
యిప్పోదే యెమ్మైసీరాట్టేలోరెంపావాయ్. ||౨౦||

ఏల్ నికలజ్జ శెదిర్ పొణ్ణీమీదళిప్ప.
మాల్ నాదే పాల్ శొరియుం వళ్లల్ పెరుంపశుక్కోల్,
అల్ నిప్పడై త్తాన్ మగ నేయటివుతాయ్,
ఊల్ నిముడై యాయ్ పెరియాయ్, ఉలగినిల్

తోర్ మూయన్విష్టశుడరే తుయిలెథాయ్,
 మాన్ గానునక్క వలితులై న్దువ్వాశక్కణ్,
 ఆన్ గానువన్దున్నడి పణియుమాపోలే,
 జోర్ శ్రియాన్వన్దొం పుగళ్ నేలోరేంపావాయ్. ||౨౦||

అజ్గణ్ మాళాల త్తరశర్, అబిమాన
 పజ్గమాయ్ వన్దునిన్ పళ్లిక్కట్టిర్ కీళే,
 శజ్గమిరుప్పార్ పోల్ వన్దు తలై పెయ్ దోం,
 కిజ్గిణివాయ్ చెయ్ ద తామరై ప్పుప్పోలే,
 శెజ్గణ్ శిఱుచ్చిటి దేయ్ మేల్ విళియాళా,
 తిజ్గళుమాది త్రియనుమె మున్దాప్పోల్,
 అజ్గణిరణ్ణుజ్గణ్ణెజ్గళ్ మేల్ నోక్కుదియేల్,
 ఎజ్గళ్ మేల్ శాబమిళినేలో రెంపావాయ్. ||౨౧||

మారిమలై ముళుజ్జేల్ మన్నిక్కిడన్దుటజ్గుం,
 శీరియ శిజ్గమటివుర్ న్దు త్రివిళిత్తు,
 వేరిమయిర్ పొజ్గ వెప్పడుం పేర్ న్దుదటి,
 మూరినిమిర్ న్దు ముళిజ్గిప్పటప్పట్టు,
 పోదరునూపోలేనీపూవై ప్పువణ్ణా, ఉన్
 కోయిల్ నిన్దిజ్గనేపోన్దురుళి, కోప్పణ్ణై
 శీరియ శిజ్గాశన త్తిరున్దు, యాన్వన్దు
 శారియమారాయ్ న్దురుళేలో రెంపావాయ్. ||౨౨||

* అన్దివులగమళన్దాయశిపోర్ శ్రి,
 శెన్దజ్గుతైన్నిలజ్గశెర్ గాయ్ తిఱల్ పోర్ శ్రి,
 పొన్దుచ్చగడముదైన్దాయ్ పుగళ్ పోర్ శ్రి,

కన్దుకుణిలావె జీన్దాయ్ కళుల్ పోన్ ద్రీ,
 కన్దుకుడై యావెడుత్తాయ్ గుణంపోన్ ద్రీ,
 వెన్దుపగై కెడుక్కు-నిన్ కై యిల్ వేల్ పోన్ ద్రీ,
 ఎన్దైన్దు కేవగమేయ్ త్తి ప్పజై కొళవాన్,
 ఇన్దుయాంవనొమిరణ్ణేలోరెంపావాయ్. ||౨౪||

ఒరు త్తిమగనాయ్ ప్పిఱన్దు, ఓరిరవిల్
 ఒరు త్తిమగనాయ్ ఛితువళర,
 తరుక్కి-లానాగిత్తాన్ తీజునినైన్దు,
 కరు వైప్పిత్తై ప్పిత్తుక్క-ఇన్ వయిన్ ద్రీల్,
 నరు ప్పెన్ననిన్దు నెడుమాలే, ఉన్నై
 అరు త్తిత్తువనొంపవై తరుదియాకిల్,
 తిరు త్తక్క శెల్వముం శేవగముం యాంపాడి,
 వరు త్తము నీర్ న్దుమగిల్ నేలోరెంపావాయ్. ||౨౫||

మాలేనుఁవిన్దా మార్గ్గనీరాడువాన్,
 మేలై యార్ శెయ్ వనగళ వేణ్ణువన కేట్టియేల్,
 ఇల వైయెల్లాంనడుజమురల్వన,
 పాలన్న వణ్ణత్తున్ పాణ్ణశన్నియమే,
 పోల్వనశజ్జణ్ణళ పోయ్ ప్పాడుడై యనవే,
 శాల ప్పెరుప్పజైయేపల్లాణ్ణిశెప్పారే,
 కోలవిళక్కే-కొడియేవిదానమే,
 అలినిలై యాయరుళేలో రెంపావాయ్. ||౨౬||

* కూడానై వెల్లుంశీర్ కో-విన్దా, ఉన్దనై
 ప్పాడిప్పజై కొణ్ణయామ్మెఱుశమ్మానం,

నాడుపుగ్గుంపరిశినాల్ నన్దాగ,
 శూడగమేతోళ్ వత్తై యేతోడేశెవిప్పువే,
 పాడగమేయెన్దనై యవల్ కలనుం యామణివైం,
 ఆడై యుడుప్పొమదన్ పిన్నే పాల్ శోలు,
 మూడనెయ్ పెయ్దు ముక్కిజెనభీవార,
 కూడియిరున్దుకుళిర్ నేలోరెంపావాయ్. ||౨౭||

* కటనై గళపిన్ శెన్దు కానజ్జేర్ న్దుణ్బొం,
 అటిచెన్దుమిల్లాద వాయ్ కులత్తు, ఉన్దనై ౨
 ప్పిఱవి పెఱున్దనై పుణ్ణియంయాముడై యోం,
 కుటై చెన్దుమిల్లాద గోవిన్దా, ఉన్దనన్
 డుటవేల్ నమక్కి జ్జొక్కిచ్చెళ్ళి యాదు,
 అటియాదప్పిల్లెగళో మన్చినాల్, ఉన్దనై ౨
 చ్చిఱుపేరత్తై త్తనవుంశీటియరుళాదే,
 ఇటై వానీతారాయ్ పటై యేలోరెంపావాయ్. ||౨౮||

* శిర్ నిజ్జిఱుకాలేవన్దునై ౨ చ్చేవిత్తు, ఉన్
 పాల్ గామరై యడియేపాల్ ముంపారుళకేళాయ్,
 పెల్ నిమ్మేయ్ త్తుణ్ణుంకుల త్తిల్ పిఱన్దు, నీ
 కుల్ గేవలెన్దలై కొళ్ళామత్పొగాదు,
 ఇల్ గై ప్పటై కొళ్ వానన్దు కాణ్ గోవిన్దా,
 ఎల్ గై కు-మేళేఱు పిఱవిక్కుం, ఉన్దనన్
 మల్ గ్రేమేయా వైమునక్కేనామాట్ చేయ్ వైం,
 మల్ గై నన్దామజ్జళ్ మాల్ గేలో రెంపావాయ్. ||౨౯||

- * వజ్రక్కడల్ కడై న్దమాదవనై క్కేశవనై,
తిజల్ తిరుముగత్తుచ్చేయిత్తయార్ శెన్బిత్తెళ్ళై,
అజప్పత్తై కొణ్డవాల్ శ్శై, అణిపుదునై
పైవజ్జమల త్తెణ్డెరియార్ పట్టర్ పిరాళ్ళోదై శొన్న,
శజ్జత్తిమిల్ మాళై ముప్పదుంతప్పామే,
ఇణ్ణిప్పరిశునై ప్పాగీరిరణ్ణుమాల్ వనై త్తొళ్ళై,
శెణ్డణ్ తిరుముగత్తుచ్చేల్వ్విణ్ణిరుమాలాల్,
ఎణ్ణుంతిరువరుళ్ పెల్ శ్రీన్బులువరెంపావాయ్. ||౩౦||

కణ్ణినుణ్ శిలుత్తాంబు.

అవిదితి విషయాన్తరిశ్శతారే రుపవిషదాముపగానమాత్రభోగః ।
అపిచగుణవశాత్తదేశేషీ మధురికవి ర్హృదయేమమావిరస్తు ॥

వేటొన్ఱునానటియే వేదంతిమిల్ శెయ్దద,
మాట్రశడగోపణ్ ఎణ్ కురుగూర్-వేణ్ణిళ్ళై,
వాల్ వామె న్నేత్తుం మదురికవియార్, ఎమ్మై
అల్ వారివరేయరణ్.

- * కణ్ణినుణ్ శిలుత్తాంబినాల్ కట్టుణ్ణై.
ప్పణ్ణియ పెరుమాయణ్, ఎన్నప్పనిల్,
నణ్ణిత్తై కురుగూర్ నంబియెన్దక్కాల్,
అణ్ణిక్కు-మముదూలు మెన్నావుక్కే- ||౧||

నావినాల్ నవిల్ శ్రీక్ బమెయ్ దినే,
మేవి నేనవ పొన్నడి మెయ్ మ్మెయ్,

తేవుమల్ మఱియే కురుగూర్నంబి,
పావినిన్నిశై పాడి త్తిరివనే || ౨ ||

తిరితన్దాగిలుం తేవపిరానుడై,
కరియకోల త్తిరువురుక్కాణ్ బన్ నాన్,
పెరియవణ్ కురుగూర్ నగర్ నంబికా-
ళురియనాయ్, అడియేన్ పెల్ మనన్ మైయే. || ౩ ||

నన్ మైయాల్ మిక్కనాన్ మత్తై యాళర్ గళ్,
పున్ మైయాగక్కరుదువరాదలిల్,
అన్నై యాయ్ తనాయెన్నై యాణ్ణిడుం
తన్ మైయాన్, శడగోపనెన్నంబియే. || ౪ ||

నగినిన్ పిఱర్ నన్ పొరుళ్ తన్నైయుగి,
నంబినేన్ మడవార్తై యుంమున్నెలాం,
శెంబాన్ మాడ త్తిరుక్కురుగూర్ నంబి
క్కన్ బనాయ్, అడియేన్ శదిరేనిన్దే. || ౫ ||

ఇన్దుతోట్టు మొమ్మైయు మెంబిరాన్,
నిన్దుతన్ పుగల్ త్తివరుళినాన్,
కున్దుమాడ త్తిరుక్కురుగూర్ నంబి,
ఎన్దు మెన్నై యిగట్టోలన్ కాణ్ మినే. || ౬ ||

కణ్ణుకోణ్డెన్నై క్కారిమాటప్పిరాన్,
పణ్డెవల్ వినై పాల్ శ్రియరుళినాన్,
ఎణ్ణిశై యుమటియవియంబుగేన్,
ఒణ్ణమిల్ చ్చుడగోపనరుళైయే. || ౭ ||

అరుళ్ కొణ్డాడుమడియవరిణ్బుఱ,
అరుళినానవ్వరుమత్తైయిన్ పారుళ్,
అరుళ్ కొణ్డాయిరమిన్ తమిళ్ ప్పడినాన్,
అరుళ్ కణ్డీర్ యివ్వులగినిల్ మిక్క-డే. || ౮ ||

మిక్క-వేడియర్ వేద త్తినుట్ పారుళ్,
నిఱు-ప్పడియెన్నెళ్ళుళి నిఱు త్తినాన్,
తక్క-శీర్ చ్చడగోపనెన్నుంచిక్కు, ఆట్
వుక్క-కాదలడిమైప్పయనన్టే. || ౯ ||

- పయననైగిలుంపాజ్జలరాగిలుం,
శెయల్ ననైగ త్తిరు త్తిప్పణి కొళ్వాన్,
కుయిల్ నిన్దార్ పాళిల్ శూళ్ కురుగూర్ నంబి,
ముయల్ గిన్లేనున్టన్ మొయ్ కళుత్ క్క-న్ బై యే. || ౧౦ ||

- అన్ బన్ తన్నై యడై న్దవర్ గట్ కెల్లాం
అన్ బన్, శెన్ కురుగూర్ నగర్ నంబిక్కు,
అన్ బనాయ్ మదురికవిశొన్న శొల్
నంబువార్ పది. వై కున్దం కాణ్ మినే. || ౧౧ ||

నిత్యానుసన్ధానం సమూర్థమ్.

శరణాగతిగద్యమ్.

యోనిత్యమచ్యుత పదామ్బుజయుగ్మ రుక్త
వ్యామోహత స్తదితరాణి తృణాయమేనే ।
అస్తదురోర్భగవతోస్య దయైకసిన్ధో
రామానుజస్వచరణౌ శరణమ్ప్రిపద్యే ॥
వందేవేదాంతకర్పూర చామీశర కరణ్డకమ్ ।
రామానుజార్యమార్యాణాశ్చుడామణిమహర్షిశమ్ ॥

భగవన్నారాయణాభిమతాను రూపస్వరూపరూప గుణవిభవై శ్వర్య
శీలాద్యనవధికాతిశయా సత్త్వేయకల్యాణగుణగణామ్పద్మ వనాలయామ్భుగ
వతీం శ్రియందేవీన్నిత్యానపాయినీన్నిరవద్యాదేవ దేవదివ్యమహిమీమఖిల
జగత్తాతరమస్తత్తాతర మశరణ్యశరణ్యా మనన్యశరణశ్శరణమహమ్ప్రిపద్యే.
పారమార్థిక భగవచ్చరణారవిందయుగళై కాన్తికాత్యన్తికపరిభక్తి
పరజ్ఞానపరమభక్తిప్రపరిపూర్ణాన వరినిత్యవిశదతిమానన్యప్రయోజనాన
వధికాతిశయాతి ప్రియభగవదనుభవ జనితానవధికాతిశయప్రీతికారితాశేషా
వస్థాచితా శేషశేషతైకరతిరూప నిత్యకైజుర్య ప్రాప్త్యపేక్షయాపార
మార్థికీభగవచ్చరణారవింద శరణాగతిర్యథావస్థితావిరతాస్తుమే॥ అస్తుతే ॥
తయైవసర్వసమ్పత్ప్యితే. అఖిలహేయ ప్రత్యనీకకల్యాణైక తానస్వేతర
సమస్తవస్తువిలక్షణానస్త జ్ఞానానందైకస్వరూప - సాన్నిభిమతానురూపైక
రూపాచిస్త్యదివ్యాద్యుత నిత్యనిరవద్య నిరతిశయాజ్వల్య సాందర్యసౌగంధ్య
సౌకుమార్యలావణ్య యశావనాద్యనస్తగుణనిధిదివ్యరూప - స్వాభావికాన
వధికాతిశయజ్ఞాన బలైశ్వర్యవీర్యశక్తి తేజసాశీల్య వాత్సల్యమార్దవార్దవ
సౌహార్ద సామ్యకారుణ్యమాధుర్య గాంభీర్యౌదార్యచాతుర్య స్థైర్యైర్య

శౌర్యపరాక్రమసత్యకామ సత్యసజ్జులృకృతిత్వకృతజ్ఞతాద్య సత్త్వేయకల్యాణ
 గుణగణాఘమహార్ణవ - స్వాదితవివిధ విచిత్రానంతాశ్చర్య నిత్యనిరవద్యనిరతి
 శయసుగంధ నిరతిశయసుఖస్పర్శ నిరతిశయాజ్వల్యకీటమకుటచూడావతంస
 మకరకుండలగ్రైవేయకహార కేయూరకటకశ్రీవల్ప కాస్తుభముక్తాదామోదర
 బద్ధసపీతామ్బరకాశ్చేగుణనూపురాద్య పరిమితదివ్యభూషణ - స్వాసురూపా
 చిస్త్యశక్తిశబ్దచక్రగదాశార్దూద్యసత్త్వేయ నిత్యనిరవద్యనిరతిశయకల్యాణది
 వ్యాయుధ-స్వాభిమతనిత్యనిరవద్యానురూప స్వరూపరూపగుణవిభవైశ్వర్య
 శీలాద్యనవధికాతిశయాసత్త్వేయ కల్యాణగుణగణ శ్రీవల్లభ - ఏవముచ్చిత
 భూమినిభానాయక - స్వచ్ఛందానువృత్తిస్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిభేదాకేషకేష
 తైకరతిరూపచిత్తనిరవద్యనిరతిశయజ్ఞానక్రియైశ్వర్యాద్యనంతకల్యాణగుణగణ
 కేషకేషాశనగరుడ ప్రముఖనానావిధానస్త పరిజనపరిచారికాపరిచరితచరణ
 యుగళ - పరమయోగివాఙ్మనసాపరిచ్ఛేద్య స్వరూపస్వభావ - స్వాభిమత
 వివిధవిచిత్రానస్త భోగ్యభోగోపకరణభోగస్థాన సమృద్ధానంతా శ్చర్యానస్త
 మహావిభవానస్త పరిమాణనిత్య నిరవద్యనిరతిశయవైకుణ్ఠనాథ - స్వసజ్జు-
 ల్పాను విధాయి - స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి స్వకేషవైకస్వభావప్రకృతిపురుష
 కాలాత్మకవివిధవిచిత్రానస్త భోగ్యభోక్తృవర్గభోగోపకరణభోగస్థానరూప-
 నిఖిలజగదుదయవిధవలయలీలసత్యకామసత్యసజ్జులృ పరబ్రహ్మభూతపురు
 షోత్తమమహావిభూతే - శ్రీమన్నారాయణ - శ్రీవైకుణ్ఠనాథ - అపారకా
 రుణ్య సోశీల్యవాత్సల్యాదానైశ్చర్యసాందర్య మహేంద్రాదే - అనాలోచి
 తవిశేషాశేషలోకశరణ్య - ప్రణతార్తిహర - ఆశ్రితవాత్సలైశ్చకజలధే -
 అనవరతవిదితనిఖిలభూతజాతయాధాత్మ్య - అశేషచరాచరభూత - నిఖిల
 నియమననిరతి - అశేషచిదచిద్వస్తు శేషీభూత - నిఖిలజగదాధార - అఖిల
 జగత్సామిన్ - అస్తత్సామిన్ - సత్యకామ - సత్యసజ్జులృ - సకలే
 తరవిలక్షణ - అర్థికల్పక - ఆపత్నిఖ - శ్రీమన్నారాయణ - అశరణ్యశరణ్య-
 అసన్యశరణ స్త్యత్వాదారవింద యుగళంశరణమహమ్మృపద్యే || అత్రద్వ

యమ్ || “పితరమ్మతర ద్వారాన్మతాన్మన్మసాన్మనూర్ణాన్ | రత్నానిధనధా
 న్యానిక్షేత్రాణిచగృహాణిచ || సర్వధర్మాంశ్చ సర్వజ్యసర్వకామాంశ్చ సాక్ష
 రాన్ | లోకవిక్రాంతచరణౌశరణస్తేనజంవిభో || త్వమేవమాతాచపితాత్వ
 మేవత్వమేవబంధుశ్చ గురుత్వమేవ | త్వమేవవిద్యాద్రవిణస్త్య మేవత్వమేవ
 సర్వమమదేవదేవ || పితాసిలోకస్య చరాచరస్యత్వమస్య పూజ్యశ్చగురుర్గ
 రీయాన్ | సత్వత్వమోస్త్యభ్యుధికిఃకుతోన్యో లోకత్రయేష్యప్రతిమప్రభావః ||
 తస్మాత్ప్రణమ్య ప్రణిధాయకాయ మ్మృసాదయేత్వామహమీశమిష్యమ్ |
 పితేవపుత్రస్య సభేవసఖ్యుః ప్రియఃప్రియార్హస్యి దేవసాధుమ్” || మనో
 వాకామైరనాదికాల ప్రవృత్తానంతాకృత్యకరణకృత్యాకరణభగవదపచార
 భాగవతాపచారా సహ్యవచారరూపనానావిధానంతాపచారానారబ్ధకార్యాన
 నారబ్ధకార్యానస్మృతాన్మిత్రయమాణాన్మరిష్య మాణాంశ్చసర్వానశేషతః
 ఊమస్య - అనాదికాలప్రవృత్త విపరీతజ్ఞానమాత్మ విషయజ్ఞాత్వంజగద్వి
 షయజ్ఞానిపరీతవృత్తజ్ఞా శేషవిషయమద్యాపివ రమానంవ ర్తిష్యమాణజ్ఞ
 సర్వంఊమస్య - మదీయానాదిక ర్తృప్రవాహప్రవృత్తామ్భగవత్సర్వరూపతిరో
 ధానకరీంవిపరీతజ్ఞాన జననీంస్వవిషయాయాశ్చభోగ్యబుద్ధేర్జననీస్తేహీన్ద్రియ
 త్యేనభోగ్యత్యేన సూక్ష్మరూపేణచావస్థితా నైవీజ్ఞానమయీత్మాయాదాన
 భూతశ్శరణాగతోస్తి - తవాస్తిదాన ఇతివక్తారమ్మనారయ || శ్లోకః ||
 “తేహంజ్ఞానీనిత్యయుక్త ఏకభక్తిర్విశిష్యతే | ప్రియోహిజ్ఞానినో త్యర్థమ
 హంసచమమప్రియః || ఉదారాస్సర్వవై తేజ్ఞానీతాన్త్రేనమేమతమ్ | అస్థి
 తస్సహియక్తాత్మామామే వాసుత్తమాజ్ఞతిమ్ || బహూనాన్జ్ఞానామ నేజ్ఞాన
 వాన్తామ్మృపద్యతే | వాసుదేవస్సర్వమితి సమహత్వాసుదుర్లభః” || ఇత్యాది
 శ్లోకత్రయోదితజ్ఞాని సమ్మాజ్ఞురుష్య - “పురుషస్సపరః పార్థభక్త్యాబధ్య
 స్త్వినస్యయా” “భక్త్యాత్వినస్యయాశక్యః” “మద్భక్తింలభతేపరామ్” || ఇతిస్థా
 నత్రయోదితపరభక్తియుక్తమ్మాజ్ఞురుష్య - పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్త్యే
 కస్వభావమ్మాజ్ఞురుష్య - పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తికృతపరిపూర్ణానవరత

విశ్వ విశదతమానన్యప్రయోజనా నవధికాతిశయస్రియభ గవదనుభవైహ
 స్థానిధధగవదనుభవజనితానవధికాతిశయ ప్రీతికారితాశేషానన్యచితాశే
 షశేషైకరతిరూపనిత్యజిజ్ఞాసోభవాని- ఏవమూర్భతమైకజ్యప్రాప్త్య
 పాయనియానన్యప్రసమః నస్తునిహి నోప్యనస్తతద్విరోధి పాపాక్రాంత్యాప్య
 నస్త మదపచారయ్యోప్యనస్త మదీయాపచారయ్యోప్యనస్తా సహ్యపచా
 రయ్యోప్యేతి తాగర్భకాగణభూతానాది విపరీతాహజ్ఞాగ విమూఢా త్త
 న్నభావైషేషమధయకార్ష కారణభూతానాది విపరీతవాసనానన్యద్ధోప్యే
 తననుగుణ ప్రకృతివిశేషనన్యద్ధోప్యేతన్మూలాధ్యాత్మికాధి భౌతికాధివై విక
 సుమఖి తద్దేతు తదితిరోపేక్షణీయ విషయాను భవజ్ఞానసజ్జోచరూపమ
 చ్చరణారవిష్టయ్యుగళై కాన్తికాత్యన్తిక పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తివిఘ్నప్ర
 తిహితోపేక్షాన కేనాపిప్రకారేణ ద్వియవక్తాత్వజేవలత్కదీయ యైవదయ
 నూనిశ్చేష చిన్మనపేక్షాకమచ్చరణారవిష్ట యుగళై కాన్తికాత్యన్తిక పర
 భక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తివిఘ్నో మత్సరిసాద లబ్ధమచ్చరణారవిష్టయ్యుగళై కా
 న్తికాత్యన్తిక పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిత్వేత్సరిసాదా దేనసాత్మాత్మతయ
 థాన్తికమత్సరిసాదాదా గుణవిభాసే లీలోపకరణవిస్తారోపరోక్షసిద్ధమ
 యామ్యతామననుభవై మద్దాన్తికరసాన్తి న్నభావాన్తిన్వయాపోమదే
 కానుభవైమద్దాన్తికరసియ పరిపూర్ణానవరతిచిత్తవిశదతమానన్యప్రయో
 జనాననధికాతిశయస్రియ మదనుభవన్యన్త ధానిధమదనుభవ జనితానన
 ధికాతిశయ ప్రీతికారితాశేషానన్యచితా శేషశేషైకరతిరూపనిత్యజిజ్ఞాసో
 భవ-ఏవమూర్భతోసి ఆధ్యాత్మికాధి భౌతికాధివై విక సుఖవిఘ్నగర్భరహిత
 స్త్వద్వైయమథానుస్థానేన సహనదై నంనక్తాయాన చ్చరీరపాతమత్రైవశ్రీ
 గణేసుఖమాన్వ-శరీర పాతనమనోతు కేవలత్కదీయయై వదియయాతిప్రబుధ్ధో
 మామేవానలోకయన్తు ప్రచ్యూతూర్విసంసార మనోరథజీర్ణమివవస్త్రిం
 స ఖేనేమిమ్మగ్నికృష్ణింఘ్రాలసూక్ష్మరూపాంవిసృజ్య తదానీమేవమత్సరిసాదలబ్ధ
 మచ్చరణారవిష్టయ్యుగళై కాన్తికాత్యన్తిక పరభక్తిపరజ్ఞాన పరమభక్తిత్వ

పరిపూర్ణానవరతనిత్యవిశదతమానన్యప్రయోజనానవధికాతిశయప్రియ మదను
భవజనితానవధికాతిశయ ప్రీతికారితాశేషానిర్ఘాచితా శేషశేషశైకరతి
రూపనిత్యకింకరభవిష్యసి - మాతేభూద త్రసంశయః ॥ శ్లోకః ॥ ..ఋత
నోక్తపూర్వప్రేనచవత్సేకదాచన । రామోద్విర్నాభిభాషణే - సకృదేవప్ర
పన్నాయతవాస్తీతిచయాచణే । అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతిద్యౌ
తమమ ॥ సర్వధర్మైస్పరిత్యజ్య మామేకింశరణంనజ । హిహన్తావోర్వపాసే
భ్యోమోక్షయిష్యామి మాశుచుః ॥ ఇతిమయైనహస్యక్తిమ్ ॥ అతిస్త్విష్ట
త్వతోమద్జ్ఞానదర్శనప్రాప్తిషు సస్సంశయసన్నిహితా ॥ శ్లోకమ్ ॥ ..ఋత
కాలేస్త్వతిత్యాతితవక్తై జగర్వకారితా । తమేనామ్నా సన్నద్యక్రియమా
ణాజుగుప్సమే”.

శరణాగతిగద్యం సమ్మూర్ణమ్.

పురుషసూక్తమ్.

సహస్రశీరుషాపురుషః । సహస్రోక్షస్సహస్రపాత్ । సభూమిః
విశ్వతోవృత్వా । అత్యంతోష్ఠద్దశాక్షులమ్ । పురుష స్రవేదగ్ంసర్వమ్ । యద్భూ
తయచ్చభవ్యమ్ । ఉతామృతత్వస్యేశానః । యదస్మేనాచిరోహతి ।
ప్రీతావానస్య మహిమా । అలోజ్యయాగ్ంశ్చ పూరుషః । షాక్షోఽప్త
విశ్వాభూతాని । త్రిపాదస్యౌమృతనివి । షోషాదూర్ధ్వ ఉదైక్షురుషః ।
షాదోఽప్యేహాభవాత్పునః । తలోవిష్వజ్వక్రమత్ । సాశనానశనేతిభి ।

తస్మాద్విరాడజాయత | విరాజోఅధిపూరుషః | సజాతో అత్యరిచ్యత |
 ప్రశ్నాద్భూమి మధోపుర | యశ్సురుషేణహవిషా | దేవాయజ్ఞమత
 వ్యత | వసంతా స్యాచీదాజ్యమ్ | నీర్వృద్ధ్యర్థశ్శరధవిః | ప్రస్తాస్యాసక
 పదధయ | ప్రోవన్తవృధః కృతాః | దేవాయస్యజ్ఞస్తన్వానాః |
 అబర్హుక్ పురుషమ్మశుమ్ | తంయజ్ఞమ్భురహిసిప్రాతున్న | పురుష
 జ్ఞాతమగ్రితః | తేనదేవాలయజస్త | స్వాధ్యాబుషయశ్చయే | తస్మాద్య
 జ్ఞాత్విర్రవమృతః | సమ్భృతమ్మృషదాజ్యమ్ | సశూగ్ంస్తాగ్ంశ్చక్ర
 వాయన్యాక్ | ఆర్హ్యక్ గ్రామ్యశ్చయే | తస్మాద్యజ్ఞాత్విర్రవమృతః |
 బువన్సామూనిజ్ఞాత్ | ఛన్దాగ్ంసి జ్ఞాతేతస్మాత్ | యజుస్తస్మాదజాయత |
 తస్మాదశ్వోజాయస్త | యేకేవోభయాదతః | గావోహజ్ఞాతేతస్మాత్ |
 తస్మాజ్జాతాఃజాయయ | యశ్సురుషం వ్యదధుః | కతిధావ్యకల్పయక్ |
 ముఖిన్య-మన్త్యకాబ్రాహ్మ | కామరూపాదావ్రచ్యేతే | బ్రాహ్మణోఽన్త్య
 ముఖమాసీత్ | బ్రాహ్మారాజన్యక్తృతః | ఊహుతదన్త్యయదైవశ్రేః |
 ప్రవ్యాన్యగ్ంనోద్రో అజాయత | చప్రమామససోజాతః | చక్షోస్సూర్యో
 అజాయత | ముఖద్విద్యోహ్యగ్నిశ్చ | ప్రాణాద్వాయం జాయత | నాభ్య
 ఆసీదన్తరిక్షమ్ | శ్రీహోద్యాస్సమవతతతి | ప్రవ్యాన్యముఖమిది శశోఽ
 త్రాత్ | తథాగ్ంకాగ్ం అకిల్పయన్న | వేదాహవేతమ్పురుషమ్మహ
 న్తమ్ | ఆదిత్యవర్ణస్త మన్తమస్తారే | సర్వాణిరూపాణివిచిత్ర్యధీరః |

నామానిక్యత్వాభినదన్యదాస్తే । ధాతాపురస్తాద్యముదాజహర । శక్తః
 ప్రవిద్యాన్ ప్రదిశశ్చతస్రః । తమేవం విద్యానమృతజహభవతి । నాన్యః
 పథాలయనాయవిద్యతే । యజ్ఞేనయజ్ఞమయజస్తదేవాః । తానిధర్మాణి
 ప్రక్షమాన్యాసన్ । తేహనాక్ష్మహిమానస్సవన్తే । యత్ప్రపూర్వేనాధ్యా
 సున్తిదేవాః ॥

అధ్యై సముభూతః పృథివ్యైరసాచ్చ । విశ్వేకర్తృణా సమివ
 తతాధి । తస్యతస్మాద్విదధద్యూపమతి । తత్పురుషస్య విశ్వమాజాన
 మగ్రే । వేదాహమేతమ్పురుషమ్మహస్తమ్ । అదిత్యనర్త నమస్తపరస్తాత్ ।
 తమేవంవిద్యానమృతజహభవతి । నాన్యః పథావిద్యతేయనాయ । ప్రజా
 పతిశ్చరతిగర్భైస్తః । అజాయమానోబహుధావిజాయతే । తస్యగీర్వా
 పరిజానన్తియోనిమ్ । మరీచీనామ్మదమిచ్ఛన్తివేదసః । యోదేకేభ్యః
 పతి । యోదేవానామ్పురోహితః । పూర్వోయోదేవేభ్యోజాతః । సమో
 రుచాయబ్రాహ్మయే । రుచమ్బ్రహ్మజ్ఞానయస్తః । దేవాలగ్రేతదబ్రువన్న్యే ।
 యస్యైవమ్బ్రహ్మణోవిద్యాత్ । తస్యదేవాలస్సవశే । హీశ్చతేలక్షీశ్చ
 పత్నీ । అహోరాత్రేచాశ్వే । సక్షిత్రాణిహవమ్ । అశ్వినౌవ్యా
 తమ్ । ఇష్టమ్మనిమాణ । అముమ్మనిమాణ । సర్వమ్మనిమాణ ॥

పురుషసూక్తం సమ్మూర్ణమ్.

శ్రీవిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్.

శుక్లామృతధరం విష్ణుం శశివర్ణం భృగుర్భజమ్ ।

ప్రసన్నవదనం ధ్యానోత్సవైః పుష్పాఘోషశాస్తయే ॥

హరిః ఓం ॥ వ్యాసం విష్ణుపత్నీం శక్తిః పాత్రమకల్మషమ్ ।
 పరాశరాద్విజం నదే శుకతాతంత్రం పోనిధిమ్ ॥ వ్యాసాయ విష్ణురూపాయ
 వ్యాసరూపాయ విష్ణవే । సమోనై బ్రహ్మనిధయే వాసిష్ఠాయ సమోనమః॥
 అనికారాయ శుద్ధాయ నిత్యాయ పరమాత్మనే । సదైకరూపరూపాయ
 విష్ణవే సర్వజిహ్వవే ॥ యస్య స్మరణమాత్రేణ జన్మసంసారబద్ధనాత్ । ము
 చ్యతే నమస్తస్మై విష్ణవే ప్రభవిష్ణవే ॥ ఓన్నమో విష్ణవే ప్రభవిష్ణవే ॥
 శ్రీశిష్యాంస ఉవాచ ॥ శ్రుత్వాధర్మాశేషేణ పాననాని సర్వశః ।
 యద్ధిష్ఠిశ్చాస్త్రసముపశాంతవాభ్యధామత ॥ ౧ ॥ యద్ధిష్ఠిరఉవాచ ॥ కమే
 కస్యేతి లోకేతివాక్యేన మురాయిణమ్ । స్తువంతః కజ్జ మర్చంతః
 ప్రాప్త్యుర్తానవా శ్శుభవః ॥ ౨ ॥ కోధర్శస్సర్వధర్మాణామృణతిఃపరిమో
 మతిః । కింజలస్తచ్యుతే జన్మజన్మ సంసారిబద్ధనాత్ ॥ ౩ ॥ శ్రీభీష్మఉవాచ ॥
 జగత్సృజంతే పదేవమసస్తమ్యుగుహోద్ధరిమ్ । స్తువన్నామసహస్రేణ పురుష
 సుతాకోఢితః ॥ ౪ ॥ తమేనచార్చయిస్తేత్తిమృత్యా పురుష మన్యయమ్ ।
 ధ్యాయంతేస్తుసన్న మన్యంతే యజమానస్తమేవచ ॥ ౫ ॥ అనాదినిధం
 విష్ణుం స్తుతోకమహేశ్వరమ్ । లోకాధ్యక్షం స్తువన్మిత్యంసర్వదుఃఖాలిగో
 భవేత్ ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మణ్యం సర్వధర్మజ్ఞం లోకానాటీ-ర్దినర్ధనమ్ । లోక
 నాథమృపమాత్మం సర్వభూతభవైర్భజన్మ్ ॥ ౭ ॥ ఏషమే సర్వధర్మాణా
 మర్చనధికతమో మతిః । యద్భక్త్యా పుణ్డరీకాక్షం స్తువై రచ్చేన్న రసదా
 ॥ ౮ ॥ పరమం యో మహత్తేజః పరమం యో మహత్తిపః పరమంయో

మహాద్భిష్టా పరమం యః పరాయణమ్ || ౯ || పవిత్రాణా మ్పవిత్రం
యో మజ్జళానాశ్చ మజ్జళమ్ | దైవతి దేవతానాశ్చ భూతానామోఽ
న్యయః పితా || ౧౦ || యత్స్పర్వాణి భూతాని భవన్త్యాదియుగాగమే |
యస్మింశ్చ ప్రళయం యాన్తి పునరేవ యుగక్షయే || ౧౧ || తస్యలోక
ప్రధానస్య జగన్నాథస్య భూపతే | విష్ణోర్నామసహస్రమేత్రేణ పాప
భయాపహమ్ || ౧౨ || యాని నామాని గోణాని విఖ్యాతాని మహాస్త్రి
నః | ఋషిభిః పరిగీతాని తాని వత్సూయ భూతయే || ౧౩ || ఋషీర్నా
మ్నాం సహస్రస్య వేదవ్యాసో మహామునిః | ఛందోఽనుష్టుప్తా దేవుః
భగవాన్ దేవకీసుతః || ౧౪ || అమృతాం శూర్కాపూబీజం శక్తిగ్దేవకీనందనః |
త్రిసామూ హృదయస్తస్యశాస్త్ర్యధే వినియుజ్యతే || ౧౫ || విష్ణుజ్ఞమ్
మహావిష్ణుమ్ప్రభువిష్ణుమ్ మహేశ్వరమ్ | అనేకరూపదైత్యాస్తస్మమామి
పురుషోత్తమమ్ || ౧౬ || అన్య శ్రీవిష్ణోర్ద్వివ్యసహస్రనామస్తోత్ర మహామస్త్రస్య
శ్రీవేదవ్యాసో భగవాన్పుష్పి | అనుష్టుప్తః | శ్రీమహావిష్ణుః పరమాత్మా
శ్రీమన్నారాయణో దేవతా | అమృతాం శూర్కాపూ భాసురితి బీజమ్ |
దేవకీనందనస్సప్తేతశక్తిః | ఉభవో ఊర్భణో దేవ ఇతి పరమోమస్త్రః |
శక్తిభృష్టస్త్రీ చక్రీతి కీలకమ్ | శార్ఙ్గధన్వా గదాధర ఇత్యస్త్రమ్ | రథా
శ్చపాణిరత్నోభ్య ఇతిసేత్రమ్ | త్రిసామూసామగస్తా మేకీకీచమ్ | ఆనంద
మృరబ్రహ్మేతి యోనిః | ఋతుస్సుదర్శనః కాలఇతి ద్విబిధః | విశ్వరూప
ఇతిధ్యానమ్ | శ్రీమహావిష్ణుః ప్రత్యుధే సహస్రనామజపే వినియోగః ||
ధ్యానమ్ || ఊరోదన్వత్ప్రదేశే శుచిమణిలసత్సైక్తితే మాక్తికానామ్నాలా
క్ష్మస్తాననన్ధః స్ఫటికమణినిభైర్దాకికై ర్మణితాఙ్గః | శుభ్రైరభ్రైరదిభ్రై రపరి
విరచితైర్మృక్తపీయూషనైర్వరానదీ నః పునీయా దరి నళిన గదా శక్తిపాణిర్మ
కుండః || భూః పాదాయస్య నాభిర్వియ దసురనిల శ్చంద్రసూక్త్యాచ నేత్రే
కర్ణావాశా శ్శిరోద్యౌ ర్ముఖమపి దహనౌ యస్యవాస్తా యమబ్ధిః |
అస్తస్థం యస్య విశ్వం సురనరభగగోభోగి గర్భవైశ్చైశ్చిత్రం రం రమ్య

శేత స్త్రి భువనవపుషం విష్ణుమీశ న్నమామి || శాంతాకార మ్భుజగళయన
మృద్ధనాభం సురేశం విశ్వాకార గ్గగనపద్మత మ్మేఘవర్ణం శుభాంగమ్ |
లక్ష్మీకాన్త జు-మలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం వందే విష్ణుమ్భువభయ
హరం సర్వలోకైకనాథమ్ || మేఘశ్యామ మ్నితకౌశే యవాను శ్రీవ
త్సామృత-శ-హస్తిభోద్భాసితాంగమ్ | పుణ్యోచితముష్ణాగ్రికాయతాక్షం విష్ణుం
వందే సర్వలోకైకనాథమ్.]

హరిఃపంచ || విశ్వం విష్ణు ర్విషటాక-రో భూతభవ్యభవత్ప్రభుః |
భూతకృ ద్భూతభృ ద్భావౌ భూతాంతౌ భూతిభానను || ౧ || పూతాంతౌ
పరమాంతౌచ ముక్తానామ్భువమాగజః | అన్యయః పురుష స్సాక్షీ తేత్ర
జ్ఞోఽక్షరవచచ || ౨ || యోగో యోగ విదాన్నే తా ప్రధానపురుషేశ్వరః |
నారసింహనపు స్త్రీమాణ్ కేశవః పురుషోత్తమః || ౩ || సర్వ శ్శర్వ శ్శీవ
స్థానామ్భూతాది ర్నిధిరవ్యయః | సమ్మతౌ భావనో భర్తా ప్రభవః ప్రభు
రీశ్వరః || ౪ || స్వయమ్భూ శ్శమ్భు రాదిత్యౌ పుష్క-రాక్షో మహాప్యనః |
అనాదినిధనౌ ధాతా విధాతా ధాతురుత్తమః || ౫ || ప్రమేయోహృషీ
కేశవ ద్దనాభోఽచురప్రభుః | విశ్వకర్తా మను స్వప్రాథవీష్ఠ స్థనిరో
ధ్రువః || ౬ || అగ్రాహ్య శ్శాశ్వతః క్షిణ్ణో లోహితాక్షః ప్రతిర్దనః | ప్రభూత
స్త్రికకుఢాను పవిత్ర వృద్ధశమ్భురమ్ || ౭ || ఈశానః ప్రాణదః ప్రాణో
జ్యేష్ఠశ్శేష్ఠః ప్రజాపతిః | హిరణ్యగర్భో భూగిర్భౌ మాధవౌ మధుసూ
దనః || ౮ || ఈశ్వరో విక్రమీ ధన్వీ మేధావీ విక్రమః క్రిమః | అనుత్తమౌ
మరాధర్మః కృతిజ్ఞః కృతి రాత్తవాన్ || ౯ || సురేశ శ్శరణశర్త విశ్వ
రేతాః ప్రజాభవః | అహస్సంవత్సరో వ్యాళః ప్రత్యయ స్సర్వదర్శనః
|| ౧౦ || అజ స్పృశ్యశ్రవః సిద్ధ సిద్ధి స్సర్వాది రచ్యుతః | వృషాకపిరమే
యాన్తా సర్వయోగవినిస్సృతః || ౧౧ || వసు ర్వసు మనా సత్త్వి స్సమాన్తౌ
సద్వృత స్సనుః | అమోఘః పుణ్డరీకాక్షో వృషకర్తా వృషాక్షతిః || ౧౨ ||
రుద్రో బహు శిరా బ్రభుర్విశ్వయోని శ్శుచిశ్రవాః | అమృత శ్శాశ్వత

స్థాణు ర్వరాలోహాః మహాతపాః ॥ ౧౩ ॥ సర్వగ సుర్వవిద్యాను ర్విష్వ
 క్షేనో జనార్దనః । వేదో వేదవి దన్యో వేదాక్షో వేదవి త్సవిః ॥ ౧౪ ॥
 లోకాధ్యక్ష సురాధ్యక్షో ధర్మాధ్యక్షః కృతాకృతిః । చతురాత్మా చతు
 ర్వాహ శ్చతుర్దంష్ట్ర శ్చతుర్ముఖః ॥ ౧౫ ॥ భ్రాతృష్టు ర్భోజనమౌభాక్షా
 సహిష్టు ర్జగదాదిజః । అనఘో విజయో జేతా విశ్వయోనిః పునర్వసుః
 ॥ ౧౬ ॥ ఉపేంద్రో నామనః ప్రాంశు రమోఘ శ్శుచిరూజితః । అతీంద్ర
 స్సజ్జహ స్సగ్ధో ధృతాత్మానియమో యమః ॥ ౧౭ ॥ వేదోవైద్య సదా
 యోగీ వీరహా మాధవూ మధుః । అతీంద్రీయో మహామాయో మహా
 త్సాహాః మహాబలః ॥ ౧౮ ॥ మహాబుధి ర్మహావీర్యో మహాశక్తి
 ర్మహామృతిః । అనిర్దేశ్యవపు శ్శ్రీమానమేయాత్మా మహాద్రిధృత్ ॥ ౧౯ ॥
 మహేష్వాసో మహీభద్రా శ్రీనివాస సుతాజ్ఞతిః । అనిరుద్ధ సురానందో
 గోవిందో గోవిదామృతిః ॥ ౨౦ ॥ మరీచి ర్దమనో హంస సుప్త్యో భుజ
 గోత్రమః । హిరణ్యనాథ స్సుతపాః పద్మనాథః ప్రజాపతిః ॥ ౨౧ ॥
 అమృత్యు సుర్వదృ క్షింహ స్సద్ధాతా సద్ధిమాన్ శ్రీరః । అజోదుర్జయః
 శ్యాస్తా విశ్రుతాత్మా సురాఠిహా ॥ ౨౨ ॥ గుర్యురతి మోఘామ సత్య
 సత్యపరాక్రమః । నిమిషోఽనిమిష స్సృగీవచస్పతి గుదారధీః ॥ ౨౩ ॥
 అగ్రణీర్ద్రామణీ శ్రీమా న్నాన్యద్యో వేదాఽమీరణః । సహస్రమూర్ధా
 విశ్వాత్మా సహస్రాక్ష సహస్రసాత్ ॥ ౨౪ ॥ ఆవర్తనో నివృత్తాత్మా
 సంవృత స్సమ్మోమర్దనః । అహస్సంవర్తకో వహ్ని రనిలో ధరణీధరః
 ॥ ౨౫ ॥ సుప్రసాదః ప్రసన్నాత్మా విశ్వస్థుః డ్విశ్వభుగ్విభుః । సత్కర్తా
 సత్కృత సాధుర్జహ్ను ర్నారాయణోపరః ॥ ౨౬ ॥ అనశ్శ్యయోఽప్రమే
 యాత్మా విశేష్ట శ్శేష్టకృచ్ఛుచిః । సిద్ధాన్త సిద్ధసజ్జ-ల్ప సిద్ధిద సిద్ధిసాధనః
 ॥ ౨౭ ॥ వృషాహీ వృషభో విష్ణు ర్వృషపర్వా వృషోదరః । వర్ధనో వర్ధ
 మానశ్చ వివిక్త శ్శృతిసాగరః ॥ ౨౮ ॥ సుభుజో దుర్ధరో వాగ్మీ మహేంద్రో
 వసుదో వసుః । వైకూంఠో బృహద్రూపశ్శిపివిష్టుః ప్రకాశనః ॥ ౨౯ ॥

ఓజస్తేజో ద్యుతిధరః ప్రకాశాత్మా ప్రతాపనః । ఋద్ధ స్పృష్టాక్షరోమన్త్ర
శ్చంద్రాంశు ర్భాసరమ్యతిః ॥ ౩౦ ॥ అమృతాంశూదృశౌ భానుశ్శశి
బిందు స్సరేశ్వరః । ఔషధ జ్ఞగతిసేతు సత్త్విధర్మపరాక్రమః ॥ ౩౧ ॥
భూతిభస్యభనన్నాభః పవనః పాపహంసలః । కామహ కామకృ తామన్త
కామః కామప్రదః ప్రభుః ॥ ౩౨ ॥ యుగాదికృ ద్యుగావరోనై ఃమాయో
మహాశనః । అదృశోఽప్య వ్యక్తరూపశ్చ సహస్రజ దనస్తజత్ ॥ ౩౩ ॥ ఇష్టో
ఽవిశ్టే శ్శిష్టేష్టశ్శిష్టాన్దే సహుహో వృషః । క్రోధహా క్రోధకృతిర్రా విశ్వ
బాహు స్తేహధరః ॥ ౩౪ ॥ అచ్యుతః ప్రకృతిః ప్రాణః ప్రాణదో వాసవా
నుజః । అపాన్నిధ రిధిప్తాన మప్రమత్తి ప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౫ ॥ సు-ప్త సు-ప్త
ధరో ఘోర్యో వరిదో వాయు వాహనః । వాసుదేవౌ బృహద్భాను రాదదే
వ్యమరగరి ॥ ౩౬ ॥ శోభన్తారణ స్తారశూర శ్శౌరి ర్జనేశ్వరః । అను
కూల శ్శతానరః పద్మీ పద్మవిభేక్షణః ॥ ౩౭ ॥ పద్మనాభోఽరివిద్వాక్షః
పద్మగర్భ శ్శక్తిభృత్ । మహాధి ర్మధో నృధాత్మా మహాక్షో గరుడధ్వజః
॥ ౩౮ ॥ అనూల శ్శరభాఘ సుమయజ్ఞో హవిర్హరిః । సర్వలక్షణలక్షణో
లక్ష్మీవాహ సహజ్జయి ॥ ౩౯ ॥ విక్షరో రోహితో మాగ్గో హేతు ర్దామో
దిరి స్సహ । మహిషతో మహిభాగో వేగవా నమితాశనః ॥ ౪౦ ॥ ఉద్భ
వః క్షోధణో దేవశ్రీగర్భః పరమేశ్వరః । కరిణజ్ఞా-రణజ-ర్తా విశిర్తా
గిహసౌ గుహః ॥ ౪౧ ॥ వ్యవసాయో వ్యవస్థాన స్సంస్థాన స్థానదో
ఘ్రునః । పరిధి పరమస్పృష్ట స్తప్తః పుష్ట శ్శుభేక్షణః ॥ ౪౨ ॥ రామో
విరామో విర్రోహోమాగ్గో నేయో నయోఽనయః । వీర శ్శక్తిమతాం
శ్రేష్ఠో ధన్వో ధర్మవినుష్ఠయః ॥ ౪౩ ॥ వైకుంఠః పుటమః ప్రాణి ప్రాణి
ప్రాణమః స్పృగుః । వారణాసిగర్భ శ్శత్రుఘ్నో వ్యాప్తో వాయు రధోక్షజః
॥ ౪౪ ॥ ఋషి స్సన్దీప్తః కాల పరిమేష్ఠీ పరిగ్రహః । ఉగ్ర స్సవత్సరో
దక్షో విశ్రామో విశ్వదక్షిణః ॥ ౪౫ ॥ విస్తార స్థానరస్థాని ప్రమాణ
ఘ్నాజ మవ్యయమ్ । అగ్గోఽనగ్గో మహాకోశో మహాభాగో మహాధనః

॥ ౪౬ ॥ అనిర్విణ్ణః స్థనివిస్తో భూర్ధర్మయాపో మహామఖః । నక్షత్రనేమి
 ర్నక్షత్రీక్షమః తామ స్సమీహనః ॥ ౪౭ ॥ యజ్ఞ ఇజ్యో మహేజ్యశ్చ
 క్రతు స్సత్రం సతాగతిః । సర్వదర్శి నివృత్తాత్మా సర్వజ్ఞో జ్ఞానము త్రిమమ్
 ॥ ౪౮ ॥ సునత్ర సుముఖ స్సూక్ష్మస్సఫోష స్ఫులిద స్సుహృత్ ।
 మనోహరో జితక్రోధో వీర బాహు ర్విదారణః ॥ ౪౯ ॥ స్వాపన స్స్వవశో
 వ్యాపీ వైకాత్మా వైకకర్తృత్వత్ । వత్సరో వత్సలో వత్సీ రత్నగర్భ ధనే
 శ్వరః ॥ ౫౦ ॥ ధర్మస్థు ధర్మగు ధర్మీ సదక్షరమసత్తరమ్ । అవిజ్ఞాతా
 సహస్రాంశు ర్విధాతా కృతలక్షణః ॥ ౫౧ ॥ గభస్తినేమి స్సప్తస్థి స్సిహస్రా
 భూతమహేశ్వరః । ఆదిదేవో మహాదేవో దేవేశో దేవభృ గునుః
 ॥ ౫౨ ॥ ఉత్తరో గోమతి స్తోష్ఠా జ్ఞానగమ్యః పురాతనః । శరీరభూతభృ
 ద్భోక్తా కపీంద్రో భూరినక్షిణః ॥ ౫౩ ॥ సోమవో ౨ మృతం సస్మయ పురజ
 త్పురుష త్రిమః । వినయో జయ స్సత్యస్థో దాశాస్థి సా త్వతామృతిః
 ॥ ౫౪ ॥ జేవో వినయితా సాక్షీ ముకుందో ౨మితచిత్రిమః । అమృతసింహ
 రసనాత్మా మహా దధిశయో ౨స్తకః ॥ ౫౫ ॥ అజోమహర్షా స్సాన్వభా
 ప్త్యో జితామిత్రః ప్రమోదన । ఆనందో నన్దనో నన్ద స్సత్యధర్మా త్రివి
 క్రమః ॥ ౫౬ ॥ మహర్షిః కపిలాచార్యః కృతజ్ఞో మేదిసి పతా । ప్రేమద
 స్త్రిదశాధ్యక్షో మహాశృంగః కృతాస్తృత్ ॥ ౫౭ ॥ మహావరాహో
 గోవింద స్సుషోమః కనకాగ్రదీ । గుహాశ్యా గభీరో గహనో గుప్త శ్చక్ర
 గదాధరః ॥ ౫౮ ॥ వేధాస్సాన్వజ్ఞో ౨జితః కృష్ణో వృథ స్సజ్జ-ర్షణో ౨చ్యుతః ।
 వసుణో వారుణో వృక్షః పుష్కరాక్షో మహామనాః ॥ ౫౯ ॥ భగవాన్
 భగహ నస్తీ ననమాలీ హలాయుధః । ఆదిత్యో జ్యోతిరాదిత్యస్సహిష్ణు
 ర్గతిస త్రిమః ॥ ౬౦ ॥ సుధన్వా ఖణ్డపరశు ద్రావణో ప్రవిణప్రదః । దివిష్టు
 కుర్వదృ గ్వోసో వాచస్పతి రయోనిజః ॥ ౬౧ ॥ త్రిసామా సామగ
 స్సామ నిర్వాణ మ్భేషజ మ్భిషక్ । సన్న్యాసకృ చ్చమ శ్శాన్తో నిష్ఠా
 శాన్తిః పరాయణమ్ ॥ ౬౨ ॥ శుభాజ్ఞ శ్శాన్తిద స్సృష్టా కుముదః కువలే

శయః । గోహితో గోపతి గోప్తా వృషభాక్షో వృషప్రియః ॥ ౬౩ ॥ అని
 వర్తీ నివృత్తాత్మా సంక్షేప్తా తేమకృ చ్చివః । శ్రీవత్సవతా శ్రీవాస శ్రీవతి
 శ్రీమతాంవరః ॥ ౬౪ ॥ శ్రీద శ్రీశ శ్రీనివాసశ్రీనిధిశ్రీవిభావనః । శ్రీధర
 శ్రీకరశ్రీయ శ్రీమాన్ లోకత్రయా శ్రయః ॥ ౬౫ ॥ స్వేక్ష స్వేక్ష
 శ్వతానందో నన్ది జ్యోతిర్గణేశ శ్వరః । విజితాత్మా విధేయాత్మాసత్వీర్తి శ్చిన్న
 సంశయః ॥ ౬౬ ॥ ఉదీర్ణ స్పర్శవత్పక్షు రనీత శ్యాశ్వత ధీనిరః । భూశయో
 భూషణో భూతి ర్విశోక శోకనాశనః ॥ ౬౭ ॥ అర్చిత్వా నర్చితః కుమ్భా
 విశుద్ధాత్మా విశోధనః । అనిరుద్ధోఽప్రతిరథః ప్రమ్యమ్నో ఒమితవిక్రమః
 ॥ ౬౮ ॥ కాలనేమినిహ శౌరిశూరశూరజనేశ్వరః । త్రిలోకాత్మా త్రిలో
 కేశః కేశవ కేశహ హరిః ॥ ౬౯ ॥ కామదేవః కామపాలః కామీ
 కాన్తః కృతాగమః । అనిర్దేశ్యవపు ర్విష్ణు ర్వీరోఽనన్తో ధనజ్ఞయః ॥ ౭౦ ॥
 బ్రహ్మణ్యో బ్రహ్మకృష్ణోబ్రహ్మ బ్రహ్మవివర్ధనః । బ్రహ్మవి ద్బ్రాహ్మణో
 బ్రహ్మీ బ్రహ్మజ్ఞో బ్రాహ్మణప్రియః ॥ ౭౧ ॥ మహాక్రమో మహాకర్తా మహాతే
 జా మహాలోకః । మహాక్రతు ర్మహాయజ్ఞా మహాయజ్ఞో మహాహవిః
 ॥ ౭౨ ॥ ప్రవృత్తవప్రియ స్తోన్మితం స్తుతి స్తోతా రణప్రియః । పూర్ణః
 పూరయితా పుణ్యః పుణ్యకీర్తి రనామయః ॥ ౭౩ ॥ మనోజవ స్తీర్థకరో
 నసురేతా వసుప్రదః । వసుప్రదో వాసుదేవో నసు ర్విసువనా హవిః
 ॥ ౭౪ ॥ సద్గతి స్సత్కృతి స్సత్తా సద్భూతి స్సత్పరాయణః । శూరసేనో
 యుక్తశేష స్సన్ని వాస స్సుయామునః ॥ ౭౫ ॥ భూతావాసో వాసుదేవ
 స్సర్వాసునిలయోఽనలః । దర్శహ దర్పదో ఒవృష్తోదుర్ధరో ఒభాదరాజితః
 ॥ ౭౬ ॥ విశ్వమూర్తి ర్మహామూర్తి ర్దీప్తమూర్తి రమూర్తిమాన్ ।
 అనేకమూర్తి రవ్యక్త శ్శతమూర్తి శ్శతాననః ॥ ౭౭ ॥ ఏకోఽనైక స్సనః
 కిం కిం య త్తి త్పదమను త్తమమ్ । లోకబంధు గ్లోకనాథో మాధవో భక్త
 వత్సలః ॥ ౭౮ ॥ సువర్ణవర్ణో హేమాజ్ఞో వరాజ శ్చంద్రాజితీ । వీరహ విష
 మ శూన్యోఽఘృతాశీ రచల శ్చలః ॥ ౭౯ ॥ అమానీ షా నదో మానోయ

లోకస్వామీ త్రిలోకధృత్ । సుమేధా మేధజో ధన్య స్సత్యమేధా ధరా
 ధరః ॥ ౮౦ ॥ తేజో వృషో ద్యుతిధర స్సర్వశ స్త్రోభృతాంవరః । ప్ర
 గ్రహానిగ్రహణో వ్యగ్రో వైకృత్తో గదాగ్రజః ॥ ౮౧ ॥ చతుర్ముద్రి
 శ్చతుర్భుజా శ్చతుర్భుజా శ్చతుర్గుణః । చతురాత్మా చతుర్భుజ శ్చతు
 శ్చేదవి దేకపాత్ ॥ ౮౨ ॥ సమావంతో నివృత్తాత్మాదుర్జయోదురతికరః ।
 దుర్లభో దుర్గమో దుగ్ధోదురావాసో దురారిహః ॥ ౮౩ ॥ శుభాజ్ఞో లోక
 సారజ స్సుతస్తుప్తస్తు వధనః । ఇంద్రకర్తా మహాకర్తాకృతకర్తాకృతాగమః ॥
 ॥ ౮౪ ॥ ఉద్భవస్సుందర స్సుందో రత్ననాథ స్సులోచనః । అర్కో వాజసని
 శ్శృంగీ జయస్త స్సర్వవిజ్ఞయీ ॥ ౮౫ ॥ సువర్ణబిందు రక్షోభ్య స్సర్వ వా
 గీశ్వరేశ్వరః । మహాహ్రదో మహాగర్భో మహాభూతో మహానిధిః ॥ ౮౬ ॥
 కుముదః కుండరః కుండః పర్జన్యః పావనోఽనిలః । అమృతాశోఽమృతవపు స్స
 ర్వజ్ఞస్సర్వతోముఖః ॥ ౮౭ ॥ సులభస్సవిత స్స్థితృత్వజుచ్చత్రుతాపనః ।
 న్యగ్రోధోదుష్పరోఽశ్వత్థ శ్చాణూరాధ్ధనిషాదనః ॥ ౮౮ ॥ సహస్రార్చి
 స్సప్తజహ్వస్సప్తైథా స్సప్తవాహనః । అమూర్తి రనఘోఽచిన్త్య భయ
 కృద్భయనాశనః ॥ ౮౯ ॥ అణుర్బుహ త్కృశ స్ఫూలో గణభృన్నిర్గు
 ణోమహత్ ॥ ధృతస్సర్వధృతస్సాన్వితః ప్రాగ్వింశో వంశవర్ధనః ॥ ౯౦ ॥ భార
 భృత్కథితో యోగీ యోగీశ స్సర్వకామదః । ఆశ్రమ శ్రమణః
 ఔమ స్సుప్తా వాయువాహనః ॥ ౯౧ ॥ ధనుర్ధరో ధనుశ్చేదో దణ్డోదమ
 యితాఽదమః । అవరాజిత స్సర్వసహోనియంతానియమోయమః ॥ ౯౨ ॥
 సత్యవాక్ సాత్వికస్సత్య స్సత్యధర్మపరాయణః । అభిప్రాయః ప్రియాన్వోఽహ్వా
 ప్రియకృత్ప్రీతివర్ధనః ॥ ౯౩ ॥ విహయనగతిన్జ్యోతి స్సరుచి హృతభుగ్విభుః ।
 రవి ర్విలోచన స్సూర్య స్సవితా రవిలోచనః ॥ ౯౪ ॥ అనస్త
 హుతభుగ్భక్తాసుఖ దోనై కదోఽగ్రజః । అనిర్విణ్ణస్సదామద్గీ లోకాధిపా
 నమచ్ఛత్రమ్ ॥ ౯౫ ॥ సనాతనా తనతమః కపిలః కపిరవ్యయః । స్వస్తిద
 స్వస్తికృత్ స్వస్తిస్వస్తిభుక్ స్వస్తిసమీక్షః ॥ ౯౬ ॥ ఆరాద్రఃకుణ్డలీ చక్రే

విక్రమ్యూర్జితశాసనః । శబ్దాతిగ శృద్ధిసహ శ్శిశిరశ్శర్వరీః ॥ ౯౭ ॥ అక్రూ
 రః పేశలోదత్తో దక్షిణః క్షమిణాంవరః । విద్వత్తమావీత భయః పుణ్యశ్ర
 వణీర్తనః ॥ ౯౮ ॥ ఉత్తారణో దుష్కృతిహ పుణ్యో దుస్వప్ననాశనః ।
 వీరహరక్షణ స్సన్తో జీవనమృత్యవస్థితః ॥ ౯౯ ॥ అనస్తరూపోఽనస్త శ్రీర్జిత
 మన్య ర్భయావహః । చతురశ్రోగభీరాత్మావిదిశో వ్యాదిశో దిశః ॥ ౧౦౦ ॥
 అనాదిర్భుభృశౌ లక్ష్మీ స్స వీరోరుచిరాద్గదః । జననో జనజన్తాద్భీమో
 భీమపరాక్రమః ॥ ౧౦౧ ॥ ఆధారనిలయో ధాతా పుష్పహాసః ప్రజా
 గరః । ఉద్ధర్షగస్సత్పథాచారః ప్రాణదః ప్రణవః పణః ॥ ౧౦౨ ॥ ప్రమాణ
 మ్పూగ్రిణిలయః ప్రాణధృ త్ప్రాణజీవనః । తత్త్వస్తత్త్వవి టేకాత్మా జన్త
 మృత్యుజరాతిగః ॥ ౧౦౩ ॥ భుర్భువస్స్వస్తరుస్తార స్సవితా ప్రవితామహః ।
 యజ్ఞోయజ్ఞపతిర్యజ్వా యజ్ఞాగ్నో యజ్ఞవాహనః ॥ ౧౦౪ ॥ యజ్ఞభృద్యజ్ఞకృ
 ద్యజ్ఞో యజ్ఞభుగ్యజ్ఞసాధనః । యజ్ఞాస్తకృ ద్యజ్ఞగుహ్య మన్నమన్నాదవప
 చ ॥ ౧౦౫ ॥ ఆత్మయోని స్స్వయంజాతో వైఖానస్సామగాయనః । దేవకీ
 సద్దన స్సృష్టా షీతీశః పాపనాశనః ॥ ౧౦౬ ॥ శభ్యభృ నృపదీచక్రీ శార్ఙ్గ
 ధన్వాగదాధరః । రథాద్గజాశిరత్తోభ్య స్పర్వప్రహరణాయుధః ॥ ౧౦౭ ॥
 [శ్రీసర్వప్రహరణాయుధోన్నమ ఇతి] వనమాలీ గదీ శార్ఙ్గ శక్టీచక్రీచన
 న్దకీ । శ్రీమాన్నారాయణో విష్ణుర్వాసుదేవైశ్చాభిరక్షతు ॥ ఇతీదక్షీర్తనీయస్య
 కేశవస్యమహాత్మనః ॥ నామ్నాంసహస్రద్వివ్యానామ శేషేణ ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧ ॥
 యథిదం శృణుయాన్నిత్యం యశ్చాపిపరీర్తయేత్ । నాశుభమృచ్చిష్ణుయా
 త్కించ తోస్సముతేహచమాననః ॥ ౨ ॥ వేదాంతగో బ్రాహ్మణ స్సన్ధి
 త్రియో విజయూభవేత్ । వైశ్యోధనసమృద్ధస్సామ్యచూచద్రస్స ఖమవాపు
 యాత్ ॥ ౩ ॥ ధర్మార్థిప్రాప్నుయాద్ధర్మమర్థార్థిచార్థమాపు యాత్ । కామా
 నవాపుయాతామీప్రజార్థిచాపు యాత్ప్రజాః ॥ ౪ ॥ భక్తిమాన్ యస్స
 దోష్టాయశుచి స్తగ్ధతమానసఃసహస్రం వాసుదేవస్య నామ్నా మేతత్ప్రకీర్త
 యేత్ ॥ ౫ ॥ యశఃప్రాప్నోతి విపులం యాతి ప్రాధాన్యమేవచ । అచలాం

శ్రియమాప్నోతి శ్రేయః ప్రాప్నోత్యనుత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ సభయజ్ఞుచిదాప్నో
 తి వీర్యస్తేజశ్చవిద్యతి । భవత్యరోగో ద్యుతిమాన్పలరూపగుణాన్వితః ॥ ౭ ॥
 రోగార్తముచ్యతే రోగాద్భగ్ధోముచ్యేతబద్ధనాత్ । భయాన్తుచ్యేత భీతస్తు
 ముచ్యేతాపన్నఆపదః ॥ ౮ ॥ దుర్గాణ్యతితరత్యాశు పురుషః పురుషోత్త
 మమ్ । స్తువన్నామసహస్రేణితిత్యుక్తిసమన్వితః ॥ ౯ ॥ వాసుదేవాశ్రయో
 మన్యోవాసుదేవపరాయణః । సర్వపాపవిశుద్ధాత్మాయాతి బ్రహ్మసనాతనమ్
 ॥ ౧౦ ॥ నవాసుదేవభక్తానామశుభం విద్యతేకేవచిత్ । జన్తమృత్యుజ
 రావ్యాధిభయన్నాప్యపహయతే ॥ ౧౧ ॥ ఇమం స్తవమధీయాన శ్రేష్ఠా
 భక్తిసమన్వితః । యుజ్యేతాత్మాసుఖతోన్మిత్రీధృతిస్సృటికీర్తిభిః ॥ ౧౨ ॥ నత్రో
 ధోనచమాత్సర్యన్నలోభో నాశుభామతిః । భవన్మితృతపుణ్యానామ్భక్తా
 నామ్మురుషోత్తమే ॥ ౧౩ ॥ ద్యాన్మచంద్రార్కనక్షత్రజ్ఞనిశో భూర్మహో
 దధిః । వాసుదేవస్యవీర్యేణవిధృతాని మహాత్మినః ॥ ౧౪ ॥ ససురాసురగన్ధర్వం
 సయక్షోరగరాక్షసమ్ । జగద్వశేవర్తతేదదజ్ఞప్రస్థసచరాచరమ్ ॥ ౧౫ ॥
 ఇద్వియాణిమనోబుద్ధి సుత్వస్తేజోబలన్ధృతిః । వాసుదేవాత్మకాన్యాహుః
 క్షేత్రంక్షేత్రజ్ఞ ఏవచ ॥ ౧౬ ॥ సర్వాగమానామాచారః ప్రథమమ్మరిక
 ల్పితః । ఆచారప్రభవౌధర్మోధర్మస్య ప్రభురచ్యుతః ॥ ౧౭ ॥ ఋషయః
 పితరో దేవా మహాభూతాని ధాతవః । జగ్గమాజగ్గమఖ్యేదజ్జగన్నారాయ
 ãోద్భవమ్ ॥ ౧౮ ॥ యోగోజ్ఞానస్తథా సాఙ్ఖ్యం విద్యా శ్శిల్పాదికర్తచ ।
 వేదాశ్శాస్త్రాణి విజ్ఞాన మేతత్సర్వజ్ఞనాదనాత్ ॥ ౧౯ ॥ ఏకోవిష్ణుర్మహా
 ద్భూతమ్పుంసాగ్రాత్యనేకేశః । త్రీలోకావ్యాప్య భూతాత్మాభుక్షే
 విశ్వభుగవ్యయః ॥ ౨౦ ॥ ఇమం స్తవమ్భగవతో విష్ణోర్వాన్వసేన కీర్తితమ్ ।
 పతేద్య ఇచ్ఛేత్పురుషశ్రేయః ప్రాప్తుం సుఖానిచ ॥ ౨౧ ॥ విశ్వేశ్వర
 మజన్తేవజ్జగతః ప్రభుమవ్యయమ్ । భజన్తియే పుష్కరాక్షన్నతేయాన్తి
 పరాభవమ్ ॥ నతేయాన్తిపరాభవమోన్నమఇతి ॥ ౨౨ ॥ అర్జునఉవాచ॥
 పద్మపత్రవిశాలాక్ష పద్మనాభ సురోత్తమ । భక్తానామసురక్తానాన్తాతా

భవజనార్దన ॥ ౨౩ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ యోమాన్నామసహస్రేణ స్తోతు
మిచ్ఛతి పాణ్డవ । సోఽహమేకేన శ్లోకేన స్తుతవన సంశయః ॥ స్తుతవ
న సంశయ ఓన్నమ ఇతి ॥ ౨౪ ॥ వ్యాసఉవాచ ॥ వాసనాద్వాసుదేవస్య
వాసితస్తేజః త్రియమ్ । సర్వభూతనివాసోఽసి వాసుదేవనమోస్తుతే ॥ శ్రీవా
సుదేవ నమోస్తుత ఓన్నమ ఇతి ॥ ౨౫ ॥ పార్వత్యువాచ ॥ కేనోపాయేన
లఘునావిష్ణుర్నామసహస్రకమ్ । పత్యతే వణ్ణితైర్నిత్యం శ్రోతుమిచ్ఛామ్య
హమ్మభో ॥ ౨౬ ॥ ఈశ్వరఉవాచ ॥ శ్రీరామరామ రామేతి రమే రామే
మనోరమే । సహస్రనామతత్త్వం రామనామ వరాననే ॥ ౨౭ ॥ బ్రహ్మ
వాచ ॥ నమో స్త్వనంతాయసహస్రమూర్తయేహస్రపాదాక్షిణిరోరుభాహవే ।
సహస్రనామ్నేపురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటీయగధారిణేనమః ॥ ౨౮ ॥
సజ్జయఉవాచ ॥ యత్రయోగీశ్వర స్పృష్టో యత్ర పాఠో ధనుర్ధరః । తత్ర
శ్రీరీజయో భూతి స్థివాసీతి ర్మత్తమ ॥ ౨౯ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥
అనన్యాశ్చింతయంతా మాంయేజనాః పర్యవసతే । తేహస్మిన్యాభియుక్తా
నాం యోగక్షేమం వహామ్యహమ్ ॥ ౩౦ ॥ పరిత్రాణయసాధూనాం వినాశా
యచ దుష్కృతామ్ । ధర్మసంస్థాపనార్థాయసమ్యవామి యుగే యుగే
॥ ౩౧ ॥ ఆర్తావిష్ణ్వాశ్చిథిలాశ్చభీతాఘోరేషుచ వ్యాధిషు వర్తమానాః ।
సక్షీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం విముక్తదుఃఖా స్సఖినో భవన్తి ॥ ౩౨

శ్రీ విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రం

సముపార్ణమ్.

శ్రీవైకుంఠగద్యమ్.

యామునార్యసుధామౌఢి మవగాహ్యాయథామతి ।

ఆదాయభక్తియోగాఖ్యగిరత్నం సద్దర్శయామ్యహమ్ ॥

స్వాధీనత్రివిధచేతనాచేతన స్వరూపస్థితిప్రవృత్తిభేదమ్, క్లేశకర్తృదృశేషదోషాసంస్పృష్టమ్, స్వాభావికానవధి కౌతిశయజ్ఞాన బలైశ్వర్యవీర్య శక్తితేజః ప్రభృత్యనభ్యేయ కల్యాణగుణగణౌఘ మహార్ణవమ్, పరమపురుషమ్, భగవంతమ్, నారాయణమ్ స్వామిత్యేన సుహృత్త్యేనగూరు త్యేనచ పరిగృహ్యైకాన్తికాత్మన్తిక తత్పదామ్బుజదవ్యయ పరిచర్యైక మనోరథః, తత్ప్రొప్తయేచ తత్పదామ్బుజదవ్యయ ప్రపత్తేరనన్యన్న మేకల్పకోటి సహస్రేణా పిసాధనమస్తీమిమన్వానః, తస్యైవభగవతో నారాయణస్యాఖిల సత్వదయైక సాగరస్యానాలో చితగుణగుణా ఖణ్ణజనానుకూలా మర్యాదశీలవతః, స్వాభావికానవధి కౌతిశయగుణవత్తయా దేవతిర్య చ్చనుష్యాద్య ఖిలజన హృదయానందనన్య, ఆశ్రితవాత్సల్యైక జలధే ర్భక్తజనసంక్లృప్తైక భోగన్య, నిత్యజ్ఞాన క్రియైశ్వర్య భోగసామగ్రీ సమృద్ధన్య, మహావిభూతేః, శ్రీమచ్ఛరణార విద్యయగళ మనన్యాత్మ సజ్జీవనేన తద్గతసర్వ భావేన శరణ మనువ్రజేత్. తతశ్చప్రత్యహమాత్మో జీవనాయైవ మను స్తరేత్. చతుర్దశ భువనాత్కమణ్డమ్, దశగుణితోత్తర ఛావరణసప్తకమ్, సమస్తజాగర్య కారణజాతమతీత్య పరమప్రొమ శబ్దాభిధేయే, బ్రహ్మాదీనాం వాఙ్మన సాగోచరే, శ్రీమతివైకుంఠే దివ్యలోకే, సనకవిధి శివాదిభిరవ్యచిన్త్యస్య భావైశ్వర్యై ర్మిత్యసిద్ధైరనన్తైర్భగవదాను కూల్యైక భోగైర్దివ్య పురుషై ర్మహాత్మభిరా పూరితే, తేషామపి ఇయత్పరిమాణ మియదై శ్వర్యమిదృశ స్వభావమితిపరిచ్ఛేత్తు మయోగ్యే, దివ్యావరణ శతసహస్రావృతే, దివ్యకల్ప

కతయాపశోభితే, దివ్యోద్వానశత సహస్రకోటి భిరావృతే, అతిప్రమాణే,
 దివ్యామృతనే, కన్తికౌశ్య ద్విచిత్ర దివ్యరత్నమయ దివ్యాస్థానమణ్యే,
 దివ్యరత్నస్తమ్భశత సహస్రకోటి భరుపశోభితే, దివ్యనానారత్న కృత్యల
 విచిత్రితే, దివ్యాలంకారా లంకృతే, పరితః పతితైః పతమానైః పాద
 పద్మైశ్చ నానాగంధవర్ణైర్దివ్య పుష్పైశ్చోభ మానైర్దివ్య పుష్పౌప వనైరుప
 శోభితే, సజ్జీర్ణ పారిజాతాది కల్పద్రు మోపశోభితైర సజ్జీర్ణైశ్చ కైశ్చ
 దస్తభ పుష్పరత్నాది నిర్మితదివ్య లీలామణ్యప శతసహస్రకోటితై స్సర్వ
 దాను భూయమానైరప్య పూర్వవదాశ్చర్య మావహాద్భిః క్రీడానైలశత
 సహస్రైరిలంకృతైః, కైశ్చిన్నారాయణ దివ్యలీలాసాధారణైః, కైశ్చిత్ప
 ద్భవనాలయాదివ్యలీలాసాధారణైః, సాధారణైశ్చకైశ్చిచ్ఛుక శారికామ
 యూరకోకిలాదిభిః కోమళకూజనైరా కులైర్దివ్యోద్వాన శతసహస్రకోటి
 భిరావృతే, మణిముక్తా ప్రవాళకృత సోపానైర్దివ్యామలామృతర సోదకై
 ద్దివ్యాణ్ణజ వర్తైః, అతిరమణీ యదర్కనైః, అతిమనోహర మధురస్వరైః,
 ఆకులైర స్తంభముక్తామయ దివ్యక్రీడాస్థానో పశోభితైః, దివ్యసాగధిక వాపీ
 శతసహస్రైః, దివ్యరాజహంసావలీ విరాజితైరావృతే, నిరస్తాతిశయానై
 కరసతయా చానన్త్యాచ్చ ప్రవిస్తాను న్నాదయద్భిః, క్రీడోద్దేవైర్విరాజితే,
 తత్రతత్రకృతదివ్య పుష్ప పర్యజ్ఞోపశోభితే, నానాపుష్ప సహస్వాదమత్త
 భృక్షావలీ భిరుద్గీయమాన దివ్యగాంధర్వేణా పూరితే, చందనాగరుకర్పూర
 దివ్యపుష్పవగాహి మందానిలా సేవ్యమానే, మధ్యేపుష్పసంఘ యవిచిత్రితే,
 మహాతిదివ్య యోగపర్యజ్ఞే, అనంతభోగిని శ్రీమదైవకుణైశ్చర్యాది దివ్య
 లోక మాత్మకాన్త్యా విశ్వమాప్యాయ యన్త్యా శేష శేషాశనాది సర్వ
 మ్పరిజన మ్భగవతోస్త త్తదవస్థాచితపరిచర్యాయామా ఙ్గాపయన్త్యా, శీల
 రూపగుణవిలాసాది భిరాత్మాను రూపయా శ్రియాసహసీనమ్, ప్రత్యగ్రోస్తీలి
 తనరసిజనదృశ నయనయుగళమ్, స్వచ్ఛనీలజీమూత సజ్జా-శమ్, అత్యుజ్వల

శ్రీతవాసమ్, స్వయాశ్రయ యాతినిర్మలయాతిశీతశయాతికోమళయాస్వచ్ఛ
 మాణిక్యా భయాకృత్సృజగ ద్భాసయంతమ్, అచింత్య దివ్యాద్భుత నిత్య
 యావనస్వభావ లావణ్య మయామృత సాగరమ్, అతిసౌకుమార్యాదీపత్సృ
 స్వీన్నవదాలక్ష్మమాణ లలాటఫలక దివ్యాళ కావలీ విరాజితమ్, ప్రబుద్ధ
 ముగ్ధామ్బుజ చారులోచనమ్, సవిభ్రమభ్రూలత ముజ్వలాధరం, శుచిస్థిత
 జోమలగర్జ్జ మున్నసమ్, ఉదగ్రపీనాం సవిశమ్భికుణ్డలాళ కావలీబద్ధరకమ్బు
 కన్ధరమ్, ప్రియావతం సోత్పలకర్ణ భూషణశ్లథాళ కాబద్ధ విమర్ద శంఖిభిః,
 చతుర్భి రాజానువిశమ్భి భిర్భుజైర్వి రాజితమ్, అతికోమళదివ్య రేఖాలజ్మ
 తాతామ్రకరతలమ్, దివ్యాఙ్గులీయకవి రాజితమతి కోమళదివ్య నఖావళి
 విరాజితాతిరక్తాఙ్గుళీభిర లజ్మతమ్, తక్షణోన్మీలిత పుణ్డరీకసదృశ చరణ
 యుగళమ్, అతిమనోహర కిరీటమకుటచూడావతంస మకరకుణ్డలగ్రైవేయక
 హారకేయూరకటక శ్రీవత్సకాస్తుభముక్తాదామోదరబద్ధసవీతామృతకాఞ్చీ
 గుణనూపురాదిభిరత్యస్తసుఖస్సర్వైర్దివ్యగర్భైర్భూషణైర్భూషితమ్, శ్రీమ
 త్యావైజయన్త్యా వనమాలయా విరాజితమ్, శఙ్ఖచక్ర గదాసింహాద్గది దివ్యా
 యుధై సేవ్యమానమ్, స్వసజ్జుల్ప మాత్రావక్లప్తజగజ్జన్మధీతి ధ్వంసాదికే
 శ్రీమతివిష్వక్సేనే, స్వస్తసమస్తాస్తైశ్వర్యమ్, వైవతేయాది భిస్సృభావతో
 నిరస్త సమస్త సాంసారికస్వభావైర్భగవత్పరిచర్యాకరణ యోగైర్భగవ
 త్పరిచర్యైక భోగైర్నిత్య పిఠైరనన్తైర్యథా యోగం సేవ్యమానమ్, ఆత్మ
 భోగేనాను సంహితపరాదికాల దివ్యమల కోమళావలోక నేనవిశ్వమా
 హ్లాదయంత మిషదున్మీలిత ముఖామ్బుజోదరవినిర్గతేన దివ్యాననారవిస్త
 శోభాజననేన దివ్యగామ్భీర్యదార్యసౌందర్య మాధుర్యాద్యనవధికగుణగుణ
 విభూషితేన, అతిమనోహర దివ్యభావగర్భేణ, దివ్యలీలా లాసామృతేన
 అఖలజనహృదయాస్తరాణ్య పూరయంతమ్, భగవంతమ్, నారాయణమ్,
 భాగవదోగేనదృష్ట్యా, తతోభగవతో నిత్యన్వామ్యమాత్మనో నిత్యదాస్య

శ్చాయథావస్థిత మనునన్ధాయ, కదాహమ్భుగవన్తమ్, నారాయణమ్, మమ
 క్షులనాధమ్, మమకులదైవతమ్, మమకులధనమ్, మమభోగ్యమ్, మమమా
 తరమ్, మమపితరమ్, మమసర్వమ్, సాక్షాత్కరవాణి చక్షుషా, కదాహమ్భు
 గవత్పదామ్బుజద్వయమ్, శిరసాసంస్పృహిష్యామి. కదాహమ్భుగవ త్పదా
 మ్బుజద్వయ పరిచర్యా శయానిరస్తసమస్తేతర భోగాశోఽపగత సమస్త
 సాంసారిక స్వభావః, తత్పదామ్బుజద్వయమ్ ప్రవేశ్యామి. కదాహమ్భుగ
 వత్పదామ్బుజద్వయ పరిచర్యాకరణయోగ్యస్తదేకభోగస్తత్పదా పరిచరి
 ష్యామి. కదాహమ్భుగవాన్ స్వకీయ యాతిశీతశయా దృశావలోక్యస్నిగ్ధ
 గమ్భీర మధురయా గిరాపరిచర్యాయా మాజ్ఞాపయిష్యతీతి భగవత్పరి
 చర్యాయా మాశాంపర్థయిత్వా, తయైవాశయా, తత్ప్రసాదో పబృంహి
 తయా భగవన్తము పేత్య, దూరాదేవ భగవన్తంశేషభోగేంద్రియాసహ
 సీనమ్, వై నతేయాదిభి స్సేవ్యమానమ్, “సమస్తపరివారాయ శ్రీమతేనారా
 యణాయ నమః” ఇతిప్రణమ్యాత్థా యోత్థా యపునః పునః ప్రణమ్య, అత్య
 న్తసాధ్వ సవినయావనశో భూత్వా భగవత్పారిష దగణనాయకైర్ద్వార
 పాలైః కృపయాస్తేహగర్భ యాదృశావలోకిత సుమ్యగభివన్దితైస్తైస్తైరే
 వానుమతోభగవన్తముపేత్య, శ్రీమతామూలమస్త్రేణమామైకాన్తికాత్య
 న్తికపరిచర్యాకరణా యపరిగృహ్యేష్యేతియాచమానః ప్రణమ్యాత్త్వనమ్భుగ
 వతేనివేదయేత్. తతోభగవతాస్వయ మేవాత్మ సజ్జీవనేన మర్యాద
 శీలవతాతి ప్రేమాన్వితే నావలోక నేనావలోక్య సర్వదేశ సర్వకాల సర్వా
 వస్థాచితాత్యస్త శేషభావాయస్తీకృతోనుజ్ఞాతశ్చాత్యస్త సాధ్వసవినయా
 వనతః కింకుర్యాణః కృతాంజలి పుటో భగవన్తముపాసీత. తతశ్చాను
 భూయమా నభావవిశేషః నిరతిశయ ప్రీత్యాన్య తి-శి-త-ర్తుస్త్రోహం
 స్పర్తమశక్తః పునరపిశేష భావమేవ యాచమానో భగవన్తమేవా
 చిచ్ఛిన్న స్రోతోరూపేణావ లోకయన్నాసీత. తతోభగవతాస్వయమే
 వసాత్సజ్జీవ నేనావలోకనే నావలోక్యసన్నితమా హూయసమస్తక్షేప

హమ్, నిరతిశయసుఖా వహమాత్మీయమ్, శ్రీమత్స్వాదారవిస్తయుగళమ్, శిర
సికృతస్థ్యాత్వా, అమృతసాగరా న్నర్మిమగ్న సర్వావయవ స్ఫుశమాసీత॥

లక్ష్మీవతేర్యతిపతేచ్ఛదయైకధామ్నా యోసాపురా సమజసిష్టజగద్ధి
తార్థమ్ । ప్రాప్యమ్మృతాశయతునః పరమం రహస్యం సంవాదపష శరణా
గతిమస్త్రసారః॥

శ్రీ వైకుంఠ గద్యం స మూర్ధ్వమ్.

భ గ వద్ధ్యో న సో పా నమ్.

శ్రీమాన్వేంకటాచార్యః కవితార్కికకేశరీ ।

వేదాంతాచార్యనర్యోమేనన్నిధంతంసదాహృది ॥

అస్త్యోతిః కిమపియమినామజ్ఞనం యోగదృష్టేశ్చి న్తారత్నం
సులభమిహనస్సిద్ధి మోక్షోనురూపమ్ । దీనానాధవ్యసనశమన స్తేవతస్తేవ
తానాద్దివ్యశ్చ తుశ్శ్చితి పరిషదాస్త్యశ్య క్షేరజ్ఞమధ్యే ॥ ౧ ॥ వేలాతీత
శ్రుతిపరిమళం వేధసామాళినేవ్య మ్పూర్ణదుర్భూత జ్ఞానకసరితసై నకతేహం
సజుప్తే । లక్ష్మీభూమ్యోః కరసరసిజైర్ద్రాలితం రగభర్తృః పాదామ్బుజ
మ్పూరితఫలతిమేభావనాదీర్ఘికాయామ్ ॥ ౨ ॥ చిత్రాకారాజ్ఞానకరచిభి
శ్చార్చ్యవృత్తానుపూర్వ్యాజ్ఞానే దాత్యద్రుతతరగతిజ్ఞాన్తిలీలాకళాచీమ్ ।
జానుచ్ఛాయా ద్విగుణసుభగాం రగభర్తృర్దాత్యా జ్ఞాన్త్యప్రప్రేక్షననపద
వీజాక్ష్మికత్వజ్ఞాహతి ॥ ౩ ॥ కామారామస్థిరకదళికా స్తమ్భ సమ్భావనీయం
క్షామాన్తిష్ఠజ్ఞానమపి కమలాభూమి నీలోపధానమ్ । న్యశ్చతాజ్ఞేకిరణ
రుచిరస్మిర్విశత్కూరుయుగ్మంలావణ్యఘృద్యయ మివమతిర్మామికారజ్యూ
నః ॥ ౪ ॥ సమ్ప్రీణాతి ప్రతికలమసామాన సమ్మేసుజాతా గమ్భీరత్వా
సగూమయేత్కవచనధనితీప్తవిశ్వా । నాళీకేనస్ఫురితరజసా వేధసానిర్త

మాణా రమా వర్తమ తి సహచరీ రజనాధస్యనాభిః ॥ ౫ ॥ శ్రీవత్సేన
ప్రథితవిభవం శ్రీపదన్యాసధన్యమృధన్యమృహాన్వర్తణి వరభుచారజ్జీతంరజ
ధామ్నః । సాన్ద్యోచ్ఛాయస్తరుణితులసీచిత్ర యావై జయన్త్యాస్యసన్తాపమ్మే
శమయతిధియశ్చన్ద్రిరోదారహారమ్ ॥ ౬ ॥ ఏకంలీలోపహితమితరమ్బాహు
మాజాసులమ్బుప్రమాప్తారజ్జేశ యితరఖిల ప్రాశ్ననాపారిజాతమ్ । దృప్తాసే
యస్తృథనియ మితాం శ్చిరీర్భూషణా న శ్చిన్తాపాస్తిస్యను భవతిమేచిత్ర
మాలానయస్త్రమ్ ॥ ౭ ॥ సాభిప్రాయ స్థితవికసితశ్చార్చబిమ్బాధరోష్ఠస్థు
ఖాపాయప్రణయినిజనే దూరదత్తాభిముఖ్యమ్ । కాన్తంవత్ప్రియకానకతీల
కాలజ్ఞుతం రజభర్తు స్సాన్వితే గాథంవిలగతిమమస్వాగతో దారనేత్రమ్
॥ ౮ ॥ మాల్యైరస్తస్థిరపరిమళైర్నల్ల భాస్వర్యమాన్వైశ్చ కుప్యచ్ఛ్రీ
వచనకుటిలైః కుస్తలైశ్చిప్తమూలే రత్నావీడద్యుభిశబభితే రజభర్తుఃకీరీటే
రాజన్వత్స్థితిమధి గతావృత్తియశ్చేతరోమే ॥ ౯ ॥ పాదామ్భోజంస్పృశతి
భజతేరజనాధన్యజ్ఞమ్మూరుద్వస్త్యే విలగతిశనై రూర్ధ్వ మభ్యేతినాభిమ్ ॥
వత్సన్యాస్తేవలతిభుజయోర్కామికేయమ్మనీషా వక్త్రాభిఖ్యామ్పిబతిహతేవాప
నామాలిబధ్ధే ॥ ౧౦ ॥ కాన్తోదానై ర్భూమిహభుజైః కింకరాజ్యాకిణాజైః
ర్లక్ష్మీధామ్నః పృథుళపరిమేర్లక్షితాభీతిహేతిః । అగ్రేశ్చి ద్భుజగళయస
స్సాన్వితై వాత్మసస్పృశ్యధ్యే రజ మృమచహృదయేవ ర్తతేసావరోధః ॥ ౧౧ ॥
రజ్జాస్థానేరసికమహి తేరజ్జితా శేషచిత్రేవిద్వ త్సేవావిమలమనసా వేదకాటే
శేనక్లప్తమ్ । అక్లేశేనప్రణేహి తిధియామారు రుక్షోఽపస్థా వృక్షిజ్ఞాధాన్తి
శతభగవద్ధ్యాన సోపానమేతత్ ॥ ౧౨ ॥

కవితార్కికసిహ్మయ కల్యాణగుణశాలినీ ।

శ్రీమతేవేదకాటశాయ వేదాన్తగురవేనమః ॥

భగవద్ధ్యాన సోపానం సమ్పూర్ణమ్.

